

Școala Gimnazială „George Barițiu” Jucu de Sus

Primăria comunei Jucu

Asociația cultural-istorică „Amicii trecutului nostru istoric - ATNIS”

Simpozion Național cu participare Internațională

ESENȚE ROMÂNEȘTI

Învățământul românesc în context european: oportunități, provocări, exemple de bune practici

Nr. 2/ vol. I/ 2024

Jucu de Sus, 2024

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „GEORGE BARIȚIU” JUCU DE SUS
PRIMĂRIA COMUNEI JUCU
„AMICII TRECUTULUI NOSTRU ISTORIC” – ATNIS

Simpozionul Național cu participare Internațională

ESENȚE ROMÂNEȘTI

NR. 2 /vol. I/ 2024

*Învățământul românesc în context european: oportunități, provocări,
exemple de bune practici*

Coordonatori:

Prof. Trohonel Mădălin-Gheorghe-Lucian

Prof. Neag Oana-Cătălina

Jucu de Sus, 2024

©ESEȚE ROMĂNEȘTI, 2024

Coordonatori volum:

Prof. Trohonel Mădălin-Gheorghe-Lucian

Prof. Neag Oana-Cătălina

Copertă: Prof. Neag Oana-Cătălina

Corectură text: Prof. pt. înv. primar Vancea Gabriela Simona

Autorii își asumă întreaga responsabilitate a conținutului articolului trimis spre publicare.

Prin declarația semnată, aceștia se obligă să respecte regulile copyrightului și originalitatea lucrării publicate în acest volum.

ISSN 3008-3575

ISSN-L 3008- 3575

Cuprins

Cuvânt de mulțumire.....7

Secțiunea OM ȘI SOCIETATE

Prof. Trohonel Mădălin-Gheorghe-Lucian, Școala Gimnazială „George Barițiu” Jucu de Sus, județul Cluj – „Construcția identității: o analiză interdisciplinară a factorilor psihologici, educaționali și religioși”9

Prof. Diță Nicolae și prof. Alexandrescu-Tache Mirela, Colegiul Național „Matei Basarab”, București – „Școala românească sub exigențele timpului. Liceul „Matei Basarab” din capitală, sub ocupația Puterilor Centrale (1916-1918)”17

Prof. Copil Simona Lăcrimioara, Școala Gimnazială „George Barițiu” Jucu de Sus, județul Cluj – „Metodologia de implementare a modelului managerial de eficientizare a parteneriatului școală-biserică în educația morală și spirituală a elevilor”27

Prof. Santavan Simona Mihaela, Liceul Teoretic „Ion Agârbiceanu” Jibou, jud. Sălaj – „Activități de evaluare la geografie”37

Prof. Drugă Florentina, Colegiul Național „Elena Cuza”, București, jud. Ilfov – „Politica și iubire în vremuri revoluționare”42

Prof. Crețu Nicoleta-Laura și prof. Popica Laurențiu, Liceul Teoretic „Ion Barbu” și Școala Gimnazială Nr.163, București, jud. Ilfov – „Cămașa cu altiță- Element de patrimoniu internațional”46

Prof. Tomescu Roxana, Școala Gimnazială „Mircea cel Bătrân” Curtea de Argeș, jud. Argeș – „Cvintetul - Metodă modernă de evaluare în lecțiile de istorie”51

Prof. Mărcășan Bogdan Vasile, Școala Gimnazială „Constantin Brâncoveanu” Baci, jud. Cluj – „Exigențele marketingului bibliotecilor școlare”54

Prof. Păun Gabriela Corina, Colegiu Național „Elena Cuza” București, jud. Ilfov – „Literatura mărturisirilor și istoria”59

Secțiunea LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Prof. Iancu Ionuț Marian, Colegiul Tehnic „Ion D. Lăzărescu” Cugir, Jud. Timiș – „Cunoașterea prin literatură”65

Prof. înv. preșcolar Florescu Florica, Grădinița M.Ap. N., Nr. 2 Sector 1 București, jud. Ilfov – „În lumea poveștilor”69

Prof. Honceriu Geanina Mariana , Liceul Teoretic „Miron Costin” Iași, jud. Iași – „Ecranizarea, formă de valorizare a textelor literare în demersul didactic”	73
Prof. înv. primar Biró Éva și prof. înv. primar și preșcolar Kővári Renáta Piroska , Școala Gimnazială „Elekes Vencel”, Suseni/ Valea Strâmbă, jud. Harghita – „Metode moderne în predarea limbii române pentru minorități”	77
Prof. Raicu Dana , Colegiul Național „Elena Cuza” București, jud. Ilfov – „Conceptul de spiritualitate abordat la disciplina Limba și Literatura Română (Nivel Liceal)”	82
Prof. Rotaru Mihaela , Școala Gimnazială Chinteni, jud. Cluj – „Învățământul românesc-perspective”	87
Prof. Tonea-Bălan Liliana , Colegiul Național „Elena Cuza” București, jud. Ilfov – „Cazuri speciale ale exprimării predicatului”	92

Secțiunea MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE

Prof. Bălănoiu Georgiana-Maria , Școala Gimnazială Jupânești, Jud. Gorj – „Raportul de aur”.....	96
Prof. psihopedagog Nechita Monica , Centrul Școlar Pentru Educație Incluzivă „Miron Ionescu” Cluj-Napoca, jud. Cluj – „, Jocul și matematica”	100
Prof. Mărină Lucia Simona , Liceul Teoretic UCECOM „Spiru Haret” Cluj-Napoca, jud. Cluj – „Stimularea interesului elevilor pentru biologie în cadrul liceelor tehnologice prin strategii didactice alternative”	104

Secțiunea ARTE, TEHNOLOGII ȘI SPORT

Prof. Nășui Gabriel-Bogdan , Școala Gimnazială Nr. 8, Borșa Maramureș, jud. Maramureș – „, Etica în managementul activităților sportive ”.....	106
Prof. Cotrobaș Ancuța , Școala Gimnazială Specială „M. Montessori” Bacău, jud. Bacău – „,Simboluri și tradiții românești înțelese de copiii speciali”	109
Prof. Baciu Maria –Dana , Liceul Teoretic „Pavel Dan” Câmpia Turzii, jud. Cluj – „,Lecție demonstrativă - flori de primăvară”	113
Prof. Pașcalău Aurelia - Iustina , Colegiul Tehnic „Ioan Ciordaș” Beiuș, jud. Bihor – „,Inovare în antreprenariat: exemple de bune practici prin firma de exercițiu”	116

Secțiunea ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR ȘI PRIMAR

Înv. Baranovici Stela , Institutul Public Gimnaziul Tîrnova, satul Tîrnova, Raionul Edineț, Republica Moldova – „,Retrospectiva artei populare prin prisma materialelor reciclabile”	121
---	-----

Prof. învă. primar și preșcolar Cotuțiu Ana Maria , Școala Gimnazială Internațională Spectrum Cluj-Napoca, jud. Cluj – „Importanța lecturii”	126
Prof. Ioniță Ionela Tatiana , Școala Gimnazială Nr. 308, București, jud. Ilfov – „Activitate opțională micii muzicieni”	130
Prof. învă. primar Vierașu Daniela , Școala Gimnazială Nr.188 București, jud. Ilfov – „Lăzărelul-exercițiu de identitate”	133
Prof. învă. primar Lupei Ramona , Școala Gimnazială „Ion Creangă” Gâștești, Municipiul Pașcani, jud. Iași – „Proiect didactic-educație civică”	138
Prof. învă. preșcolar Pîrvu Nicoleta și prof. învă. preșcolar Zaim Iuliana , Grădinița M.Ap.N. Nr.2, București, jud. Ilfov – „Proiect de activitate- modelaj farfuria”	144
Prof. învă. preșcolar Oplean Raluca și prof. învă. preșcolar Oplean Viorela , Grădinița M.Ap.N.Nr.2, Sector 1, București, jud. Ilfov – „Proiect de activitate”	148
Prof. învă. primar Ivan Alina Cristina , Școala Gimnazială Orodol, jud. Dolj – „Abordarea didactică a fabulelor lui Grigore Alexandrescu în învățământul primar”	160
Prof. învă. primar Șorlei Elena , Școala Gimnazială Bunești, jud. Vâlcea – „Religie vs. Educație”	165
Prof. învă. primar Duță Georgiana , Colegiul „Ferdinand I” Comuna Măneciu Măneciu, jud. Prahova – „Modalități de integrare în lecții a elementelor de istorie și geografie locală”	169
Prof. învă. primar Vancea Gabriela-Simona , Școala Gimnazială „George Barițiu” Jucu de Sus, jud. Cluj – „Jocul didactic- influențe în dobândirea și dezvoltarea competențelor lingvistice și matematice la elevii din clasele primare”	173
Prof. învă. primar Cornelia Miclăuș , Grădinița cu Program Prelungit „Biobee”, Cluj Napoca, județul Cluj – „Stima de sine la preșcolari-cum să creștem copii încrezători și fericiți”	
Prof. învă. preșcolar Coroian Ioana și prof. învă. preșcolar Pop Amalia Bianca , Grădinița cu Program Prelungit „Micul Prinț” Cluj-Napoca, jud. Cluj – „Creangă pe înțelesul celor mici”	179

Secțiunea CONSILIERE ȘI PSIHOPEDAGOGIE

Prof. educator Ioviță Daniela , Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Miron Ionescu” Cluj-Napoca, jud. Cluj – „Formarea și dezvoltarea deprinderilor de orientare, deplasare și relaționare cu mediul social la elevii cu CES”	184
Prof. educator Suci Nicoleta Simona , Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Miron Ionescu” Cluj-Napoca, jud. Cluj – „Art terapia - evoluția-empatia-comunicarea”	188

Prof. psihopedagog Bălan Cristina - Simina , Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Miron Ionescu” Cluj-Napoca, jud. Cluj – „Tehnici muzicale moderne utilizate în meloterapie la elevii cu cerințe educative speciale”	192
Prof. psihopedagog Molan George Răzvan , Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Miron Ionescu” Cluj-Napoca, jud. Cluj - „Educația permanentă”	196
Prof. dr. psihopedagog Preda Oana , Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Miron Ionescu” Cluj-Napoca, jud. Cluj – „Strategii psihopedagogice de activizare a potențialului cognitiv la elevii cu tulburări specifice de învățare a citirii”	201
Prof. învă. primar și preșcolar Prioteasa Mariana , Școala Gimnaziala Hârsești Argeș, jud. Argeș – „Plan de acțiune anti-bullying”	205
Prof. învă. preșcolar Ștefănescu Simona și prof. învă. preșcolar Andone Valentina , Școala Gimnazială Nr. 308, Sector 4, București – „Triada grădiniță-familie-comunitate”	209
Prof. Ryffel Daniela Cristiana , Școala Gimnazială „George Barițiu” Jucu de Sus, jud. Cluj – „Inteligența emoțională - factorul cheie al succesului la școală și în viață”	213

Cuvânt de mulțumire

Avem deosebita onoare și bucurie de a vă prezenta Anuarul „ESEŢE ROMÂNEȘTI”, numărul 2, volumul 1, care reunește lucrările prezentate în cadrul Simpozionului Național cu participare Internațională „Învățământul românesc în context european: oportunități, provocări, exemple de bune practici.” Acest eveniment, desfășurat în perioada 28-29 aprilie 2023 la Școala Gimnazială „George Barițiu” Jucu de Sus, a constituit un cadru academic și profesional de înaltă ținută, dedicat schimbului de idei, reflecțiilor și promovării celor mai bune practici educaționale.

Organizarea simpozionului a fost posibilă prin sprijinul Asociației Cultural-Istorice „Amicii Trecutului Nostru Istorice – ATNIS,” al Primăriei Comunei Jucu, al Consiliului Local Jucu și al Cercului Preoțesc Jucu. Evenimentul a reunit personalități de marcă din domeniile educației, cercetării, culturii și administrației publice, care au contribuit la evidențierea oportunităților și provocărilor învățământului românesc contemporan, într-un context european dinamic ce îmbină valorile tradiționale cu cele inovatoare.

Un moment de referință al evenimentului a fost semnarea Parteneriatului Internațional dintre Școala Gimnazială „George Barițiu” Jucu de Sus și Grădinița și Gimnaziul Tîrnova, raionul Edineț, Republica Moldova. Acest parteneriat simbolizează angajamentul comun al celor două instituții de a colabora pentru promovarea valorilor educaționale, culturale și sociale comune, întărind relațiile istorice și culturale dintre România și Republica Moldova. Prin această inițiativă, dorim să construim punți educaționale solide între cele două maluri ale Prutului, încurajând schimburile de bune practici și dezvoltarea unor proiecte comune adresate elevilor și cadrelor didactice.

Contribuțiile participanților la simpozion au fost esențiale pentru succesul acestuia. Printre invitații de marcă s-au numărat domnul Chirteș Horea – consilier județean la Consiliul Județean Cluj, domnul Tiberiu Groza – Președintele Societății Cultural-Patriotice „Avram Iancu” din România, domnul Lt.-Col Zirbo Florin de la Unitatea Militară 01489 Jucu, domnul Pr. Boca Dumitru – Vicar-eparhial, delegat al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, și domnul Pr. Tofană Vasile – Vicar-general, delegat al Episcopiei Române Unite de Cluj-Gherla, care au subliniat importanța dimensiunii spirituale în procesul educațional. De asemenea, doamna prof. Moraru Angela, specialist principal în Direcția Educație Edineț, Republica Moldova, a oferit o perspectivă interculturală asupra educației, iar reprezentanți ai autorităților locale și instituțiilor educaționale au îmbogățit evenimentul cu expertiza și dedicarea lor față de educație.

Un moment emoționant a fost vizita la bustul lui George Barițiu, amplasat la Școala Gimnazială „George Barițiu” Jucu de Sus, unde, alături de reprezentanți locali și invitați, a fost organizat un ceremonial de rugăciune și depunere de coroane în memoria marelui cărturar.

Lucrările prezentate în cadrul simpozionului au fost structurate pe mai multe secțiuni tematice, acoperind aspecte fundamentale ale educației: om și societate, matematică și științe, limbă și comunicare, arte, sport și tehnologii, învățământ preșcolar și primar, precum și consiliere și pedagogie. Fiecare lucrare inclusă în acest volum reflectă o analiză atentă a complexității procesului educațional, de la implementarea unui curriculum modern și adaptat nevoilor elevilor, până la promovarea identității naționale în context european. Aceste contribuții evidențiază profesionalismul autorilor și relevanța colaborării între educatori, cercetători și comunități locale în răspunsul la provocările actuale.

În încheiere, evenimentul a fost marcat de un moment artistic deosebit, realizat de elevii și profesorii Școlii Gimnaziale „George Barițiu” Jucu de Sus, în parteneriat cu reprezentanții din Republica Moldova. Prin dansuri, cântece și recitaluri, aceștia au oferit un omagiu valorilor culturale românești și legăturilor istorice dintre cele două maluri ale Prutului.

Doresc să adresez mulțumiri deosebite domnului primar al Comunei Jucu, Valentin Dorel Pojar, pentru sprijinul constant și susținerea necondiționată în organizarea acestui eveniment de anvergură. Fără implicarea și colaborarea Primăriei și a Consiliului Local Jucu, această manifestare nu ar fi fost posibilă. Apreciem deschiderea și implicarea activă în proiectele educaționale și culturale ale comunității noastre, demonstrând astfel că educația este o prioritate comună.

Adresăm mulțumiri tuturor participanților, autorilor și colaboratorilor care au contribuit la succesul acestei inițiative și invităm cititorii să exploreze ideile și soluțiile valoroase prezentate în acest volum, menite să inspire și să sprijine dezvoltarea educației contemporane.

Director al Școlii Gimnaziale „George Barițiu” Jucu de Sus,
Prof. Trohonel Mădălin-Gheorghe-Lucian

CONSTRUCȚIA IDENTITĂȚII: O ANALIZĂ INTERDISCIPLINARĂ A FACTORILOR PSIHOLOGICI, EDUCAȚIONALI ȘI RELIGIOȘI

**Prof. Trohonel Mădălin-Gheorghe-Lucian,
Școala Gimnazială „George Barițiu” Jucu de Sus, județul Cluj**

Pentru a înțelege semnificația profundă a identității, este esențial să clarificăm acest concept. Identitatea poate fi descrisă drept percepția pe care o are un individ sau un grup despre sine. Aceasta reprezintă rezultatul conștiinței de sine, care evidențiază trăsături particulare ce disting o persoană de alta sau un grup de altul.¹ În esență, identitatea este cea care conferă unicitate atât individului, cât și comunității, diferențiindu-i de ceilalți.

Ființa umană, indiferent de etapa de dezvoltare în care se află, traversează un proces continuu de explorare și de redefinire a unui „sentiment proaspăt de continuitate și de identitate cu propria persoană.”² Încă din primii ani de viață ai persoanei umane, psihologii au observat apariția unei nevoi fundamentale de a dezvolta încrederea în sine și în cei din jur, precum și necesitatea de a crea legături afective prin interacțiunea cu ceilalți. Aceste relații de încredere, construite în copilărie, facilitează dezvoltarea personală, însă ele pot suferi întreruperi care, dacă nu sunt gestionate în mod corespunzător, pot conduce la adevărate crize de identitate. Din acest motiv, procesul de formare a identității, incluzând introiecțiile, dar și identificările, poate fi tratat drept o succesiune de etape prin care Eul se angajează într-o interdependență tot mai matură cu modelele oferite de mediul exterior.³

În momentele de transformare socială profundă sau în situațiile de schimbare a unei structuri sociale cu alta, aceste procese sunt adesea percepute ca amenințări nu doar la adresa identității personale, ci și la cea culturală. În acest context, conceptul de „eu” sau „sine”, definit de psihologi și

¹ Samuel P. Huntington, *Cine suntem?: provocările la adresa identității naționale americane*, trad. Nicolae Năstase, Editura Antet, București, 2004, pp. 16–19.

² Hans Abeken și colab., *Copilăria dincolo de traumă și străinătate: explorări psihanalitice ale destinului emigranților aflați la vârsta copilăriei și adolescenței*, trad. Ana-Mirela Feruglio, Editura Fundației Generația, București, 2006, p. 73.

³ Hans Abeken și colab., *Copilăria dincolo de traumă și străinătate*, p. 74. În acest context, un rol esențial îl are profesorul de religie, alături de preot, cei care trebuie să ghideze persoana aflată în această etapă a dezvoltării prin oferirea unor modele autentice și demne de urmat. Aceste modele pot fi extrase atât din învățăturile Sfintei Scripturi, cât și din exemplul viu al Sfintei Tradiții, având drept punct central și ideal suprem Modelul-Desăvârșit: Mântuitorul Iisus Hristos. Astfel, educația religioasă contribuie la consolidarea identității spirituale și morale a individului, oferindu-i repere clare pentru dezvoltarea personală și relaționarea cu ceilalți.

sociologi ca o „punte conceptuală între individ și societate”, devine esențial. Unitatea și structura eului reflectă, în mod simbolic, unitatea și coerența procesului social în ansamblu. Fiecare componentă a eului, în interacțiunea sa cu diverse aspecte ale realității sociale, exprimă această legătură profundă. Prin urmare, eul nu doar că este influențat de societate, ci are și capacitatea de a modela și transforma structurile sociale în care este implicat.⁴

Unul dintre factorii esențiali în procesul de formare a identității este educația, care este influențată de identitatea individuală și de grup a părinților. În același timp, identitatea joacă un rol crucial prin intermediul căruia societatea contribuie la modelarea lumii interioare a individului și a familiei.⁵ Deși conceptele de „identitate”, „norme” și „categorii sociale” pot părea abstracte, ele se manifestă într-un mod concret și ușor de recunoscut în viața cotidiană. Normele devin evidente atunci când indivizii își conturează un ideal bine definit despre ceea ce ar trebui să reprezinte și despre modul în care ar trebui să se comporte, ghidându-se astfel în relațiile lor sociale și personale.⁶

Psihologii au observat că aceste idealuri pot fi reprezentate atât de persoane reale, cât și imaginare. În acest sens, religiile oferă numeroase exemple semnificative. Pentru creștini, viața lui Iisus Hristos, așa cum este descrisă în Evanghelii, constituie un model comportamental ideal. Pentru musulmani, acest rol este îndeplinit de profetul Mohamed și Sunnah.⁷ Mai mult, normele, categoriile și idealurile pot fi recunoscute în modul în care oamenii discută despre propriile experiențe de viață. Aceste elemente oferă un cadru moral și comportamental, consolidând identitatea individuală și socială.⁸

Procesul de formare a identității devine activ atunci când identificările anterioare nu mai sunt relevante pentru individ, având în vedere că identitatea este constituită dintr-o imagine a modului în care acționează alte persoane. Astfel, în literatura de specialitate, identitatea este considerată „suma tuturor identificărilor care s-au succedat încă din copilărie”, mai exact din perioada în care dorința principală a copilului era aceea de a deveni asemenea persoanelor adulte de care depindea, sau, în anumite cazuri, exact opusul lor. Identitatea se bazează atât pe „constatarea unei coerențe a sinelui și

⁴ Corina Benea, „Conceptualizări ale identității în sociologie și psihologia socială”, în Monica Albu și colab. (ed.), *Studii și cercetări din domeniul științelor socio-umane* (12), Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2004, p. 179.

⁵ Hans Abeken și colab., *Copilăria dicolu de traumă și străinătate*, p. 74.

⁶ În acest context, prin ideal se înțeleg acele caracteristici de referință și comportamente exemplare asociate unor categorii sociale specifice. Acestea funcționează ca repere normative, oferind indivizilor orientare în construirea identității și în modul de a se comporta în societate. A se vedea în acest sens George A. Akerlof, Rachel E. Kranton, *Economia identității: cum identitatea ne influențează munca, salariile și bunăstarea*, trad. Mihaela Sofonea, Editura Publica, București, 2011, p. 20.

⁷ Termen care desemnează practicile, învățăturile și tradițiile atribuite profetului Mohamed, având un rol central în literatura islamică și în ghidarea vieții credincioșilor musulmani. Mai multe informații despre această noțiune în Muhammad Yousuf Guraya, „The concept of Sunnah - a historical study”, *Islamic Studies* 11, 1 (1972), pp. 13-44.

⁸ George A. Akerlof, Rachel E. Kranton, *Economia identității*, p. 20.

a continuității proprii existențe în timp și spațiu”, cât și pe recunoașterea acestei coerențe și continuități de către cei din jur.⁹

Totodată, dezvoltarea Eului într-un anumit context social este posibilă doar prin identificarea acestuia cu realitățile din jur, formându-se „pe un stil propriu de individualitate”, care trebuie să fie în concordanță cu coerența, continuitatea și semnificațiile percepute de ceilalți membri ai comunității.¹⁰ În acest sens, Eul, perceput ca „structură de identități de rol”, acționează ca o forță socială semnificativă, având capacitatea de a influența comportamentele și chiar structura socială în ansamblu.¹¹ Astfel, procesul de formare a identității personale nu poate fi disociat de transformările societății, deoarece aceasta se derulează pe toate nivelele „funcționării sufletești”, iar diversificarea treptată a identității se manifestă ca o structură aflată într-un proces de dezvoltare continuă. Aceasta integrează realități constituționale, nevoi fundamentale, aptitudini, scenarii imaginate, identificări esențiale, mecanisme de apărare eficiente și preluarea unor roluri centrale.¹²

În literatura de specialitate, există două direcții majore referitoare la formarea identității: teoria identității individuale și teoria identității sociale.¹³ Deși susținătorii celor două teorii rareori integrează perspectiva celeilalte, ambele converg asupra conceptului de „identitate” ca element central pentru definirea Eului. Identitatea este înțeleasă ca un construct complex, alcătuit din multiple dimensiuni organizate într-un mod specific, un construct dinamic ce funcționează ca intermediar între societate și comportamentul social al indivizilor.¹⁴ Această interdependență apare deoarece fiecare individ se raportează la sine prin prisma percepției celorlalți, deseori într-un mod inconștient. Astfel, identitatea devine rezultatul unei interacțiuni constante între factorii psihologici, istorici, sociali și evolutivi. Mai mult, identitatea nu este o entitate statică și imuabilă,¹⁵ ci una dinamică, în societatea postmodernă fiind frecvent asociată cu stilul de viață și preferințele individuale, ceea ce o face susceptibilă la transformare și adaptare.¹⁶

Susținătorii teoriei identității individuale accentuează unicitatea trăsăturilor care diferențiază o persoană de ceilalți, în timp ce susținătorii teoriei identității sociale pun accentul pe elementele comune care conectează individul cu grupul. În același timp, atât perspectivele psihanalitice, cât și

⁹ Hans Abeken și colab., *Copilăria dicolo de traumă și străinătate*, p. 74.

¹⁰ Hans Abeken și colab., *Copilăria dicolo de traumă și străinătate*, pp. 74–75.

¹¹ Corina Benea, „Conceptualizări ale identității în sociologie și psihologia socială”, p. 180.

¹² Hans Abeken și colab., *Copilăria dicolo de traumă și străinătate*, p. 75.

¹³ În teoria identității individuale, conceptul se referă la identități de rol, adică pozițiile și comportamentele pe care un individ le asumă în contexte specifice. În schimb, teoria identității sociale se concentrează asupra identităților de grup, subliniind apartenența individului la colectivități și impactul acestora asupra percepției de sine.

¹⁴ Corina Benea, „Conceptualizări ale identității în sociologie și psihologia socială”, p. 187.

¹⁵ Hans Abeken și colab., *Copilăria dicolo de traumă și străinătate*, p. 75.

¹⁶ Vera Ciumeică, „Factori familiali și extrafamiliali. Rolul lor în construirea omului integrat”, în Petruș Alexandrescu și colab. (ed.), *Educație - identitate în procesul integrării României în Uniunea Europeană*, vol. Vol. 2: Realități și perspective ale învățământului, Editura Academiei Române, București, 2009, p. 59.

anumite orientări sociologice, evidențiază caracterul construit al identității, subliniind că procesul educativ ar trebui să sprijine indivizii în formarea unei identități adecvate, capabile să ofere confort și coerență în raport cu mediul social.¹⁷

În lumea contemporană, conflictele de identitate își au adesea rădăcinile în inconștient, iar procesul de formare a identității este influențat de factori generaționali. Aceste etape pot lua forma unor provocări intense, manifestate deseori prin atitudini de rebeliune sau confruntări directe cu ceilalți. Astfel de dinamici conduc frecvent la apariția unor „crize de identitate normative”,¹⁸ observabile în momente precum adolescența, migrarea către alte culturi sau în fața traumelor profunde provocate de conflicte, abuzuri sau pierderea rădăcinilor culturale. Adesea, o persoană poate întâmpina dificultăți în menținerea echilibrului interior necesar pentru a naviga relația dintre identitate și alteritate, mai ales în lipsa unui cadru axiologic bine definit. Absența unui sistem valoric clar, capabil să ofere un reper solid pentru reinterpretarea noilor realități culturale, poate face dificilă adaptarea și înțelegerea armonioasă a unui spațiu cultural diferit sau în continuă schimbare.¹⁹

Totuși, formarea identității nu este un proces limitat la copilărie sau adolescență, ci unul dinamic, care continuă pe parcursul întregii vieți. Identitatea se modelează prin acumularea și integrarea experiențelor individuale, fiind influențată de interacțiuni cu persoane, grupuri și structuri sociale mai ample, precum cultura, istoria sau ideologiile. Identitatea, în diversitatea sa, se manifestă în funcție de contextul specific al interacțiunilor în care individul este implicat. Aceste multiple fațete ale identității nu coexistă într-un mod simplist sau linear, ci se organizează într-un ansamblu funcțional, mai mult sau mai puțin coerent. Această structurare depinde în mare măsură de efortul fiecărei persoane de a menține atât o unitate internă, cât și o continuitate firească a sinelui. Totodată, această dinamică reflectă o nevoie fundamentală a individului: dorința de a fi perceput și recunoscut de ceilalți drept autentic și fidel propriului său eu.²⁰

Analizarea componentelor identității oferă o perspectivă nouă asupra factorilor care influențează eficiența școlilor. Aceasta permite evaluarea în ce măsură programele de reformă educațională și curriculum-ul pot atinge succesul sau, dimpotrivă, pot eșua. În acest sens, devine relevantă înțelegerea motivațiilor care stau la baza participării elevilor la procesul educațional, aspect

¹⁷ Este necesară o explorare mai amplă a conceptului de „identitate convenabilă”, ridicând totodată întrebarea dacă identitatea transmisă de străbuni, prin valorile și tradițiile lor, nu constituie fundamentul cel mai autentic și echilibrat al propriei noastre identități. A se vedea Corina Pantelimon Bistriceanu, „De la cultură la civilizație - revoluția educațională”, în Petruș Alexandrescu și colab. (ed.), *Educație - identitate în procesul integrării României în Uniunea Europeană*, vol. 2: Realități și perspective ale învățământului, Editura Academiei Române, București, 2009, p. 112.

¹⁸ Hans Abeken și colab., *Copilăria dincolo de traumă și străinătate*, p. 75.

¹⁹ Constantin Cucoș, *Informatizarea în educație: aspecte ale virtualizării formării* (Științele educației. Structuri, conținuturi, tehnici), Editura Polirom, Iași, București, 2006, p. 143.

²⁰ Hans Abeken și colab., *Copilăria dincolo de traumă și străinătate*, p. 171.

pe care economiștii îl descriu drept „cererea de educație”. Un alt element important este utilitatea identitară a unui elev, care reflectă modul în care acesta reușește să atingă obiectivele grupului din care face parte. Elevii care nu se conformează normelor specifice grupului, în ciuda eforturilor lor de integrare, rămân la statutul de „aspiranți”. Aceasta generează o pierdere din perspectiva utilității identitare, chiar și în cazul în care aceștia reușesc formal să facă parte din grupul țintă, dar efortul depus nu se aliniază cu idealurile lor personale. Această disonanță poate afecta profund dezvoltarea și motivația lor educațională.²¹

Din această analiză reiese faptul că sentimentul identității este strâns legat de procesul de interiorizare a relațiilor obiectuale, realizat prin identificări autentice și introiective, care sunt integrate și asimilate de Eu. Acest sentiment al identității rezultă dintr-un proces continuu și complex de interacțiune între atașamentele spațiale, temporale și sociale. Evenimente majore precum emigrarea sau alte circumstanțe similare pot exercita un impact semnificativ asupra acestui echilibru identitar.²² Atunci când identitatea începe să se fragmenteze, de exemplu, în contextul unei crize, se manifestă adesea teama de pierdere completă a identității. Această situație poate duce la destrămarea acesteia într-un „amestec contradictoriu de fragmente de identitate”, complicând și mai mult procesul de redobândire a coerenței și unității personale.²³

Din această perspectivă, românii din diaspora au căutat să mențină o legătură profundă și durabilă cu țara de origine, sub forma unei relații de natură „metafizică, spirituală”.²⁴ Această preocupare s-a concretizat prin inițiative precum crearea unor rețele de publicații și edituri dedicate conservării identității naționale și promovării patrimoniului cultural românesc.²⁵ În acest sens, remarcabile sunt observațiile lui Mircea Eliade, care subliniază importanța culturală a exilului românesc: „Acei foarte puțini numeroși români din exil, care aveau vocația culturii, n-au stat cu mâinile în sân. Datorită lor, România există astăzi, în foarte multe țări, nu numai prin tragedia fără pereche care ne sângerează patria – ci există și ca prezență spirituală. Este probabil că, cel puțin în anumite zone culturale (în Franța, bunăoară, sau în America Latină), prezența spirituală românească trece înaintea tuturor celorlalte țări de dincolo de Cortina de Fier.”²⁶ Astfel, diaspora românească s-a

²¹ George A. Akerlof, Rachel E. Kranton, *Economia identității*, p. 93.

²² Hans Abeken și colab., *Copilăria dincolo de traumă și străinătate*, p. 171.

²³ Hans Abeken și colab., *Copilăria dincolo de traumă și străinătate*, p. 76.

²⁴ Mihaela Albu, *Cultură și identitate (ziarul Lumea liberă din New York)*, Editura Universitaria, Craiova, 2008, p. 23.

²⁵ Eva Behring, *Scriitori români din exil : 1945-1989: o perspectivă istorico-literară (Critică și istorie literară)*, trad. Tatiana Petrache și Lucia Nicolau, ediție de Eva Behring și Roxana Sorescu, Editura Fundației Culturale Române, București, 2001, p. 45; Mihaela Albu, *Cultură și identitate*, p. 23.

²⁶ Eliade, Mircea, *Profetism românesc*, vol. Vol. 1: Itinerariu spiritual: Scrisori către un provincial. Destinul culturii românești, Editura Roza Vânturilor, București, 1990, p. 152.

afirmat ca un vector al identității naționale, reușind să promoveze cultura și valorile românești în diverse contexte internaționale, păstrând în același timp o conexiune semnificativă cu originile lor. Din perspectiva religiei, pe care unii autori au denumit-o „afacerea serioasă a rasei umane”,²⁷ aceasta nu este doar o dimensiune spirituală, ci și una moștenită cultural, fiind transmisă de la părinți începând cu momentul în care copilul dobândește capacitatea de a înțelege conceptele fundamentale. În primii ani de viață, copilului i se explică, într-o manieră adecvată vârstei, distincția dintre bine și rău, între fapte bune și fapte reprobabile, iar astfel are loc inițierea sa în credință. Familia reprezintă primul cadru de formare, unde copilul își dezvoltă comportamentele prin imitare și influență directă. Prin această interacțiune, se conturează treptat conștiința individuală, iar în același timp se pune baza unei identități personale, care începe să capete sens și coerență în raport cu valorile și normele transmise în mediul familial. Acest proces constituie fundamentul dezvoltării ulterioare a personalității și identității umane.²⁸

Pe măsură ce copilul crește, „cuvântul iubitor” al mamei, deși esențial în primii ani de viață, nu mai reușește să ofere răspunsuri la întrebările tot mai complexe care apar odată cu dezvoltarea personală. Această tranziție marchează începutul unei etape de cercetare individuală, în care tânărul explorează lumea ideilor și a valorilor.²⁹ În acest proces, adolescentul se confruntă adesea cu „chestiuni în care omul nu se poate hotărî de partea adevărului sau a falsului: toate chestiunile superioare, toate problemele de valoare superioară se află dincolo de rațiunea omenească.”³⁰ În această perioadă, sprijinul oferit de profesorul de religie și de preot devine esențial. Aceștia au rolul de a ghida adolescentul în descoperirea identității sale religioase, ajutându-l să înțeleagă semnificația profundă a acesteia. Asumarea autentică a identității religioase creștin-ortodoxe nu se limitează la o simplă etichetare, ci implică o integrare profundă a valorilor creștine în gândurile și faptele individului. O astfel de asumare se manifestă printr-un comportament congruent cu valorile fundamentale promovate de orice tradiție religioasă autentică, subliniind unitatea dintre credință și acțiune.³¹

Rolul mentorului este esențial în procesul de asumare a identității religioase, acest demers necesitând nu doar o dimensiune spirituală, ci și una intelectuală. Educația gândirii devine un element central în acest context, facilitând conștientizarea profundă a valorilor și asumarea responsabilității

²⁷ Vasile Boari, *Noua Europă în căutarea identității*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2009, p. 57.

²⁸ Vera Ciumeică, „Factori familiali și extrafamilial. Rolul lor în construirea omului integru”, p. 73.

²⁹ Ioana Bizău, *Identitatea europeană: riscuri și provocări la început de secol XXI* (Politică și relații internaționale), Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2017, pp. 33–34.

³⁰ Friedrich Nietzsche, Turturel Năstase, *Antichristul [unii se nasc după moarte]*, Editura Antet, București, 2001, p. 12.

³¹ Ioana Bizău, *Identitatea europeană: riscuri și provocări la început de secol XXI*, p. 39.

morale. Acest proces asigură o integrare autentică a credinței, evitând comportamentele mecanice, lipsite de reflecție și trăire personală. Astfel, individul este ghidat spre acțiuni care reflectă discernământul și grija față de semenii.³² În același timp, trebuie evidențiat pericolul reprezentat de influențele externe din societatea contemporană, care amenință să erodeze „zestrea spirituală” aflată în profunzimea sufletului uman. Această avuție interioară, sădită de Dumnezeu și constitutivă fundamentului identitar al ființei, riscă să fie pierdută prin deposedarea individului de ceea ce este mai autentic și inalienabil. În acest context, devine imperativă cultivarea și protejarea acestei moșteniri spirituale, indispensabilă pentru menținerea identității personale și a integrității sufletești.³³

Formarea identității reprezintă un proces dinamic și complex, influențat de factori psihologici, sociali, educaționali și religioși. Studiul subliniază importanța integrării acestor dimensiuni pentru a asigura dezvoltarea unei identități autentice și stabile. În acest context, educația și religia joacă un rol crucial, oferind cadrul valoric și moral necesar individului pentru a naviga provocările contemporane. Profesorii, mentorii și liderii spirituali au responsabilitatea de a sprijini elevii și tinerii în procesul de descoperire și asumare a identității, promovând reflecția critică și adaptabilitatea. Cu toate acestea, globalizarea și schimbările culturale rapide aduc riscuri semnificative, precum pierderea coerenței identitare. Este esențial să se implementeze strategii care să cultive conștientizarea valorilor personale și să încurajeze dialogul intercultural, astfel încât identitatea să rămână un punct de echilibru între tradiție și inovație.

Bibliografie:

1. Abeken, Hans; Bründl, Juliane; Bründl, Peter; Kogan, Ilany, *Copilăria dincolo de traumă și străinătate: explorări psihanalitice ale destinului emigranților aflați la vârsta copilăriei și adolescenței*, traducere de Ana-Mirela Feruglio, Editura Fundației Generația, București, 2006.
2. Akerlof, George A.; Kranton, Rachel E., *Economia identității: cum identitatea ne influențează munca, salariile și bunăstarea*, traducere de Mihaela Sofonea, Editura Publica, București, 2011.
3. Albu, Mihaela, *Cultură și identitate (ziarul Lumea liberă din New York)*, Editura Universitaria, Craiova, 2008.

³² Dalai Lama Bstan-'dzin-rgya-mtsho, Stéphane Hessel, *Să facem pace!: pentru un progres al sufletului*, trad. Mara Răducan, Editura Nemira, București, 2012, p. 22.

³³ Elena Cobianu, „Despre maladiile identitare”, în Petruș Alexandrescu și colab. (ed.), *Educație - identitate în procesul integrării României în Uniunea Europeană*, vol. Vol. 1: Valori contemporane în învățământul românesc, Editura Academiei Române, București, 2008, p. 13.

4. Behring, Eva, *Scriitori români din exil : 1945-1989: o perspectivă istorico-literară* (Critică și istorie literară), traducere de Tatiana Petrache și Lucia Nicolau, ediție de Eva Behring și Roxana Sorescu, Editura Fundației Culturale Române, București, 2001.
5. Benea, Corina, „Conceptualizări ale identității în sociologie și psihologia socială”, în Monica Albu, Ioan Berar, Ionuț Isac (ed.), *Studii și cercetări din domeniul științelor socio-umane* (12), Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2004, pp. 179–189.
6. Bizău, Ioana, *Identitatea europeană: riscuri și provocări la început de secol XXI* (Politică și relații internaționale), Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2017.
7. Boari, Vasile, *Noua Europă în căutarea identității*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2009.
8. Bstan-'dzin-rgya-mtsho, Dalai Lama; Hessel, Stéphane, *Să facem pace!: pentru un progres al sufletului*, traducere de Mara Răducan, Editura Nemira, București, 2012.
9. Ciumeică, Vera, „Factori familiali și extrafamilial. Rolul lor în construirea omului integru”, în Petruș Alexandrescu, Maria Cobianu-Băcanu, Emilian Dobrescu (ed.), *Educație - identitate în procesul integrării României în Uniunea Europeană*, vol. Vol. 2: Realități și perspective ale învățământului, Editura Academiei Române, București, 2009.
10. Cobianu, Elena, „Despre maladiile identitare”, în Petruș Alexandrescu, Maria Cobianu-Băcanu, Emilian Dobrescu (ed.), *Educație - identitate în procesul integrării României în Uniunea Europeană*, vol. Vol. 1: Valori contemporane în învățământul românesc, Editura Academiei Române, București, 2008.
11. Cucuș, Constantin, *Informatizarea în educație: aspecte ale virtualizării formării* (Științele educației. Structuri, conținuturi, tehnici), Editura Polirom, Iași, București, 2006.
12. Eliade, Mircea, *Profetism românesc*, vol. Vol. 1: Itinerariu spiritual: Scrisori către un provincial. Destinul culturii românești, Editura Roza Vânturilor, București, 1990.
13. Guraya, Muhammad Yousuf, „The concept of Sunnah - a historical study”, *Islamic Studies* 11, 1 (1972), pp. 13–44.
14. Huntington, Samuel P., *Cine suntem?: provocările la adresa identității naționale americane*, traducere de Nicolae Năstase, Editura Antet, București, 2004.
15. Nietzsche, Friedrich; Năstase, Turturel, *Antichristul [unii se nasc după moarte]*, Editura Antet, București, 2001.
16. Pantelimon Bistriceanu, Corina, „De la cultură la civilizație - revoluția educațională”, în Petruș Alexandrescu, Maria Cobianu-Băcanu, Emilian Dobrescu (ed.), *Educație - identitate în procesul integrării României în Uniunea Europeană*, vol. Vol. 2: Realități și perspective ale învățământului, Editura Academiei Române, București, 2009, pp. 111–119.

ȘCOALA ROMÂNEASCĂ SUB EXIGENȚELE TIMPULUI. LICEUL „MATEI BASARAB” DIN CAPITALĂ, SUB OCUPAȚIA PUTERILOR CENTRALE (1916-1918)

Prof. Nicolae Diță, Prof. Mirela Alexandrescu-Tache
Colegiul Național „Matei Basarab”, București

Atitudinea societății față de Marele Război. Primul Război Mondial sau „Marele Război” – cum îl numim astăzi – reprezintă unul dintre evenimentele în care firea colectivă se reflectă ca o “marcă de fabricație autohtonă”³⁴ a ceea ce suntem noi ca popor, cu virtuți și vicii (“cu bune și rele”), cu atitudini comportamentale adesea criticate sau, dimpotrivă, ridicate la valoare de model. Lucrarea nu este despre defecte sau despre calități ale românilor, nu ne-am popos să emitem judecăți de valoare despre un anumit „profil moral” – evocat adeseori stereotipic, dar am încercat să surprindem decizii, atitudini, fapte certe și imagini comportamentale în complexitatea lor – ca „stare de fapt” a națiunii române compuse din elite politice sau oameni simplii, din orășeni sau provinciali, din educați sau (semi)analfabeți, într-o perioadă nefastă a istoriei noastre, cea a ocupației Puterilor Centrale (1916-1918). Comportamentele lor față de actul politic, față de deciziile politice, față de autoritatea străină, au la bază un anumit tip de cultură, de educație, iar atitudinile românilor în timpul războiului reflectă „stare de fapt” a unei realități balcanice aflate în concordanță cu acest profil moral. Dincolo de toate aceste trăsături, suferințele românilor din perioada menționată mai sus au fost teribile.

Demersul are la bază mai multe surse documentare: de la materiale de arhivă publicate, ce reflectă acte cu valoare juridică emise de către administrația de ocupație, lucrări de memorialistică, jurnale sau diverse lucrări de specialitate pentru perioada ocupației, ziare sau diferite publicații ale vremii. Cele mai multe dintre acestea surprind imaginea unei societăți românești a contrastelor între mediul urban și rural. Primul este descris în abundență, fiind etalonul vieții social-economice, politice și culturale a românilor, în timp ce lumea satului este mai puțin prezentă în sursele documentare. Suficient, însă pentru a putea extrage o imagine relevantă a ceea ce a reprezentat lumea românească “pe de-a întregul” sub teroarea războiului.

³⁴ Daniel Barbu, *Firea românilor*, editura Nemira, București, 2004, pag. 5

Românii sunt „bărbați viteji, ageri și nu făcuți să stea pe perne, ci la război pe câmpul de luptă”³⁵, consemna Matteo Muriano, emisarul Veneției în Moldova în 1502, virtute ce ar putea defini profilul războinic al românilor în Evul Mediu. Am putea concluziona că românii erau „căliți”, pregătiți permanent de război și nu se temeau de acesta, având în vedere „teatrele de operațiuni”, în care am fost implicați din momentul consemnării respective până în secolul XX. Lucrări recente au abordat problematica războiului în conștiința românească, mai ales că războaiele moderne nu mai semănau deloc cu cele medievale. Momentul 1914 aduce în discuție tema războiului, scopul și obiectivele sale pe termen scurt sau lung, necesitatea participării sau oportunitatea momentului ales pentru o posibilă implicare. Au fost generate, astfel, o serie de întrebări cu privire la participarea românilor la Marele Război: *A fost oare pregătită societatea românească, pe de-a întregul, să participe la efortul Primului Război Mondial? Mai erau românii aceeași bărbați ageri, pregătiți să moară pe câmpul de luptă?*

Dacă ar fi să ținem cont de stare de spirit a populației la începutul secolului XX, constientă sau mai puțin constientă de ceea ce înseamnă rigorile războiului de tip modern, răspunsul ar fi războiul de independență din 1877-1878, românii mai cunoscuseră un singur episod militar, scurt ca desfășurare, departe de teritoriul românesc - și anume campania pe frontul din Bulgaria în 1913. Românii uitaseră practic ce înseamnă războiul purtat acasă! Astfel, putem să explicăm înfrângerile militare rapide ale armatei române atât pe frontul dunărean cât și pe cel transilvănean, dezastre care au dus la ocuparea capitalei și a 2/3 din teritoriul țării. Sursele vremii, fie că vorbim de cele autohtone sau de mărturiile străinilor ajunși pe melecurile noastre, fac ample referiri la starea de spirit cavsigenerală. Identificăm și un anume profil al societății românești, predispus mai degrabă la liniște și pace pe care doar îl evoc, dar nu încerc să-l explic. De pildă, Constantin Bacalbașa, unul dintre cei mai buni memorialiști ai perioadei respective, surprinde în lucrarea sa „*Capitala sub ocupația dușmanului, 1916-1918*” starea de spirit a populația Bucureștiului, înainte și mai ales sub ocupația germană, precum și reacțiile cele mai pitorești ale românilor: de inconștientă, de naivitate uneori, de spaimă, de teamă, de bravură, alteori. „*Populația bucureșteană avea un suflet de timp de pace. Crescuți într-o epocă de bun trai, de liniște, de prosperitate continuă și aproape generală, bucureștenii nu aveau sufletul pregătit ca să îndure nici lipsurile materiale, nici zguduirile morale. De și fondul acestui suflet nu este laș, totuși o lungă deprindere în belșug și nepăsare a găsit pe toată lumea asta prea slabă în fața evenimentelor prea mari*”³⁶ În vara anului 1916, Bucureștiul nu părea

³⁵ *Ibidem*, pag. 15

³⁶ Constantin Bacalbașa, *Capitala sub ocupația dușmanului, 1916-1918*, București, 1921, pag. 5

pregătit de război, din contră, lumea de aici petrecea, iar aglomerația oraselor (în special capitala) amintea de acea *Belle Epoque* ce-ți inducea o atmosferă boemă, de calm, de liniște aproape inconstientă.

Erich von Falkenhayn, comandantul Armatei a 9-a germane în România, pare extrem de surprins în memoriile sale de decizia factorilor politici români de a implica țara într-un asemenea conflict, considerând armata română nepregătită în a face față unei coaliții germane-austro-ungare: „s-a apreciat drept fapt cert că România va porni acțiunea fără a ține seama de necesitățile militare... La 14 august 1916, România a declarat războiul, în mod surprinzător de timpuriu!”³⁷

Angrenarea societății românești nepregătite la Marele Război a adus, pe lângă pierderile militare, o traumă colectivă, având în vedere **suferințele populației civile** din tot spațiul românesc. Societatea românească a fost angrenată la efortul războiului, direct sau indirect, mai devreme pentru provinciile aflate sub dominație străină (Transilvania, Bucovina, Basarabia) și din 1916 și pentru locuitorii Vechiului Regat. Fie că este vorba de traumele psihice suferite prin despărțirea de cei dragi, mobilizați la război, sau de suferințele zilnice pricinuite de neajunsuri, viața austeră, bolile, rechizițiile forțate, abuzurile de tot felul din partea ocupanților, ori chinurile pribegiei pentru acea parte a populației refugiată din calea inamicului, toate acestea aduc o imagine tragică a ceea ce poporul român a avut de îndurat în anii conflagrației mondiale. **Angajamentul militar și traumele războiului.** Participarea la război, prin mobilizarea tuturor celor apti de luptă, a presupus o primă traumă în rândul civililor. Sute de mii de familii au fost afectate în urma mobilizării bărbaților, unii dintre ei părăsind casele fără a se mai întoarce vreodată, alții întorcându-se cu traume fizice sau psihice grave de pe urma războiului. Lipsa forței de muncă s-a resimțit rapid în situația economică a acestor familii, iar multe dintre acestea - neavând alte posibilități - au trăit la limita subzistenței, îndurând foametea și mizeria. Transilvania, Bucovina și Basarabia au fost primele provincii românești care au susținut povara frontului încă de la începutul războiului. Din Transilvania, pe durata celor patru ani de război, au fost mobilizați 926.500 soldați și ofițeri, dintre care aproape o jumătate de milion erau români (484.924 români, după ultimele statistici). Intrarea României în război, în august 1916, a adus o mobilizare masivă a românilor din vechiul Regat, efectivele armatei române fiind de peste 850.000 soldați și ofițeri. Trecerea Carpaților a adăugat românilor din Vechiul Regat, pe lângă speranța eliberării teritoriilor românești, trauma confruntării cu frați lor români, aflați în tabăra adversă. Comportamentul soldaților români din armata austro-ungară este de multe ori relevant, fiind puși între a alege între

³⁷ Erich von Falkenhayn, *Campania Armatei a 9-a împotriva Românilor și Rușilor 1916/17*, București, 1937, pag. 15

respectarea angajamentului militar și a jurământul depus sau soluția non-combatului și a dezertării din armată.

O altă dimensiune a traumei colective e legată de înfrângerile suferite de armata română în toamna anului 1916, pe frontul sudic și apoi prin pătrunderea trupelor Puterilor Centrale peste Carpați, ocuparea Munteniei și a capitalei. Moralul scăzut al militarilor români era dublat de o stare de spirit dezarmantă a populației civile, care trăia permanent cu spaima ocupării teritoriului de către forțele inamice. Nu doar autoritățile și armata română au fost luate prin surprindere de evoluția frontului ci și populația civilă, speriată de ocupația ce avea să se intaureze foarte rapid peste aproximativ 100.000 km pătrați din teritoriu.

Retragerea autorităților și civililor. Infernul moldav. Retragerea administrației și a armatei române la sfârșitul lui noiembrie 1916 avea să fie dublată de o retragere semnificativă a populației civile, în marș forțat și într-un mod haotic, dezorganizat, speriată de apropierea inamicului. Perioada de la sfârșitul anului 1916 și începutul anului 1917 este considerată una din cele mai tragice și istoria noastră, prin dimensiunea suferințelor românilor angrenați. Bărbați, femei, copii și bătrâni au luat calea pibegiei, folosind trenurile supraaglomerate sau alegând soluția deplasării pe jos, în coloane de oameni alături de căruțe trase de boi, lăsând în urmă gospodăriile și toată agoniseala lor. Pentru aceștia din urmă, drumul era extrem de greu în condițiile începutului de iarnă, fără hrană suficientă, fără îmbrăcăminte adecvată, mulți dintre ei găsindu-și sfârșitul pe drum. Un martor al evenimentelor descria: *„în așteptare, convoiurile de refugiați continuă a părăsi Capitala zi și noapte, în așa proporție, că s-a îngrozit guvernul. Pe lângă orașeni, fug și țărani din calea dușmanului. Mii de care cu boi, pline cu avutul lor, cu vitele lor legate după căruțe, bătrâni și copii în vârful carului cu coceni și bucele. Pe lângă car, femeile târăsc porci și câini legați de câte o frânghie. E un tablou de bejănie necunoscut ochilor bucureștenilor; sute de asemenea care ce se țin lanț au traversat azi orașul în lungul Bulevardului și Calea Rahovei, cu direcția spre răsărit, spre Ploiești și Urziceni”*³⁸.

I.Gh. Duca, om politic descria aceste suferințe: *„Spectacolul drumurilor era de nedescris: bărbați, femei, copii, bolnavi, bătrâni, schilozi, pe jos, în trăsurile, în căruțe, călări, umblau în ploaie, pe vânt, pe frig, pe ninsoare. Unii adunaseră în grabă ce putuseră din avutul lor... Alții nu mai puteau înainta și cădeau sleiți de puteri și lihniți de foame de-a lungul șoselelor. Alții mureau prin șanțuri și trupurile lor descompuse erau lăsate în prada corbilor. Pe lângă*

³⁸ Vasile Cancicov, *Jurnal din vremea ocupației. Impresiuni și păreri personale din timpul războiului României*, vol. I (13 august 1916-13 august 1917), București, ed. Humanitas, 2015, pag. 72-73

*aceasta, exodul populației civile se amesteca cu convoiurile armatei în retragere, soldații, grăbiți să treacă spre a executa ordinele ce aveau, răsturnau tot ce le stătea în cale, se nășteau astfel învălmășeli îngrozitoare, în depărtare se auzeau focurile inamicului, copiii țipau, femeile plâneau, oamenii răcneau, ploaia nu mai înceta, gerul se întetea, într-o parte un sat era bombardat, într-alta se vedeau flăcări de incendiu. Era o viziune de infern”.*³⁹

Conform statisticilor, în jur de 1,5 milioane de români s-au refugiat în Moldova, la care se adaugă evacuații din zona frontului din Moldova. Noua capitală, Iași, dar și orașele Moldovei erau sufocate de numărul mare de refugiați civili într-o perioadă relativ scurtă, ceea ce a generat probleme legate de lipsa alimentelor, a căldurii și a medicamentelor. La agravarea situației a contribuit iarna aspră de la începutul anului 1917, iar bolile au apărut, tifosul exantematic făcând cele mai multe victime (se estimează că au murit din cauza tifosului, iernii grele și a altor boli cca. 300.000 civili și aprox. 80.000 militari, numai în primele trei luni ale anului 1917!). La începutul anului 1918 își face apariția gripa infecțioasă (numită „gripa spaniolă”) și variola, atât în Moldova cât și în teritoriul ocupat. Spitalele erau suprapopulate, în special în Iași, unde bolnavii stăteau 2-3 în pat, iar rata mortalității era foarte mare, decedații fiind îngropați de cele mai multe ori în gropi comune din lipsa locurilor și a materialelor necesare înhumării.

Trauma cauzată de suferințele refugului era amplificată uneori de starea de spirit alarmantă cu privire la o posibilă pătrundere a trupelor inamice în teritoriul rămas neocupat, astfel încât mulți dintre refugiați trăiau cu gândul unei viitoare pribegii în locuri cât mai ferite de război. Se adaugă și o stare tensionată, uneori ostilă, a populației din Moldova față de refugiați, nevoiți astfel să susțină – cu resurse minime – nu numai efortul de război ci și supraviețuirea acestora.

Suferințele populației civile rămase în teritoriul ocupat. Situația a fost dramatică și pentru populația civilă rămasă în teritoriul ocupat. Prima traumă pentru civili a fost reprezentată de contactul cu armata de ocupație și abuzurile săvârșite de aceasta (statisticile consemnează numeroase jafuri, violuri, crime săvârșite de soldați, în special de cei bulgari în teritoriul administrat de aceștia).

A urmat valul de rechiziții, care au afectat puternic atât populația urbană cât și pe cea rurală. Erau rechiziționate bunurile necesare întreținerii armatei Puterilor Centrale, de la alimente, animale, haine, până la petrol sau alte bunuri, surplusul fiind trimis către țările de origine a trupelor, în principal Germania: În Gazeta Bucureștilor nr. 337 din 20 noiembrie 1917 apărea următorul anunț: „zahăr pentru populație se vinde – până la noi ordine – cu plata în aur, zilnic

³⁹ Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, pag. 281

între orele 8 și 10 la Ministerul de război, în clădirea din dos, intrarea prin strada Brezoianu. Pentru o piesă de 20 lei aur se dau 5 kg zahăr. Solicitorii vor aduce pungi de hârtie” . Iată cum suporta populația umilința ocupației, zahărul – produs în țară – se plătea în aur, iar pentru doritori nu se găsea nici măcar o banală pungă pentru depozitarea lui.

Locuitorii aveau obligația încartuirii soldaților, acolo unde nu erau identificate localuri suficiente pentru armată. Nevoile frontului deveneau pe zi ce trece tot mai mari pentru armatele de ocupație, așa că și obligațiile pentru români erau tot mai greu de suportat, puțini fiind cei care și-au putut salva bunurile de rechiziții în perioada 1916-1918. Rechizițiile numeroase și spolierea organizată de administrația germană a dus la o lipsă acută de alimente pentru populația din teritoriul ocupat, ceea ce a dus la foamete, boli și la apariția speculei. A existat o categorie a celor care au reușit, prin diferite mijloace, să ocolească legea și să obțină profituri consistente de pe urma comercializării produselor rechiziționate. Delațiunea era un alt fenomen cu o amploare semnificativă în această perioadă a ocupației, denunțurile de orice natură făcute de unii dintre români împotriva altor conaționali fiind folosite de administrația de ocupație pentru a-și atinge obiectivele, legate de controlul cât puternic asupra oamenilor din teritoriul ocupat.

Românii nu puteau să se deplaseze în afara localității, fără aprobare. Circulația pe timp de noapte a fost interzisă, mai ales în orașe. Întrunirile publice și manifestațiile nu erau permise, iar localurile și barurile de noapte erau deschise doar pentru militarii germani și aliații acestora. În fața abuzurilor, rechiziționărilor de bunuri, limitării drepturilor și libertăților, au existat și câteva revolte ale civililor, dar aceștia au fost arestați sau chiar executați pe loc.

Biserica a jucat un rol aparte în această perioadă, fiind locul în care cei mai mulți români își căutau alinarea. Viața religioasă a fost afectată prin distrugerile suferite de biserici în urma bombardamentelor sau a jafurilor produse de ocupanți. Comunități numeroase au rămas fără preoți, mobilizați la război, iar acolo unde existau slujitori, serviciul religios se efectua cu permisiunea Administrației militare de ocupație. Totodată, multe biserici au fost deposedate de clopotele din bronz sau de alte metale, pe care ocupanții le topeau pentru a face armament. În ciuda acestor greutăți, biserica – indiferent de confesiune – a rămas o constantă a vieții românilor, un sprijin moral și uneori material pentru cei greu încercați de război.

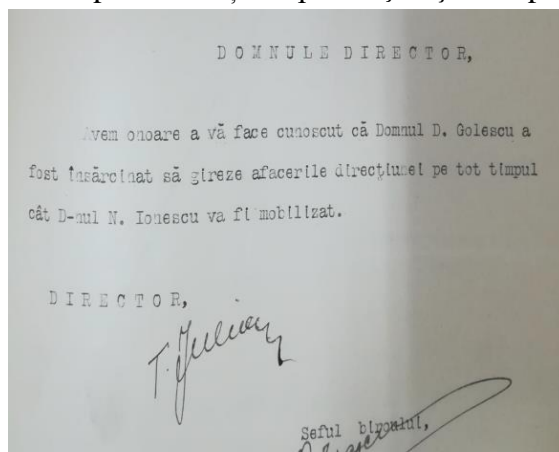
Școala și procesul educațional au avut de suferit în perioada ocupației din cauza distrugerilor, lipsei personalului didactic – mobilizat pe front, sau prin transformarea localurilor în spitale de campanie ori alte destinații: „În Craiova, clădirea poliției devenea cazarmă, iar Liceul Carol și Liceul Oteteleşanu, spitale. În București [...] în clădirea Școlii Centrale funcționa un spital militar, La Liceul Gh. Lazăr era centrul de adunare a rătăciților și fugarilor de pe front, la

Liceul Matei Basarab funcționa un alt spital, iar la Sf. Sava un spital pentru exantematici. Spitalele românești sunt evacuate, iar în locul lor se instalează lazarete (infirmerii) germane.”⁴⁰ Atât în mediul rural, cât și la orașe, procesul educațional a fost suspendat sau întrerupt pe perioada ocupației, funcționând cu intermitențe grație eforturilor unor iluștri învățători și prin sprijinul unor revizori scolari.

Liceul „Matei Basarab” din București sub ocupație.

Surprindem într-un mod “spectaculos” ipostaze importante ale scolii românești sub ocupație prin acest studiu de caz. Direcțiunea liceului era asigurată, încă din 1912, de către profesorul de Limba Română, Nicolae Ionescu-Barbă. Acesta este mobilizat în august 1916, în condițiile în care România intră în război, iar treburile administrației sunt preluate temporar de profesorul de matematică Gh. Nichifor. Prin Decizia Ministerului Cultelor și Instrucțiunii cu nr. 104453/24.11.1916, conducerea direcțiunii Liceului „Matei Basarab” îi este încredințată profesorului de Științe Dimitrie Golescu, care avea ca sarcină „să gireze afacerile direcțiunii pe tot timpul cât d-nul N. Ionescu va fi mobilizat”⁴¹

Ocupația militară asupra Bucureștiului și-a făcut repede simțită prezența și asupra liceului „Matei Basarab”. Într-o adresă a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii din 5 ianuarie 1917 se cerea directorului liceului să se precizeze dacă „școala este ocupată de autoritățile germane”. Răspunsul directorului era transmis ministerului în data de 10 ianuarie 1917 și preciza că „școala nu este ocupată, iar din 12 săli doar una singură este ocupată de armata germană în scopul funcționării unui birou pentru săraci”⁴²

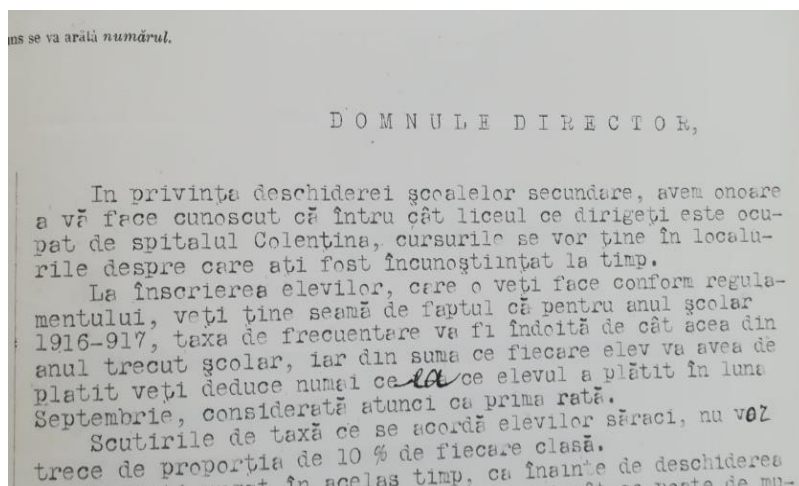
Situația liceului se complică peste câteva zile, când în noaptea de 18/19 ianuarie 1917 cea mare parte a liceului este ocupată de către 250 soldați ai armatelor Puterilor Centrale, iar directorul consemna și primele pagube materiale: „în lipsa combustibilului, ocupanții au folosit mobilierul scolii pentru încălzirea sălilor”.

⁴⁰ *România în Marele Război*....., pag. 188

⁴¹ Arhivele Naționale ale României, filiala București, *Fond „Liceul Matei Basarab”*, nr. inventar 258, Dosar 16/1916-1917, fila 123

⁴² *Ibidem*, fila 124

Cea mai dificilă perioadă din istoria liceului începe la sfârșitul lunii martie 1917 când localul al fost rechiziționat de autoritățile militare pentru a fi transformat în lazaret (infirmierie). Acesta este dat spre administrare Spitalului Colentina, care trebuia să instaleze aici un spital pentru prostituate. Într-o adresă⁴³ transmisă

directorului D. Golescu de către Primăria Orașului București, datată 2 aprilie 1917, se preciza noua destinație a clădirii și faptul că direcțiunea școlii trebuie să informeze pe soția directorului N. Ionescu, mobilizat, să părăsească locuința din curtea liceului cât și pe secretarul instituției care locuia aici. Astfel, pentru o perioadă de aproximativ 2 ani, liceul a fost lipsit de localul său, funcționând în clădirea Școlii Comerciale nr. 1 din strada Traian.

Starea de sănătate a populației a fost deteriorată grav în urma traumelor, epidemiilor, foametei sau lipsurilor de orice fel. Cu toate că, administrația de ocupație a ordonat o recenzie și o vaccinare a populației în teritoriul ocupat, serviciul sanitar funcționa deficitar prin lipsa medicamentelor, a spitalelor, a personalului calificat.

După aproximativ doi ani de ocupație germană, efectele acestora se faceau simțite în rândul populației civile dacă ne gândim că în România au murit de foame, frig, boli, traume sau prin execuție cca. 650.000 de oameni, dublul celor care au căzut pe front.

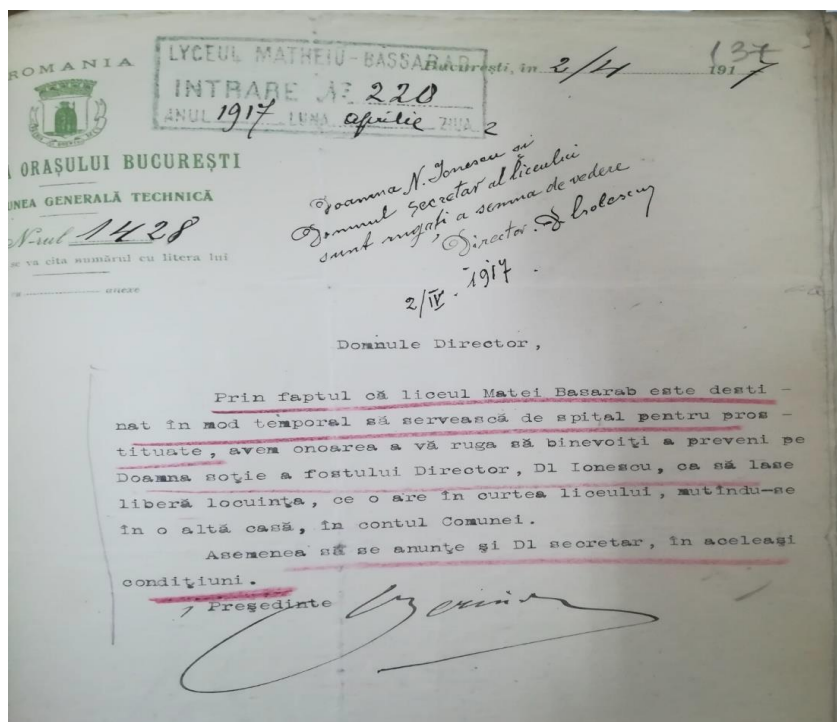
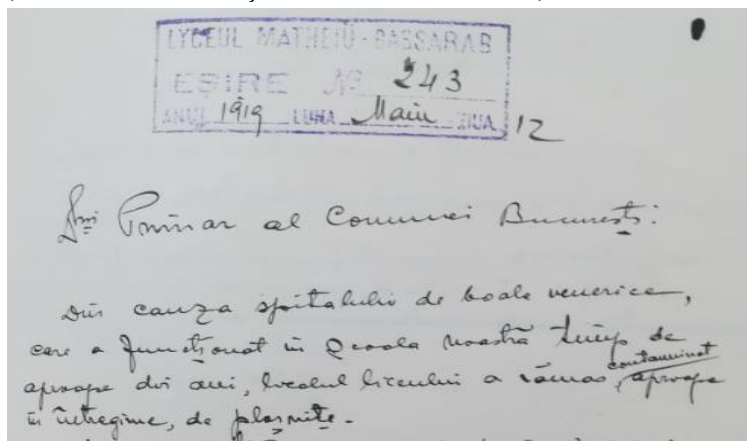
Pe lângă suferințele pricinuite de pierderea localului de funcționare, elevii liceului „Matei Basarab” erau privați de unele drepturi și libertățile fundamentale. La 24 noiembrie 1917 sosește la direcțiunea școlii o circulară în care se comunica dispozițiunile ordonației Guvernatorului militar din 14 oct. 1917, cu privire la persoanele mai mici de 17 ani: „nu era permis rămânerea la cinematografe și varietăți peste 7,00 seara și nu este permisă circulația pe străzi după 11,00 seara”. Se atrage atenția că elevii au o purtare necuviincioasă cu autoritățile de ocupație, iar Ministerul ruga prin această circulară să atragă atenția „foarte serios” acestora, altfel autoritățile militare sunt libere să ia măsurile care se impun⁴⁴.

⁴³ *Ibidem*, fila 125.

⁴⁴ *Idem*, Dosar 10/1917-1918, fila 50.

În vara anului 1918, după încheierea păcii de la Buftea-București, corpul profesoral alături de directorul Nicolae Ionescu-Barbă, întors de pe front și repus pe funcție, fac demersuri repetate pentru recuperarea clădirii liceului. Mai mulți profesori se întrunesc într-o comisie cere Ministerului Instrucțiunii “grabnica reîntoarcere a liceului în localul său”, dar fără niciun rezultat concret.⁴⁵

La începutul lunii ianuarie 1919, liceul încă funcționa în strada Traian, dar se făceau demersuri pentru reparați, dezinfecție și mobilarea sălilor de clasă. În vara anului 1919 directorul N. Ionescu se plângea Ministerului Instrucțiunii și Cultelor de stadiul lucrărilor de reparație, de dificultățile cu antreprenorul, solicitând sprijin în acest sens. Abia în 1920 situația Liceului „Matei Basarab” reîntra în normal ca funcționalitate în clădirea sa istorică.

Informarea primită de direcțiunea liceului liceului „Matei Basarab” cu privire la schimbarea de destinație a clădirii acestuia. Probabil, partea cea mai întunecată din istoria bătrânului liceu bucureștean.

(Arhivele Naționale ale României, filiala București, Fond „Liceul Matei Basarab”, nr. Inventor, Dosar 14-15/1916-1917, fila 137)

⁴⁵ *Idem*, Dosar 12/1917-1918, nepaginat

Bibliografie:

Arhive:

1. ARHIVELE NAȚIONALE ALE ROMÂNIEI, filiala București, *Fond „Liceul Matei Basarab”*, nr. inventar 258

Lucrări generale și speciale:

1. *** *România în Marele Război*, Muzeul Național de Istorie, București, 2016
BARBU, Daniel, *Firea românilor*, editura Nemira, București, 2004
2. BACALBAȘA, Constantin, *Capitala sub ocupația dușmanului, 1916-1918*, București, 1921
3. CANCICOV, Vasile , *Jurnal din vremea ocupației. Impresiuni și păreri personale din timpul războiului României*, vol. I (13 august 1916-13 august 1917), București, ed. Humanitas, 2015
4. CIUPALĂ, Alin, *Bătălia lor.Femeile din România în Primul Război Mondial*, editura Polirom, București, 2007
5. CONSTANTINIU, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998
6. FALKENHAYN, Erich von, *Campania Armatei a 9-a împotriva Românilor și Rușilor 1916/17*, București, 1937

METODOLOGIA DE IMPLEMENTARE A MODELULUI MANAGERIAL DE EFICIENTIZARE A PARTENERIATULUI ȘCOALĂ-BISERICĂ ÎN EDUCAȚIA MORALĂ ȘI SPIRITUALĂ A ELEVILOR

**Prof. Copil Simona Lăcrimioara,
Școala Gimnazială „George Barițiu” Jucu de Sus, județul Cluj**

Mereu de actualitate, problema educației rămâne unul dintre subiectele inepuizabile ale lumii în care trăim. Dacă în trecut era nevoie de un sat întreg pentru a crește un copil, astăzi, printre atâtea manuale de parenting și curente în educație, familia, școala, se pot simți neputincioase, vulnerabilitatea fiind susținută și de viteza cu care schimbarea se produce.

Scopul Educației moral-spirituale este formarea conștiinței moral– spirituale în anii de școlaritate, adică conștientizarea sensului vieții – autoperfecționarea propriei ființe (expresia morală) și formarea unei personalități desăvârșite (expresia spirituală). Conștiința moral-spirituală a elevilor va fi demonstrată de atitudini, comportamente/competențe și cunoștințe cu privire la semnificația unor concepte și norme din sfera valorilor umane.

Celălalt factor care contribuie la dezvoltarea personalității umane îl reprezintă Biserica. Ea „compensează nevoia de filiație activă pe o linie ideatică, prin excelență spirituală” . Influența educativă a Bisericii se realizează prin intermediul orelor de religie desfășurate în școală, prin slujbele divine din cadrul lăcașelor de cult și prin activitățile caritabile organizate la nivel de societate. Astfel, Biserica contribuie la instituirea unui proces de educație sistematică, explicită, din perspectiva valorilor morale și spirituale proprii religiei ortodoxe.

Ca să supraviețuiască în lume, copiii noștri, potrivit parabolei, au nevoie să-și cunoască identitatea – albia. Odată porniți în vâltoarele vieții, dacă știu cine sunt și pe cine reprezintă, ușor se vor stabili, se vor echilibra. Ce este, însă, identitatea și cine contribuie la cristalizarea ei? Primul factor, și poate și cel mai important, este familia. Aici copilul, pe lângă acțiunile necesare supraviețuirii, se șlefuește emoțional și-și conturează caracterul. Urmează școala, creatoare de competențe și abilități, catalizator al valorilor învățate acasă și în comunitate, deschizător de drumuri către marea cultură a lumii și către atâtea domenii ale cunoașterii. Ca însoțitor permanent, Biserica, văzută și nevăzută (prin componenta ei morală, canoanele și exemplaritatea sfinților), am zice noi, desăvârșește acest proces al educației, atât de complex și care niciodată nu se finalizează.

Mai bine de un secol, educația era frământată de aceeași întrebare: rolul elevului în propria educație. Probabil că, astăzi, mai mult ca oricând, școala trebuie să consolideze idei care au legătură

cu viața, pentru valorificarea potențialului fiecărui copil/tînăr, indiferent de starea materială a familiei, mediul de reședință, apartenența etnică, limba vorbită în scopul asigurării fiecărui educabil a unei echități sociale și accesului la o educație de calitate.

Calitatea educației și succesul școlar necesită abordarea de strategii și practici variate privind relațiile de colaborare dintre școală, familie și comunitate. Unitatea școlară, centrată pe elevi și, totodată, responsabilă pentru educația formală a elevilor, trebuie să aibă în vedere crearea unor astfel de parteneriate, pentru a ajuta elevii să aibă succes la școală și mai târziu, în viață. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se consideră unii pe alții parteneri în educație, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport. Parteneriatele reprezintă actual o componentă esențială în organizarea școlii și a clasei de elevi. Parteneriatele școală - familie sunt esențiale în procesul de educație a elevilor și în succesul lor la școală.

În prezent, atenția școlii se îndreaptă către beneficiarul principal: elevul. Reușita instituției de învățământ este strâns legată de modul în care este implementată metologia modelului de gestionare bazat pe parteneriatul dintre Școală și Biserică în practică. Acest succes mai este condiționat și de abilitatea de a înțelege și interpreta schimbările, de capacitatea managerilor și a tuturor participanților în educație de a se focaliza asupra a ceea ce trebuie realizat și a modului concret în care trebuie făcut. Obiectivul principal al sistemelor educaționale europene este „*creșterea calității performanței educaționale a școlii*”⁴⁶.

„*Într-o lume dinamică în schimbare și competitivă crește importanța și rolul personalității eficiente.*”⁴⁷. Psihologul Mielu Zlate, semnalizează tendința de a vorbi nu despre orice personalitate, ci despre personalitatea eficientă. „*Ceea ce interesează în primul rând este nu atât ansamblul însușirilor de personalitate, cât valoarea lor comportamentală*”⁴⁸.

Metodologia de implementare în practică a modelului managerial, a parteneriatului Școală-Biserică, rezidă în eficientizarea analizei metodelor și tehnicilor aplicate la realizarea și finalizarea cercetării propriu-zise, având un caracter normativ. Pe baza reflecției de cercetare a metodologiei s-a încercat atât formularea strategiei de investigare a managementului parteneriatului educațional Școală-Biserică, cât și căile de obținere a unor rezultate valide în formarea personalității elevului. Pentru a se ajunge la formarea moral-spirituală a personalității elevului prin prisma managementului parteneriatului a acestor două instituții importante, s-a recurs la aplicarea unei metodologii complexe, vizând modul de investigare a realității și determinarea dinamicii fenomenului educațional în cauză.

⁴⁶ Stahl, Paul H. *Familia și școala-contribuții la sociologia educației*. București: Ed. Paideia, 2002, p. 49.

⁴⁷ Ibidem, p. 52.

⁴⁸ Jînga, I.; Istrate, E. *Manual de pedagogie*. Ediția a II-a. București: Ed. ALL, 2006, p. 63.

În acest scop, am elaborat modelul managerial a colaborării Școală-Biserică, din perspectiva educațională al managementului implementării.

Modelul managerial al implementării include: a) planul de activitate; b) resursele umane; c) strategiile educaționale; d) formele; e) metodele realizării.

a) Planul de activitate

El reprezintă documentul strategic de proiectare a activităților pe termen mediu (4-5 ani), ținând cont de strategia educațională la nivel local, regional și național. În contextul globalizării mondiale, a creșterii concurenței, a integrării în Uniunea Europeană, a impactului de noi tehnologii este necesară o proiectare judicioasă a activităților pentru a face față noilor provocări și unei realități în continuă transformare.

În opinia pedagogului autohton Maria Braghiș, școala „*va fi deschisă pentru toți membrii comunității*”⁴⁹, care au nevoie de educație, promovând calitățile lor, în vederea unei personalități autonome și creative, satisfăcând nevoia fiecărui elev de a se simți sigur pe sine, apt pentru a face cerințelor actuale ale societății și de a avea șanse egale la educație și cultură.

Instituția „*va oferi un cadru adecvat pentru formarea și dezvoltarea deprinderilor și capacităților*”⁵⁰ necesare continuării studiilor în domeniile de care comunitatea are nevoie.

Echipa managerială „*va implementa politicile și programele de activitate*”⁵¹ ale învățământului preuniversitar având ca obiectiv creșterea calității serviciilor educative precum și integrarea elevilor în comunitatea locală. „*Școala se vrea un loc prietenos, în care toți copiii să beneficieze de programe educaționale îmbunătățite continuu*”⁵².

Profesorii vor acționa pentru construirea cunoștințelor și dezvoltarea competențelor prevăzute de curriculum școlar, care să le permită elevilor adaptarea eficientă în treapta educațională următoare și în societatea aflată în continuă schimbare, dar și pentru dobândirea capacităților, atitudinilor și valorilor fundamentale care va călăuzi pe elevi în viață.

Demersul educațional al școlii „*va promova egalitatea șanselor, responsabilizarea părinților pentru pregătirea școlară, evoluția rezultatelor elevilor și dezvoltarea colaborării parteneriatelor*”⁵³, de exemplu: Școală-Biserică.

⁴⁹ Braghiș, M. *Aspectul polifuncțional al parteneriatului școală-familie-comunitate*. În: Didactica Pro, nr. 1 (65), 2011, p. 39.

⁵⁰ Braghiș, M. *Aspectul polifuncțional al parteneriatului școală-familie-comunitate*. În: Didactica Pro, nr. 1 (65), 2011, p. 39.

⁵¹ Iosifescu, Ș. Op. Cit., p. 53.

⁵² Cristea, S. *Școala și comunitatea*. Op. Cit., p. 49.

⁵³ Cucos, C. *Educația religioasă. Repere teoretice și metodice*. Iași: Ed. Polirom, 1999, p. 37.

Pe lângă realizarea planului de activități a școlii, este necesar de a realiza împreună și implementarea planului de activitate pastoral-misionară a Bisericii în eficientizarea parteneriatului educațional Școală-Biserică. Experiența pastorală ne convinge, din ce în ce mai mult, că pulsul vieții unei Biserici este dat de pulsul unității de bază, care este societatea. Din punct de vedere al legislației bisericești actuale, „Biserica este comunitatea creștinilor, clerici și mireni, situată pe un anumit teritoriu și subordonată centrului eparhial din punct de vedere canonic, juridic, administrativ și patrimonial⁵⁴, condusă de un preot paroh numit de chiriarhul eparhiei respective.

Inițiativele speciale prin care vestitorii evangheliei, trimiși de Biserică, mergând în lumea întreagă, îndeplinesc îndatorirea de a propovădui Evanghelia (Matei 28,19) și de a vesti Cuvântul Domnului la cei care încă nu cred în Hristos, se numesc în mod obișnuit „misiuni”. Ele se realizează prin activitatea pastoral-misionară și se desfășoară în societate.

Așadar, activitatea pastoral-misionară va izvorî în mod intim din însăși natura Bisericii, a cărei credință mântuitoare o vestește, a cărei unitate universală o desăvârșește lărgind-o, pe a cărei apostolicitate se bazează, al cărei simț de colegialitate ierarhică îl exercită, a cărei sfințenie o mărturisește, o răspândește și dezvoltă.

b) Resurse umane

Managementul resurselor umane reprezintă principala dimensiune a managementului instituției școlare ce se vrea a fi una de succes în realizarea formării elevului prin parteneriatul Școală-Biserică. Conducerea resurselor umane, vizează asigurarea de personal, atât din punct de vedere cantitativ, dar mai ales calitativ.

Resursele umane ale unității școlare și ale instituției bisericești în realizarea managementului parteneriatului educațional vor fi: echipa managerială, profesorul de religie, dirigenții, cadrele didactice, preotul paroh al Bisericii, clericii bisericești și consiliul parohial.

Prin gestiunea acestor resurse umane se asigură necesarul de forță de muncă în instituție, pe categorii de personal în scopul realizării activităților și obținerea rezultatelor așteptate. Principalele funcții ale managementului resurselor umane sunt:

- Planificarea resurselor umane;
- Popularizarea structurilor;
- Atingerea performanței dorite;
- Compensarea resurselor umane;
- Instruirea și dezvoltarea resurselor umane;
- Îmbunătățirea abilităților profesionale;

⁵⁴ Buga, I. Op. Cit., p. 58.

- Stabilitatea și menținerea resurselor umane;
- Comunicarea și negocierea⁵⁵.

Managerul-persoană care „în virtutea sarcinilor, competențelor și responsabilităților circumscrise în fișa de post, exercită și un proces de management, adoptând decizii ce influențează comportamentul decizional și opțional al altor persoane”⁵⁶.

Realizarea procesului de conducere în aplicarea parteneriatului Școală-Biserică presupune îndeplinirea unor acțiuni specifice care pot fi grupate în câteva funcții obligatorii pentru conducător: *revederea și planificarea* (examinarea planurilor de perspectivă și elaborarea schemelor de acțiune); *organizarea* (alcătuirea structurilor organizatoare); *conducerea* (păstrarea la un nivel sporit al activității și performanțelor subordonaților); *coordonarea* (corelarea, echilibrarea, unificarea și armonizarea tuturor activităților); *controlul* (supravegherea, îndrumarea în vederea respectării normelor, regulilor și standardelor fixate).

Ca urmare a distorsiunilor sociale, participarea părinților în educarea copiilor este sub nivel, școala rămânând ca și odinioară unica responsabilă de buna creștere și educare a tinerei generații ,fenomen, care, cu regret, se adâncește, se amplifică datorită abandonului copiilor de către părinți, care pleacă peste hotare în căutarea locurilor de muncă, iar implicarea celorlalți în acest proces se limitează doar la susținerea financiară, materială a școlii.

Responsabil de realizarea sarcinilor puse în parteneriatul educațional dintre Școală și Biserică în mare măsură îi revine celui care se numește manager sau echipei manageriale.

În opinia pedagogilor autohtoni Dumitru Patrașcu și Tudor Rotaru, elementul-cheie al interacțiunii didactice și manageriale este *comunicarea*. „*Comunicarea managerială - presupune nu numai transmiterea mesajelor, ci și schimbarea mentalității, atitudinilor, comportamentului atât a managerului, cât și a subalternilor*”⁵⁷. Astfel, comunicarea devine o filosofie a managerului și nu o acțiune mecanică.

Din cadrul echipei ce ține de resursele umane, în realizarea parteneriatului educațional Școală-Biserică, un rol important îl are profesorul de religie. El are menirea îndeplinirii unui scop de importanță crucială în istoria neamului - acela de a ne transforma pe noi înșine, și prin noi, întreaga lume pe care ne-o dorim mai bună, mai cumpătată, mai hotărâtă de a trăi în adevăr. Un profesor de religie, trebuie să fie înzestrat, în mod special, cu cele mai înalte calități morale și deschis către

⁵⁵ Iosifescu, Ș. Op. Cit., p. 41.

⁵⁶ Patrașcu, D.; Rotaru, T. *Cultura managerială a profesorului. Teorie și metodologie*. Chișinău: TC, 2006, p.46.

⁵⁷ Patrașcu, D.; Rotaru, T. Op. Cit., p. 13.

credință. Valorile sale morale și etice, competența, capacitățile și abilitățile comportamentale constituind latura sa rațional-axiologică.

În opinia specialiștilor în domeniu, la care ne raliem și noi, „*Personalitatea profesorului de religie în educarea și formarea personalității elevului trebuie să se deosebească de cea a unui profesor obișnuit prin interesele supreme pe care le urmărește: de a-L readuce pe Dumnezeu în sufletul elevului, de a aspira el însuși și a-i face pe alții să aspire către mântuire*”⁵⁸. Prin ideile pe care le promovează, prin acțiunile ce le întreprinde ca profesor de religie, el încearcă să demonstreze considerație față de Legea și Învățătura lui Dumnezeu și un angajament personal față de credință.

A fi profesor de religie și a participa la realizarea parteneriatului înseamnă a fi hotărât spre dăruire și jertfire. Atât vocația, cât și talentul unui profesor de religie trebuie considerate drept un dar divin, pentru a-l ajuta să învingă orice obstacol în:

- cultivarea spirituală a elevilor și a tinerilor;
- îmbogățirea conștiinței elevului cu convingeri spirituale;
- orientarea morală a elevului și dobândirea virtuților;
- pocăința în fața lui Dumnezeu.

Astfel, adevărata valoare a profesorului de religie este evidențiată în parteneriatul educațional Școală-Biserică, care, în opinia pedagogilor români Dorin Opreș, Monica Opreș și Mușata Bocoș, constă în aceea că „*prin orientarea tinerii generații spre formare și desăvârșire spirituală și prin obișnuirea elevilor de a arde mereu ca o lumânare, care îi luminează pe alții, consumându-se pe ei înșiși*”⁵⁹.

Practica educativă îndelungată a demonstrat necesitatea de a încredința diriginților o întreagă activitate de coordonare a tuturor influențelor educative ce se exercită asupra unei clase. Dirigintele este un membru al colectivului pedagogic ce poate nemijlocit participa la aplicarea în practică a realizării parteneriatului educațional dintre școală și Biserică. El va fi desemnat în aceasta funcție de diriginte și va activa în calitate de mijlocitor activ al parteneriatului după anumite criterii: o vastă experiență educativă, o evidentă autoritate morală și profesională, activitate de predare la clasa respectivă. El este numit „*de către manager și răspunde în fața conducerii școlii de întreaga activitate educativă a formării personalității elevilor clasei ce i s-a încredințat*”⁶⁰.

Cadrele didactice îndeplinesc o profesiune de o deosebită importanță, aceea care asigură formarea și pregătirea personalității tinerii generații și pregătirea ei profesională în cadrul instituțiilor

⁵⁸ Sebu, S.; Opreș, M.; Opreș, D. *Metode a predării religiei*. Alba-Iulia: Ed. Reîntregirea, 2000, p. 7.

⁵⁹ Opreș, D.; Opreș, M.; Bocoș, M. *Cercetare pedagogică în domeniul educației religioase*. Alba-Iulia: Ed. Reîntregirea, 2004, p. 8

⁶⁰ Neacsu, I. *Instruire și învățare*. București: Ed. Științifică, 1990, p. 67.

de învățământ, ce sunt într-o indisolubilă legătură cu viața, cu activitatea socio-profesională, morală și cetățenească.

Profesiunea didactică o vom putea asocia în exercitarea parteneriatului educațional dintre Școală și Biserică cu câteva categorii fundamentale de roluri, acceptate de majoritatea sistemelor de formare a profesorilor:

- proiectare;
- managementul și organizarea activităților de învățare;
- consiliere psiho-educatională;
- managementul clasei de elevi;
 - comunicare cu elevii;
 - dezvoltare profesională de-a lungul vieții;
 - participare la perfecționarea procesului educațional și a inovațiilor din școală;
 - oferirea de servicii educaționale.

Personalitatea cadrului didactic în condițiile învățământului actual va presupune și o serie întreagă de calități, determinate de specificul și complexitatea muncii pe care o desfășoară. Cadrul didactic își va asuma o multitudine de roluri, a căror exercitare este dependentă de personalitatea lui. În școală, el este conducătorul activității didactice care se desfășoară în vederea realizării obiectivelor prevăzute în documentele școlare pentru realizarea parteneriatului.

Referitor la diversitatea rolurilor pe care le poate exercita cadrul didactic în ajutorarea realizării parteneriatului în cauză se menționează următoarele⁶¹:

- * Profesorul - ca expert al actului de predare-învățare, va putea adopta decizii privitoare la tot ceea ce se întâmplă în procesul de învățământ în legătura cu parteneriatul.
- * Profesorul-ca agent motivator, va declanșa și întreține interesul, curiozitatea și dorința pentru activitate.
- * Profesorul va fi un prieten și confident al elevilor, un substitut al părinților, obiect de afecțiune, sprijin în ameliorarea stărilor de anxietate.
- * Profesorul, în ipostază de consilier, va fi un observator sensibil al comportamentului elevilor, un îndrumător persuasiv și un sfătuitor al acestora.
- * Profesorul, ca model prin întreaga sa personalitate, prin acțiunile, comportamentul său va fi un exemplu pozitiv pentru elevi.
- * Profesorul, ca manager, va supraveghea întreaga activitate din clasă, va asigura consensul cu ceilalți profesori, cu părinții și cu ceilalți factori.

⁶¹ Sebu, S.; Opris, M.; Opris, D. Op. Cit., p. 94.

Dar, pe lângă activitatea didactică, învățătorii vor desfășoară și o activitate extrașcolară sau cultural-educativă în realizarea parteneriatului Școală-Biserică. Corolarul conținutului social al acestei profesii constă în participarea la evenimentele și frământările social-culturale ale timpului în care trăiește și ale comunității din care face parte. În această ipostază, profesorul va apărea ca pedagog social, animat de grija pentru ridicarea gradului de cultură al națiunii sale.

Desfășurându-și activitatea profesională în cadrul școlii în cadrul parteneriatului, dascălul nu va înceta de a fi un educator și în afara ei, urmărind, bineînțeles, obiective specifice și apelând la mijloace și forme adecvate. Numai în măsura în care cadrele didactice își vor continua misiunea și în afara cadrului profesional pe care îl oferă școala, el poate fi considerat un educator al elevilor săi. Cele două laturi ale activității sale, școlară și extrașcolară în acest parteneriat educațional de mare importanță dintre Școală și Biserică, nu numai că se presupun, dar se și întregesc și se completează reciproc, imprimând acestei profesii un rol sporit în progresul general-educational al elevilor.

Cadrele didactice sunt „*cele care orientează și stimulează curiozitatea naturală și interesul spontan al elevilor pentru descoperire, cele care îndrumă și încurajează activitatea de organizare și integrare a datelor culese, a cunoștințelor reactualizate în vederea aplicării lor*”⁶² la soluționarea problemelor date, lăsându-le: libertatea de examinare a faptului real ori de analiză, independență în activitate, operativitate și rapiditate în reacții (cognitive, afective, motrice) și deplină responsabilitate pentru ceea ce întreprind.

În viziunea pedagogului I. Neacșu, „*În funcție de necesități, de gradul de autonomie sau semiautonomie, el poate interveni din când în când, canalizând energiile partenerilor săi*”⁶³. Astfel, cadrul didactic, este cel care va oferi explicații, da lămuriri, răspunde la întrebări, îi va ajuta să utilizeze corect anumite materiale, instrumente sau utilaje, va căuta să-i ajute să evite devierile inutile, încercările fără obiect, eventualele erori și pierderi de timp. Cadrul didactic este și va fi cel care îi va orienta pe elevii ce au de făcut, devenind ghid al demersului lor euristic, îndreptându-i în direcția obținerii rezultatelor așteptate.

Asumându-și o multitudine de roluri, profesorul trebuie să conștientizeze că exercitarea lor depinde de personalitatea pe care și-o modelează. În acest sens, un rol deosebit în exercitarea acestei profesii îl au anumite componente ale personalității: cultura profesională, calitățile atitudinale și cele aptitudinale. De fapt, pentru ca anumite cunoștințe să fie transmise de la o persoană la alta și acceptate, trebuie întotdeauna ca între ele să existe un schimb afectiv format din încredere și dispoziție receptivă dintr-o parte și din alta.

⁶² Neacșu, I. Op. Cit., p. 18.

⁶³ Neacșu, I. Op. Cit., p. 23.

În opinia pedagogilor Maria Baranov, Valentina Botnaru și Maria Vrânceanu, „*Educația este sprijinită de patru piloni importanți: a învăța să știi, a învăța să faci, a învăța să trăiești împreună cu alții și a învăța să fii*”⁶⁴. În funcție de această optică, dar și de implicațiile globalizării asupra indivizilor, ale problematicii lumii contemporane, educatorii din cadrul învățământului urmează să îndeplinească roluri noi.

Așa, spre exemplu, prin metodologia de aplicare a acestor roluri educaționale, educatorilor din cadrul învățământului li se vor cere să creeze activități (situații) de învățare adecvate obiectivelor proiectate, ținând seama, desigur, de natura subiectului parteneriatului și de particularitățile clasei sau ale grupeii de elevi. Ideea nu este nouă în pedagogie, însă rolul cadrului didactic este mai recent, el fiind astăzi formulat explicit și specificat în documentele de proiectare didactică. Evident, cu cât situațiile de învățare vor fi mai bine alese sau imaginate de profesor, cu atât mai interesantă și mai eficace în planul învățării va fi activitatea de instruire.

Un nou rol din perspectiva educațională ar putea fi acela de meditator în procesul cunoașterii sau de consiliere, alături de rolul tradițional de transmitător de informații, la care nu se renunță, dar a cărui pondere este, vizibil, în scădere în cadrul învățământului postmodern, centrat pe competențe. De asemenea, profesorul este astăzi un veritabil agent al schimbării, pregătindu-și elevii din această perspectivă, care se constituie, tot mai mult, într-o dimensiune a omului contemporan.

Nu în ultimul rând, „*cadrele didactice sunt chemate să se implice în luarea deciziilor de politică educațională la diferite niveluri, precum și în procesul complex, dificil de inserție profesională și socială corespunzătoare noilor condiții*”⁶⁵. O seamă de roluri noi derivă și din implicațiile educației permanente asupra programelor școlare. Acestea tind să se integreze atât în plan orizontal, cât și pe verticală, să fie centrate pe valori, atitudini și motivație, să cultive independența, propria responsabilitate, flexibilitatea, facilitând dezvoltarea personalității din perspectivă educațională.

În continuare, vom încerca să explicăm rolul resurselor umane ale Bisericii și manifestarea lor în procesul de realizare a parteneriatului educațional în colaborare cu resursele umane ale școlii amintite anterior.

Ne raliem opiniei profesorilor români D. Opriș și M. Opriș, care susțin că Biserica parohială poate deveni și „*un foarte frumos laborator pentru realizarea parteneriatului*”⁶⁶. Icoanele, frescele,

⁶⁴ Baranov, M.; Botnaru, V.; Vrânceanu, M. Op. Cit., p. 7.

⁶⁵ Vasmas, E.A. Op. Cit., p. 41.

⁶⁶ Opris, D.; Opris, M.; Bocos, M. Op. Cit., p. 38.

obiectele liturgice pot ilustra în mod concret lecțiile teoretice-practice cu tematică morală și spirituală. Acolo unde este posibil, acest avantaj poate fi valorificat și prin organizarea unor „*lecții deschise*”⁶⁷.

Valorile educaționale oferite de Biserică prin educația religioasă din școlile publice „*trebuie susținute și promovate de toate unitățile bisericești*”⁶⁸, cu prioritate de preotul-paroh, de clerici și de consiliile de cateheză parohială, mai ales, în această perioadă de secularizare a societății, întrucât aceste valori reprezintă pentru tineri „*un reper spiritual esențial și un liant existențial între toate cunoștințele dobândite prin studiul celorlalte discipline*”⁶⁹.

⁶⁷ Sebu, S.; Opris, M.; Opris, D. Op. Cit., p. 21.

⁶⁸ Opris, D.; Opris, M.; Bocos, M. Op. Cit., p. 32.

⁶⁹ Mladin, N.; Bucevschii, O.; Zăgrean, I. *Teologia Morală Ortodoxă*. Vol. 1 Alba-Iulia: Ed. Reîntregirea, 2003,p.

ACTIVITĂȚI DE EVALUARE LA GEOGRAFIE

Profesor Santavan Simona Mihaela

Liceul Teoretic „Ion Agârbiceanu” Jibou jud. Sălaj

Întreg ciclul existenței noastre este un șir neîntrerupt de examene în fața naturii, a societății și în fața propriei noastre conștiințe. Actul evaluativ trebuie privit ca un act de mare responsabilitate morală, civică și profesională din partea educatorilor, aceștia fiind mențiți să lumineze calea evolutivă a noilor generații. Respectul pentru statutul socio – profesional conferit de comunitate îi obligă pe aceștia din urmă să se ocupe angajat, cu simț de răspundere, de educație, deoarece elevii de astăzi sunt cei care vor determina evoluția socială de mâine.

Evaluarea didactică deține un rol important în procesul de învățământ. Ea are întotdeauna un raport direct sau indirect cu progresul învățării, dar și al predării. Rolul important al evaluării în procesul educațional este justificat prin nevoia de a măsura eficacitatea și eficiența procesului de instruire, de a obține informații relevante privind rezultatele școlare ale elevilor, de a asigura formarea/dezvoltarea competențelor și de a oferi feedback-ul necesar, privind progresul educațional, tuturor celor implicați în educație (elevi, profesori, părinți, factori de decizie).

Activitatea de evaluare

Subiectul: **Relieful major al continentelor**

Competența specifică : de a analiza formele de relief

Obiective operaționale. La finalul activității, elevii vor fi capabili:

- să enumere unitățile majore de relief ale Terrei, caracteristici ale formelor de relief, părțile componente ale unui munte;

- să completeze pe o diagramă Venn asemănări și deosebiri între diferite forme de relief.

Metode de evaluare : evaluare prin chestionare orală, diagrama Venn

Mijloace de învățământ: fișă de lucru, caiet, harta fizică a lumii

Forma de organizare: individuală, frontală

Desfășurarea activității

Activitate individuală

1.Evaluare prin chestionare orală. Profesorul alege aleatoriu trei elevi din clasă care să răspundă la următoarele întrebări din lecția anterioară:

-Care sunt formele majore de relief ale continentelor? (...munți, podișuri, dealuri, câmpii).

-Cum s-au format munții? (...fie prin mișcări orogenetice, fie prin erupții vulcanice)

-Care sunt principalele caracteristici ale munților? (...au altitudini de regulă peste 1000m, sunt alcătuiți din roci vulcanice, roci cristaline și roci sedimentare cutate, în trecut pe crestele lor au existat ghețari etc.)

-Care sunt părțile componente ale unui munte? (...vârf, culme, versant, poale, pas, depresiune etc.).

-Cum s-au format podișurile? (...s-au format fie prin erodarea unor munți vechi, fie prin înălțarea epirogenetică a unor regiuni de câmpie)

-Ce altitudine au podișurile? (...300-1000m)

-De ce podișul Tibet care are altitudine peste 4000m nu este munte?(...pentru că partea superioară a podișului Tibet este plată și nu are componentele unui munte: vârf, creste, culme, versant etc)

-Cum s-au format dealurile? (...prin înălțarea unor regiuni de la marginea munților, sau provin din fragmentarea unor podișuri de către râuri)

-Cum s-au format câmpiile? (...prin umplerea unor bazine depresionare cu sedimene sau ridicarea unor platforme litorale).

Fiecare din cei trei elevi au fost solicitați să răspundă la cele 9 întrebări. Fiecare răspuns corect a fost notat cu 1 punct , la care se adaugă un punct din oficiu rezultând în final 10 puncte. Din cei trei elevi care au fost evaluați, doi au obținut nota 9, iar unul nota 7. La întrebările la care elevii chestionați nu au știut să răspundă au fost solicitați la răspuns alți elevi din clasă.

Avantajele evaluării prin chestionare orală observate în această activitate sunt: este o metodă de evaluare utilă, rapidă și eficientă, are un grad înalt de interactivitate, permițând tratarea diferențiată a elevilor. Greșelile elevilor se pot corecta pe loc, în comparație cu evaluarea scrisă, unde corectarea necesită resurse mari de timp înafara orelor de curs. Dezavantajele evaluării prin chestionare orală observate în această activitate sunt: dezavantajează elevii timizi și pe cei care elaborează mai greu răspunsurile (în special elevii care provin de la clasele primare de secție maghiară).

Evaluarea prin chestionarea orală individuală este o metodă ușor de aplicat de către profesor, deoarece se ocupă de un singur elev, având un grad mai mare de obiectivitate, dar principalul dezavantaj îl constituie slaba implicare a celorlalți elevi în lecție.

2. Evaluare scrisă:

Activitate individuală

Sarcina: Desenați fiecare în caiet două cercuri parțial suprapuse, după modelul de pe tablă. Între formele de relief terestre există asemănări și deosebiri. Așezați-vă câte trei pe un rând, rezultând patru

rânduri , din totalul de 12 elevi. Fiecare rând va avea de rezolvat o altă cerință, utilizând diagrama Venn.

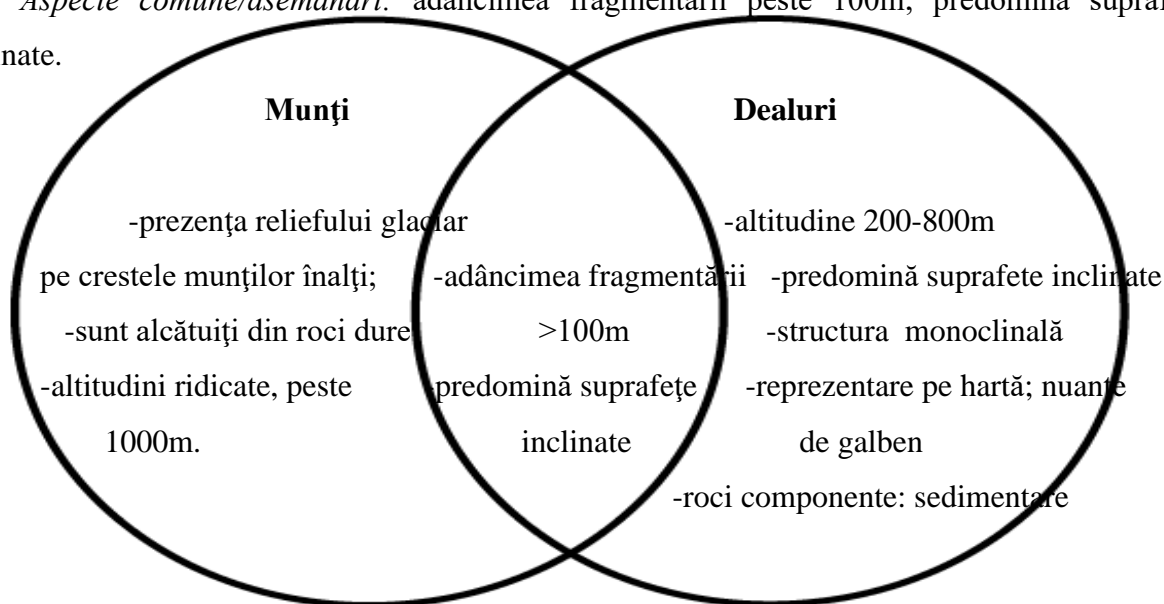
Rândul1. Completați pe o diagramă Venn două aspecte specifice munților, două aspecte specifice dealurilor și două aspecte comune ambelor forme de relief. Realizați comparația folosind următoarele criterii de comparație: altitudine, structură, roci componente, adâncimea văilor, tipuri de relief, ponderea suprafețelor orizontale și a suprafețelor înclinate. Într-un cerc scrieți elementele prin care se caracterizează dealurile, iar în celălalt elementele caracteristice munților. În spațiul în care se suprapun cele două cercuri scrieți asemănările dintre cele două unități majore de relief. Aveți la dispoziție 10 minute.

Rezolvare:

Aspecte specifice dealurilor: dealurile au altitudini mai reduse decât munții, de 200-800m; predomină suprafețele înclinate;-roci componente sedimentare; reprezentare pe hartă:nuanțe de galben.

Aspecte specifice munților: predomină suprafețe înclinate; au altitudini peste 1000m; sunt alcătuiți din roci dure; prezența reliefului glaciara pe crestele munților înalți.

Aspecte comune/asemănări: adâncimea fragmentării peste 100m; predomină suprafețele înclinate.

Rândul2. Completați o diagramă Venn în care să specificați două aspecte specifice câmpiilor, două aspecte specifice dealurilor și două aspecte comune ambelor forme de relief. Realizați comparația folosind următoarele criterii de comparație: altitudine, structură, roci componente, adâncimea văilor, tipuri de relief, ponderea suprafețelor orizontale și a suprafețelor înclinate. Într-un cerc scrieți elementele prin care se caracterizează dealurile, iar în celălalt elementele caracteristice

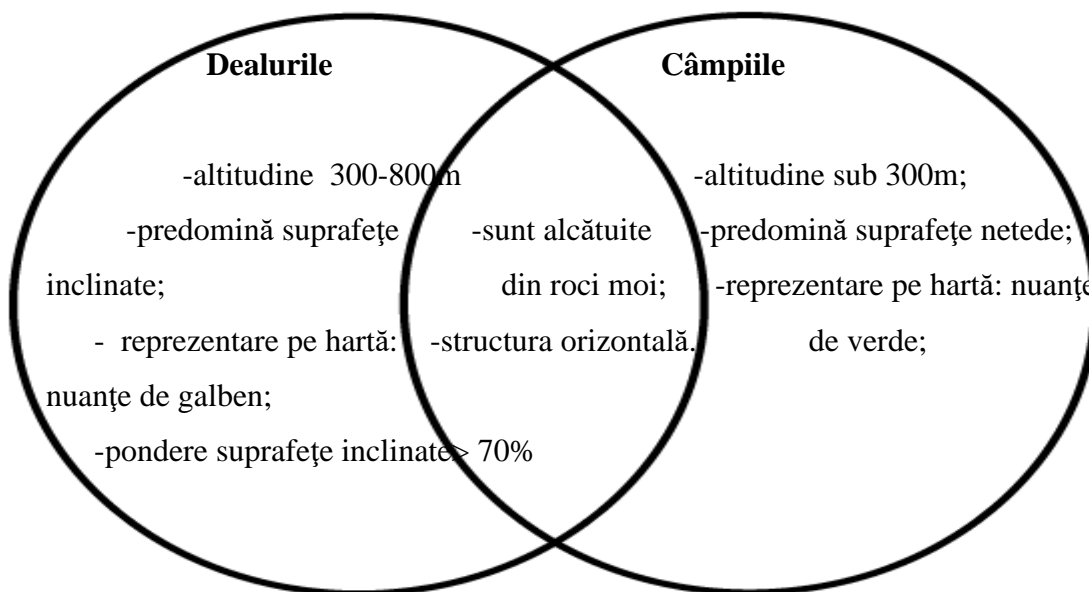
câmpiilor. În spațiul în care se suprapun cele două cercuri scrieți asemănările dintre cele două unități majore de relief. Aveți la dispoziție 10 minute.

Rezolvare:

Aspecte specifice dealurilor: dealurile au altitudini mai reduse decât munții, de 200-800m; predomină suprafețele înclinate; reprezentare pe hartă: nuanțe de galben.

Aspecte specifice câmpiilor: au altitudini reduse, sub 300m; reprezentare pe hartă: nuanțe de verde; predomină suprafețele netede.

Aspecte comune/asemănări: prezintă o structură orizontală; sunt alcătuite petrografic din roci moi.

Rândul 3. Completați o diagramă Venn în care să specificați două aspecte specifice munților, două aspecte specifice podișurilor și două aspecte comune ambelor forme de relief. Realizați comparația folosind următoarele criterii de comparație: altitudine, structură, roci componente, adâncimea văilor, tipuri de relief, ponderea suprafețelor orizontale și a suprafețelor înclinate. Într-un cerc scrieți elementele prin care se caracterizează podișurile, iar în celălalt elementele caracteristice munților. În spațiul în care se suprapun cele două cercuri scrieți asemănările dintre cele două unități majore de relief. Aveți la dispoziție 10 minute.

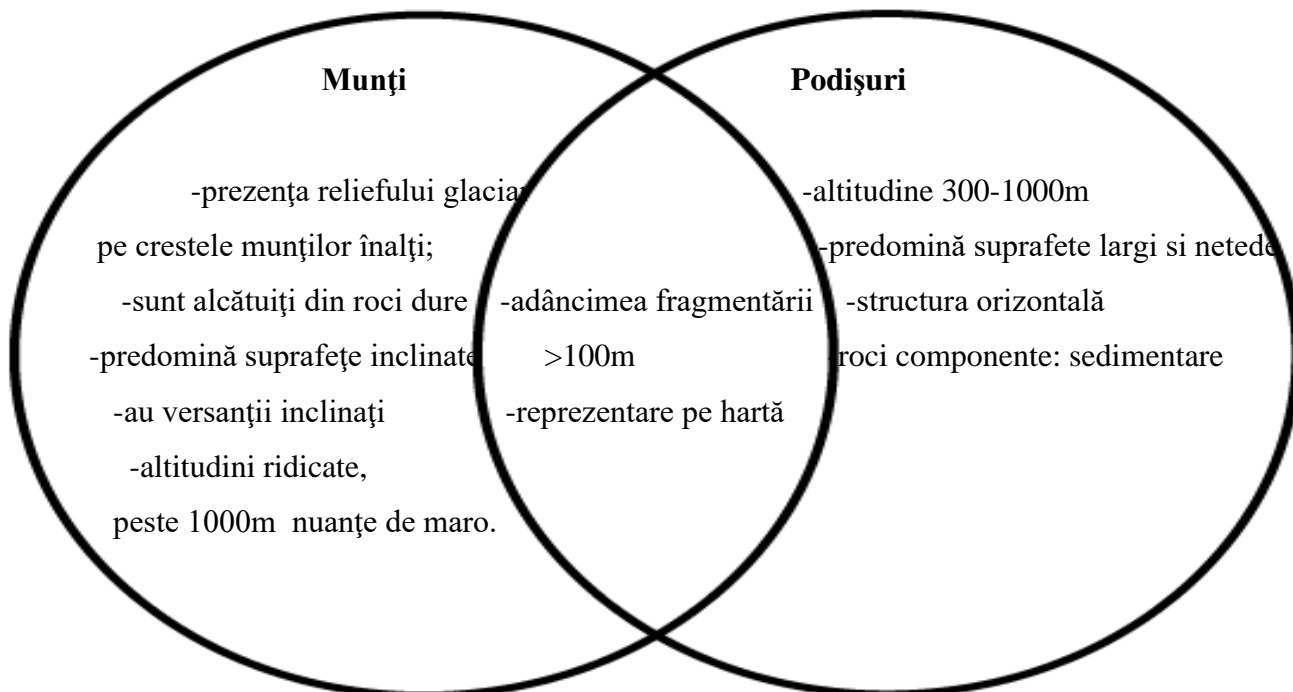
Rezolvare:

Aspecte specifice podișurilor: structura orizontală; au altitudini variabile între 300 și 4500m; roci sedimentare; văile s-au adâncit foarte mult și au creat interfluvii largi.

Aspecte specifice munților: predomină suprafețe înclinate; au altitudini peste 1000m;

sunt alcătuiți din roci dure; prezența reliefului glaciatic pe crestele munților înalți.

Aspecte comune/asemănări: adâncimea fragmentării peste 100m; reprezentare pe hartă: nuanțe de maro.

Bibliografie:

1. Cucos, Constantin, (2008), *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Polirom, Iași
2. Costa, Alin-Florin, Antonie, Maria, (2006), *Organizarea informației prin diagrama Venn*, în Dulamă, M. E., Bucilă, F., Ilovan, O.- R., (coord și editori), în *Tendențe actuale în predarea și învățarea geografiei. Contemporary trends in teaching and learning geography*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
3. Dulamă, Maria Eliza, (2002), *Modele, strategii și tehnici didactice activizante cu aplicații în geografie*, Editura Clusium, Cluj-Napoca
4. Dulamă, Maria Eliza, (2010), *Didactica axată pe competențe. Teorie și aplicații*. Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca

POLITICĂ ȘI IUBIRE ÎN VREMURI REVOLUȚIONARE

Profesor Drugă Florentina
Colegiul Național „Elena Cuza” București

Domnitorul Țării Românești între 1842 și 1848, Gheorghe Bibescu este un personaj istoric foarte cunoscut celor pasionați de istorie pentru rolul său, considerat de unii istorici pe nedrept subestimat, jucat în timpul Revoluției din 1848 din principatul valah și mai puțin pentru povestea de dragoste, condimentată cu politică, bârfe și corupție la nivel înalt, pe care acesta a trăit-o cu Marițica Ghica (născută Văcărescu). Născut la Craiova în 1804, Gheorghe era fiul boierului Dumitrache Bibescu și al prințesei Ecaterina Văcărescu și, după obiceiul întâlnit în familiile boierești ale secolului al-XIX-lea, a fost trimis alături de frații săi la studii în Franța. Tânărul Gheorghe a obținut doctoratul în drept la Paris și se întoarce în Țara Românească în 1824 unde ocupă funcții importante în administrație, Ministerele de Externe și de Justiție. Aceste

Portretul lui Gheorghe Bibescu de Paulus Petrovitz, 1844
Sursa:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Gheorghe_Bibescu#/media/Fi%C8%99ier:Paulus_Petrovitz_-_Domnitorul_Gheorghe_Bibescu.jpg

funcții le datorează și protecției pe care i-o oferă conducătorul administrației militare rusești Pavel Kiseleff. În anul 1834, același an în care guvernatorul Kiseleff pleacă din principate, a demisionat din pozițiile deținute și a plecat la Viena de unde revine la București în 1842 pentru a se implica într-o mișcare de opoziție parlamentară la adresa domnitorului Alexandru Dimitrie Ghica, ce este până la urmă demis de puterea suzerană și cea protectoare. Ulterior, Gheorghe Bibescu candidează, alături de fratele său Barbu Știrbei (ce fusese adoptat de un unchi al mamei lor), la funcția de domnitor al principatului și, în același an, este ales domn ca urmare a votului exprimat în Adunarea Obștească.

Ne putem imagina viața privată a acestor oameni care au trăit la curți boierești sau domnești cu ajutorul unui istoric savuros cum este Constantin Gane, care ne povestește despre complicata, dar

puternica iubire dintre Maria Văcărescu și Gheorghe Vodă Bibescu⁷⁰. Atât Marițița, cât și Gheorghe Bibescu erau căsătoriți și aveau copii, dar se pare că aceste lucruri nu au contat prea mult în povestea lor de dragoste. Marițița, pe care Constantin Gane ne-o prezintă ca fiind „*frumoasă ca un juvaier, dar ambițioasă, vanitoasă, nervoasă și nerăbdătoare*” era căsătorită cu marele spătar Costachi Ghica, fratele mai mic al foștilor voievozi Grigore și Alexandru. Aveau împreună trei fete și un băiat: Constanța, Pulcheria, Alexandrina și Mihail⁷¹. De asemenea, Gheorghe Bibescu era căsătorit din 1826 cu Zoițița Brâncoveanu, fiica adoptivă și singura moștenitoare a foarte bogatului ban Grigore Basarab Brâncoveanu și aveau împreună patru băieți (Nicolae, Grigore- tatăl poetei Ana de Noilles, George- tatăl aviatorului George Valentin Bibescu și Alexandru) și patru fete (Elisabeta, Sofia, Ecaterina și Zoe)⁷². De câțiva ani însă Zoițița, soția domnitorului, suferea de o boală nervoasă numită de medicii timpului „nebulie circulară” și fusese trimisă de soțul său la un sanatoriu de la Viena.

Maria Bibescu (n. Marițița Văcărescu), Carol Popp de Szathmary, Biblioteca Academiei Romane, Cabinetul de Stampe

Sursa:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8d/Carol_Popp_de_Szathmary_-_Maria_Bibescu

Cei doi îndrăgostiți au cerut divorțul tribunalului civil care aprobă, dar mitropolitul Neofit respinge ambele divorțuri. După canoanele bisericești boala nu putea constitui un motiv de divorț, ci, dimpotrivă, constituia o obligație a soțului sănătos de a-l ajuta pe cel bolnav. De fapt, Biserica își arăta puterea pe care o deținea cu adevărat în pronunțarea divorțurilor deoarece la mijloc era și o miză politică, dar și o imensă avere, cea pe care Gheorghe Bibescu o primise la căsătoria cu Zoițița Brâncoveanu și pe care acesta o folosisese pentru a obține investitura ca domn din partea Imperiului Otoman. Domnitorul încercase să rezolve problema prin promovarea unui proiect de lege înaintat Adunării care modifica regimul dotal în Țara Românească. Proiectul fusese respins de adunare și divorțul ar fi rezolvat și această problemă financiară, dar între mitropolit și domn s-a iscat un conflict în care se vor implica

⁷⁰ Constantin Gane, *Trecute vieți de doamne și domnițe*, Editura Orizonturi, București, vol II, 2000, p. 556-606

⁷¹ Mihai Sorin Rădulescu, *Genealogii: Umbre românești la Ravenna*, în *România Literară*, 2008, Nr. 48

⁷² Mihail D. Sturdza, *Familii boierești din Moldova și Țara Românească*, vol. I, Editura Simetria, București, 2004, p.456

și Billecocq, consulul Franței la București, de partea mitropolitului, și Dașkoff, consulul Rusiei la București, de partea lui Bibescu⁷³. Povestea se complică, sunt trimiși emisari la Paris pentru a cere înlocuirea consulului Billecocq. Francezii sunt de acord, numai dacă și rușii vor înlocui pe consulul Dașkoff. Doamna Marițica, fire voluntară și fiind deja însărcinată cu Bibescu, hotărăște să plece în Franța pentru a-și susține personal cauza. La Paris, înarmată cu mulți bani, bijuterii frumoase și scrisori de recomandare, se vede cu ministrul de externe Guizot. Acesta, presat de înaltele cunoștințe ale doamnei Marițica, scapă din poveste, după multe hărțuiri și stăruințe, spunând că nu-și recheamă consulul de la București până nu vor fi pronunțate ambele divorțuri de către mitropolitul țării⁷⁴.

Cei doi îndrăgostiți nu vor renunța însă la luptă mai ales că, trăind împreună de aproape doi ani, doamna Marițica era văzută ca o „femeie pierdută” de către marile doamne ale Bucureștilor și trăia izolată din punct de vedere social⁷⁵. Prin intermediul consulului rus Dașkoff, cei doi au intervenit la patriarhul de la Constantinopol pentru a pronunța el divorțul. Patriarhul a refuzat, argumentând că „nici canoanele, nici morala” nu-i îngăduie acest lucru. Până la urmă, lucrurile s-au rezolvat printr-o metodă simplă și veche: Bibescu a cumpărat, cu mult aur, pe membrii Divanului de la Constantinopol care au înlocuit pe patriarhul încăpățânat cu unul mai înțeleghător care va pronunța divorțul, după ce trei boieri români au depus mărturie la Fanar că „în căsnicia dintre soții Ghica, toată vina neînțelegerilor e numai a bărbatului”. A urmat nunta mult așteptată și foarte fastuoasă, în septembrie 1845 la Focșani, nași fiind Mihai Vodă Sturdza al Moldovei și Smaranda doamna, ca semn al relațiilor bune dintre cele două Principate Române⁷⁶.

Mitropolitul Neofit a refuzat în continuare să accepte această căsătorie interzicând preoților să țină slujbe în cinstea celor doi soți. Asta până pe 4 octombrie când toate bisericile din București au răsunit de rugăciunile evlavioșilor preoți pentru fericirea căsniciei lui Gheorghe Bibescu și a Mariei Doamna. Așa cum se exprimă Nicolae Gane: „mitropolitul a înțeles că vremurile smereniei de la Canossa erau de mult trecute, iar până îi va da Dumnezeu mitropolitului dreptate în cer, aici pe pământ el își va pierde păstoricescul său scaun”.

Povestea de dragoste s-a încheiat, ca orice frumoasă poveste de dragoste, cu o căsătorie din care s-au născut și două fete: Maria și Elena. Maria s-a căsătorit, la Paris, în 1867, cu contele Odon de Montesquieu Fezensac, nu a avut urmași și a murit tot la Paris în 1929, iar Elena s-a căsătorit cu contele Victor de Courval în 1866, la Paris, și a murit în 1883, tot fără urmași. Din păcate, Marițica

⁷³ Alin Ciupală, *Femeia în societatea românească a secolului al XIX-lea*, Editura Meridiane, București, 2003, p. 127; Nicolae Isar, *Domnitorul Gheorghe Bibescu (1842-1848)*, <http://ebooks.unibuc.ro/istorie/isar/2.htm>

⁷⁴ Ion Mihai Cantacuzino, *O mie de ani în Balcani*, Editura Albatros, București, 1996, p. 280

⁷⁵ Alin Ciupală, *op.cit.*, p. 126

⁷⁶ Nicolae Isar, *Sub semnul romantismului de la domnitorul Gheorghe Bibescu la scriitorul Simeon Marcovici*, <http://ebooks.unibuc.ro/istorie/isar/34.htm>

va fi doamna țării numai până în vara lui 1848 când a părăsit țara împreună cu soțul său care părăsea și tronul. Au plecat la Câmpulung Muscel, Brașov, Viena și de aici la Paris, unde vor locui până la moarte. Marițica s-a stins în 1860 de cancer, iar Bibescu în 1872 într-un accident de trăsură⁷⁷.

Prin urmare, evenimentele politice de mare importanță istorică din trecutul mai apropiat sau mai îndepărtat al românilor, dar și al altor neamuri, nu sunt lipsite și de cauze, impulsuri, contexte sau decizii ce au legătură cu viața personală a personajelor participante. Putem recunoaște studiind viața privată a acestora, trăsături de personalitate și atitudini recurente ce se manifestă atât în cercul familial cât și pe scena publică. Gheorghe Bibescu a fost un om al secolului său: voluntar, activ, optimist, în căutare permanentă de afirmare și de soluții pentru a-și atinge obiectivele. A dovedit aceste calități atât în viața politică cât și în povestea sa de iubire cu frumoasa Marițica.

Bibliografie:

Lucrări generale și speciale:

1. CANTACUZINO, Ion Mihai, *O mie de ani în Balcani*, Editura Albatros, București, 1996
2. CIUPALĂ, Alin, *Femeia în societatea românească a secolului al XIX-lea*, Editura Meridiane, București, 2003
3. GANE, Constantin, *Trecute vieți de doamne și domnițe*, Editura Orizonturi, București, 2000
4. STURDZA, Mihail D. , *Familii boierești din Moldova și Țara Românească*, vol. I, Editura Simetria, București, 2004

Articole:

1. RĂDULESCU, Mihai Sorin, *Genealogii: Umbre românești la Ravenna*, în „România Literară”, 2008, Nr. 48

Surse internet:

<http://ebooks.unibuc.ro/istorie/isar/2.htm> (ISAR, Nicolae, *Domnitorul Gheorghe Bibescu (1842-1848)*)

<http://ebooks.unibuc.ro/istorie/isar/34.htm> (ISAR, Nicolae, *Sub semnul romantismului de la domnitorul Gheorghe Bibescu la scriitorul Simeon Marcovici*)

⁷⁷ Constantin Gane, *op.cit.*, p. 581-600; Mihail D. Sturdza, *op.cit.*, p.456

CĂMAȘA CU ALTIȚĂ ELEMENT DE PATRIMONIU INTERNAȚIONAL

Profesor Crețu Nicoleta-Laura,

Liceul Teoretic „Ion Barbu” și Școala Gimnazială Nr.163, București

Profesor Popica Laurențiu

Liceul Teoretic ”Ion Barbu”, București

- Istoricul cămășii cu altiță

Considerat element definitoriu pentru cultura națională, meșteșugul de a coase cămașa cu altiță este element al patrimoniului imaterial al umanității începând cu data de 1 decembrie 2022.⁷⁸ “Practica este răspândită cu deosebire de-o parte și de alta a Munților Carpați, în Moldova, Bucovina, Muntenia, Oltenia și sudul Transilvaniei. Cămașa femeiască cu altiță reprezintă (...) în majoritatea zonelor etnografice ale României, un important mijloc de afirmare a individului în comunitate și de exprimare a identității sale culturale.”⁷⁹

Cămașa cu altiță este un element de port tradițional românesc foarte vechi, unele surse datându-l din perioada culturii Cucuteni.⁸⁰ Portul dacilor, reprezentat pe Columna lui Traian și pe monumentul Tropaeum Traiani din comuna Adamclisi, prezintă elemente similare celor din portul actual muntenesc. Continuitatea portului pe acest teritoriu se remarcă în tablourile votive din bisericile de sec. XVI⁸¹. Dovezi ale vechimii portului popular și ale cămășii în special sunt numele⁸², croiala simplă din bucăți dreptunghiulare⁸³, principiile de ornamentare și practicile sociale în care funcționează.⁸⁴

”Elementele de bază în compoziția iei sunt umărul (cusătura ce unește mâneca de părțile din față și spate ale iei), încrețul, altița (bandă lată, bogat decorată pe mânecă care este elementul definitoriu

⁷⁸ <https://ich.unesco.org/en/RL/the-art-of-the-traditional-blouse-with-embroidery-on-the-shoulder-alti-an-element-of-cultural-identity-in-romania-and-the-republic-of-moldova-01861>

⁷⁹ <https://patrimoni.ro/images/imaterial/camasa-altita/camasa-altita.pdf>

⁸⁰ ibidem

⁸¹ Fiicele domnitorului Neagoe Basarab apar purtând cămăși cu altiță, în tabloul votiv din Biserica Episcopală a Mănăstirii Curtea de Argeș

⁸² Din punct de vedere etimologic, cuvântul ie, atribuit cămășii tradiționale a portului românesc, derivă din latinescul lineae, care înseamnă tunică subțire așa cum putem citi în articolul publicat pe site-ul <https://patrimoni.ro/images/imaterial/camasa-altita/camasa-altita.pdf>

⁸³ ”Un alt argument al vechimii este croiul arhaic, simplu și practic. Ea constă din bucăți de pânză dreptunghiulară, tăiate sau rupte pe fir, care după ornamentare cu ajutorul acului și ațelor colorate sau prin țeserea acestor ornamente în război orizontal, sunt unite între ele, încât se așează bine pe corp fiind adaptată tuturor activităților specifice sărbătorilor.” Fragment din articolul publicat pe site-ul http://www.akademos.asm.md/files/153-168_1.pdf

⁸⁴ <https://patrimoni.ro/images/imaterial/camasa-altita/camasa-altita.pdf>

al modelului și care nu se repetă în nici o altă parte a iei), râurile (benzi drepte sau oblice pe piept și mâneci) și bibilurile sau cheițele (cusături de îmbinare a bucăților de material).”⁸⁵

Cămașa cu altiță apare ca soluție practică prin adăugarea unei bucăți de pânză între guler și mâneca propriu-zisă pentru a nu încreți excesiv gulerul și pentru permite mișcarea lejeră a brațului. ”La cămășile vechi (secolul al XIX-lea – prima parte a secolului al XX-lea), altița era croită separat, fiind o bucată de pânză de cca 20 cm lungime, măsurată în funcție de lungimea mâinii femeii. ”⁸⁶

Adăugarea acestui element pe cămășile țărănești numit altiță⁸⁷ capătă valoare ornamentală deosebită, devenind elementul cel mai bogat la nivel decorativ și cel care determină motivele ce se vor regăsi pe întreaga mânecă și cămașă în ansamblu.

Sub altiță avem încrețul, o bandă decorativă a cărui rol funcțional a fost inițial de a aduce la aceeași dimensiune mâneca cu altița, dar în timp, desi altița nu mai este un petec suplimentar. ci a devenit parte din mânecă, altița și încrețul își păstrează rolul decorativ și simbolic pe care le vom detalia în secțiunea următoare.

- Simbolistica elementelor cămășii cu altiță

Mâneca cămășii este împărțită, așa cum am văzut, în trei registre, ca și structura lumii pe verticală, are sus la umăr altița, care reprezintă cerul, sub ea încrețul/crețișorii, care reprezintă pământul și mai jos râurile care curg pe pământ sau sub pământ și se varsă în partea de jos care simbolic reprezintă marea cu valurile. ”Se numesc râuri și șirurile ornamentale verticale de pe partea din față și în spate.”⁸⁸

⁸⁵ [https://ro.wikipedia.org/wiki/Ie_\(vestimenta%C8%9Bie\)](https://ro.wikipedia.org/wiki/Ie_(vestimenta%C8%9Bie))

⁸⁶ <https://patrimoni.ro/images/imaterial/camasa-altita/camasa-altita.pdf>

⁸⁷ ”În Dicționarul etimologic al limbii române (Editura Academiei Române, 2001, autor Alexandru Ciorănescu), altița desemnează „poziția superioară a mânecii, când este brodată”, iar etimonul propus de autor este latinescul altitia. Forma altitia are la bază latinescul altus-a-um, adj. = „înalt”, cu forma la superlativ din latina clasică altissima, în românește având sensul de „cel mai înalt””, conform articolului publicat pe site-ul <https://patrimoni.ro/images/imaterial/camasa-altita/camasa-altita.pdf>

⁸⁸ http://www.akademos.asm.md/files/153-168_1.pdf

Râurile cămășii pentru femeile și fetele tinere sunt dispuse oblic față de axa verticală a mânecii și perpendicular pentru femeile în vârstă.⁸⁹ În cazul Republicii Moldova avem două elemente specifice zonei: primul este că în practica funerară se atârână la streășina casei o bucată de pânză albă, nouă, sub denumirea de altiță, care simbolic reprezintă ca și cea de pe cămașă legătura dintre pământ și cer.⁹⁰ Cel de-al doilea element specific contextului istoric al zonei este acela că râurile mânecii nu mai sunt simboluri ale relației dintre pământ și zona subpământeană, ci sunt o reprezentare concretă a râului Nistru ca manifestare a dorinței de a păstra un teritoriu identitar.

Cu privire la alegerea culorilor de pe altiță, trebuie să știm că acestea sunt diferite în funcție de zonă, dar și de vârstă. Pentru tinerele mirese și neveste, altița era cusută cu fir roșu pentru a oferi protecție împotriva spiritelor rele, pe când pentru femeile în vârstă sunt alese fire de culoare albastru închis, negru și chiar alb, ca simbol al trecerii spre alt tărâm.

Pentru subaltiță sau încreț sunt alese culori contrastante cu altița: alb sidefiu, bej, ocră sau galben.⁹¹ ”De sub încreț pornesc râurii/șirurile drepte sau costișate/oblice de broderie. De regulă, pe mânecă sunt lucrate trei râuri. Când este cusut un singur râu, numit și pom sau stâlp, ca un ax de simetrie pornind din mijlocul altiței, el are de-o parte și de alta ramuri cu boboci și flori (Suceava)”⁹²

Cu privire la simbolistica elementelor geometrice, zoomorfe sau vegetale cusute pe cămăși și în special pe altițe, trebuie să știm că pentru tinerele mirese și femei erau cusute coarne de berbec ca simbol al puterii, al fertilității și al regenerării.

Alte elemente ce apar pe ia românească sunt: cocoșul care alungă spiritele rele, ochiul, reprezentat în combinație cu alte modele, de exemplu, înconjurat de linii se considera că privește în permanență în jur și alungă energiile negative; brăduțul, era verde și simboliza viața, cercul era roata timpului, ciclul viață-moarte și trecerea anotimpurilor; melcul sau spirala era simbol al evoluției spirituale, al ciclului vieții și era purtat pentru fertilitate de femeile proaspăt căsătorite; motivele florale erau simbol al tinereții și vitalității, motiv pentru care erau purtate de femeile tinere.

Un element deosebit în cultura populară este acela că ”în Gorj, la Tismana, femeile obișnuiau să lase ceva neterminat la cămăși ca act de smerenie față de Dumnezeu; doar lucrarea Domnului este perfectă.”⁹³ Pe de altă parte, orice cămașă este începută după ce femeia meșter se roagă ca lucrătura să fie curată și capabilă să ocrotească pe purtătoarea cămășii, lucru ce arată că acest element de port popular are o funcție mitologică și mistică și nu este simplu element estetic sau funcțional.

⁸⁹ ibidem

⁹⁰ ibidem

⁹¹ <https://patrimoni.ro/images/imaterial/camasa-altita/camasa-altita.pdf>

⁹² ibidem

⁹³ <https://patrimoni.ro/images/imaterial/camasa-altita/camasa-altita.pdf>

- Valorificarea în artă a cămășii cu altiță

Îa românească apare în picturi celebre precum cea a lui Henri Matisse (1869 - 1954), pictorul francez care a făcut celebră ia românească. ”Pictura lui pe care o putem găsi astăzi în Muzeul Pompidou din Paris a devenit simbolul identității românești și în mod particular a feminității românești. Matisse desăvârșește în aprilie 1940 „La Blouse Roumaine“, după o muncă asiduă de 6 luni și de un lung proces de simplificare.”⁹⁴

Printre pictorii români care au ilustrat în mod deosebit de frumos ia în picturi ce au devenit celebre sunt: Constantin Daniel Rosenthal (1820-1851) sau Theodor Aman (1831—1891), dar și Gheorghe Tătărescu (1820-1894), pictor neoclasic și revoluționar pașoptist, care folosește ia românească pentru o reprezentare alegorică a identității naționale.⁹⁵

⁹⁴ <https://www.icr.ro/paris/ia-romaneasca-in-pictura>

⁹⁵ ibidem

- Salvagardarea patrimoniului național

Dosarul depus de România și Republica Moldova la UNESCO pentru conservarea artei cămașii cu altiță a readus în atenția noastră importanța pe care o are acest element de port național. Acest articol a încercat să reamintească că avem de a face cu un element cultural deosebit de valoros prin istorie, tehnică și rol mistic și social. Ar trebui să menționăm că funcția socială de a oferi informații despre vârsta, statutul social și economic al celei care o purta este astăzi înlocuită de rolul estetic al iei românești și că puțini dintre noi mai știm că ia nu este doar un obiect vestimentar, ci este o poveste care unicizează un destin.

Bibliografie:

1. <https://patrimoniu.ro/images/imaterial/camasa-altita/camasa-altita.pdf>
2. http://www.akademos.asm.md/files/153-168_1.pdf
3. <https://www.icr.ro/paris/ia-romaneasca-in-pictura>
4. [https://ro.wikipedia.org/wiki/Ie_\(vestimenta%C8%9Bie\)](https://ro.wikipedia.org/wiki/Ie_(vestimenta%C8%9Bie))
5. <https://ich.unesco.org/en/RL/the-art-of-the-traditional-blouse-with-embroidery-on-the-shoulder-alti-an-element-of-cultural-identity-in-romania-and-the-republic-of-moldova-01861>

CVINTETUL-METODĂ MODERNĂ DE EVALUARE ÎN LECȚIILE DE ISTORIE

Profesor Tomescu Roxana

Școala Gimnazială „Mircea cel Bătrân” Curtea de Argeș

Învățământul modern preconizează o metodologie axată pe acțiune operatorie, deci pe promovarea metodelor interactive care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenței, ale imaginației și creativității. Elevul care depune efort de reflecție personală, interioară și abstractă, care întreprinde o acțiune mintală de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor, de elaborare a noilor cunoștințe este unul activ.

Activismul exterior vine deci să servească drept suport material activismului interior, psihic, mental, să devină un purtător al acestuia. O învățare eficientă, durabilă, este aceea care are la bază participarea activă a elevului la descoperirea informațiilor, a sensului și utilității lor.

Metodele interactive de grup sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe. Interactivitatea presupune o învățare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

Alegerea unei metode care să conducă la învățare interactivă este în strânsă relație cu personalitatea profesorului, gradul-nivelul de pregătire al clasei, disponibilitatea clasei-gradul de motivare al clasei, stilurile de învățare ale grupului. Între obstacolele asociate cu utilizarea metodelor de învățare interactivă putem menționa timpul limitat, timpul crescut de pregătire, numărul relativ mare al elevilor dintr-o clasă, lipsa mijloacelor didactice, a echipamentelor sau a resurselor. Totuși, avantajele utilizării metodelor active par a fi mult mai numeroase și mai importante. Astfel, în bibliografia de specialitate se subliniază faptul că ele:

- transformă elevul din obiect în subiect al învățării,
- elevul este coparticipant la propria formare;
- angajează intens toate forțele psihice de cunoaștere;
- asigură elevului condiții optime de a se afirma individual și în echipă;
- dezvoltă gândirea critică;
- dezvoltă motivația pentru învățare;

- permite evaluarea propriei activități.

Plecând de la astfel de argumente, Ioan Cerghit apreciază că „rutina excesivă, conservatorismul [...] aduc mari prejudicii învățământului. În fond creația, în materie de metodologie, înseamnă o neconținută căutare, reînnoire și îmbunătățire a condițiilor de muncă în instituțiile școlare”.

Metoda **CVINTETUL** - este o poezie cu cinci versuri prin care se rezumă și se sintetizează conținutul de idei al unui text/temă într-o exprimare concisă ce evidențiază reflecțiile cititorului (elevului) asupra subiectului în cauză.

Structura **cvintetului** este următoarea:

- *Primul vers* este un singur cuvânt-cheie (de obicei un substantiv) referitor la subiectul în discuție.
- *Al doilea vers* este format din două cuvinte (două adjective) care descriu ceva.
- *Versul al treilea* este format din trei verbe care exprimă acțiuni (de preferat verbe la gerunziu).
- *Al patrulea vers* este format din patru cuvinte care exprimă sentimentele elevului față de problema, subiectul în cauză.
- *Ultimul vers* este format tot dintr-un cuvânt exprimând esența problemei.

Cvintetul este un instrument de reflecție rapidă și eficientă prin care se sintetizează conținutul unei teme/ subiect. El poate fi un instrument de evaluare a înțelegerii și creativității elevilor.

Exemple:

Cvintete produse la sfârșitul lecției *Popoarele Orientului antic* (clasa a V-a):

Egiptenii

Numeroși, puternici

Atacând, dominând, construind

Piramidele de la Gizeh și Sfînxul

Mistici.

Fenicienii

Meșteșugari, navigatori

Călătorind, explorând, descoperind

Au inventat primul alfabet

Coloniști.

Chinezii

Mulți, inventatori

Așezând, întemeind, construind

Marele zid chinezesc au făcut

Mongolici.

Indienii

Războinici, păstori

Crescând, înmulțind, diversificând

Au inventat cifrele de la 1 la 9

Hinduși.

Probus la sfârșitul lecției *Țările Române în contextul luptei antiotomane în secolele XIV-XV* (clasa a VI-a):

Mircea

Înțelept, viteaz

Discutând, luptând, învingând

A lăsat o amintire veșnică

Patriot

Probus la sfârșitul lecției *Monarhia și partidele politice* (clasa a VIII-a).

Ferdinand

Drept, înțelept

Schimbând, înfăptuid, domnind

Al tuturor românilor el

Unind

Variantele obținute pot fi afișate și citite colegilor.

Cvintetul este unul dintre cele mai rapide și mai eficiente mijloace de sinteză și rezumare a informațiilor și noțiunilor.

Notă: Această metodă am aplicat-o cu succes, la sfârșitul lecțiilor mai sus menționate, în etapa de fixare a noilor cunoștințe. Dar tot atât de bine se pretează aplicarea acestei metode la sfârșitul capitolelor, în orele când are loc recapitularea.

Bibliografie:

1. CERGHIT Ioan, *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*, Editura Aramis, 2002
2. DULAMĂ Maria Eliza, *Modele, strategii și tehnici didactice activizante*, Editura Clusium, Cluj Napoca, 2002
3. DUMITRU I. A., *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000
4. OPREA Crenguța L., *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008

EXIGENȚELE MARKETINGULUI BIBLIOTECILOR ȘCOLARE

Profesor Mărcășan Bogdan

Școala Gimnazială „Constantin Brâncoveanu” Baciu, jud. Cluj

Cultura vizează atât valorile materiale și spirituale create de membrii unei comunități într-un context socio-cultural, cât și instituțiile care promovează aceste valori. Comunitatea cuprinde indivizi cu aceleași credințe, interese, valori de viață. Noi concepte ale marketingului precum piață, strategie, consum, difuzare, preț, capătă noi valențe odată cu asimilarea lor prin practica culturală. Trebuie să se realizeze noi generalizări teoretice în consonanță cu această practică culturală. Astfel vom avea sintagme precum strategia bibliotecilor, prețul informației, concurența distribuitorilor de informație, piață editorială, consum mass media.⁹⁶ Strategia de marketing trebuie să vizeze atât utilizatorii cât și autoritatea tutelară. Ceea ce vehiculează aceste centre sunt informația și cultura. E greu de deținut un monopol al informațiilor câtă vreme televiziunea, radioul, Internetul sunt concurenți în aceeași nișă. Există multe servicii care se pot substitui activităților centrelor de documentare și informare. Trebuie investigată piața informațională, procesul de lectură. Serviciile bibliotecilor trebuie să fie în consonanță cu politicile educaționale, culturale, nevoile, așteptările utilizatorilor. Trebuie să se țină cont de ambientul extern macroeconomic, cultural, tehnologic, dar și de resursele instituției: umane, tehnologice, financiare, informaționale. Produsele și serviciile specifice sunt făcute cunoscute de biblioteci prin politicile de marketing. O analiză de marketing trebuie să includă date despre procesul schimbului de informații și poziționarea bibliotecii în acest schimb. De asemenea, trebuie analizată piața informațională căreia i se propun serviciile bibliotecii și modul în care aceste servicii se pretează pieței informaționale. Contextul socio-economic în care își desfășoară biblioteca activitatea este fundamental. Studiile de marketing sunt cele care oferă o serie de răspunsuri la aceste probleme. Imaginea bibliotecii trebuie reafirmată. E vorba despre activitățile de relații publice. Aceste activități impun interacțiune cu publicul. Există utilizatori obișnuiți ai bibliotecii, utilizatori ocazionali și non-utilizatori. Biblioteca trebuie să devină un factor activ al mediului cultural și social. Un prim pas este constituirea unui public fidel.⁹⁷

Comunicarea prin mass-media vizează prezentarea bibliotecii ca o componentă socială care sprijină progresul social, cultural, furnizând informații diverse. Biblioteca trebuie să susțină

⁹⁶ Moldoveanu Maria, Franc Valeriu Ioan, *Marketing și cultură*, Editura Expert, București, 1997, p. 21-22, apud Victor Petrescu, „Necesitatea marketingului în activitatea bibliotecară”, în *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, Anul 2, Nr. 3, 2006, p. 32.

⁹⁷ Elena Tîrziman, „Marketingul și relațiile publice- sprijin în promovarea structurilor de informare și documentare în societatea informațională”, în *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, Anul 2, nr.3, 2006, p.28.

comunicarea socială. Prin mediatizarea excesivă se consolidează rolul bibliotecii în mediul socio-cultural local. Trebuie mediatizate în special activitățile culturale și educaționale. Localul și resursele bibliotecii pot fi folosite pentru activități în care cartea să provoace conferințe, dezbateri, mese rotunde întâlniri cu scriitorii. Expozițiile sunt foarte importante pentru animație și publicitate. Foaia volantă, pliantul, afișul trebuie vehiculate în mediul publicului țintă. E foarte importantă imaginea despre o instituție în baza opiniei publice sau a propriilor informații. Imaginea și identitatea structurilor de informare și documentare sunt fundamentale. Imaginea se poate cultiva prin activități de relații publice și prin publicitate. Meseria de bibliotecar se redefinește. Succesul este dat de satisfacerea nevoilor utilizatorilor, a tehnologiei folosite, a experienței profesionale și a imaginii formate.⁹⁸

Biblioteca trebuie să devină un fin observator al relației cerere-ofertă, pentru stabilirea unor noi oportunități. Trebuie realizată o strategie de marketing flexibilă, readaptabilă, care să asigure optimizarea procesului lecturii și animației culturale, vizându-se o completare, organizare a colecțiilor în funcție de interesele comunității. Întreaga bază de date informativă și documentară trebuie pusă la dispoziția comunității prin optimizarea serviciilor bibliotecii.⁹⁹

Nivelul de trai, nivelul cultural a crescut gradul exigențelor utilizatorilor, de asemenea accesul la informație s-a liberalizat, concurența s-a intensificat, mediul socio-economico-cultural s-a diversificat. Marketingul bibliotecii școlare urmează marketingul serviciilor, mai mult decât al bunurilor. Veniturile crescute, timpul liber drămuț exacerb, tehnologia avansată au determinat o îmbogățirea a ofertei serviciilor. Există o serie de criterii după care poate fi evaluată eficiența unor servicii care privesc personalul care deservește, mediul ambiant, clădirea instituțiilor culturale și nu în ultimul rând serviciul propus spre aplicare. Aceste criterii s-ar rezuma la indici ai accesibilității, ai cunoașterii, competenței, sensibilității, increderii, siguranței, concreteței, credibilității, comunicării, amabilității manifestate în contextul deservirii utilizatorilor prin serviciile centrelor de documentare și informare. Piața-țintă trebuie informată efectiv și eficient. Sunt vizați atât utilizatorii reali cât și cei potențiali. Oferta informațională trebuie ajustată în consonanță cu nevoile reale ale utilizatorilor. Marketingul bibliotecilor poate fi interpretat ca o filosofie, ca o cale de acces, ca și cum de tehnici adresate utilizatorilor. Marketingul trebuie să promoveze valorile și personalitățile creatoare. Amenajarea bibliotecilor, gestionarea activităților, publicitatea și comunicarea sunt orientări ale marketingului bibliotecilor.

⁹⁸ Ibidem, p.29.

⁹⁹ Victor Petrescu, *art.cit.*, p.33.

Marketingul bibliotecilor este necesar o dată cu dezvoltarea noilor tehnologii și a opticii referitoare la informație ca marfă. Capacitatea de a furniza informații dă valoarea de piață a unui document. Foarte multă vreme s-a considerat inoportună prezența metodelor economice în sfera informațional-culturală. S-a susținut în repetate rânduri contrariul. Informația exercită o influență pozitivă asupra economiei, ba mai mult există o adevărată industrie a informației, ea fiind văzută ca o marfă. Piața informațională trebuie văzută ca un raport între cerere și ofertă, unde prețurile ar exercita un oarecare echilibru între acești doi factori.¹⁰⁰ Adesea se vorbește despre servicii de bibliotecă, brokeraj informațional, gestionarea bazelor de date în termeni economici. J. M. Salaun identifică patru elemente ale mixului de marketing ca set de tehnici prin care intri pe piața țintă: servicii, servire, contract și comunicare.¹⁰¹ Toate vin ca o contrapondere celor 4 P ai mix-ului marketingului serviciilor: produse, plasament, preț, promovare. Diferența constă în neobținerea profitului. Partea contractuală vizează accesul la serviciu, realizarea efectivă a aceluși serviciu (consultare, împrumut), cercetarea documentară ca acces la informații.

Comunicarea este extrem de costisitoare, de foarte multe ori ea confundându-se cu marketingul. Calitatea serviciilor și a produselor este dată de contactul permanent dintre bibliotecar sau profesorul documentarist și utilizator. Produsul în cazul bibliotecilor este reprezentat de materialul documentar sau lucrările realizate în cadrul bibliotecii. Contactul dintre specialistul în informare și documentare, respectiv utilizator este inerent. Există lucrări bibliografice, cataloage de cărți și periodice, reviste și buletine de informare și documentare, ghiduri de bibliotecă, anuare, calendare, etc.. Fondul trebuie restrucurat, resursele nesolicitate trebuie eliminate, renunțarea la abonamente la periodice și seriale mult prea costisitoare. Există servicii de intrare, servicii de ieșire, servicii financiare, de personal, la fel ca în oricare altă organizație. Serviciile de ieșire sunt cele care vizează interacțiunea cu utilizatorul, într-o măsură sporită. Avem relațiile cu publicul, serviciile de referințe, servicii oferite prin intermediul internetului (videoconferințe, publicarea electronică, email), servicii pentru persoanele cu handicap, pentru vârsnici, nevăzători și bolnavi.¹⁰²

Identificarea elementului dramatic, reprezentat în cele mai multe cazuri de motivul accesării anumitor servicii ale bibliotecilor, poate constitui un reper. Un exemplu de element dramatic care poate atrage cititori este prezentarea conținutului cărților și a gratuității serviciului de împrumut al acestora. Trebuie prezentate avantajele serviciului popularizat. Avantajele trebuie să fie credibile

¹⁰⁰ Claudia Doroftei, □ „Marketingul de bibliotecă între teorie și practică”, în *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, Anul 2, Nr. 3, 2006, p. 21.

¹⁰¹ Salaun Jean-Michel, *Marketing des bibliothèques et des centres de documentation*, Editions du Cercle de la Librairie, 1992, p. 111, apud Ionel Enache, „Marketingul în bibliotecă”, în *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, Anul 2, nr. 3, 2006, p. 11

¹⁰² Ionel Enache, *art. cit.*, p. 12.

pentru a convinge. Serviciile oferite sunt cele mai importante, nu anunțul în sine. De aceea, trebuie o dreaptă măsură în focalizarea centrului atenției în publicitatea creativă. Oamenii trebuie determinați să întreprindă acțiuni concrete. Ei pot fi îndemnați să viziteze biblioteca, să solicite cărți existente la alte biblioteci școlare sau publice.

Titlul unui anunț este foarte important. El trebuie să puncteze serviciile și produsele, dar și utilitatea acestora pentru cititori. Ulterior se prezintă avantajele care să credibilizeze serviciul. Anunțul cu text bogat este mai interesant cu condiția ca el să detalieze utilitatea serviciilor pentru cititori. Anunțul mare este eficient, dar preferabil mai multe anunțuri mici decât unul mare, publicat rar. Două anunțuri separate sunt mai de folos decât unul singur. Ar fi ideal ca grafica să fie însoțită de text. În grafica publicitară sunt o serie de mijloace specifice: scrisul, gravura, desenul mixt, grafica luminoasă, grafica cetică. Foarte important în cazul scrisului e caracterul literelor alese pentru sublinierea ideilor importante. În afișe se utilizează desenul mixt. Fotografia mărește gradul de înțelegere a mesajului publicitar.¹⁰³

Plasamentul sau distribuția ca element al mixului marketingului bunurilor are drept corespondent în cel al bibliotecilor pe cel de servire. De aceea amplasamentul bibliotecii, spațiul, programul de servire, condițiile de studiu (cromatică, zgomotul, microclimatul, mobilierul), dar și atitudinea personalului sunt factori determinanți ai politicii de marketing.

Plasamentul sau distribuția ca element al mixului marketingului bunurilor are drept corespondent în cel al bibliotecilor pe cel de servire. De aceea amplasamentul bibliotecii, spațiul, programul de servire, condițiile de studiu (cromatică, zgomotul, microclimatul, mobilierul), dar și atitudinea personalului sunt factori determinanți ai politicii de marketing. Comunicarea ca element al marketingului potențează imaginea bibliotecii. În ea se regăsec ideile, convingerile, impresiile utilizatorilor. E foarte importantă actualizarea colecțiilor, accesarea paginilor Web prin intermediul motoarelor de căutare. Spațiul trebuie să satisfacă nevoia de confort a utilizatorului.¹⁰⁴

Un alt element al mixului de marketing este prețul. Bibliotecile doresc să-ți mărească veniturile prin introducerea unor taxe. Aceste taxe sunt diferențiate sau taxe unice pentru servicii unice. Se plătește înscrierea la bibliotecă, diferențiat în funcție de categoria utilizatorului, accesarea bazelor de date, consultarea documentelor în spațiul bibliotecii, realizarea bibliografiilor la cerere, accesul resursele Web, fotocopierea. Ar fi complicat ca pentru utilizator să plătească fiecare serviciu, de aceea se propune plata unei taxe de înscriere la bibliotecă. Sunt anumite servicii exclusive care se plătesc, ele negăsindu-se în oferta altor biblioteci cu acces gratuit. Utilizatorul caută rapiditate,

¹⁰³ Marcel Ciorcan, *Marketing și publicitate în bibliotecă*, Centrul de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură, București, p. 29-32.

¹⁰⁴ Ionel Enache, *art. cit.*, p. 13.

varietate și calitate pentru informația solicitată, iar în cazul unei nemulțumiri apelează la concurenții bibliotecii. Fără introducerea unor taxe este dificil să se asigure un nivel ridicat al serviciilor oferite utilizatorilor. Totul se învâрте în jurul opticii informației ca marfă. Utilizatorul trebuie consultat în privința tarifelor. Trebuie delimitată misiunea bibliotecilor speciale de cea a bibliotecilor de masă. Unele vizează nevoile informaționale speciale, celelalte nevoile informaționale de cultură generală. Finanțarea bugetară rămâne esențială pentru bibliotecile școlare și publice.¹⁰⁵

Piața informațională, dezideratele culturale, procesul de lectură trebuie analizate în străfundurile lor.

Bibliografie:

1. CIORCAN, Marcel, *Marketing și publicitate în bibliotecă*, Centrul de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură, București.
2. DOROFTEI, Claudia, „Marketingul de bibliotecă între teorie și practică”, în *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, Anul 2, Nr. 3, 2006
3. ENACHE, Ionel, „Marketingul în bibliotecă”, în *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, Anul 2, nr. 3, 2006
4. PETRESCU, Victor, „Necesitatea marketingului în activitatea bibliotecară”, în *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, Anul 2, Nr. 3, 2006
5. TÎRZIMAN, Elena, „Marketingul și relațiile publice- sprijin în promovarea structurilor de informare și documentare în societatea informațională”, în *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, Anul 2, nr.3, 2006

¹⁰⁵Ibidem, p. 14

LITERATURA MĂRTURISIRILOR ȘI ISTORIA

Profesor Păun Gabriela Corina
Colegiul Național „Elena Cuza”, București

Secolul XX a anulat distanțele dintre istoriile particulare și marea istorie colectivă. Distincția dintre viața privată și cea publică a dispărut, „monstruoasa invadare a omului de către istorie”¹⁰⁶ – prin războaiele de tip nou, prin totalitarisme- situându-l pe acesta în mijlocul timpului său. Și atunci s-au impus mărturiile. Ele cuprind observații directe asupra raporturilor dintre viața publică și cea privată, fiind expresii particulare ale unui mod de a fi într-un anumit moment al istoriei. Sunt cu atât mai autentice cu cât sfera privată este mai politizată.

În afara acestor mărturii trăite de secol XX, fragmente ale istoriei pot fi reconstituite prin alte tipuri de observații asupra zonei publice sau private: memorii, amintiri, jurnale sau note politice. Opere ale unor personalități culturale sau politice, ele pot fi documente istoriografice pur politice sau remarcându-se prin calități expresive superioare. Toate oferă probe ale unor modele de personalitate, impunându-se prin dezvăluirile făcute sau prin literaturitate.

Având ca punct de plecare gradul de „ficționalitate” al textelor, se pot distinge trei mari categorii ale literaturii: cea de ficțiune (poezia, proza scurtă, romanul), de frontieră și de „întrebuințare” (reclama, sloganul publicitar sau de propagandă).

Literatura de frontieră cuprinde: *literatura mărturisirilor* (memorii, amintiri, jurnal intim, confesiuni, corespondență) și cea *de călătorie* (jurnal de bord și însemnări de călătorie). Literatura de frontieră dezvoltă „specii mixte”, bazate pe autenticitatea experienței și analiza propriului eu, prin *jurnal* și *autobiografie* (*literatura subiectivă*). În acest spațiu literar sunt incluse *memoriile*, *confesiunile* și *scrisorile*, toate alcătuind o grupare unitară prin caracterul celui care se exprimă în ele¹⁰⁷. Încadrarea în literatura subiectivă este dată de valorile expresive deosebite ale unor opere, precum „Jurnalul fericirii” al lui Nicolae Steinhardt sau memoriile lui Constantin Argetoianu „Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri”¹⁰⁸. Nu toate operele memorialistice sunt scrise cu talent scriitoricesc. Cele mai multe sunt însă surse documentare, considerate de istorici izvoare diplomatice.

Jurnalul comportă o diversitate de definiții. Dinu Pillat îl vede ca pe „un caiet de însemnări intime, în care cineva își ține zi de zi evidența existenței. Spre deosebire de alte forme de confesiune

¹⁰⁶ Philippe Aries, *Timpul istoriei*, Ed. Meridiane, București, 1998, p. 74.

¹⁰⁷ Tudor Vianu, *Opere*, vol. 10, Ed. Minerva, București, 1982, p. 83

¹⁰⁸ Zigu Ornea, *Medalioane*, Ed. Institutului European, Iași, 1997, p. 176

(autobiografie, memorii), în cazul de față nu se pleacă de la rememorarea în timp a unor incidente de viață, a unor stări afective sau gânduri avute cândva, ci de la înregistrarea acestora în momentul producerii lor.”¹⁰⁹ Semnificația cuvântului *jurnal* ne trimite la zi, la consemnarea solară. Etimologic, specia ar trebui să se cheme *noctal*. Notațiile sunt redactate sub regimul nopții, al reflecției și răgazului.

Jurnalul a dobândit un statut aparte în secolul al XIX-lea. În literatura universală, o contribuție importantă la evoluția speciei au avut Stendhal, frații Goncourt și Tolstoi. În literatura română, jurnalul se cristalizează treptat, începutul identificându-se cu scrierile de călătorie ale lui Dinicu Golescu „Însemnare a călătoriei mele”- 1826 sau Vasile Alecsandri „O plimbare la munți”- 1855, 1868, 1874.

Jurnalul intim oferă imagini inedite ale destinului literar sau uman al autorului. Este parte a literaturii subiective, având ca forme jurnalul de criză și jurnalul de existență. Primul este declanșat de evenimente cruciale care schimbă un destin, pe când jurnalul de existență devine un mod de viață, notațiile fiind zilnice. Din ele răzbate regretul că întâmplările sunt atât de bogate încât nu pot fi în întregime cuprinse. Ontologic, jurnalul de existență se situează la polul opus crizei, pentru că rezolvă fiecare zi la un nivel supraindividual, la nivelul culturii integratoare. Autorul trebuie să fie împins de un fond cultural¹¹⁰. Jurnalele din literatura română a secolul XIX sunt conservate datorită hazardului. Cele mai importante jurnale de criză sunt “*Soveja*”, de Alecu Russo; “*Jurnalul meu*” al lui C. A. Rosetti (care consemnează evenimente ale anilor 1844-1852), cel al lui Petre Ispirescu (conceput ca o autobiografie și eludând fapte istorice importante și “*Jurnalul*” junimistului Iacob Negruzzi, ce are ca scop ordonarea vieții autorului său.

Primul adevărat jurnal de existență a fost oferit de Titu Maiorescu, prin ale sale “*Însemnări zilnice*”. Încă din adolescență, și-a propus să noteze în mod curent tot ce este semnificativ pentru formația sa intelectuală și socială. În decorul Bucureștiului de la cumpăna secolelor XIX-XX, Maiorescu relatează “călătorii” în zonele vieții publice pentru a ajunge la reflecția morală¹¹¹.

Perioada interbelică a impus definitiv moda jurnalului. Generația „experimentalistă” a anilor ’30 se afla din plecare atrasă către jurnal. “Vinovată” era epoca, în care se conștientizau diferențele față de trecut. Micile sau marile drame personale ale celor din interbelic se transformă în adevărate mărturii prin calitatea de comunicabilitate istorică pe care le-o conferă neliniștea timpurilor. De

¹⁰⁹ Dinu Pillat, *Dicționar de termeni literari*, Ed. Academiei, București, 1976, p.

¹¹⁰ Idem, *Ibidem*, p. 108-109

¹¹¹ *Ibidem*, p. 118

exemplu, „*Jurnalul*” lui Sebastian este construit pe obsesii în special artistice, dar este și infinit mai larg. Este un jurnal intim, un jurnal de creație și, în același timp, unul intelectual și politic¹¹².

Mircea Eliade a fost preocupat de ideea însemnărilor jurnalistice, meditănd mereu asupra formulei posibile și necesare a unui jurnal: „în fond nu oricine poate ține un jurnal interesant, semnificativ. Talentul de scriitor nu joacă, în acest caz, aproape nici un rol. Ai sau nu ai (bossa) jurnalului intim, după cum o ai pe aceea a nuvelei sau a povestirii fantastice”¹¹³.

M. Eliade s-a dovedit o personalitate sintetică la capitolul însemnării zilnice. Abia la maturitate a început să-și noteze evoluția zilnică, în „*Fragmente de jurnal*”, care debutează în septembrie 1945. Avansează ca un fluviu, construit în jurul unor obsesii. Este mărturia unui mare intelectual „bolnav de enciclopedită”. Evenimente istorice importante sunt însă sumar evocate

După „moda” epocii, personalitățile politice din interbelic au realizat însemnări zilnice, transformate în jurnale și note politice sau, prelucrate ulterior, în memorii. Documente de epocă de o deosebită importanță pentru analiza fenomenului românesc interbelic, ele prezintă evenimente și personalități. Subiectivitatea intrinsecă nu alterează importanța jurnalelor, al căror conținut poate fi corelat cu alte surse documentare.

Unele notații zilnice au fost realizate pentru folosința proprie a autorilor, precum în cazul „Însemnărilor politice” ale lui Armand Călinescu sau ale lui Carol II. Altele, pentru a sta la baza unor amintiri care să servească drept mărturie, ca în cazul însemnărilor zilnice neprelucrate ale lui Constantin Argetoianu. Printre cele mai semnificative, pentru valoarea lor documentară, și nu neapărat estetică, sunt notațiile editate ale lui Grigore Gafencu „*Însemnări zilnice. 1929-1939*” (1991), ale regelui Carol al II-lea „*Însemnări zilnice. 1904-1951*” (ediție revăzută și completată în 2003), Armand Călinescu „*Însemnări politice. 1916-1939*” (1990), Alexandru Marghiloman „*Note politice*”, Petre Andrei „*Jurnal. iulie 1938- septembrie 1940*” (1993), Radu R. Rosetti „*Pagini de jurnal*” (1993), Valer Pop „*Jurnal. 1932-1935*” ș. a. Lor li se adaugă cele ale personalităților din alte domenii, precum Mihail Sebastian și al său valoros „*Jurnal. 1935-1944*”, sau Petru Comarnescu „*Jurnal. 1931-1937*”.

În cadrul arhivelor se pot consulta scrisori și notițe politice ale unor personalități care nu au redactat jurnale propriu-zise. Ele se găsesc în fondurile: general Alexandru Averescu, Iuliu Maniu, Nicolae Titulescu, Ion Mihalache și Petre G. Papacostea. De asemenea, însemnări de jurnal ale lui N. Caranfil, Constantin Argetoianu ș.a.

¹¹² Cf. aprecierii lui Leon Volovici, în Prefața ediției din 2002 la Mihail Sebastian *Jurnal. 1935-1944*, Ed. Humanitas, p. 6-8.

¹¹³ Mircea Eliade, *Jurnal*, vol. I, Ed. Humanitas, 1993, apud Z. Ornea, *Medalioane*, p. 208

Un puternic accent literar au *memoriile* sau *amintirile*. Redactate târziu, sau paralel cu jurnalul, ca în cazul lui Mircea Eliade, ele evocă o epocă, aspecte ale vieții politice și prezintă o biografie. Memoriile cuprind informații primare și se caracterizează prin selecția și esențializarea amintirilor, de multe ori devenind pledoarii *pro domo* ale autorilor în fața „judecății istoriei”. Sub aspect documentar, aceste fragmente de istorie sunt marcate de subiectivitate, de personalitatea și buna-credință a autorului.

După Al Doilea Război Mondial constituie un gen demodat, de o oarecare importanță rămânând cele ale oamenilor de stat¹¹⁴. În România, destinul tragic al unor personalități politice interbelice, întemnițate în închisorile comuniste și cenzura regimului totalitar au împiedicat, pe durata a mai multor decenii, publicarea acestor memorii, revelatoare pentru evoluția politică din prima jumătate a secolului XX.

Interesul științific, dar și nevoia publicului cititor de a reconstitui o lume considerată prosperă și democratică, demolată brutal prin instaurarea regimului comunist, au determinat o adevărată „explozie” a literaturii memorialistice după prăbușirea totalitarismului în decembrie 1989. O serie de astfel de documente au fost puse la îndemâna specialiștilor, iar prin publicare, și a cititorilor. Pentru redarea atmosferei și a jocurilor politice din perioada interbelică semnificative sunt: Armand Călinescu, “*Însemnări politice. 1916-1939*”, 1990; I. G. Duca, “*Portrete și amintiri*”, 1990; Constantin Argetoianu, “*Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri.*”, apărute încă din 1991, simultan, la două edituri Humanitas- în două volume, 1871-1888, 1913-1916- și Albatros- într-un singur volum acoperind perioadele 1888-1898, 1913-1916, ulterior publicate de editura Machiavelli; Maria, regina României, “*Povestea vieții mele*”, 3 volume reeditate, 1991; Mihail Manoilescu, “*Memorii, iulie- august 1940*”, 1991; C.I.C. Brătianu, Carol II, Ion Antonescu, “*Amintiri. Documente. Corespondență*”, 1992; Petre Andrei, “*Jurnal. Memorialistică. Corespondență.*”, 1993; Raoul Bossy, “*Amintiri din viața diplomatică*”, 1993; Alexandru Vaida Voevod, “*Memorii*”, 1994; I. G. Duca, “*Memorii*”, 1998; Valeriu Pop “*Amintiri politice. 1936-1945*”, 1999; Carol al II-lea, “*Între datorie și pasiune. Însemnări zilnice (1904- 1939)*”, 2003.

În afara acestor importante mărturii ale oamenilor politici, perioada interbelică este evocată în lucrări memorialistice ale oamenilor de cultură sau jurnaliștilor: Mircea Eliade, “*Memorii (1907-1960)*” 1991; Nichifor Crainic, “*Zile albe, zile negre. Memorii*”, 1991; Stelian Popescu, “*Memorii*”, Nicolae Carandino, “*Noapți albe și zile negre. Memorii*” 1992; Andrei Șerbulescu, “*Monarhia de drept dialectic*”, 1991; Ion Constantinescu, “*Din însemnările unui fost reporter parlamentar. Camera deputaților. 1919-1939*”.

¹¹⁴ Cf. Philipe Aries, *op. cit.*, p. 75

Istoricul Nicolae Iorga își publica în anii '30, la Editura Națională S. Ciornei, voluminoasele memorii pe care le gândea ca adevărate documente de epocă. Iorga explică slaba prezență a memoriilor în spațiul literaturii subiective române: ” Oamenii nu le scriu ușor. Sunt multe motive, adică defecte, orientale. Ținerea în curent a notițelor pregătitoare, cercetarea și redactarea lor cer o muncă grea și statornică, de care puțini sunt în stare. În al doilea rând, e în noi încă acea stare de spirit nenorocită, o exagerată și falsă discreție ori sfială, care ne face să nu ne „amestecăm”, pentru ca o lume răuvoitoare să nu creadă că la baza manifestației noastre e o dorință de a ieși la iveală, pe când, de fapt, oricine a prins în amintirea sa ceva din faptele mari ale unei epoci, ceva din personalitatea unui om hotărâtor, n-are dreptul să ducă în mormânt fărâme de adevăr trăit care nu sunt ale lui”¹¹⁵.

Mărturia este un act profund istoric, fiind în același timp o existență personală legată în mod intim de marile curente ale istoriei și un moment al istoriei surprins în relația sa cu o existență particulară.

Bibliografie:

Memorii și amintiri publicate

1. Argetoianu, C-tin: *Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, vol. II, Ed. Humanitas, 1991
2. Carol al II-lea: *Între datorie și pasiune. Însemnări zilnice (1904-1939)*, vol. I, Ed. Curtea Veche, Buc., 2003
3. Călinescu, Armand: *Însemnări politice. 1916-1939*, Ed. Humanitas, Bucuresti, 1990
4. Duca, I. G.: *Memorii*, Ed. Machiavelli, București, 1998
5. Eliade, Mircea: *Memorii (1907-1960)*, Ed. Humanitas, Bucuresti, 1991
6. Gafencu, Grigore, *Însemnări politice. 1929-1939*, Ed. Humanitas, București, 1991
7. Iorga, Nicolae: *Memorii*, vol. I, II, VI, VII, Ed. Nat. S. Ciornei, Bucuresti, 1939
8. Sebastian, Mihail, *Jurnal (1935-1944)*, Ed. Humanitas, Bucuresti, 2000

Literatură

1. Aries, Philippe: *Timpul istoriei*, Ed. Meridiane, București, 1998
2. Ornea, Zigu: *Anii treizeci. Extrema dreaptă românească*, Ed. Fundației Culturale Române, Buc., 1995

¹¹⁵ *Idem, Ibidem*, p. 288

3. Idem: *Fizionomii. Medalioane de istorie literară*, Ed. Nemira, Buc., 1997
4. Pillat, Dinu, *Dicționar de termeni literari*, Ed. Academiei, București, 1976
5. Vianu, Tudor, *Opere*, vol. 10, cap. *Din psihologia și estetica literaturii subiective*, Ed. Minerva, București, 1982

CUNOAȘTEREA PRIN LITERATURĂ

Profesor Iancu Ionuț

Colegiul Tehnic Ion D. Lăzărescu, Cugir, jud. Alba

Cum cartea ajută la cunoaștere, în mod evident, literatură ajută la descoperire. Dintotdeauna oamenii au dorit să știe cât mai multe despre semenii lor, însă acest lucru devine imperios necesar atunci când vorbim de un cadru didactic și rolul său în sala de clasă.

Am început ca un joc, însă unul bine regizat, apoi am lăsat stabilirea unor reguli celorlalți actanți, iar la final, de fapt, îmi place să cred că nu am ajuns încă la final...

Fiecare început e greu nu doar că nu cunoaștem colectivul clasei de elevi (mă refer la o nouă clasă) nu știm încă așteptările elevilor, nu am descoperit personalitatea fiecăruia etc, dar punctul de o maximă importanță e faptul că în general elevul se lasă atras în general din prima oră. De aceea cred eu este imperios necesar ca prima oră să fie riguros pregătită... De multe ori am observat cum elevii rămân la final de ciclu școlar în memorie cu prima și ultima oră, ca o oră de suflet, iar acest considerent m-a făcut să ofer și eu la rândul meu suflet încă din prima noastră întâlnire. Paralela am putea-o face cu o întâlnire de afaceri când este atât de important să ne prezentăm cât mai bine pentru a oferi încredere partenerului. Asta devine acum elevul în prima oră : un Partener cu care vom colabora în timp...

Gorki credea că orice om poate deveni scriitor! La fel ar trebui să gândim față de elevii noștri, „prin muncă se poate orice”¹¹⁶ chiar să ajungă cel care este atât de timid la prima vedere încât abia reușește să își exprime punctual propriu de vedere, să construiască adevărate discursuri publice, însă asta, numa în urma unor cărți citite, însușite și analizate.

Unii se grăbesc să prezinte rapid regulile pentru a-și întări de la început autoritatea. E o modalitate... Alții consideră ora primă o relaxare, o pierdere frumoasă de timp – o altă strategie. Fără a judeca cele două prezentări, voi face referire la o altă metodă ce o aplic la clasă. După salutul clasic, îmi provoc viitorii colaboratori la un mic discurs de genul: **Mă numesc..., îmi place ..., și văd cartea ca pe o...** (schema ar putea fi diversificată) Astfel, mă asigur de la început că fiecare elev are ceva de spus. Plecând de la o relatare a unui elev, mă prezint și eu ca profesor, îmi prezint așteptările etc, devenind astfel din prima oră partener cu elevii.

A doua etapă a acestui cadru de prezentare este constituit din clasica formulă: Cine vrea să întrebe? Accentuând faptul că la oră trebuie să comunicăm spre a avea rezultate cât mai bune. În felul

¹¹⁶ Alexandr Soljenișin, *Pavilionul canceroșilor*, editura Univers, București 2009, p. 328

acesta încerc să cunosc colectivul clasei din prima mea oră . Dacă timpul îmi permite, pentru a profita de faptul că elevii s-au deschis suficient, jocul ar putea continua cu testul Cum îmi imaginez ora de...? O întrebare la care ei vor răspunde pe fișe ce vor fi citite și comentate în fața clasei. În felul acesta încerc să îi atrag de partea mea, lăsându-i să creadă că ei ar avea controlul asupra a ceea ce se va întâmpla, însă ora următoare voi avea timp suficient să descoperim conținuturile propriu-zise.

*“ Numai în cărțile proaste oamenii se împart în două tabere, care nu au nimic în comun între ele. Însă în realitate, totul se amestecă ! Ce om de nimic trebuie să fii ca să joci în viață un singur rol și să ocupi un singur loc în societate, să însemni unul și același lucru! ”*¹¹⁷

Pe acești elevi îi voi învăța mai târziu valorile europene ca democrația, competiția, corectitudinea etc. Deci, ei trebuie să fie lăsați să își exprime propriul punct de vedere.

O altă oră introductivă o dedic prezentării manualului , bibliografiei și introducerii în disciplina respectivă .

Încep cu întrebări care stârnesc zâmbete: Cui îi place să citească? De ce? (observ astfel cum își petrec elevii mei timpul liber) Apoi le ofer alternative: Puteți face mult mai multe ! Curiozitatea lor îmi dovedește faptul că fiecare om probabil s-ar implica mai mult dacă ar fi implicat! „*La început a fost fapta. Privind, apoi asociindu-te faptei, devii mai bun sa mai rău. Restul e analiza, descompunerea spectrală a actului*”¹¹⁸

Un loc important îl va ocupa desigur internetul și atunci menirea mea ca profesor este să accentuez încă o dată rolul internetului în educația unui elev. Începând o disputa despre rolul nociv al calculatorului în viața unui elev (pe care îl voi dezbate mai târziu) aş putea să îmi îndepărtez o bună parte din colectiv, ceea ce nu doresc (Nu uitați: elevii sunt colaboratorii noștri! Nu îmi permit acest lux) de aceea prefer să prezint la ce este util internetul în domeniul meu, cu ce m-a ajutat pe mine, cum îi va ajuta pe ei. Școala care are o pagină de internet poate fi prezentată acum și lor li se va părea mult mai atractiv ceea ce se întâmplă în locul unde învață. Încurajându-i să se implice cât mai mult în activități la care pot folosi și calculatorul, accentuez faptul că societatea are nevoie de oameni informați și prezint momentul bibliografiei.

Cunoașterea elevilor se va aprofunda bineînțeles în timp. Cerându-le părerea voi afla mai multe despre ei și despre ceea ce îi preocupă. Important e să știu să îi canalizez spre ceea ce doresc eu. Îmi place să folosesc de multe ori problematizarea. Am observat că asta le stârnește interesul într-o modalitate rapidă .De multe ori întreb: Ce s-ar întâmpla dacă...iar răspunsurile lor mă feresc de plafonare, punând accentul pe originalitate. Un exemplu folosit în urmă cu ceva timp la clasă a sunat

¹¹⁷ Boris Pasternak, *Doctor Jivago*, editura Polirom, Iași 2008, p.376

¹¹⁸ Ion Vianu, *Amor intellectualis (Romanul unei educații)*, editura Polirom 2012, Iași, p.290

de felul: Ce s-ar întâmpla dacă ar dispărea cartea într-o zi? Răspunsurile elevilor mei mi-au dat de gândit și mi-au oferit posibilitatea să verific astfel ce nu știu încă elevii mei. Printr-un astfel de exercițiu încerc să scap de rutina testelor obișnuite și deschid calea elaborării unor proiecte ce pot deveni deosebite prin implicarea tuturor actanților .

O alta posibilitate de cunoaștere în paradigma europeană a educației, în deschiderea acesteia spre antreprenariat, o reprezintă predarea prin intermediul proiectelor, o metodă a secolului XXI ce mi-a oferit nenumărate satisfacții. Am constatat cu bucurie că elevii devin entuziaști când vine vorba să elaborăm un proiect. Cu multă atenție, încerc să le comunic obiectivul proiectului, stabilim împreună timpul și metodele de evaluare. În felul acesta parcurg și materia dată, însă îmi învăț elevii să aplice mai ușor conținuturile predate. Cu ajutorul jurnalului ca metodă de lucru, voi afla implicarea elevilor mei, nemulțumirile și satisfacțiile lor din timpul proiectelor elaborate. Din momentul în care am descoperit aceasta oportunitate de a lucra la școală prin proiecte, lecțiile clasice au devenit banale.

Jocul de rol, îmi scoate în evidență capacitatea de relaționare a elevilor ce se pregătesc să intre într-o societate bazată pe competiție, iar rolul acestor metode (pe lângă atractivitatea orelor) este de a le dovedi încă o dată că viața te pune în diferite ipostaze si noi trebuie să fim pregătiți pentru a putea să ne valorificăm propriile cunoștințe.

O invitație și sensibilizare spre lectură utilizez mereu prin jocul de rol numit Sunt bibliotecar...Acest exercițiu este conceput în urma unei vizite la biblioteca școlii / orașului, după ce s-a răspuns la întrebarea: De ce-ar reprezenta biblioteca un templu al înțelepciunii ?? Le voi aminti elevilor mei cum Borges își imagina paradisul ca pe o biblioteca...

Sunt conștient că elevii nu mai sunt deprinși să citească, nu mai cunosc ușor bucuria lecturii, nu mai au răbdarea descoperirii unor pasaje memorabile din tezaurul literaturilor universale, de aceea este important ca acum, într-un prim contact cu biblioteca, cartea, lectura, să opresc pe cât pot această concepție despre carte și să le deschid căile curiozității. Dacă voi face acest lucru și dacă după vizita noastră în incinta unei biblioteci am reușit sensibilizarea participanților, suntem pe drumul cel bun: „Cum îi plâng pe bieții dezmoșteniți care nu cunosc plăcerea cărților! Sunt mulți cărora nu le pasă de trecut și țin numai cu trufie la clipa de față. Gâște neghioabe care nu văd mai departe de vârful nasului. Vorbiți de rău bucatele pentru că nu știți ce gust au...”¹¹⁹ atrăgea atenția cel ce va câștiga premiul Nobel pentru literatură.

Mika Waltari spunea că de cele mai multe ori,, *Cuvântul este mai puternic decât pumnul; știința este mai puternică decât ignoranța*”¹²⁰, de aceea încerc să îmi ajut elevii să se regăsească în

¹¹⁹ Romain Rolland, *Colas Bregnon*, editura Litera, B 2012, p.273

¹²⁰ Mika Waltari, *Egipteanul*, editura Polirom, Iași 2003, pg. 434

această etapă a vieții care se numește așa de simplu: Școală. Dacă reușesc să îmi cunosc elevii? Niciodată pe cât mi-aș dori, intervin diverși factori, se strecoară anumite situații neprevăzute.., însă sunt convins că doar încercând, descoperim anumite valori care ne vor face creative și ne va deschide calea adevăratului învățământ european care este viața însăși !

Bibliografie :

1. PASTERNAK Boris, *Doctor Jivago*, traducere, note și prefață de Emil Iordache, editura Polirom, Iași 2008;
2. ROLLAND Romain, *Colas Bregnon*, trad. Alexandru Hodoș, prefață Alexandru Matei, editura Littera, București 2012;
3. SOLJENIȚÎN Alexandr, *Pavilionul canceroșilor*, trad. Eugen Uricariu, editura Univers, București, 2009;
4. VIANU Ion, *Amor intellectualis (Romanul unei educații)*, editura Polirom, Iași, 2010;
5. Waltari Mika, *Egipteanul*, trad. Teodor Palic, editura Polirom, Iași, 2003.

ÎN LUMEA POVEȘTILOR

**Prof. Inv. Preșcolar Florescu Florica,
Grădinița M. Ap. N., Nr.2, București**

POVESTIREA.POVESTEA.BASMUL-sunt creatii literare cu un puternic impact asupra formarii si dezvoltarii personalitatii prescolarului datorita caracterului lor etic,educand copii in spiritul unor virtuti morale alese.Acestea au un rol deosebit datorita valorii lor cognitive,etice si estetice.(*Buldoaca Anca,1999,-,„Povesti,povestiri,legende-antologie pentru prescolari”,Editata de Revista pentru Invatamant Prescolar,Bucuresti,*). Povestirea este o specie a naratiunii,carcia ii este caracteristica prezentarea unei intamplari simple,exemplare,de catre un participant la fapte,deci la persoana I.Povestirea presupune o desfasurare epica ampla,cu mai multe episoade,in versuri sau in proza,in care intervin evenimente supranaturale si personaje fantastice si are rol disteactiv,de incurajare a istetimii care invinge prostia, sau moralizator,de condamnare a raului care este intotdeauna infrant de bine.Characterul antitetic al personajelor le face usor de distins si de retinut. Morala alb-negru corespunde intelegerii prescolarului. (*Hristu Barbu,Alexandra Mateias,Elena Rafaila,Eugenia Popescu,Filofteia Serban, 1995-PEDAGOGIE PRESCOLARA-Editura Didactica si Pedagogica,R.A.-BUCURESTI,*)

Activitatea de povestire este una dintre cele mai utilizate activitati cu prescolarii.Aceasta reprezinta „o expunere orala sub forma de naratiune sau de scriere prin intermediul căreia sunt infătisate fapte ,evenimente si întâmplari îndepartate în spatiu si timp, fenomene ale naturii,peisaje geografice,pe care copiii nu le pot cunoaste altfel”¹²¹.

CARACTERISTICILE POVESTIRILOR

(Monica Lespezeanu, 2007, TRADIȚIONAL ȘI MODERN în învățământul preșcolar românesc, Editura Omfal Esențial București)

Din definiții reies cele mai importante caracteristici ale acestei specii:

-accentul este pus pe întâmplări și situații, nu pe personaje;

-acțiunea neobișnuită și exemplară;

-interesul deosebit acordat actului narării(actul narării și povestitorul sunt bine evidențiate în text)

-intriga este simplă și sunt puține personaje;

¹²¹ Nicola Ioan, 2003, „Tratat de pedagogie preșcolară”, Editura Aramis, București, pagina 144

-cauzalitatea acțiunii:evenimentială(șirul evenimentelor este generat de o acțiune) sau psihologică(o stare sufletească este punctul de pornire);

-în text apar indicii despre narator;

-o mare implicare a naratorului în evenimentele prezentate;

-caracterul exemplar/etic al povestirii;

-actul povestirii se desfășoară într-un spațiu privilegiat și ocrotitor;

I.1.2.

CLASIFICAREA POVESTIRILOR(Georgeta Munteanu,Elena Bolog, Vistian Goia,1977, „Literatura pentru copii”, Editura didactică și pedagogică București)

a)După formă:

-în versuri

-în proză

b)După conținut:

-filozofică

-romantică

-magică

-fantastică

-satirică

-pentru copii

Un tip aparte îl constituie povestirea în ramă-una sau mai multe povestiri de sine stătătoare sunt încadrate într-o altă narațiune sau într-o situație de comunicare care îi cuprinde pe toți naratorii (povestire-cadru)

Conținutul povestirilor:

-evenimentele relatate se plasează într-un trecut îndepărtat.Specifică, de cele mai multe ori este atemporalitatea (timp și spațiu nedeterminat);

-plasarea în timp și spațiu are elemente fantastice, care creează o altă lume;

-personajele sunt puține, reprezentate adesea nu prin nume ci prin ocupația lor;

-se relatează un singur eveniment (un singur fir epic);

-întâmplarea are un caracter exemplar

-relațiile sunt neobișnuite, surprinzătoare;

-reprezintă uneori o experiență inițiativă;

-se pot identifica toate momentele subiectului;

-relatarea se face în ordinea cronologică a faptelor,

-modalitatea folosită este evocarea,

DISCURSUL NARATIV:

-naratorul, într-o povestire este mereu subiectiv;

-el este fie participant, fie narator;

-narațiunea/povestirea/relatarea este modalitatea specifică de expunere;

-descrierea și dialogul se îmbină cu narațiunea;

I.1.3.ROLUL ȘI IMPORTANȚA POVESTIRILOR

În timpul ascultării unei povestiri este antrenată întreaga activitate psihică a copilului. Acesta iese din pasivitate, urmărește atent cele povestite, memorează, compară și analizează, stabilește relații între personaje, gândirea lui fiind foarte bine stimulată.

Povestirea contribuie în mare măsură la apropierea copiilor de textul literar. Acest aspect poate fi realizat dacă educatoarea reușește să selecteze din literatura română și universală texte atractive și accesibile copiilor, texte care creează emoții și sentimente, care influențează pozitiv educația morală și estetică a copiilor. În învățământul prescolar povestirea este o formă de activitate, iar în literatura este o specie literară¹²².

Povestirile au rolul de a stimula vocabularul, dezvoltă vorbirea, oferind copilului posibilitatea de a învăța să înțeleagă gândurile și sentimentele oamenilor. Prin utilizarea cuvântului și a imaginilor artistice, el este familiarizat cu structura limbii, cu frumusețea și expresivitatea ei, cu bogăția formelor sale gramaticale.

Ascultând povești sau basme, copiii întâlnesc noi și noi expresii, pe care, apoi și le însușesc. Cuvintele sau expresiile cu care încep sau se termina un basm, cele care se repetă sunt memorate de copii, ele intrând în limbajul lor curent.

Povestirile, au de asemenea, o deosebită valoare etică, contribuind la formarea conștiinței morale, a unor trăsături pozitive de voință și caracter.

Prin conținutul lor, oricât de simple ar fi, povestirile sunt pline de învățăminte. Ele scot în evidență calitățile eroilor pozitivi, influențând formarea personalității lor, comportamentul lor în anumite situații.

Prin intermediul aspectelor de viață și de comportare a personajelor regăsite în povestiri, copiii învață să deosebească binele de rău, îndrăgesc personajele pozitive, eroii pozitivi-aceștia devenind un model demn de urmat, dar își exprimă și dezaprobarea față de eroii negativi.

¹²² Molan Vasile, 2008, „Didactica activităților de educație a limbajului, proiect pentru învățământul rural”, Ministerul Educației Cercetării și Tineretului

Astfel în povestiri precum „Ursul pacalit de vulpe”; „Coliba iepusașului” ; „Ciripel cel lacom” ; „Punguta cu doi bani” ; „Gainușa cea moțată” ,copiii își exprimă dezaprobarea față de minciună, răutate, zgârcenie, viclenie, lăcomie.

Din povestiri precum „Scufuța roșie” ; „Cocoșel-creastă de aur” ; „Mălina și ursuleții” ; „Puiul” copiii învață că trebuie să își asculte părinții și descoperă consecințele neascultării lor iar din povești precum „Maricica” , „Ce a uitat Fănuță să spună” ei desprind cu ușurință necesitatea unor bune deprinderi igienice și de comportare civilizată, și-și formează convingerea că trebuie să le respecte.

Alte povesti ca „Ridichea uriașă” , „Iepurele și ariciul” , „Mănușa” îi ajută pe copii să aprecieze frumusețea prieteniei, ajutorul reciproc, conviețuirea în grup. Relațiile în familie, iubirea dintre frate și soră, dragostea părinților, grija acestora față de copiii lor se regasesc și în povestiri precum: „Nuielușa de alun” , „Inima mamei” , „Lebedele”, povestiri care îi sensibilizează pe copii și îi ajută să își aprecieze mai mult părinții.

Frumusețea faptelor eroice, a sacrificiului, a luptei pentru o viață mai bună, curajul eroilor noștri trezește în sufletul copiilor emoții puternice , îi sensibilizează. Prin intermediul altor povestiri cum ar fi: „Cenușăreasa” , „Fata babei și fata moșneagului” , „Cei trei porceluși” copiii își însușesc și alte trăsături morale: hărnicia , modestia, sinceritatea, bunătatea.

Bibliografie:

1. Curriculum pentru învățământ prescolar (3-6/7 ani), Ministerul Educației Cercetării și Tineretului, 2008
2. Molan Vasile, „Didactica activității de educare a limbajului”, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, 2008
3. Schiopu U., Veza E, „ Psihologia varstelor, ciclurile vieții”, E.D.P. București 1997

ECRANIZAREA, FORMĂ DE VALORIZARE A TEXTELOR LITERARE ÎN DEMERSUL DIDACTIC

Profesor Honceriu Geanina
Liceul Teoretic „Miron Costin” Iași

Literatura este arta cea mai complexă, având în vedere multiplele aspecte ale naturii și ale vieții omenești care folosește „cuvântul”, un cadru perfect de imaginație construită cu ajutorul literelor și al expresiilor care redau o rezonanță aparte cititorului. În literatură, autorul redă cu exactitate sentimentele, trăirile obiectuale sau sufletești, folosindu-se chiar de simboluri ale căror înțelesuri foarte puțin pot fi deslușite. În acest context de relaționare, cinematografia este arta care poate amplifica mesajul artistic, o artă sincretică care are drept scop atragerea receptorului-spectator. Deși se stimulează reciproc și sunt în permanentă căutare de noi mijloace expresive, este incontestabil faptul că nu se pot substitui. Chiar și atunci când este vorba de opere bine cunoscute, specificul lor le dă o notă dominantă, deoarece fiecare apelează la un alt limbaj. Dat fiind faptul că literatura stabilește o relație particulară cu cinematografia, programele școlare pentru clasele de liceu prevăd și studierea acestei relații.

Competența specifică ce se urmărește a fi dezvoltată la elevi este compararea limbajului cinematografic cu acela al textului scris, prin conținuturi, precum: raportul imagine-text, limbajul cinematografic, limbajul literaturii (materialul de expresie specific, posibilitățile de prelucrare a acestuia, impactul asupra publicului), dar și însușirea unor concepte specifice cinematografiei: regia, scenariul regizoral și scenariul literar, imaginea alb-negru, coloana sonoră, interpretarea actoricească etc. Este important a se urmări și a analiza compoziția scenei, înlănțuirea imaginilor, jocul actorilor, mimica, gesturile, tonalitatea, costumele, sunetele, viziunea regizorului, modalitățile de exprimare specifice filmului, recunoașterea specificului codului artistic al literaturii și al cinematografiei, al modalităților de transpunere a textului scris în codul specific al cinematografiei, stabilirea unor similitudini și diferențe în constituirea mesajului în literatură și cinematografie. Toate aceste elemente „cooperează” pentru ca mesajul să ajungă la receptorul-spectator. Pe lângă autorul propriu-zis al operei literare luate ca punct de plecare, se poate vorbi de autori de ordin secund, cum ar fi *regizorul*. Acesta are o serie de libertăți și inițiative, conferind spectacolului cinematografic valoarea unui act de creație.

Ceea ce justifică interesul elevului cu privire la receptarea unei opere literare și transpunerea acesteia în cinematografie este exprimarea orală și în scris a opiniilor, sentimentelor, atitudinilor

proprie față de opera literară și opera cinematografică. De aceea se recomandă și studiul creațiilor cinematografice în școală, în vederea sesizării relațiilor dintre literatură și alte limbaje artistice. În acest scop, este necesară vizionarea împreună cu elevii chiar și a spectacolelor de teatru, folosirea la ore a înregistrărilor video ale unor spectacole sau înregistrări audio ale unor dramatizări radiofonice, fotografii din timpul spectacolelor pentru a fi înțelese mai bine elementele specifice artei spectacolului și relația dintre textul dramatic și punerea lui în scenă. Însă, din nefericire, nu întotdeauna filmul poate fi copia fidelă a cărții. Este nevoie de o anumită notă originală și personală. Ecranizările unor opere literare, fidelitatea sau infidelitatea față de text nu trebuie să fie un criteriu de valorizare a spectacolului cinematografic.

Cinematograful este o formă modernă de comunicare artistică în cadrul căruia enunțul artistic este colectiv (scenarist, regizor, operatori, actori), indirect (între emițătorul colectiv și receptor intervin diferite simboluri) și instrumental (concursul aparatelor tehnice). Diferența dintre carte și film este diferența dintre a vedea și a-ți imagina sau între a gândi și a-ți se spune ce să gândești. Pentru unii este mai interesant să privească decât să-și construiască în fața ochilor o lume numai a lor.

Literatura, ca și filmul se pot repovesti printr-o altă peliculă, cu o altă ecuație de sensibilitate și de viziune, cu alte strategii pe care repovestirea le implică. Ecranizarea nu este doar o simplă transcriere în imagini a unei cărți. Scenariul este cel care mediază reducția necesară de volum, decupajul care permite cărții în ansamblu să devină film, adică text plus imagine, plus sunet, plus decoruri, dar nu la modul colajului, ci al integrării armonice. Astfel, cinematografia devine prin excelență o artă simfonică.

Se impune a se avea în vedere faptul că ecranizarea permite relevarea spiritului național ascuns în textele literare, reînnoirea meditației asupra acestui spirit și completarea lui cu alte elemente preluate din noi experiențe sociale, culturale, morale și artistice. Pentru cineast, materialul literar supus prelucrării este rezultatul unei alegeri conștiente și semnificative, opera literară fiind selectată pentru valoarea și originalitatea ei, iar ecranizarea acesteia obligă la un grad imposibil de determinat, în general, de conformitate.

Fenomenul de ecranizare reprezintă, așadar, un șir de acte și transformări care corespund unor categorii teoretice: alegerea operei literare, atitudinile valorizatoare, cultural-estetice față de textele literare alese, transmutarea cinesemiotică a textului literar, noua structură a operei filmice, reconfigurarea narațiunii, afirmarea unei noi viziuni auctoriale asupra lumii și remodelarea stilistică. Autorul ecranizării este cel care, conform viziunii sale artistice despre lume, stabilește printr-o lectură personală a operelor în cauză, gradul și tipul lor de înrudire. Alegerea de către un ecranizator a unei opere literare presupune existența unei anumite viziuni asupra lumii și artei, o bună cunoaștere a

literaturii din teritoriul căreia se efectuează selecția, un anumit gust și o anumită orientare tematică, dar și criteriile de apreciere valorică.

Gradul de conformitate a filmului față de opera literară ecranizată nu trebuie să inducă în eroare: filmul rezultat din ecranizare nu este o pură reproducere, revărsarea unui limbaj asupra altui limbaj, ci o nouă formă de a defini lumea, pe baza materialului unei scrieri anterioare, care constituie opera literară ecranizată. Ecranizarea unei opere valorifică perspectivele ascunse, virtualitățile nesesizate și nevalorificate, "evocând" ceea ce opera literară a lăsat nespuse. Aceasta devine rezultatul unui nou autor care își asumă răspunderi și anumite roluri într-o situație istorică, culturală și artistică diferită. Jean Mitry, în lucrarea „*Esthétique et psychologie du cinéma*”, referindu-se la modul de însușire a unei opere literare, este de părere că el reprezintă doar „o punere în imagine a câtorva episoade pe drept celebre (...). Un fel de ilustrare primară, analoagă benzilor desenate..”, Pericolul distructiv al modului de apropiere a ecranizării față de textul literar decurge dintr-un fel de comprimare forțată a întinderii structurii narative a operei literare, cum ar fi, de exemplu, reducerea unui roman la dimensiunile unei nuvele. Privarea structurii operei de întinderea sa naturală produce „un fel de efect de congelare, totul este redus la esențial, adică la schelet..”, (Dumitru Carabăț, *De la cuvânt la imagine*).

Textul literar ecranizat marchează trecerea de la vorbirea guvernată de legile limbilor naturale la o comunicare polimorfă, cu elemente iconice fotodinamice, însoțite și de o latură sonoră nonverbală. Elementul iconic reprezintă diferența specifică față de limbajul din care se naște opera literară, oferind discursului filmic stabilitate. Pentru a „transmuta..”, obiectele, cineastul trebuie să valorifice obiectele vizuale care definesc forma conținutului textului literar și să le considere obiecte reale, „*figuri ale lumii naturale*”, să-și exprime o părere proprie asupra operei literare și, în același timp, să țină seama și de punctul de vedere al scriitorului, (A.J. Greimas, „*Despre sens*”), modificând receptarea estetică a textului literar. Astfel, obiectele iconice determinate de limbajul literar, din elemente ale conținutului, devin elemente ale expresiei filmice. Se ajunge la o selectare a obiectelor care apar în textul literar, adăugarea unor obiecte neprevăzute de text, schimbarea ordinii de apariție a obiectelor, modificarea naturii unora dintre obiectele vizuale selectate și transpuse fotodinamic. Specifice limbajului cinematografic sunt și elementele sonore animate sau inanimate (ex. bătăile unui clopot, hohot de râs sau de plâns, pocnete, pași, murmurul), elementele dialogale și elementele narative care constituie forme esențiale ale conținutului pe care textul literar o oferă filmului. Supus procesului de transmutare, universul de eroi și de fapte devine o formă a conținutului în care se instituie o viziune nouă despre lume și artă, care aparține ecranizatorului.

Filmul rezultat prin ecranizare ne pune în fața unei noi viziuni pentru care figurile iconice narative devin mijloacele prin care ni se comunică un tip de gândire și de sensibilitate diferit de cel din opera literară. Vocile care la lectură ne șoptesc povestirea sunt înlocuite cu reprezentarea audiovizuală. Pentru a valorifica filmic opera literară, ecranizatorul trebuie să decupeze opera literară în unități superfrazale, să descifreze formele limbii literare, să dețină „o înaltă conștiință literară și în egală măsură o conștiință poetic-filmică originală, căroră opera literară să le poată încredința misterul valorii ei.”, (Luchino Visconti, *"Rocco și frații săi"*).

Astfel, transferul operei literare în film prin intermediul scenariului nu este doar un act de prelucrare tehnică a unui text literar, ci și un act de interpretare pe care și cele mai modeste ecranizări îl conțin.

Bibliografie:

1. Visconti, Luchino, *"Rocco și frații săi"*, București, 1963, trad. la Studioul cinematografic București
2. Greimas, Algirdas-Julien, *"Despre sens"*, București, editura Univers, 1975
3. Carabăț, Dumitru, *"De la cuvânt la imagine"*, editura Meridiane, București, 1987
4. Mitry, Jean, *"Esthetique et psychologie du cinema"*, Editura Universitaires, vol I, Paris, 1963

METODE MODERNE ÎN PREDAREA LIMBII ROMÂNE PENTRU MINORITĂȚI

Profesor în învățământ primar: Biró Éva

Profesor în învățământ primar și preșcolar: Kővári Renáta Piroska
Școala Gimnazială „Elekes Vencel”, Suseni/ Valea Strâmbă, jud. Harghita

Având 22 ani și 5 ani de experiență în mediul educațional putem să spunem că fiecare generație de copil are propria trăsătură specifică, care presupune inovarea procesului educațional, inovarea strategiilor, metodelor utilizate în timpul orelor.

Generația de azi trăiește într-o lume cu o mulțime de efecte, datorită cărora lucrurile din jurul ei îi plictisesc foarte repede. Din cauza acestei lucruri timpul orei, trebuie construit în așa fel încât elevii să experimenteze cât mai multe lucruri, să încerce cât mai multe jocuri, să dezvolte cât mai multe competențe.

La secțiile maghiare predarea limbii române necesită un devotament mare și o atitudine deschisă față de limbă, pe care vrem să-i învățăm copiilor. Predarea limbii trebuie să fie un joc, prin care elevii însușesc regulile de ortografie, modul de exprimare, expresiile specifice limbii, părțile de vorbire și acordurile între ele, și nu numai în ultimul rând vocabularul bogat al limbii.

Pentru realizarea unor procese de învățare care respectă nevoile actuale ale eleviilor și care contribuie la atitudinea deschisă a eleviilor față de limba română noi utilizăm mai multe metode moderne, cooperative. În continuare vom prezenta metodele care ne ajută foarte mult în predarea limbii române, adică ne ajută să educăm cu bucurie și să asigurăm copiilor numai succese la însușirea limbii :

1. Brainstormingul

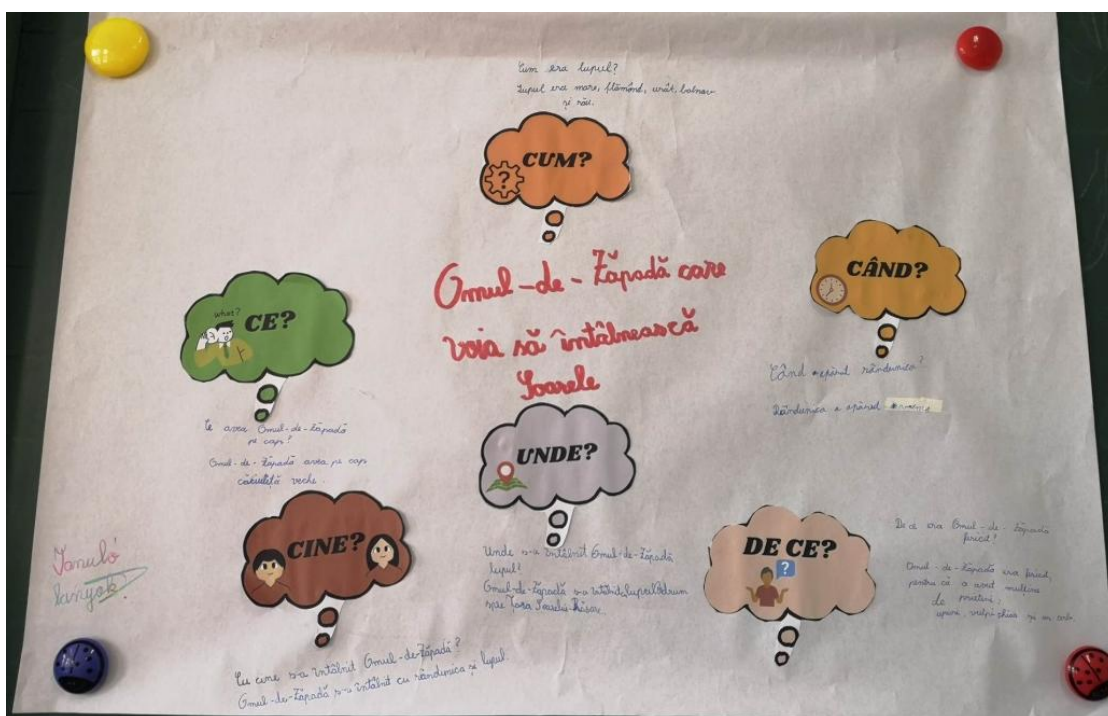
Brainstormingul ("furtuna în creier" sau "asalt de idei") reprezintă formularea a cât mai multor idei - oricât de neobișnuite ar putea părea acestea - ca răspuns la o întrebare-problema. Scopul central îl reprezintă enunțarea a cât mai multe puncte de vedere, căci în acest caz cantitatea generează calitatea. Ideile emise nu sunt criticate.

Pentru derularea optimă a unui brainstorming se pot parcurge următoarele etape :

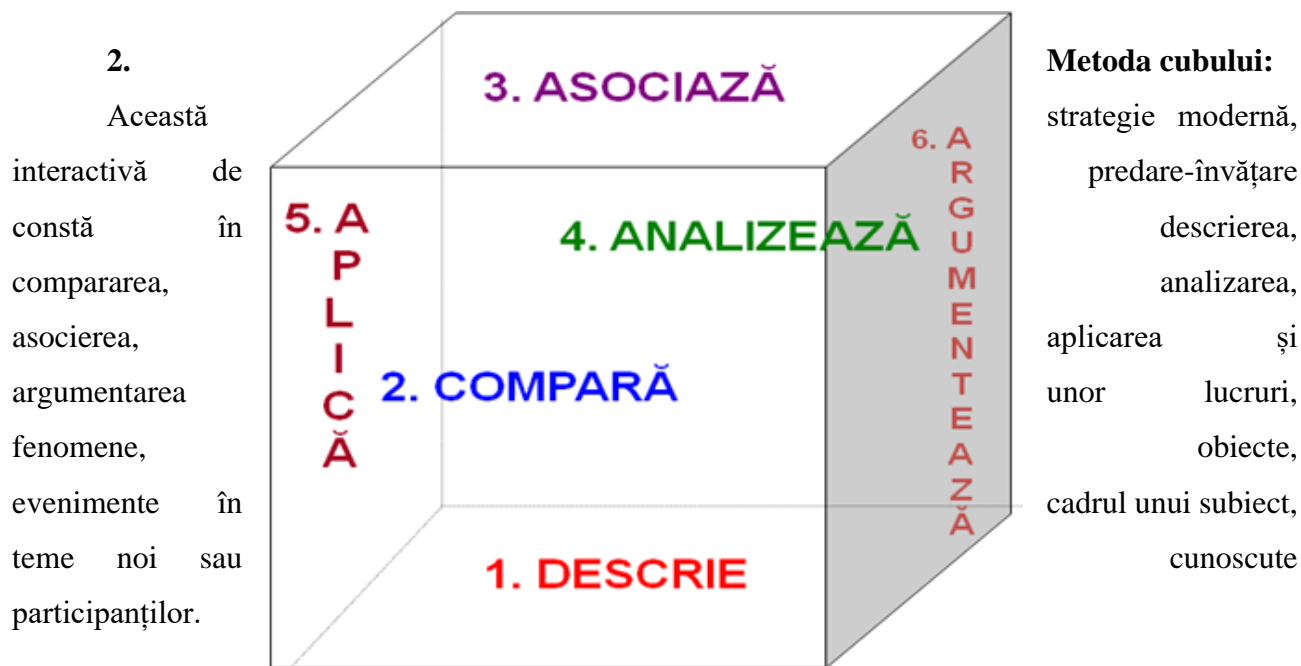
- alegerea temei și a sarcinii de lucru;
- solicitarea exprimării într-un mod cât mai rapid, în fraze scurte, fără cenzura a tuturor ideilor - chiar absurde, fanteziste, așa cum vin ele în minte legate de rezolvarea unei situații -problema conturate;
- notarea tuturor ideilor în scris (pe tablă, pe planșă);

- anunțarea unei pauze pentru așezarea ideilor;
- reluarea ideilor și gruparea lor pe categorii, simboluri, cuvinte cheie;
- analiza critică, evaluarea, argumentarea, contraargumentarea ideilor emise anterior ;
- selectarea ideilor originale și afișarea acestora în forme cât mai variate: cuvinte, propoziții, colaje, imagini etc.

De pildă, în cadrul unei ore de limba și literatura română, se poate folosi brainstormingul, punând elevilor cuvinte de întrebări cu ajutorul cărora elevii trebuie să formuleze întrebări legate de textul literar, apoi trebuie să formuleze și răspunsul. Elevii vor fi lăsați să formuleze întrebările și să exprime ideile prin răspunsuri, evaluarea lor realizându-se ulterior de către profesor.

Brainstormingul realizat la prelucrarea lecției Omul de zăpadă care vroia să întâlnească Soarele (clasa a IV-a)

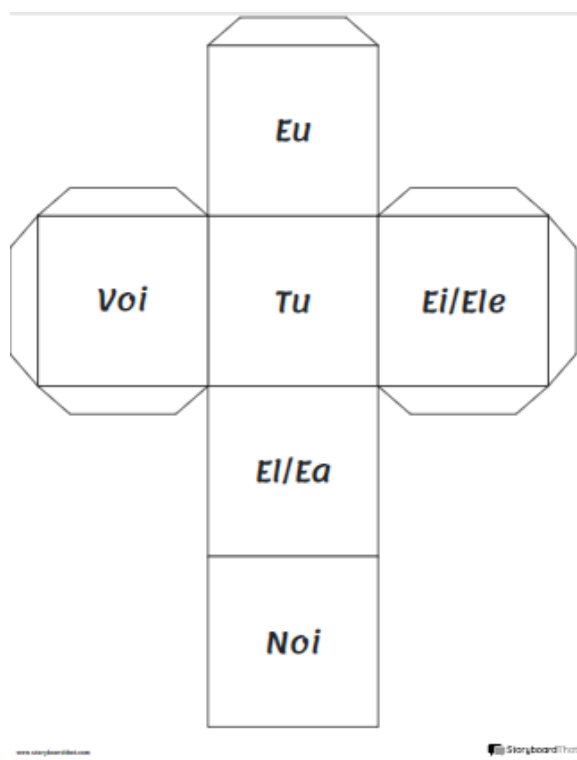
Fețele cubului cu sarcinile obișnuite

Avem nevoie de un cub din carton sau din material textil cu toate fețele colorate în diferite culori. Toate fețe cubului le vom numerota de la 1 la 6 și vom scrie, de asemenea și sarcinile în jurul cărora vom formula întrebările și răspunsurile temei/ subiectului abordat – descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează. Pe fețele cubului se pot scrie și alte sarcini, depinde de tema prelucrată.

Metoda se poate pune în practică atât utilizând-o pe grupe, cât și individual.

Dacă utilizăm metoda cubului frontal, cu toată grupa vom găsi sarcini diferite pentru fiecare copil.

De pildă, în cadrul unei ore de limba română la învățarea pronumelor personale am aplicat metoda cubului lucrând frontal. Copiii au stat în grupe. Cuburile erau pe o mese. Pe fețele cubului am trecut cele 6 pronume – eu, tu, el/ea, noi, voi, ei/ele. Elevii grupurilor au aruncat cu cubul și au formulat propoziții cu pronumele aruncat.

Fețele cubului cu pronumele personale

3. Metoda domino:

Metoda domino este o metodă interactivă, care ajută la dezvoltarea creativității, presupune căutarea răspunsurilor de perchi. Fiecare carte este împărțită în două părți. Pe prima carte se trece Start, apoi un cuvânt, iar pe ultima se trece un cuvânt și Final. Elevii trebuie să începe jocul cu cartea de Start și să termine cu carte de Finală. Iar cuvintele de pe cărți trebuie să asocieze după o cerință.

Este o metodă care oferă un mod de autoevaluare, deoarece dacă nu se asociază corect cărțile atunci fiecare carte nu va avea perche.

De pildă, poate fi folosit la îmbogățirea vocabularului. Pe o parte a cărții se scrie cuvântul în limba maghiară, iar pe următoarea carte se scrie cuvântul de pereche în limba română.

kankalin	CÉL
----------	-----

csalán	ciuboțica-
--------	------------

	cucului
--	---------

mezei zsálya	urzică
-----------------	--------

kamilla	salvie de câmp
---------	-------------------

START	mușețel
-------	---------

Cărțile de domino cu denumire florilor de câmp

Metodele prezentate mai sus dau libertatea eleviilor să se prezinte pe ei însuși în procesul de învățare. Libertatea lor de exprimarea rezultă un mediu prin care se simt în siguranță, iar siguranța îi dă copiilor un sentimentul de euforie. Iar dacă în timpul orei există euforie, atunci îi putem învăța orice.

Bibliografie:

1. TOMESCU Cristina, *Metode interactive utilizate în învățământul primar*. In Analele Universității “Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Științe ale Educației, Nr. 2/2010
2. CONSTANTIN Moise , SEGHEDIN Elena, *Metodele de învățământ*. In C. Cucuș (coord.), Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice , editura Polirom , Iași, 2009

CONCEPTUL DE *SPIRITUALITATE* ABORDAT LA DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ (NIVEL LICEAL)

Profesor Raicu Dana
Colegiul Național „Elena Cuza” București

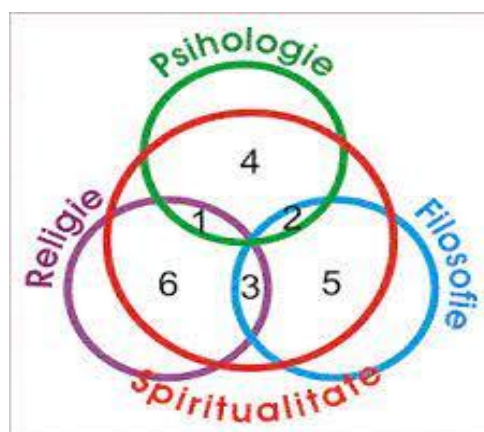
În măsura în care conștientizăm procesul rapid de transformare pe care îl suferă societatea, este util să ne dorim ca și educația să țină pasul cu nevoile tinerilor, dacă nu, chiar să le anticipeze. Noile situații de trai care impun, după caz, distanțarea fizică suprasolicită totuși elevii cu sarcini crescânde, dar și cu contexte de viață greu de manageriat, deoarece sunt departe de prieteni/colégi la vârsta la care sentimentul apartenenței la grup este foarte important. În aceste condiții se pot declanșa, în cazul unora, adevărate crize existențiale, derapaje emoționale, agresivitate etc. Un rol important îl are, în aceste condiții, școala care, prin efortul conjugat al tuturor actorilor (factorii de decizie din Ministerul Educației, școala prin educatorii ei, familia), trebuie să pregătească tinerii pentru provocările unei vieți, mult diferită de cea a părinților lor.

Tendința globalizării în societatea contemporană, problemă identității naționale, transnaționalitatea pe piața mondială de idei și în traseele informaționale, ruptura dintre cult și cultură, educația de formație umanistă în declin, dar și încercarea autorităților de a crea politici educaționale adaptate nevoilor actuale ale tinerilor sunt aspecte care solicită alte competențe omului modern.

Idealul educațional al școlii românești (conform Legii Educației Naționale nr 1/ 2011) constă în *dezvoltarea liberă integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și asumarea unui sistem de valori care sunt necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, pentru participarea cetățenească activă în societate, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii*. Noul Curriculum Național este „croit” în conformitate cu acest ideal educațional, propunându-și obiective clare pentru profilul de formare a absolventului de clasa a X-a și a XII-a. Comunicarea în limba maternă, competențele sociale și civice și exprimarea culturală sunt interconectate la disciplina limba și literatura română în vederea încurajării dezvoltării spirituale elevilor. De aceea, competența generală 5, „*exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional*”, stipulată în programa de limba și literatura română pentru gimnaziu (deocamdată), ar permite contextul educativ pentru crearea unui spațiu reflexiv la orele susținute la liceu. În condițiile în care nu a fost publicată noua programă de liceu (deși este mai mult decât necesară apariția acesteia pentru un curriculum unitar) cade în sarcina profesorilor să anticipeze conținutul viitorului document școlar și să creeze situații de învățare care să cultive competențele formate anterior.

Specificul programei la limba și literatura română pentru clasele de liceu se bazează pe același principiu concentric, de creștere graduală a dificultății cunoștințelor: în clasa a X-a, este abordată perspectiva diacronică a organizării conținuturilor, vizând dinamica formelor literare prin genurile literare, și, în clasa a XII-a, intervine criteriul istoric al fenomenului literar românesc, dublat și de componenta hermeneutică. Dezvoltarea psihologică a elevilor, nivelul de cultură generală și cunoștințele lor de specialitate, capacitatea de a provoca și susține discuții despre conectarea literaturii la tentațiile vârstei și ale timpului în care trăiesc devin „instrumente” cu ajutorul cărora se pot aborda probleme profunde. Textele canonice, dar și ale autorilor din diaspora, ale autorilor străini sau ale celor care au trecut prin experiențe de viață limită (precum scriitorii din închisorile comuniste), pot constitui suportul sensibil al unor dialoguri despre sensul/ absurditatea lucrurilor, despre libertate/ constrângere, despre responsabilitate/ ignoranță. Exemplele de poezie religioasă ar putea facilita exprimarea de către tineri a vieții pe verticală (eu- divinitate) și pe orizontală (eu- celălalt), prin cunoaștere, înțelegere, respectare/ acceptare. În plus, este o ocazie de a încuraja atât profesorii, cât și elevii, de a ieși din izolarea disciplinară prin conexiuni cu alte domenii precum: istoria, religia, filozofia, sociologia, psihologia, pentru ca elevii să perceapă continuumul scopului educației, conștientizând intersectarea domeniilor cunoașterii.

O altă tendință manifestată în context global în domeniul educației este utilizarea unor concepte moderne precum *mindfulness*, *personal growth*, *well-being*, etc., misiunea tuturor formelor de educație fiind aceea de a antrena tinerii să facă față provocărilor actuale și viitoare pentru a dezvolta conștientizarea socială, responsabilitatea civică și a contribui la dezvoltarea personală. Aceste aspecte la modă sunt tratate superficial atâta vreme cât nu sunt stimulate prin conținuturi pe

sursa: <http://www.spiritus.ro/>

care literatura/ filosofia/ religia/ istoria/ psihologia le pot furniza. Este o inflație de literatură motivațională, însă câți dintre cetățenii tineri o pot ancora în sistemul lor de valori încă nevalidat de prea scurta experiență de viață? Astfel, la orele de literatură (pentru că acesta este obiectul studiului meu), experiența spirituală a unor semeni de- ai noștri, născută dintr-o incompatibilitate cu

mentalitatea timpului ori dintr-o experiență dramatică generată de nedreptate sau de lupta cu propriul sine de a-și echilibra relația cu divinitatea, poate fi o modalitate de a construi repere etice valoroase. Preluând viziunea Alinei Pamfil din „Didactica literaturii. Reorientări” (2016), întâlnirea cu textul literar aduce laolaltă scriitor și cititor, un dialog între „două viziuni despre lume, între două tipuri de gândire, între două forme de experiență realului. (Or, în această întâlnire există, pentru cititor, șansa remodelării interioare prin cunoașterea și interogarea discursului străin).”¹²³

Ca un model de bună practică, pentru clasa a X-a, propun o fișă de lucru care să trateze **tema călătoriei ca modalitate de inițiere**. Competențele vizate sunt:

1.2 Receptarea adecvată a sensului/sensurilor unui mesaj, transmis prin diferite tipuri de texte, orale sau scrise

2.4 Folosirea unor modalități diverse de înțelegere și de interpretare a textelor literare studiate

Voi aplica tema aleasă pe două texte: romanul mitic, *Baltagul*, de M. Sadoveanu (text canonic) care se studiază în cadrul capitolului despre genul epic, și poezia la prima vedere *Drum crucial*, de I. Minulescu. După analizarea principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ, voi dirija atenția spre un anumit aspect: *tema călătoriei*. Vitoria trebuie să părăsească locul familiar al satului, unde se simțea în siguranță, și să plece în căutarea soțului care întârzia nejustificat. Teama de necunoscut nu se transformă într-o spaimă (deși avea multe dezavantaje, printre care acela că era femeie și nu depășise niciodată hotarele satului Măgura Tarcăului). Face toate pregătirile (spirituale și gospodărești) pentru a pleca liniștită la drum... nu amână nimic, decât revederea cu Minodora pe care o lasă în grija maicilor de la mănăstire. Călătoria e importantă și pentru Gheorghiiță. Poate că e stânjenit să-și însoțească mama, poate i se pare nefiresc ca o femeie să plece la un drum așa de anevoios și cu un scop destul de greu de atins (găsirea tatălui), dar mama îi stârnește orgoliul de viitor bărbat al casei și asta îi mai domolește reticența. Ambii parcurg și un traseu interior, mai superficial sau mai profund, în funcție de experiența de viață: pentru Vitoria, găsirea soțului ucis, căruia îi face cele necesare odihnei de veci, este o ușurare, este o confirmare a intuiției care nu dădea greș în privința oamenilor, este o dovadă a iubirii față de el. Slujba de pomenire încheie cercul existenței lui Nechifor, brutal încheiate prin vicleșug, permițându-i integrarea sufletului în mișcarea eternă a naturii și împlinirea datoriei religioase înmormântării, cu tot ceremonialul său simbolic. Pentru Gheorghiiță funcționează exemplul statornic al mamei care îl impresionează prin hotărâre, inteligență și curaj, trăsături încă în formare în cazul său.

123 Alina Pamfil, *Didactica literaturii. Reorientări*, editura Art, București, 2016, p. 148

FIȘA 1- tema călătoriei ca modalitate de inițiere

Se dă textul lui *Ion Minulescu* (1881-1944), **Drum crucial**

<p><i>Pe scara sufletului meu M-am întâlnit cu bunul Dumnezeu - Eu coboram mâhnit din conștiința mea, Iar El urca surâzător spre ea!...</i></p> <p><i>Și ne-am oprit la jumătatea scării, Încrucșiându-ne în clipa-ntâmpinării</i></p>	<p><i>Săgețile perechilor de ochi ca de-obicei - Ah! ochii Lui cum seamănă cu ochii mei!</i></p> <p><i>Pe scara sufletului meu M-am întâlnit din nou cu Dumnezeu - El cobora solemn din conștiința mea, Iar eu urcam surâzător spre ea!...</i></p>
--	--

1. Care sunt primele impresii despre text? Ce ați înțeles din această poezie?
2. Găsește cel puțin două asemănări de conținut între romanul *Baltagul*, de M. Sadoveanu și textul poetic.
3. Identificați temele literare ale celor două texte. Observați și teme comune?
4. Cine „vorbește” în poezie? E important modul de expunere? Ce altă variantă a discursului poetic ați propune?
5. Cum puteți ilustra grafic conținutul celor două texte, raportat la tema călătoriei?
6. Exemplificați, folosindu-vă și de desenul anterior dacă e necesar, relațiile de opoziție și de simetrie în poezia exemplificată, ghidându-vă după ideile poetice corespunzătoare celor trei strofe.
7. Imaginați un dialog între voi și Dumnezeul vostru sau între poet și Dumnezeu, în acel moment al întâlnirii inițiale. Scrieți minimum 6 replici dezvoltate. Prezentați și situația care ar favoriza acest moment.

TEMA PENTRU ACASĂ: *Aplicați diagrama lui Maslow în cazul celor două texte, într-un eseu liber, de minimum 250 de cuvinte, evidențiind felul în care nevoile situate pe cele două niveluri din vârful piramidei se reflectă în cazul Vitoriei, al lui Gheorghiiță, respectiv, al eului poetic.*

Concluziile activității

- Cu ce impresii/ gânduri încheiați activitatea de astăzi?
- Credeți că vă veți schimba atitudinea și veți căuta să vă dezvoltați latura spirituală?
- Cui ați povesti ce ați discutat în această oră: prietenilor, familiei, altor profesori/ adulți, nimănui? Justificați-vă răspunsul!

- Dacă ați reprezenta activitatea de astăzi printr-un simbol/ imagine care ar fi aceea? Argumentați!

Activitatea propusă este destul de solicitantă de aceea recomand derularea ei pe parcursul a două ore. Vizând și aplicarea teoriei inteligențelor multiple, propuse de Howard Gardner, anumiți itemi ar putea fi administrați pe grupe, în funcție de interesele elevilor. Este o încercare de a activa cunoștințele anterioare în cadrul unei lecții de consolidare care intenționează să urmeze un parcurs didactic profund stimulativ intelectual, afectiv și spiritual.

Bibliografie:

1. **MINULESCU Ion**, *Versuri*, editura Minerva, București, 1989
2. **OECD**, 2020, *What Romania can learn from other countries to inform its strategic vision for education*
3. <https://oecdeditoday.com/romania-strategic-vision-education/>
4. **PAMFIL Alina**, *Didactica literaturii. Reorientări*, editura Art, București, 2016

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC-PERSPECTIVE

**Profesor Rotaru Mihaela,
Școala Gimnazială Chinteni, jud. Cluj**

Aflându-ne într-un moment important pentru viitorul educației în România, în contextul consultărilor pentru o nouă lege a învățământului, vom realiza o scurtă cronologie a unor momente cruciale pentru ceea ce înseamnă evoluția sistemului educațional în țara noastră.

Studiul limbii și literaturii române în școală, de la reforma din 1864 a lui Alexandru Ioan Cuza, a cunoscut mai multe stadii.

După căderea comunismului în 1989, a urmat o perioadă de tranziție înspre democrație care avea nevoie de un nou fundament bazat pe noi viziuni. Programele de limba și literatura română din 1995 (pentru gimnaziu) și 1999 (pentru liceu) au fost primele după revenirea la regimul democratic¹²⁴. Ele au valorificat modelul comunicativ-funcțional comun ariei curriculare Limbă și comunicare și au oferit o oarecare autonomie profesorului: „spre deosebire de programele analitice din perioada anterioară, acestea din urmă sunt programe flexibile, care le oferă profesorilor posibilitatea de a avea opțiuni și de a lua decizii în privința textelor propuse spre studiu sau a metodelor de predare-învățare-evaluare”¹²⁵. Cele pentru liceu au fost restructurate în 2004, deoarece se modificase *Legea învățământului*, prelungind învățământul obligatoriu la zece clase și după ele s-a făcut a doua serie de manuale¹²⁶.

Reforma postdecembristă și-a dorit modernizarea sistemului de învățământ prin centrarea pe nevoile elevilor, după cum susține Corneliu Crăciun, cu referire la studiul limbii și literaturii române, dar cu extindere la întregul sistem de învățământ: „Aplicarea acestei structuri în predarea-învățarea limbii și literaturii române se înscrie în căutările și reușitele de modernizare a școlii românești din ultima perioadă, prin intermediul cărora aceasta se apropie în mai mare măsură de elevi, de vârsta lor, de situațiile reale de comunicare, de cerințele integrării lor sociale.”¹²⁷

După aderarea României la Uniunea Europeană în 2007, au început să se înfiripe inițiative pentru noi modificări în educație, cu atât mai mult cu cât exista o vădită preocupare pentru conceptul de competență la nivel european: „Pe fondul preocupărilor multiple pentru definirea și promovarea

¹²⁴ Cf. Florentina Sâmhăian, *O didactică a limbii și literaturii române – Provocări actuale pentru profesor și elev*, Editura Art, București, 2014, p. 45.

¹²⁵ *Ibidem*, p. 45.

¹²⁶ *Ibidem*, p. 56.

¹²⁷ Corneliu Crăciun, *Metodica predării limbii și literaturii române în gimnaziu și liceu*, ediția a IV-a revăzută și adăugită, Editura Emia, Deva, 2011 p. 10.

conceptului de competență, Comisia Europeană a promovat activități în grupuri de lucru cu scopul de a defini un cadru de referință pentru competențe cheie pe parcursul întregii vieți. Acest demers a durat mai mulți ani, fiind determinat de multipli factori: nevoia de armonizare a unui set comun de reperi privind profilul de formare al absolvenților sistemelor europene de educație, capabili să continue studiile și să muncească dincolo de frontierele statelor din care provin; dinamica lumii contemporane, care solicită achiziții de profunzime ce pot fi transferate cu ușurință în situații noi de viață personală și profesională; impactul noilor tehnologii, care fac posibilă stocarea și accesarea unui număr imens de date, iar utilizatorul uman nu mai are nevoie să facă eforturi de memorare, dar trebuie să folosească criterii pentru identificarea informației pertinente și pentru restructurarea acesteia în funcție de contextul de învățare sau profesional¹²⁸. Rezultatul a fost că în 2006, *Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți* a structurat profilul de formare european pe baza a opt competențe cheie¹²⁹ menționate și în Legea învățământului nr. 1/05.01.2011 cu modificările și completările ulterioare, astfel: comunicare în limba maternă; comunicare în limbi moderne; competență matematică și competențe de bază în științe și tehnologii; competență digitală; a învăța să înveți; competențe sociale și civice; spirit de inițiativă și antreprenoriat; sensibilizare și exprimare culturală.

Acestea determină profilul de formare european al absolventului, în curriculumul național existând cinci astfel de profiluri care corespund fiecărui ciclu de învățământ: preșcolar, primar, gimnazial, ciclu secundar inferior, ciclu secundar superior. În paralel cu ultimele două, mai există și profilul de formare al absolventului învățământului profesional și al învățământului liceal tehnologic și vocațional¹³⁰.

Un alt element important este acela că tot în 2006, s-a lansat *Programul de Învățare pe Tot Parcursul Vieții 2007-2013* al Uniunii Europene care a avut ca obiectiv „dezvoltarea și favorizarea schimburilor reciproce, cooperarea și mobilitatea, astfel încât sistemele de educație și formare profesională să devină un model de calitate la nivel mondial, în conformitate cu Strategia de la Lisabona. Astfel, acesta (n.n programul) contribuie la dezvoltarea Comunității ca o societate avansată, bazată pe cunoaștere, caracterizată de o dezvoltare economică durabilă, însoțită de o creștere cantitativă și calitativă a numărului locurilor de muncă și de o mai mare coeziune socială.”¹³¹ Acest

128

<https://www.educd.ro/>

accesat

la

URL

<https://drive.google.com/file/d/19ruy72mLfn62sPAYIYbPYCnXgJo0A5S6/view>, p. 6.

129

<https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

accesat

la

URL

<https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/lifelong-learning-key-competences.html>

130

Cf. <https://www.ise.ro/> accesat la URL https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2015/12/Profilul-de-formare-al-absolventului_final.pdf, p. 8.

131

http://publications.europa.eu/resource/cellar/9db52226-cb65-4fc1-8837-15be04430cc7.0014.02/DOC_2

program a implicat patru programe sectoriale care să permită programe de studii și schimburi de experiență pe teritoriul Europei, astfel: Comenius - pentru învățământul preuniversitar, Erasmus – pentru învățământul superior, învățământul profesional și formarea profesională de nivel superior, Leonardo da Vinci – pentru educație și formare profesională, cu excepția nivelului superior, Grundtvig – pentru toate formele de învățământ pentru adulți și programul Jean Monnet cu accent pe aspecte specifice ale integrării europene în lumea academică și pe sprijinul necesar pentru instituțiile și asociațiile active în domeniul educației și formării profesionale la nivel european¹³². Mulți elevi, studenți și profesori au avut ocazia în această perioadă să participe la programe de formare în diverse țări europene.

Pentru intervalul 2014-2020 și inclusiv în prezent, funcționează programul Erasmus+, aflându-se în continuarea generației anterioare de programe europene, conform site-ului Ministerului Educației¹³³. Și tot pentru același cadru financiar s-a avut din nou în vedere continuitatea programelor anterioare, acordându-se din nou interes investițiilor în educație, formare și formare profesională pentru competențe și învățare pe tot parcursul vieții¹³⁴.

Finalitățile sistemului educațional românesc derivă din idealul educațional așa cum este formulat în Legea învățământului nr. 1 din 2011 și au la bază cele 8 competențe-cheie recomandate la nivel european în 2018, prin *Recomandarea Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți*, definind profilul european de formare a elevilor și „care regroupează, redefinesc și completează setul de competențe cheie din 2016”¹³⁵, după cum urmează: competență de literație; competență în multilingvism; competență matematică și competențe în științe, tehnologie și inginerie; competență digitală; competență personală, socială și de a învăța să înveți; competență civică; competență antreprenorială; competență de sensibilizare și exprimare culturală.

Comparând cu setul de competențe lansat de *Recomandarea* din 2006, se schimbă puțin denumirile, inclusiv a primei competențe, cea care ne și interesează în mod direct, deci competența de comunicare în limba maternă devine competența de literație. Prima definiție, cea din 2006, a competenței de comunicare în limba maternă, a fost următoarea: „a exprima și a interpreta concepte, idei, sentimente, fapte și opinii atât în formă orală, cât și scrisă (ascultare, exprimare orală, lectură, redactare) și a interacționa lingvistic într-o manieră adecvată și creativă, într-un registru amplu de contexte culturale și sociale, la școală, la locul de muncă, acasă și în timpul liber”, iar cea din 2018

¹³² Cf. http://publications.europa.eu/resource/ellar/9db52226-cb65-4fc1-8837-15be04430cc7.0014.02/DOC_2.

¹³³ Cf. <https://www.edu.ro/>, accesat la URL <https://www.edu.ro/mobilitati-internationale>

¹³⁴ Cf. <https://www.fonduri-ue.ro/>, accesat la URL <https://www.fonduri-ue.ro/po>

¹³⁵ <https://www.educred.ro/> accesat la URL <https://drive.google.com/file/d/19ruy72mLfn62sPAYIYbPYCnXgJo0A5S6/view>, p. 7.

este: „a identifica, a înțelege, a exprima, a formula și a interpreta concepte, idei, sentimente, fapte și opinii, atât în formă orală, cât și scrisă, folosind materiale video, audio, digitale, la diferite discipline de studiu și în diferite contexte. Implică abilitatea de a comunica și de a relaționa efectiv cu alții, într-un mod adecvat și creativ”¹³⁶.

Conform analizei comparative din 2020 a recomandărilor europene referitoare la competențele cheie, realizată în cadrul proiectului „Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți” – CRED, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020, din care am dat și informațiile de mai sus, s-a modificat prima definiție, ținând cont de evoluția comunicării umane într-o epocă tehnologizată care promovează textul multimodal, de unde și diversele roluri pe care le are limba maternă în cunoaștere, alături de alte limbi studiate¹³⁷.

Programele noi au venit ca rezultat al trecerii de la modelul centrat pe obiective la cel bazat pe competențe văzute ca ansambluri de cunoștințe, abilități și atitudini. Principalele nevoi generatoare ale schimbării au fost asigurarea unei structuri coerente și unitare a programelor școlare pentru gimnaziu și liceu și adeziunea la standardul european prin dezvoltarea unor domenii de competențe-cheie cu accent pe cele de comunicare și culturale în vederea cunoașterii și aprecierii culturii naționale, dar și pentru interesul pentru cultura Europei, în societatea cunoașterii.¹³⁸

În ceea ce privește planurile-cadru, după reforma curriculară din anii școlari 1998-1999 (când s-a elaborat un nou plan-cadru pentru învățământul primar odată cu Legea din 1999 pentru modificarea și completarea Legii învățământului din 1995) și 1999-2000 (cu un nou plan-cadru pentru clasele V-IX), începând cu anul școlar 2013-2014 s-a aplicat planul-cadru pentru învățământul primar claselor pregătitoare și I, elaborat cu un an înainte¹³⁹ (în contextul în care în 2011 a fost promulgată o nouă lege a învățământului) și începând cu anul școlar 2016-2017 cel pentru gimnaziu. La liceu, planurile-cadru sunt diferite în funcție de filiere, profiluri și specializări, dar în principiu, au rămas cele din 2009, cu 3 ore de limba și literatura română, indiferent de filieră, cu posibilitatea unei ore în plus la anumite profiluri, încadrate în curriculumul diferențiat sau la decizia școlii.

Actualul plan-cadru pentru gimnaziu din 2016, cu modificările și completările ulterioare, prevede în continuare 7 arii curriculare, orele alocate studierii limbii și literaturii române fiind câte 4

¹³⁶ <https://www.educared.ro/> accesat la URL <https://drive.google.com/file/d/19ruy72mLfn62sPAYIYbPYCnXgJo0A5S6/view>, p. 10.

¹³⁷ Cf. <https://www.educared.ro/> accesat la URL <https://drive.google.com/file/d/19ruy72mLfn62sPAYIYbPYCnXgJo0A5S6/view>, p. 10.

¹³⁸ Cf. Programe școlare, limba și literatura română, clasele a V-a – a VIII-a, aprobate prin ordin al ministrului Nr. 5097/09.09.2009, București, p. 2.

¹³⁹ Cf. OMEN nr. 3.371 din 12 martie 2013 privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul primar și a Metodologiei privind aplicarea planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul primar, disponibil la URL https://www.edums.ro/invprimar/1_OMEN_3.371_12.03.2%20013.pdf

la fiecare clasă. Există, în continuare, posibilitatea unui opțional din cele maximum 2 ore alocate la nivelul anului de studiu.

Multe schimbări și puține rezultate...Cât privește imaginea actuală a învățământului românesc, ea are de suferit din prea multă dorință de schimbare și din prea puțină adaptare a sistemului la actualitatea societății românești, riscând să ajungă o vetustă, dar binecunoscută formă fără fond.

Bibliografie:

1. Sâmișăian, Florentina, *O didactică a limbii și literaturii române – Provocări actuale pentru profesor și elev*, Editura Art, București, 2014.
2. Crăciun, Corneliu, *Metodica predării limbii și literaturii române în gimnaziu și liceu*, ediția a IV-a revăzută și adăugită, Editura Emia, Deva, 2011.

Surse online

<https://www.educred.ro/> accesat la URL <https://drive.google.com/file/d/19ruy72mLfn62sPAYIYbPYCnXgJo0A5S6/view>
<https://eur-lex.europa.eu/homepage.html> accesat la URL <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/lifelong-learning-key-competences.html>

<https://www.ise.ro/> accesat la URL https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2015/12/Profilul-de-formare-al-absolventului_final.pdf

http://publications.europa.eu/resource/cellar/9db52226-cb65-4fc1-8837-15be04430cc7.0014.02/DOC_2
http://publications.europa.eu/resource/cellar/9db52226-cb65-4fc1-8837-15be04430cc7.0014.02/DOC_2

<https://www.edu.ro/>, accesat la URL <https://www.edu.ro/mobilitati-internationale>

<https://www.fonduri-ue.ro/>, accesat la URL <https://www.fonduri-ue.ro/po>

<https://www.educred.ro/> accesat la URL <https://drive.google.com/file/d/19ruy72mLfn62sPAYIYbPYCnXgJo0A5S6/view>

<https://www.educred.ro/> accesat la URL <https://drive.google.com/file/d/19ruy72mLfn62sPAYIYbPYCnXgJo0A5S6/view>

<https://www.educred.ro/> accesat la URL <https://drive.google.com/file/d/19ruy72mLfn62sPAYIYbPYCnXgJo0A5S6/view>

Programe școlare, limba și literatura română, clasele a V-a – a VIII-a, aprobate prin ordin al ministrului Nr. 5097/09.09.2009, București OMEN nr. 3.371 din 12 martie 2013 privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul primar și a Metodologiei privind aplicarea planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul primar, disponibil la URL https://www.edums.ro/invprimar/1_OMEN_3.371_12.03.2%20013.pdf

CAZURI SPECIALE ALE EXPRIMĂRII PREDICATULUI

Profesor Tonea-Bălan Liliana
Colegiul Național "Elena Cuza" București

Predicatul interjecțional

Componentul predicativ verbal, prezent în majoritatea enunțurilor, lasă uneori acest rol interjecției, care poate constitui, ca și verbul, centrul semantic, sintactic și pragmatic al unui enunț. Inapta morfologic de a primi, interjecția își îndeplinește rolul de predicat al enunțării în două tipuri de construcții, absența morfemelor de predicativitate fiind suplinită în alte două moduri:

- (a) O clasă o constituie interjecțiile deictice prezentative (iată, uite) și cele imperative (*Hai la masă!*, *Na-ți cartea!*, *Poftim cartea!*), care, în absența morfemelor predicativității, marchează predicativitatea prin intonație, apărând în construcții intonate imperativ.

Ca și verbele, se disting prin restricții de formă, impunând, în funcție de regimul tranzitiv sau intransitiv, nominalelor subordonate forma de acuzativ, de dativ sau prepozițional; puține au posibilitatea de a se combina cu clitice¹⁴⁰ (ex: *iată-l*, *uite-l*, *na-ți-o!*) și participă, ca și verbul, grație cliticilor (atunci când acceptă clitice), la fenomenul de dublare (*Iată-l pe profesor!*, *Uite-l pe elev!*, *Pe asta na-ți-o ție!*). Spre deosebire de verbele-predicat, interjecțiile din această clasă, deși primesc predicate și chiar predicate realizate prin clitice pronominale, nu primesc în mod curent, subiect. Excepție face *hai*, care, uneori, poate primi subiect (ex: *Hai și voi la plimbare!*).

- (b) Altă subclasă o constituie interjecțiile onomatopeice, care numai accidental îndeplinesc rolul de predicat, substituind un verb pe care îl sugerează și preluând toate caracteristicile verbului înlocuit, și anume: construcția integrală a acestuia (inclusiv posibilitatea de combinare cu un subiect), precum și trăsătura predicativității. Spre deosebire de interjecțiile din clasa (a), interjecțiile din clasa (b) nu apar în enunțuri imperative, ci în enunțuri asertive. Ex: *Iepurele (sare) țuști! în tufe.*, *Copilul (dă) pleosc! o palmă.*, *Copilul (trânțește) zdronc! ușa.*, *Copilul (rupe) hârști! o foaie.* Deși preiau grila sintactică a verbului sugerat, nu acceptă însă și construcția cu clitice: *Copilul o hârști!*.

Predicatul verbal la formă nepersonală

În mod excepțional, formele verbale nepersonale (nonfinte) de infinitiv sau de supin pot dobândi, contextual, asociate și cu o intonație specială imperativă, funcția de predicate ale enunțării.

¹⁴⁰ Pană Dindelegan, Gabriela 2003: 175

Infinitivul apare ca mijloc nespecific de actualizare a unui act directiv „de recomandare”. Spre deosebire de realizările caracteristice enunțurilor imperative, care se disting prin natura adresată a construcției, specifică tiparului sintactic cu infinitiv „predicativ” este, conform particularităților morfologice ale formelor nepersonale, neexprimarea alocutorului, ceea ce înseamnă, implicit, pierderea naturii deictice a enunțului. Efectul îl constituie creșterea valorii generice a construcției, „recomandarea” fiind valabilă pentru orice alocutor și pentru orice moment al enunțării: *A nu se rupe florile!, A nu se face zgomot!*.

Supinul apare și el în enunțuri imperative, fiind un mijloc rar și nespecific de exprimare a actului directiv de „ordin / recomandare”. Se utilizează în condiții limitate de recuperare contextuală, din situația de comunicare, a alocutorului: *De învățat de la pagina 10 la 25!, De rezolvat primele două exerciții!, De observat procedeele folosite!*.

În structurile cu autonomie enunțiativă, „atitudinea modală”¹⁴¹ a locutorului este dublu exprimată: o dată, prin morfemele predicativității, care, ca mărci modale, sunt încorporate în forma verbului predicativ sau a operatorului predicativ și privesc predicatul / grupul predicatului, iar, suplimentar, prin modalizator, care, obligatoriu lexicalizat, aduce alte informații de modalizare, privind ansamblul propoziției / frazei ; ex: *Poate că ar fi bine să mă odihnesc*. În structurile fără autonomie enunțiativă, „atitudinea modală” se exprimă o singură dată, cu ajutorul modalizatorului (ex: *Studenta, sigur șocată, mi-a vorbit realmente deschis, fiindcă nu mai avea nimic de pierdut.*). Statutul construcțiilor modalizatoare, deși omogen din punct de vedere funcțional și semantic, este extrem de eterogen din punct de vedere sintactic.

Funcțional , toate aparțin clasei largi a modalizatorilor, modalizând fie o predicatie verbal-propozițională: *Firește că a învățat*, fie una adjectivală: o imagine firește șocantă, adverbială: *Mi-a vorbit firește deschis*, sau prepozițională: *Mă întorc firește / negreșit după Crăciun, dar nu înainte*.

Semantic, toate au calitatea de predicat semantic, primind drept argument o întreagă propoziție (*sigur faptul că, incert faptul că, aproximativ faptul că*) sau se raportează la alt predicat (*sigur frumoasă*). În primele apariții, adverbele au utilizări de predicate prototipice cu un actant / argument, singurul element specific constituindu-l calitatea propozițională a argumentului (*Firește că a învățat*). În celelalte contexte, se utilizează ca predicate ale altor predicate (*o fată firește frumoasă, o întrebare poate incomodă*).

Sintactic, clasa este însă extrem de eterogenă. Unele adverbe, care au și corespondent adjectival, acceptă copula (*Este sigur că, Este neîndoielnic că, Este probabil că, Este adevărat că*).

¹⁴¹ Popușoi, Carolina 2002: 254-255

Altele nu acceptă copula, fie că sunt adverbe de proveniență verbală¹⁴² (*Poate că a greșit., Trebuie că e bolnav., Parcă ne-am mai întâlnit., Cică nu mai sunt împreună*), fie că sunt create cu sufixe adverbiale specifice, care nu le permit și uzul adjectival (*firește, realmente, literalmente*).

Unele acceptă, în variație liberă, construcția conjuncțională și cea juxtapusă neconjuncțională (*Poate că e bolnav. / Poate că e bolnav., Firește că a, respectat recomandările., / Firește am respectat recomandările., Negreșit că va pleca., / Negreșit va pleca.*).

Altele nu acceptă deloc construcția conjuncțională, ci numai pe cea juxtapusă, fie că au încorporat conjuncția în forma lor internă (*cică, parcă*), fie că apar cu această restricție de construcție (*Realmente este obosit., Literalmente am spus tot ce știm., Într-adevăr s-au separat.*).

Eterogenitatea sintactică¹⁴³ explică dificultatea de a corela criteriul funcțional – semantic cu cel sintactic, precum și interpretările sintactice diferite propuse acestor adverbe.

Deși din punct de vedere semantic comportamentul lor este omogen, toate având calitatea de predicate semantice, pentru nivelul sintactic se va adopta soluția sintactic-formală, justificată, pe de o parte, prin integrarea lor sintactică (conjuncția, atunci când apare, este totuși un semn al integrării), iar, pe de alta, susținută de o lungă tradiție a gramaticii românești. Conform acesteia, adverbele aici discutate (sau grupurile prepoziționale cu valoare adverbială, la care trebuie adăugată interjecția *zău*) au funcție de predicat atunci când sunt urmate de o conjuncție subordonatoare (*Sigur că, Firește că, Poate că, Aproape că începe să plângă, Zău că*), fiind predicate construite cu o subordonată subiectivă, dar nu sunt predicate în condițiile atașării lor prin juxtapunere la o propoziție / frază (*Sigur începe să plângă., Zău începe să plângă., Poate te răzgândești.*). Distincția „admit copula” (*Sigur că, Probabil că*) vs „nu admit copula” (*de bună seamă că, poate că*) își pierde din relevanță în momentul în care se admite o clasă de predicate adverbiale.

În condițiile în care adverbele discutate nu apar ca modalizatori ai unei structuri sintactice cu predicat, ci ai unor adjective, adverbe, grupuri prepoziționale (*fata într-adevăr frumoasă, soluție literalmente / firește greșită, rezolvare pasămite corectă, Au mers îmbrățișați probabil până la Universitate.*) sau apar ca modalizatori propoziționali juxtapusi, izolați sau neizolați (*Într-adevăr / Literalmente nimeni nu mă respectă.; După cele întâmplate, firește nimeni nu-l mai respectă. / firește #, nimeni nu-l mai respectă.*), toate, în ciuda trăsăturii comune de predicate semantice, îndeplinesc funcția de circumstanțiale de modalitate. În calitate de circumstanțiale de modalitate, diferă poziția sintactic – ierarhică a circumstanțialului, fie pe lângă un GAdj / un GAdv / un GPrep, fie pe lângă

¹⁴² Guțu Romalo, Valeria 2005: 89-92

¹⁴³ Manea, Dana 2001: 55

propoziție, deci un circumstanțial al adjectivului / al adverbului / al grupului prepozițional sau un circumstanțial al propoziției (pentru distincția circumstanțial de modalitate / circumstanțial de mod.).

Bibliografie:

1. Academia Română, 2008, *Gramatica limbii române (editie revizuita, 2 volume)*, Ed. Academia R
2. Brăescu, R. 2007, *Despre atributul categorial sau falsa apozitie neizolată*, în C. Stan, R. Zafiu, A. Nicolae, *Studii lingvistice. Omagiu profesoarei Gabriela Pană Dindelegan, la aniversare*, București, Editura Universității din București.
3. Felecan, Daiana 2007, *Gramatica limbii române în contexte literare*, Cluj- Napoca, Editura Mega.
4. Goia, V. 2002, *Didactica limbii și literaturii române- pentru gimnaziu și liceu*, Cluj-Napoca, Editura Dacia Educațional.
5. Guțu Romalo, Valeria. (coordonator) 2005/2008, *Gramatica limbii române Volumul II Enunțul* (ediția I: 2005; tirajul nou, revizuit: 2008), București, Editura Academiei Române.
6. Guțu Romalo, Valeria 2005, *Aspecte ale evoluției limbii române*, București, Editura Humanitas.
7. Manea, Dana 2001, *Structura semantico-sintactică a verbului românesc*, București, Editura Arhiepiscopiei Romano – Catolice.
8. Manea, Dana 2001, *Elemente de gramatică funcțională, I, Predicația*, București, Editura Editura Arhiepiscopiei Romano – Catolice.
9. Pană Dindelegan, Gabriela (coordonator) 2010, *Gramatica de bază a limbii române*, București Editura Univers Enciclopedic.
10. Pană Dindelegan, Gabriela 2003, *Elemente de gramatică. Dificultăți, controversate, noi interpretări*, București, Editura Humanitas Educațional.
11. Popușoi, Carolina 2002, *Structuri sintactice ale limbii române cu element predicativ suplimentar*, București, Editura Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”.

RAPORTUL DE AUR

Profesor Bălănoiu Georgiana-Maria
Școala Gimnazială Jupânești, jud. Gorj

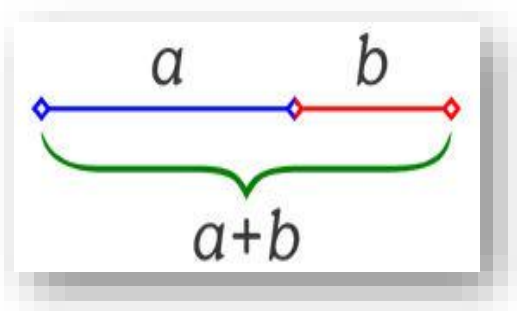
Secțiunea de aur, numită uneori și *Raportul de aur*, *Proporția de aur*, *Numărul de aur* (*sectio aurea* în limba latină), notată cu litera greacă Φ (phi majuscul) sau și cu ϕ (phi minuscul), care se citește „fi”, este primul număr irațional descoperit și definit în istorie. El este aproximativ egal cu 1,618033 și poate fi întâlnit în cele mai surprinzătoare împrejurări.

Proporția corpului uman, a plantelor, a animalelor, respectă numărul de aur. Leonard Pise, numit și Fibonacci a creat o serie de numere cu proprietăți remarcabile. El a mai fost numit și Domnul iepurilor. Totul a pornit de la o problemă. Câte cupluri de iepuri obținem la sfârșitul unui an, dacă începem cu un cuplu, care produce lunar un alt cuplu, cel din urmă, devenind productiv luna

următoare. El a descoperit următorul șir de numere,

1,1,2,3,5,8,13,21,34,55,89,144,233...

Fiecare cifră corespunde sumei celor două precedente. Paccioli a publicat, în anul 1509, cartea numită *Divina Proporție*, în care vorbea despre proporția divină a corpului uman, în arhitectură și matematică. Această carte este considerată ca fiind primul tratat despre numărul de aur.

Euclid l-a denumit pe Φ ca fiind simpla împărțire a unui segment de dreaptă în ceea ce el a numit "medie" și "extremă rație". Iată cuvintele lui: "*Spunem că un segment de dreaptă a fost împărțit în medie și extremă rație atunci când segmentul întreg se raportează la segmentul mai mare precum se raportează segmentul cel mare la cel mai mic*".

Cu alte cuvinte, în imaginea de alături, dacă $(a + b)/a = a/b$, atunci segmentul $a+b$ a fost împărțit într-o secțiune de aur cu simbolul Φ .

Raportul de aur este un număr irațional care poate fi calculat din ecuația:

$$\frac{a+b}{a} = \frac{a}{b} = \Phi.$$

Care conduce la:

$$\varphi^2 - \varphi - 1 = 0$$

Această ecuație algebrică de gradul al doilea are două soluții (rădăcini):

$$\varphi_1 = \frac{1+\sqrt{5}}{2} \approx 1,6180339887 \dots$$

și

$$\varphi_2 = \frac{1-\sqrt{5}}{2} \approx -0,6180339887 \dots$$

Deoarece φ este o fracție cu numitor și numărător pozitiv, φ este întotdeauna pozitiv:

$$\varphi = \varphi_1 = \frac{1+\sqrt{5}}{2} \approx 1,6180339887 \dots$$

Phi, numărul de aur, este egal cu 1,6180339887... Numărul de aur, numit și Phi, se găsește în toate lucrurile. Este o veritabilă cheie ascunsă a universului. Proporția corpului uman, a plantelor, a animalelor, respectă numărul de aur. Leonardo din Pisa, numit și Fibonacci a creat o serie de numere cu proprietăți remarcabile.

Totul a pornit de la o problemă. Câte cupluri de iepuri obținem la sfârșitul unui an, dacă începem cu un cuplu, care produce lunar un alt cuplu, cel din urmă, devenind productiv luna următoare. El a descoperit următorul șir de numere, 1,1,2,3,5,8,13,21,34,55,89,144,233...

Fiecare cifră corespunde sumei celor două precedente. Paccioli a publicat, în anul 1509, cartea numită *Divina Proporzione*, în care vorbea despre proporția divină a corpului uman, în arhitectură și matematică. Această carte este considerată ca fiind primul tratat despre numărul de aur.

Conform lui Paccioli, numărul de aur are proprietăți matematice, estetice, dar și mistice. Scoica numită Nautil crește în spirală. Spiralele respectă regula de aur, respectiv, raportul dintre diametrul unei spirale și cea următoare este egal cu Pi, numărul de aur.

Floarea de turnesol are 21 de spirale care se formează în direcția acelor de ceasornic și 34 în sens invers. Proporția numărului de aur e respectată. Aceste două numere fac parte din șirul lui Fibonacci. Aceeași situație pentru acele de pin.

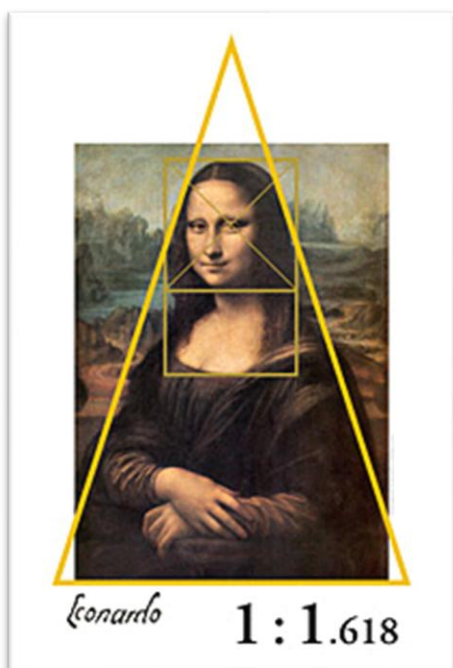
Leonardo da Vinci a fost primul care a sesizat că părțile care compun corpul uman respectă regula de aur. În acest sens, da Vinci a măsurat distanța de la sol, la vârful capului și a împărțit-o la distanța

de la sol la buric. A obținut numărul de aur. O serie de mari picturi, printre care și Gioconda, respectă regula de aur.

Alți mari pictori, cum ar fi Botticelli, Dali, Mondrian, utilizează în picturile lor numărul de aur, respectiv, sunt respectate proporțiile de aur între figura pictată și ceea ce se află în jurul său.

Studii contemporane mai amănunțite, facilitate de tehnologia modernă, arată că **numărul de aur** apare :

- în proporțiile corpului uman ;
- în proporțiile a numeroase animale și plante, peste tot în natură;
- în structura ADN-ului;

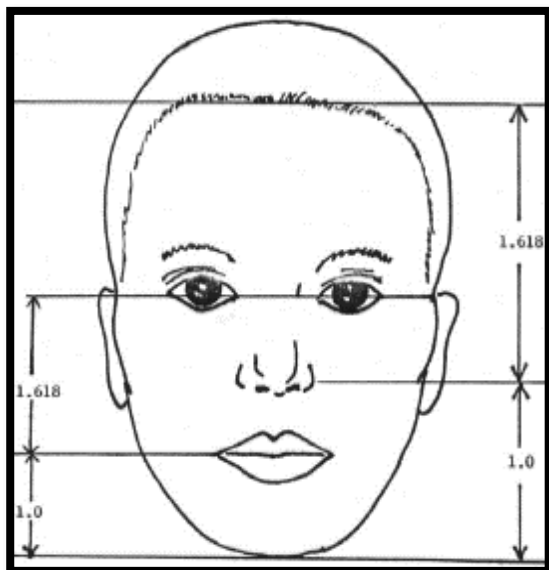

- în alcătuirea sistemului solar;
- în arte (pictură, muzică, arhitectură, sculptură);
- în rata de creștere a populației;
- pe piața acțiunilor;
- în realizarea fractalilor, figuri geometrice deosebit de estetice, în care fiecare parte este o copie, la dimensiuni mai mici, a întregului, care se construiesc, în întregime, pe baza numărului de aur ;
- în Biblie, în Coran și în tehnologie;

Dacă privim mâinile proprii: 2 mâini ce au...5 degete fiecare... 3 degete separate prin câte 2 părți, 3 părți de separare consecutive au la capete 2 degete. O coincidență: dacă măsurăm lungimile oaselor degetelor, constatăm că proporția dintre cel mai lung os al degetului și cel mai mic este „phi” – numărul de aur.

De exemplu, în corola de floarea-soarelui, în miezul de ananas, în conurile de pin, în forma scoicilor se găsesc spirale corespunzătoare șirului lui Fibonacci și unghiuri după dimensiunile proporției de aur. Dimensiunile corpului uman, ale feței, spirala de ADN, secțiunea transversală prin ADN, molecula de ADN, care cuprinde « programul » pentru întreaga viață, toate se bazează pe proporția « Phi ».

Este întâlnit în lucrările unor mari artiști, pictori, sculptori, arhitecți sau fotografi. Egiptenii au fost primii care l-au folosit, majoritatea piramidelor fiind construite ținându-se cont de numărul de

aur. Raportul între apotema și baza triunghiurilor este "1,618". Piramida lui Keops și fabuloasele catedrale (ex. Notre-Dame din Paris) au fost construite respectându-se proporțiile numărului de aur, de asemenea, sculpturile lui Brâncuși (Coloana Infinitului) și Ateneul Român.

Îl regăsim peste tot în natură, în regnul vegetal, animal și mineral. În bifurcația ramurilor plantelor și arborilor, dispunerea geometrică a frunzelor și inflorescențelor unor plante, a petalelor de flori (trandafirul), a semințelor de floarea soarelui, în

conurile de pin, de brad, ananas; această dispunere asigură utilizarea optimă a luminii solare și favorizează polenizarea prin atragerea insectelor.

ϕ reprezintă, de asemenea, raportul dintre numărul albinelor și al bondarilor dintr-o colonie normală. La insecte (furnica are corpul împărțit în trei segmente), cochilia melcului (spirală de aur), colții unui elefant. Spirala generată de apă (vârtejurile), mișcarea curenților de aer în spirală, vortexul unei galaxii, în structura cristalului de cuarț.

Îl regăsim pe chipul omului, forma urechii umane, în interiorul aparatului auditiv, structura bronhiilor, dar în molecula ADN-ului uman. Ombilicul împarte lungimea corpului omenesc după secțiunea de aur. Multe cercetări demonstrează că întreaga creație este structurată respectând proporția perfectă a numărului de aur. De fapt, multe incidii ne arată că ceea ce oamenii numesc "natura", întregul univers, este manifestarea unei conștiințe divine a frumuseții, armoniei și a perfecțiunii, care nu lasă nimic la voia întâmplării.

Bibliografie:

- 1) <http://sandrawalkeryeah.blogspot.com/2012/11/numarul-de-aur-si-proportia-divina.html>
- 2) https://ro.wikipedia.org/wiki/Sec%C8%9Biunea_de_aur
- 3) VODĂ, Gh.V., *Miraculoasele ecuații*, Ed. Albatros, București, 1987.

JOCUL ȘI MATEMATICA

Profesor psihopedagog Nechita Monica

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Miron Ionescu”

Cluj-Napoca, jud. Cluj

Învățarea matematicii este un element important al întregului învățământ. Chiar și pentru elevii cu dificultăți de învățare, învățarea matematicii este un punct cheie care solicită profesorul să adapteze conținuturile la diferitele dificultăți pe care le au elevii, apelând la o metodologie variată, activ-participativă și bogată în material concret-intuitiv.

Chiar dacă elevul cu dificultăți de învățare nu ajunge la învățarea conceptelor de tip logico-matematic până la nivelul de operaționalizare, el își elaborează conceptele în limita unor anumite niveluri de formalizare și abstractizare.

În condițiile jocului didactic, copiii sunt puși în situația de a efectua operațiuni intelectuale complexe. Ei compară și scot în evidență asemănările și deosebirile dintre obiecte, analizează, sintetizează și fac generalizări, clasificări simple ținând seama de elementele specifice și constante ale obiectelor, calculează, trasează linii. În condițiile jocului didactic copiii învață să raționeze, să judece, își perfecționează și dezvoltă limbajul, memoria, atenția și spiritul de observație.

Învățarea este mai eficientă pentru elevul cu dificultăți de învățare dacă se apelează la activități libere: jocuri, activități în grup etc. respectând ritmul de învățare al elevului sau al grupului.

De exemplu pentru dezvoltarea și consolidarea cunoștințelor matematice se pot fi organizate activități sub formă de joc astfel:

- jocuri - exerciții de comparare a numerelor naturale și operații matematice (ex: completează numărul corect; calculează corect; scara numerelor; completați șirul; ce numere lipsesc?)
- jocuri - exerciții de cunoaștere a principalelor unități de măsură (jocuri de identificare a figurilor geometrice; jocuri de sortare; jocuri de învățare a succesiunii timpului)

Principalele obiective care sunt urmărite în astfel de activități, organizate sub formă de joc sunt:

- folosirea permanentă a materialului intuitiv, concomitent cu transmiterea informațiilor prin mijloace verbale și încurajarea elevilor pentru folosirea frecventă a materialului didactic intuitiv. De exemplu: în jocurile pentru consolidarea cunoștințelor matematice

elevii utilizează socotitori, cartonașe cu tabla înmulțirii, planșe didactice, bețișoare (unde este posibil, să nu existe riscul accidentelor);

- materialele didactice expuse să fie conforme particularităților elevilor și sălii de clasă: dimensiune adecvată, culoare, timp de expunere (materialele uzuale, ex: tabla înmulțirii, sunt expuse permanent în clasă sub forma unor planșe);
- asigurarea timpului optim pentru însușirea cunoștințelor necesare, prin reluarea suficientă a exercițiilor, a jocurilor (prin diversificarea lor);

Voi exemplifica câteva dintre jocurile folosite la clasă în cadrul disciplinei matematică la elevii cu deficiență mintală ușoară și moderată.

1. Jocul „Calcul în pătrat”

Scopul jocului: dezvoltarea atenției, a deprinderilor de calcul mintal, a gândirii logice.

Mod de lucru: individual, în echipă

Sarcina varianta 1: Priviți cu atenție și observați legătura dintre numerele din căsuțele alăturate prin colțuri. Stabiliți ce numere lipsesc.

Sarcina varianta 2. Reconstituiți cele trei operații, dând o valoare fiecărei litere A, B și C.

3	4		
2	5		5
9		13	6
8	7		

A	+	7	=	B
+		+		+
B	+	2	=	C
=		=		=
C	+	B	=	20

2. Jocul „Calculăm și desenăm”

Scopul jocului: dezvoltarea atenției, consolidarea terminologiei matematice în cazul operațiilor de adunare și scădere, dezvoltarea deprinderilor de calcul mintal sau în scris, a orientării spațiale.

Sarcina: elevii au sarcina de a efectua calculele conform cerințelor specificate sub grila punctată. Rezultatul, concretizat sub forma unui număr se localizează pe grila punctată. Punctele localizate pe grilă se unesc în ordinea obținerii rezultatului. Rezultatul corect evidențiază un desen, în cazul de față, un avion.

Calculăm și desenăm!

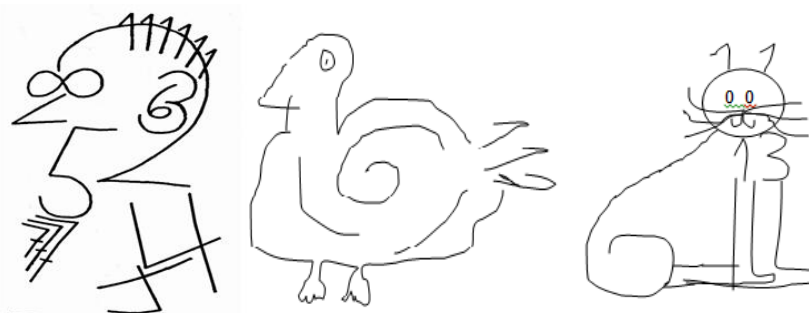
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11									
21									
31									
41									50
51									
61									
71									
81									
91									100

1. Suma numerelor 49 și 5.	9. Scade 54 din suma numerelor 59 și 24.
2. Dublează numărul 36.	10. Scade din 100 cel mai mare număr format din zeci.
3. Diferența numerelor 90 și 19.	11. Suma vecinilor numărului 9.
4. Numărul cu 7 mai mic decât 100.	12. Numărul 18 adunat cu el însuși.
5. Numărul cu 74 mai mare decât 9.	13. Răsturnatul numărului 13.
6. Diferența numerelor 81 și 16.	14. Micșorează cu 43 suma numerelor 78 și 19.
7. Suma numerelor 68 și 29.	
8. Adaugă 17 la dublul lui 15.	

3. Jocul „Calculare întortocheate”

Scopul jocului: dezvoltarea atenției, a deprinderilor de calcul mental sau în scris, a orientării spațiale.

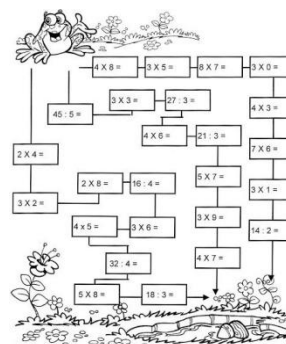
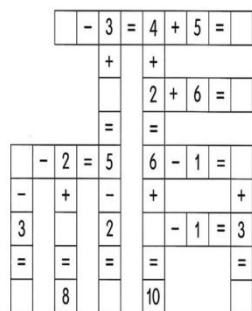
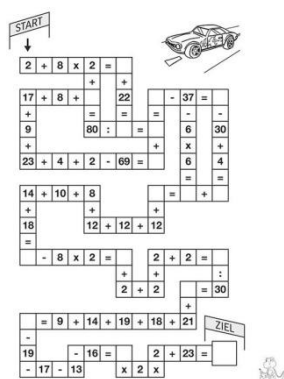
Sarcina: elevii, grupați în echipe sau individual privesc cu atenție desenele formate din cifre orientate în diferite poziții. Au sarcina de a aduna toate cifrele descoperite și de a calcula „vârsta moșului”, „câți boboci are rața”, sau „câți șoareci a prins pisica”.

4. Rebusuri matematice

Scopul jocului: dezvoltarea atenției, a gândirii logice, a deprinderilor de calcul mental, a orientării spațiale.

Sarcina: elevii organizați individual sau în grupe primesc diferite rebusuri având sarcina de a găsi, prin calcule matematice, numerele sau semnele care lipsesc în unele căsuțe.

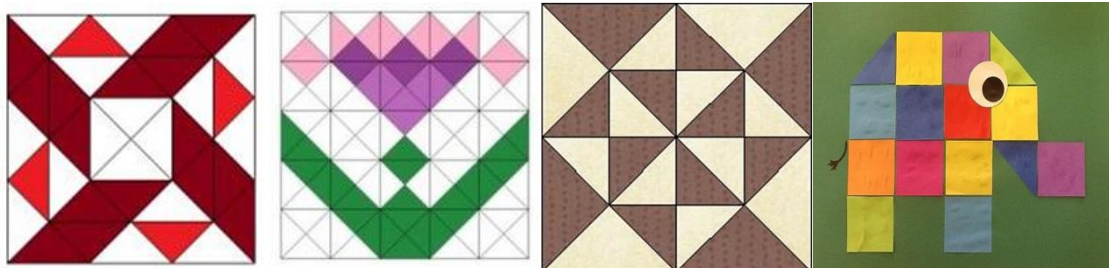

5. Geometrie în culori

Scopul jocului: dezvoltarea atenției, a creativității, a imaginației, consolidarea cunoștințelor despre figurile geometrice, dezvoltarea orientării spațiale.

Sarcina: elevii primesc un un șablon cu spații asemănătoare formelor geometrice simple (triunghi, pătrat etc.). Sarcina poate fi diferită, în funcție de obiectivele activității:

- de a găsi numărul figurilor geometrice de un anumit tip din șablonul dat;
- de a colora după un model dat;
- de a colora în funcție de anumite indicații (de exemplu: 3 triunghiuri din stânga, rândul al doilea);
- de a colora după imaginația fiecăruia;
- de a aranja figurile geometrice după un model dat;

Bibliografie:

1. Catalano H., Albușescu I., Pedagogia jocului și a activităților ludice, EDP, 2018
2. Nechita M., Pal D., Bogdănescu I., Moșuțiu I. Stanciu C., Caiet de sugestii pentru activitățile corectiv/compensatorii, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca, 2003
3. Cristea-Armașu R. I., Exerciții și probleme distractive de matematică, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2011

STIMULAREA INTERESULUI ELEVILOR PENTRU BIOLOGIE ÎN CADRUL LICEELOR TEHNOLOGICE PRIN STRATEGII DIDACTICE ALTERNATIVE

**Prof. Mărină Lucia Simona,
Liceul Teoretic UCECOM „Spiru Haret” Cluj-Napoca, jud. Cluj**

Introducere

Lucrarea de față explorează modalitățile prin care interesul elevilor pentru biologie poate fi crescut în cadrul liceelor tehnologice, utilizând strategii didactice alternative. Scopul principal este de a identifica și implementa metode educative care să facă orele de biologie mai atractive și interactive pentru elevi, contribuind astfel la îmbunătățirea performanțelor academice și la dezvoltarea competențelor esențiale pentru elevi.

Capitolul I – Strategii didactice alternative în instruirea interactivă

Pedagogia interactivă

Pedagogia interactivă pune accent pe un model de instruire reflexiv-interactiv, în care elevii sunt încurajați să participe activ la procesul de învățare. Profesorul joacă un rol esențial în crearea unui mediu de învățare care să stimuleze interacțiunile dinamice și relațiile dintre elevi și conținutul de învățare .

Tehnici de dezvoltare a spiritului activ

1. **Conversația:** Aceasta metodă promovează dialogul între elevi și profesor, facilitând schimbul de idei și consolidarea cunoștințelor.
2. **Învățarea prin cooperare:** Elevii lucrează în grupuri pentru a rezolva probleme și a învăța unii de la alții, dezvoltând astfel abilități sociale și de colaborare.
3. **Învățarea bazată pe experiment:** Experimentele practice sunt utilizate pentru a ajuta elevii să înțeleagă mai bine conceptele teoretice .

Tehnici de dezvoltare a spiritului critic și creativ

1. **Tehnica ciorchinelui:** Aceasta este o metodă de brainstorming care încurajează găsirea conexiunilor între idei.
2. **Brainstorming-ul:** Metoda stimulează creativitatea și generarea de idei noi.
3. **Vizualizarea creativă:** Elevii sunt încurajați să își imagineze soluții inovatoare pentru problemele studiate.

Capitolul II – Studii aplicative asupra factorilor care stimulează interesul elevilor pentru studiul biologiei

Metodologia studiului aplicativ

Studiul aplicativ a implicat utilizarea unui chestionar pentru a identifica factorii care influențează interesul elevilor pentru biologie. Chestionarul a fost completat de 280 de elevi din șase licee tehnologice din diverse localități, inclusiv Cluj-Napoca, Baia Mare, Huedin și Iași.

Rezultatele studiului

Rezultatele chestionarului au indicat că majoritatea elevilor preferă metode de predare interactive și experiențiale. Elevii au exprimat dorința de a participa la ore desfășurate în natură și au subliniat importanța unui mediu de învățare care să fie calm, înțelegător și răbdător.

Programul de intervenție didactică

Pe baza rezultatelor chestionarului, a fost elaborat și implementat un program de intervenție didactică la disciplina biologie. Programul a inclus utilizarea de metode interactive precum învățarea prin cooperare, învățarea bazată pe experiment și jocurile didactice. Aceste metode au fost alese pentru a stimula curiozitatea și implicarea activă a elevilor .

Impactul intervenției

Intervenția didactică a avut un impact pozitiv, elevii arătând un interes crescut pentru orele de biologie și participând activ la desfășurarea acestora. Metodele didactice interactive au făcut ca procesul de învățare să fie perceput ca mai plăcut și mai eficient, contribuind astfel la o învățare durabilă și la dezvoltarea competențelor esențiale.

Concluzii

Studiul a demonstrat că utilizarea strategiilor didactice alternative în predarea biologiei poate stimula interesul elevilor din liceele tehnologice. Comunicarea eficientă între profesor și elevi, adaptarea metodelor de predare la nevoile și interesele elevilor, precum și crearea unui mediu de învățare favorabil sunt factori esențiali pentru succesul acestui demers. Implementarea metodelor interactive și experiențiale contribuie la creșterea motivației și la îmbunătățirea performanțelor academice ale elevilor.

ETICA ÎN MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR SPORTIVE

Profesor Năsui Gabriel – Bogdan

Școala Gimnazială nr. 8 Borșa, Maramureș

Codul eticii sportive care pornește de la principiul potrivit căruia considerațiile etice care se află la originea fair-play-ului nu sunt un element facultativ, ci dimpotrivă un lucru esențial în orice activitate sportivă, deopotrivă în activitățile recreative ca și în sportul de competiție.

Codul Etic consideră sportul drept o activitate socio-culturală, menită să îmbogățească societatea, promovând prietenia și respectul între practicanți. De asemenea, sportul este socotit o activitate care - dacă este îndeplinită cinstit - îngăduie individului să se cunoască și mai bine, să se exprime pe sine; îi îngăduie să dobândească anume priceperi și să arate care îi sunt posibilitățile; sportul deschide drum interacțiunii sociale, asigurând ființei umane o stare de bine.

Fair -play-ul înseamnă mult mai mult decât simpla respectare a unor reguli; el cuprinde și noțiuni ca prietenia, respectul față de cel sau cei cu care te antrenezi sau concurezi. El reprezintă, efectiv, un mod de a gândi, nu doar un comportament. Respectând regulile, conceptul include problematica luptei împotriva înșelăciunii, a dopajului, a violenței (fizice și, în egală măsură, verbale), a inegalității în ivirea unor șanse, a comercializării excesive și a corupției.

Codul eticii sportive reprezintă un set de convingeri concepute pentru a servi drept ghid asupra felului în care toți membrii (practicanți, sportivi, oficiali, antrenori, instructori, arbitri sau personalul administrativ) trebuie să aibă o conduită care să demonstreze că fac parte din marea familie a sportului.

Codul etic se adresează tuturor membrilor federației: sportivi, antrenori, arbitri, instructori, președinți de secții și tehnicieni din cluburile afiliate, membri ai comisiilor federației, ai biroului federal și personalul salariat al federației.

Fiecare practicant de sport se obligă să respecte în totalitate:

- **spiritul de corectitudine și dreptate ;**
- **curajul** – este spiritul îndrăzelii și determinării;
- **controlul de sine** : știința dominării impulsurilor, știința dominării fizicului și moralului
- **bunătatea și bunăvoința**: calitate ce permite să fii întotdeauna atent cu cei de lângă tine, să îți ajuți aproapele;
- **politețea**: expresia interesului acordat altuia, oricare ar fi valoarea sau slăbiciunea sa; ceremonialul și eticheta fac parte din exteriorizarea politeții;
- **sinceritatea** – fără sinceritate, politețea nu este decât simulare;

- **onoarea** – sensul onoarei trece prin respectul față de sine și față de ceilalți;

Toate aceste principii conduc la elevarea omului și au ca scop integrarea armonioasă a acestuia în societate.

Elementele constitutive ale profilului etic sunt: integritatea morală, dreptatea echitatea, toleranța, onestitatea, cinstea și corectitudinea, responsabilitatea profesională și civică.

Toți sportivii, antrenorii, arbitrii și alte persoane responsabile care participă la activitatea sportivă din cadrul unei federații trebuie să respecte principiile de mai jos:

Membrii Federației sau reprezentanții acestora, direct sau indirect, nu pot accepta, solicita sau propune nici o remunerare, comision, avantaj material sau favoare în relația cu organizatorii competițiilor oficiale sau în relația cu partenerii.

Membrii Federației, oficiali, arbitri, sau alți participanți la activitățile interne, nu trebuie să exercite nici o presiune pentru influențarea, votului, sau pentru luarea unei decizii ale Federației, și trebuie permanent să evite orice ingerință, care să influențeze activitatea arbitrilor în luarea deciziilor.

Membrii Federației sau reprezentanții oficiali aflați în misiune, atât pe plan intern cât și internațional, trebuie să aibă un comportament corect, să observe și să declare orice conflict de interese între organizatori și organizația de care aparțin, să informeze imediat persoanele oficiale ale federației.

Relațiile cu Agenția Națională pentru Sport se vor desfășura în conformitate cu regulamentele și solicitările acesteia, cu prevederile Legii Sportului 69/2000 și cu cele prevăzute în Statutul Federației.

Toți membrii afiliați și reprezentanții acestora au datoria să respecte Statutul Federației, regulamentele și hotărârile Federației, precum și principiile de loialitate, coeziune, moralitate și fair-play, să promoveze, să conserve și să respecte imaginea și prestigiul Federației dobândit, precum și a organelor și oficialităților acesteia.

A te manifesta cu FAIR PLAY în sport este practic esența comportamentului adecvat a oricarei persoane implicată în această activitate, fie că-i sportiv, antrenor, conducător sau susținător.

Așa cum reiese din traducerea directă a acestui termen, FAIR PLAY, adică a juca echitabil, corect, este cadrul care trebuie promovat și susținut în toate manifestările sportive, pe teren sau în afara acestuia. Respectul pentru jocul în sine, pentru sport, pentru adversar, pentru regulile jocului, ale arbitrului, instalațiilor sportive reprezintă maniera adecvată pentru a te afla în acest mediu.

În principal, acest concept trebuie indus în educația sportivă la nivel de copii și juniori, unde procesul formării are un rol deosebit de important pentru atunci când aceștia vor deveni sportivi de înaltă performanță sau sportivi în zona de amatori.

Ei vor învăța să concureze corect, să se respecte pe ei înșiși, să câștige prin propriile merite, să-și ajute colegii, să dea ascultare indicațiilor antrenorilor, deciziilor arbitrilor, să conștientizeze și să fie mândrii de ceea ce fac, în cazul rezultatelor negative să recunoască valoarea adversarului și să ia exemplu. Să se bucure de natura jocului, de aspectul ludic al acestuia, să o facă cu plăcere, să fie distractiv și nu o povară, a face sport.

Cum se învață aceste lucruri? Metodele sunt diverse, dar cele mai eficiente sunt cele bazate pe explicație, comunicare, exemplificarea și conștientizarea formelor corecte de manifestare sportivă. Corectarea și orientarea de fiecare dată când sunt situații care înclină spre polul opus, contra conceptului de Fair Play.

Pentru Antrenori, deosebit de important să respecte meseria pe care o parctică, să respecte sportivul cu care lucrează, să se abțină de la un comportament agresiv și denigrant, promovând el însuși o atitudine cordială și de respect față de oamenii cu care intră în contact mai ales atunci când este urmărit de sportivi.

Pentru părinții sportivilor, mai ales când aceștia sunt copii sau juniori, să nu-i oblige să facă un sport care nu le place. Părinții să fie moderați în aprecieri atunci când asistă la antrenamente sau competiții, să nu critice arbitrii sau să discute cu antrenorii. Să susțină sportivul și să-l orienteze corect în toate acțiunile acestuia, în sport și în afara lui.

Un cod etic formulează idealuri, valori și principii după care este guvernată o organizație. Dincolo de aceste elemente, codurile etice abordează probleme cum ar fi conflictele de interese, concurenții, caracterul privat al informațiilor, oferirea cadourilor, etc. În esență, codul etic încearcă să acopere un hiatus existent între valorile unei comunități organizaționale și legile care guvernează societatea.

Bibliografie:

1. Boboc, I., *Comportament organizațional și managerial, fundamente psihosociologice și politologice*, editura Economică, București, 2017
- Copoeru, I., Szabo, N., *Etică și cultură profesională*, editura Casa Cărții de Știință, 2018
2. Dragnea, C.A., Matei Teodorescu, S., *Teoria Sportului*, editura F.E.F.S., București, 2017
3. Todea, F., *Managementul educației fizice și sportului*, editura Fundației România de Mâine, București, 2016

SIMBOLURI ȘI TRADIȚII ROMÂNEȘTI ÎNȚELESE DE COPIII SPECIALI

Profesor Cotrobaș Anuța

Școala Gimnazială Specială „M. Montessori” Bacău, mun. Bacău, jud. Bacău

În anul școlar 2022-2023, la Școala Gimnazială Specială “Maria Montessori” Bacău am desfășurat activități prin care am adus în atenția elevilor tradiții și simboluri românești, valori ale culturii românești.

Astfel, la începutul anului școlar am propus activitatea : „**Toamna ne împodobește cămărilor și camerele**” , atelier de handmade și expoziție cu decorațiuni din materiale din natură; Elevii au adus toamna în clasele lor și au transpus-o în tablouri, colaje, împletituri, modelaj, din materiale din natură, textile, ipsos, carton, acuarele, obiecte reciclabile. Toate au împrumutat culorile darnicului anotimp și au adus bucurie micilor meșteri. Lucrările au fost realizate în timpul orelor de terapie ocupațională, ludoterapie, terapie cognitivă și socializare. Dexteritatea manuală, concentrarea, atenția, numerația, comparația-asemănări, deosebiri, formarea mulțimilor, integrarea concentrică a noțiunilor în concepte, genuri și categorii, verbalizarea lucrurilor și a acțiunilor sunt procesele psihice a căror dezvoltare este stimulată prin aceste activități educațional- terapeutice. Lucrările copiilor au expuse într-un spațiu comun al școlii, unde au fost apreciate și evaluate de însăși creatorii lor, dezvoltându-si , astfel, simțul estetic, obiectivitatea în evaluare și autoevaluare. Expoziția a putut fi admirată până la sfârșitul anotimpului toamna. Activitățile din timpul orelor de Terapie Educațională Complexă și Integrată au fost cunoscute, și prin această modalitate, de către elevii noi ai școlii și de către părinții acestora. Împreună cu elevii au exersat conservarea legumelor, păstrarea lor peste iarnă. Elevii au recapitulat procesul tehnologic al conservării legumelor, au enumerat ingredientele necesare, au spălat și au curățat castraveții și morcovii necesari, astfel încât să obțină borcane aspectuoase pentru cămară. Aromele de mărar și de usturoi, boabele de piper și de muștar au stimulat senzorial, elevii noștri care au fost curioși să le studieze cu atenție. "Sarea în bucate" nu putea lipsi iar apa a fost din belșug. Elevii au exersat, într-o atmosferă relaxantă, deprinderi de autogospodărire și au fost mândri de borcanele lor pe care și le-au personalizat cu șervețele colorate și cu abțibilduri. Importantă a fost relaționarea, comunicarea, într-ajutorarea și disponibilitatea de a lucra în echipe.

În fiecare an, Ziua de 1 Decembrie este așteptată, în școala noastră, cu emoție și cu o pregătire sufletească deosebită, pregătind activitatea „**1 Decembrie- Ziua Națională a României – Tradiții românești**” atelier de lucru și expoziție cu decorațiuni din material reciclabile. Timp de o săptămână, elevii și cadrele didactice se apropie mai mult de identitatea națională. Români de

pretutindeni au sărbătorit una dintre cele mai importante date din istoria poporului român, 1 Decembrie 1918, dată ce consfințește, prin Declarația de la Alba Iulia, nașterea României Mari. Evenimentul istoric este concretizat și adus mai aproape de înțelegerea copiilor, prin lucrări practice și artistice: manufacturarea și decorarea unor obiecte uzuale, cu motive tradiționale românești, pe fondul audio-video al cântecelor și dansurilor populare din diferite zone ale țării. Elevii au observat diferențele dintre costume și au identificat specificul “punctului popular românesc”, recunoscut ușor în portul popular și în obiectele uzuale românești. Simboluri precreștine, precum: coloana, soarele, cocoșul, coarnele berbecului, alături de cruce și de simboluri florale, dau unitate motivelor populare românești. Am adăugat în expoziție, lucrările colegilor noștri de la Școala Auxiliară Nr7 din Chișinău, arătând, astfel, că deși sunt departe, îi purtăm în inimi, ne inspiră și ne dau motivația de a merge mai departe în păstrarea identității naționale și a spiritului românesc.

Activitatea „Tradiții și obiceiuri de iarnă, întâmpinarea Anului Nou la popoarele Lumii” a facilitat promovarea diversității culturale a diferitelor popoare, evidențierea tradițiilor populare românești prin activități practice. Elevii au realizat expoziții și prezentări video cu manufacturi și tradiții de iarnă din țară și din afara ei, evidențiind frumusețea și bogăția simbolică a costumelor populare românești.

„ 15 Ianuarie- Ce-ți doresc eu ție....” a fost o activitate cultural- artistică de recitare și realizare de desene inspirate de versurile poetului Mihai Eminescu. Elevii și cadrele didactice de la Școala Gimnazială Specială “M. Montessori” Bacău au intrat în atmosfera liricii eminesciene, audiind, citind și recitând unele dintre cele mai cunoscute creații literare ale poetului național. Poeziile pe tema naturii, accesibile copiilor, ca :”Somnoroase păsărele”,”Lacul”,”Fiind băiet, păduri cutreieram”, poezii pe tema istoriei ca:”Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, ”Scrisoarea III” și poezia care i-a conferit însuși creatorului ei, supranumele,”Luceafărul” au fost sursă pentru un exercițiu de imaginație pentru elevi și au transpus în desen versurile poetului. Elevii au enumerat elemente reprezentative, care caracterizează creația eminesciană: nufierii, lacul, codrul, stelele, luna, trecerea timpului. Desenele elevilor au constituit o broșură editată și printată color. La acestea s-au alăturat cu lucrări și elevii de la Școala Auxiliară Nr7 din Chișinău. Pentru ei și pentru cadrele didactice care îi îndrumă, Anul Nou a început direct sub lumina “Luceafărului”- Mihai Eminescu

Activitatea **„ 15 februarie- Cu dor de Grigore Vieru”** , a dat posibilitatea, elevilor să cunoască și să ilustreze în desene, versurile poetului Grigore Vieru. Poetul născut în data de 14 februarie 1935 , în satul Pererîta, Hotin, Regatul României, a exprimat în versuri, experiențele vieții sale, de la vârsta la care a început să aibă amintiri. Astfel, a scris poezii despre cele mai mici viețuitoare din mediul său de viață: puii, albinele, furnica, iedul, vaca, ursul, purcelul, gâsca. A fost atent la natură,

la anotimpuri. A scris despre familie, despre limba română, despre eroii neamului român, și cu cel mai mare drag a scris despre “icoana” vieții sale, mama. Pe drept cuvânt, se poate spune despre poetul Grigore Vieru, că este copilul matur și înțelept al poeziei sufletului românesc. Elevii au avut ocazia să își dezvolte gustul pentru lectură, au aflat despre istoria națională și despre frumusețea naturii, audiind versurile îndrăgitului poet, și-au dezvoltat imaginația, ilustrând poeziile cu desene proprii.

Activitatea „**Mărțișorul – legendă și simbol al vieții**” a fost un prilej în care elevii au aflat despre tradiția mărțișorului, simbol pre-creștin al spațiului balcanic, fără o dată exactă a apariției sale dar prezent și în timpurile moderne. Au aflat că România, Republica Moldova, Macedonia de Nord și Republica Bulgaria au propus dosarul comun pentru conservarea și recunoașterea acestei tradiții, în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității, cu titlul „Practicile culturale asociate zilei de 1 Martie (Mărțișorul)”. Acesta a fost adoptat prin votul Comitetului Interguvernamental al UNESCO pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial, reunit în cea de-a XII-a sesiune, pe Insula Jeju din Republica Coreea, în perioada 4-9 decembrie 2017. În culegerile de tradiții populare este consemnat că mărțișorul începea să fie purtat din luna martie, până la Măcinici (9 martie), Armindeni (1 mai), Florii sau până la înflorirea pomilor fructiferi, a viței-de-vie, a măceșilor sau a trandafirilor, această durată variind în funcție de zona etnografică. Două fire de lână, împletite, erau purtate la mână, legate la pomii fructiferi sau la urechea mieilor, aveau menirea de a aduce fertilitate, sănătate și frumusețe, naturii care începe un nou ciclu evolutiv. De aceea au fost alese culorile roșu, culoarea esenței vieții și albul, culoarea purității. Pe baza lor, oamenii au creat povești și legende care se transmit și în zilele noastre.

Prin prezenta activitate, Școala continuă educația primită de elevi, din familiile din care provin, din zonele geografice și etnice în care se dezvoltă în primii ani de viață. Activitățile practice, în ateliere comune sunt o modalitate interactivă și plăcută de a transmite copiilor, valorile culturale scrise și nescrise ale înaintașilor.

Activitatea “**27 martie 1918- Unirea Basarabiei cu Regatul României, primul pas spre Marea Unire de la 1 Decembrie 1918**”, activitate de educație civică, a facilitat elevilor cunoașterea istoriei recente a românilor, într-un mod relaxant, ludic și mai puțin arid decât expunerea strict teoretică a evenimentului. Astfel ei au realizat harta istorică a evenimentului, decupând și colorând costume populare din Moldova și Bucovina, au realizat puzzle cu harta României. Unii elevi au realizat conturul României din aluat, utilizând coloranți alimentari pentru a decora produsele de panificație;

Activitate cultural- artistică, „ **Paștele la creștinii de pretutindeni**” a dat elevilor posibilitatea să cunoască obiceiurile și tradițiile specifice acestei săbători, în lume, descoperind cu

mândrie că încondeierea ouălor este specific românilor. Ei au exersat simboluri populare românești, pe ouă din lemn și din polistiren dar au învățat să manufactureze decorațiuni obișnuite la alte popoare: coronițe, copacelul cu ouă, ca și îndrăgita “căutare a ouălor”, prilej de a dobândi mici suveniruri specifice evenimentului.

Bibliografie :

<https://ro.wikipedia.org>

LECȚIE DEMONSTRATIVĂ - FLORI DE PRIMĂVARĂ

Profesor învățământ primar Baci Maria –Dana
Liceul Teoretic „Pavel Dan” Câmpia Turzii, jud. Cluj

Clasa a II a B

Subiectul lecției: Flori de primăvară

Arii curriculare implicate: Arte, Limbă și comunicare, Religie

Tipul /categoria de lecție: Lecție de formare de priceperi și deprinderi

Strategii didactice

Sistemul metodologic: conversația, exercițiul (metode didactice), explicația, problematizarea.

Tipurile de învățare: învățare activă și interactivă, învățare creativă.

Sistemul mijloacelor de învățământ: fișe de lucru, vas din plastic pentru pictură, acuarele, pensule, laptop, videoproiector, planșă demonstrativă, diplome (recompense).

Forma de organizare a activității elevilor: individual, frontal, pe grupe.

Forme și tehnici de evaluare: observarea sistematică, proba practică, evaluare reciprocă.

Scopul activității: Formarea de deprinderi intelectuale, prin stimularea inteligențelor multiple predominante ale elevilor.

Obiectivele operaționale ale activității.

La finalul activității, elevii vor fi capabili:

O1: să definească noțiunile de linie, punct, pată de culoare ca elemente de limbaj plastic;

O2: să utilizeze corect și adecvat instrumentele de lucru;

O3: să denumească păsările care se întorc primăvara la noi în țară;

O4: să identifice sărbătorile anotimpului primăvara;

O5: să aprecieze calitatea produselor finite, în funcție de criterii simple date, prin raportare la produsul model.

Descrierea succintă a demersului didactic:

1. Moment organizatoric

Se crează un climat favorabil, necesar desfășurării activității în condiții optime.

2. Captarea atenției

Se prezintă elevilor, cu ajutorul videoproiectorului un filmuleț *Florile de primăvară*

<https://www.facebook.com/PaunaRamona83/>.

În urma vizionării vor avea loc discuții legate de anotimpul primăvara (în ce anotimp ne aflăm, care sunt lunile de primăvară, cum este timpul primăvara, care sunt semnele primăverii, ce sărbători ale primăverii cunoaștem).

3. Anunțarea subiectului lecției și a obiectivelor operaționale

Folosind elementele de limbaj plastic vom realiza o planșă cu tema *Flori de primăvară*. Pentru realizarea corectă a compozițiilor plastice trebuie să folosiți culori adecvate să le combinați atât culorile cât și elementele de limbaj plastic astfel încât să corespundă realității. În realizarea compoziției plastice vom folosi *metoda deplasarea planșelor*¹⁴⁴.

Se prezintă, pe înțelesul copiilor, obiectivele operaționale.

4. Explicarea și demonstrarea metodei de lucru

Se prezintă un model orientativ, după care se explică modul în care elevii vor realiza lucrările. Explicațiile verbale vor fi însoțite de demonstrații practice. Elevii vor lucra pe grupe aplicând *metoda deplasării* planșelor ritmic. Această metodă constă în deplasarea planșelor ritmic la intervale scurte de timp (4-5 minute). Pentru început, fiecare elev va lucra pe planșa proprie până în momentul în care se aude comanda „stop” . La această comandă ei se opresc, dau planșa colegului din dreapta și primesc planșa colegului din stânga. Acest lucru se va repeta până când planșa revine la colegul de la care a plecat, acesta urmând să o finalizeze.

5. Dirijarea învățării

Elevii sunt împărțiți în patru grupe.

Deplasarea planșelor se face în interiorul grupei.

Se sugerează elevilor să își aleagă instrumentele de lucru, se dau indicații suplimentare individuale și globale. Se intervine pe parcursul muncii practice prin chestionări orale și explicații.

6. Prezentarea criteriilor de apreciere a lucrărilor

Se enumeră regulile ce trebuie respectate în realizarea lucrării:

- respectarea metodei de lucru;
- executarea integrală a sarcinilor;
- sesizarea nuanțelor și a amestecurilor de culori pe lucrare;
- folosirea elementelor de limbaj plastic;

¹⁴⁴ Metoda deplasării planșelor – Vasile Cioca - „Jocul de-a arta” editura Limes, Cluj Napoca, 2007

- aspectul estetic a lucrării;
- finalizarea lucrării.

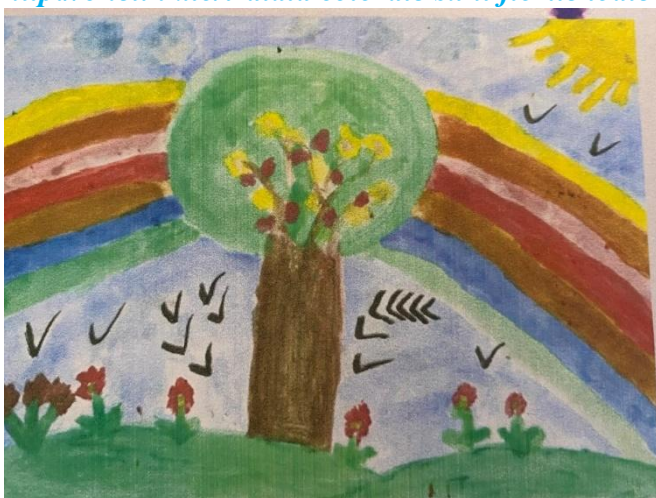
7. Evaluarea lucrărilor

Pe baza criteriilor de evaluare care au fost afișate se trece la aprecierea lucrărilor. Elevii primesc câte un emoticon și vor face turul galeriei, așezând emoticonul în dreptul lucrării care i-a plăcut cel mai mult. Se acordă diplome.

8. Încheierea activității

Activitatea se încheie cu audirea cântecului colorate sunt florile toate.

http://onelink.to/tralala_colorate_sunt_florile_toate

Bibliografie:

1. Programa școlară pentru clasa a II a;
2. Lucian Stan, Ileana Stan, Elisabeta Botezatu – Educația plastică în ciclul primar- Editura Aramis, București 2004;
3. Vasile Cioca – Jocul de-a arta- Editura Limes, Cluj Napoca, 2007.

INOVARE ÎN ANTREPRENORIAL: EXEMPLE DE BUNE PRACTICI PRIN FIRMA DE EXERCİȚIU

**Profesor Pașcalău Aurelia – Iustina
Colegiul Tehnic "Ioan Ciordaș" Beiuș, jud. Bihor**

Inovarea este un factor cheie pentru succesul în antreprenorial. Se folosesc multe practici în inovare în antreprenorial, precum:

1. Colaborarea cu start-up-uri: Multe companii colaborează cu start-up-uri pentru a găsi idei noi și inovatoare. Prin intermediul acestei colaborări, start-up-urile primesc sprijin financiar și acces la resurse, iar companiile mari își îmbunătățesc strategiile și produsele.
2. Gândirea în afacere: Antreprenorii de succes gândesc și își dezvoltă idei inovatoare care schimbă industria în care activează. În loc să se concentreze pe a face lucrurile așa cum au fost întotdeauna făcute, aceștia caută noi modalități de a aborda problemele și de a îmbunătăți produsele.
3. Crearea unui mediu propice inovării: Antreprenorii de succes creează un mediu care încurajează inovarea. Acest lucru poate include lucruri precum o cultură de lucru deschisă, o abordare a problemelor bazată pe experimentare și eșec, precum și un sistem care recunoaște și recompensează inovația.
4. Utilizarea tehnologiei: Tehnologia joacă un rol important în inovarea în antreprenorial. Antreprenorii de succes folosesc tehnologia pentru a îmbunătăți produsele, a crea noi piețe și a oferi noi servicii.
5. Îmbunătățirea proceselor existente: Inovarea nu trebuie să fie neapărat ceva complet nou. Antreprenorii de succes caută modalități de a îmbunătăți procesele existente, de a face produsele mai bune sau mai eficiente sau de a oferi servicii mai bune clienților.

Firmele de exercițiu pot fi organizate ca entități nonprofit sau cu scopul de a face profit. În general, acestea se concentrează pe furnizarea de produse sau servicii fictive, care sunt vândute în interiorul organizației sau către alte firme de exercițiu. În cadrul acestor companii, elevii pot ocupa poziții de management sau de angajați și pot fi implicați în toate aspectele funcționării companiei, de la dezvoltarea planului de afaceri și strategia de marketing până la gestionarea finanțelor și a resurselor umane.

Prin intermediul firmei de exercițiu, elevii pot dezvolta abilități de conducere și de luare a deciziilor, pot învăța despre managementul riscului și pot câștiga experiență practică în domeniul afacerilor, înainte de a intra pe piața muncii. De asemenea, acestea oferă oportunități de a stabili relații

cu alte firme de exercițiu, cu industria și cu comunitatea locală, ceea ce poate ajuta la creșterea șanselor de succes în viitorul profesional.

Firma de exercițiu se folosește pe plan internațional și are ca scop dezvoltarea inițiativei tinerilor pentru modul în care se demarează și se conduce o afacere. Metoda de învățare „firma de exercițiu” reprezintă o bază pentru o formare care să satisfacă cerințele pieței muncii, aflate în concordanță cu standardele europene. Dobândirea de rezultate ale învățării, prin activități practice, dezvoltă competențe generale, specializate, dar și competențe cheie care facilitează angajabilitatea pe termen lung, flexibilitatea pe piața muncii și capacitatea de învățare pe tot parcursul vieții. Elevul este instruit într-un cadru atractiv, creativ și interactiv și participă voluntar și motivat la propria formare. Se adaptează rapid la cerințele mediului de afaceri, se dezvoltă personal fiind motivat, hotărât și ambițios. Elevul își formează spiritul antreprenorial, își asumă riscuri și responsabilități, pentru o piață a muncii aflată într-o continuă schimbare.

Firma de exercițiu reprezintă o metodă de predare inovatoare, orientată spre practică – modelul unei întreprinderi în care activitățile derulate de o firmă reală devin transparente pentru procesul de învățare. În această lume de afaceri simulată, cu parteneri naționali și internaționali reali, se promovează calificări cheie precum lucrul în echipă, motivația de a lucra, flexibilitatea și rezistența la stres, dorința de a lua decizii, competențe privind rezolvarea conflictelor și mai ales sensibilitatea interculturală.

Obiectivul general al acestei metode este dezvoltarea spiritului antreprenorial, prin:

- familiarizarea elevilor cu activitățile specifice firmei reale;
- simularea operațiunilor și a proceselor economice specifice mediului real de afaceri;
- formarea limbajului specific afacerilor;
- dezvoltarea de competențe necesare unui întreprinzător dinamic: gândire critică, luare de decizii, asumarea responsabilității, negocierea și argumentarea, lucrul în echipă, inițiativă, autoorganizare și autoevaluare a resurselor individuale.

Obiectivele specifice ale aplicării acestei metode sunt reprezentate de:

- formarea competențelor tinerilor întreprinzători, absolvenți ai învățământului profesional și tehnic, din sistemul național de învățământ;
- facilitarea trecerii absolvenților de la școală la viața activă;
- dezvoltarea spiritului antreprenorial al adulților, în cadrul programelor de formare continuă.

Rolul cadrului didactic în Firma de exercițiu se modifică, urmare a faptului că procesul de predare-învățare este centrat pe elev. Cadrul didactic care coordonează firma de exercițiu trebuie să dovedească: competențe profesionale în domeniul economic, aptitudini de manager, experiență

într-o firmă reală, cunoașterea tehnologiilor moderne de birotică, informatică, comunicare, a domeniilor de activitate care au legătură cu obiectul de activitate al firmei de exercițiu, competențe pedagogice și sociale.

Instruirea în firma de exercițiu oferă elevului competențe în ceea ce înseamnă comportamentul profesional, respectiv: “Să știe ce să facă și să știe cum să facă”. În firma de exercițiu sunt exersate tranzacțiile economice existente în firmele reale, fiecare firmă de exercițiu fiind structurată în conformitate cu situația din practică, în departamente: resurse umane, secretariat, marketing, desfacere, financiar-contabilitate etc. Activitatea firmelor de exercițiu se desfășoară conform legislației în vigoare pentru firmele reale.

Firma de exercițiu este concepută pentru însușirea și aprofundarea cunoștințelor economice și juridice, a formării aptitudinilor personale și comportamentelor aplicabile în toate domeniile economice, pornind de la funcțiile de bază și până la cele de conducere din întreprindere. Instruirea în firma de exercițiu determină o probare practică și o aprofundare a cunoștințelor deja dobândite, fiind astfel continuarea firească și necesară a instruirii de bază.

Firmele de exercițiu se înființează de către elevii claselor a XI-a, profilul servicii și pot fi continuate în clasa a XII-a sau pot fi preluate de generația următoare de elevi de clasa a XI-a. Noțiunile teoretice predate în cadrul modulelor economice (Administrarea firmei, Marketingul, Contabilitate, Politici de marketing, Analiza economico-financiară, Negociere și contractare precum și CDL-urile) pot fi transpuse în practică în cadrul orelor de laborator tehnologic desfășurate prin firma de exercițiu. În cadrul firmei de exercițiu elevii vor lucra pe departamente: secretariat, vânzări, resurse umane, contabilitate, etc. Pentru desfășurarea în bune condiții a activităților sunt necesare ca resurse materiale calculatoare cu conexiune la internet. Dintre activitățile specifice firmelor de exercițiu se remarcă următoarele:

- alegerea obiectului de activitate, a denumirii și a formei juridice.
- stabilirea unui regulament intern, realizarea organigramei, structura organizației și relațiile existente între posturi;
- recrutarea angajaților: redactarea anunțului publicitar de angajare, realizarea CV-ului personal, a scrisorii de intenție, interviul de angajare, contractul individual de muncă, fișa postului;
- salarizarea în firma de exercițiu: calcularea salariului net, completarea unui stat de plată;
- realizarea portofoliului de produse/servicii: descrierea ofertei de produse sau servicii a firmei. Pentru identificarea mai ușoară a produselor sau serviciilor firmei se va specifica un cod al produsului/serviciului;

- realizarea tranzacțiilor: cerere de ofertă, ofertă, comandă, contract comercial, factură, ordin de plată, extras de cont, etc.
- promovarea firmei: realizarea de cărți de vizită, pliante, fluturași, cataloage, calendare, etc.
- participarea la târguri expoziționale: realizare planșe și alte materiale necesare amenajării standului, prezentarea ofertei de produse/servicii a firmei de exercițiu (PPT, spot publicitar), comunicarea la stand.

Aceste târguri nu se limitează doar la nivel local/județean/regional/național, există și târguri internaționale ale firmelor de exercițiu la care acestea pot participa. Detalii suplimentare despre participarea la târguri se găsesc pe platforma educațională unde de asemenea sunt postate principalele Târguri ale firmelor de exercițiu care se organizează atât în țară cât și în afara țării. Alte evenimente competiționale la care firmele de exercițiu pot participa exceptând târgurile firmelor de exercițiu sunt „Marca de calitate” prin care se evaluează activitatea firmei de exercițiu și în urma căreia se poate obține certificatul „Marca de calitate a firmei de exercițiu” și competiția „Business plan” care constă în elaborarea unui plan de afaceri și prezentarea lui în fața unei comisii de evaluare.

Prin participarea și implicarea în realizarea tranzacțiilor în cadrul târgurilor firmelor de exercițiu, elevii simulează viitoarea lor participare la un târg de firme reale. Astfel din școală se realizează trecerea de la piața “virtuală” la piața unei economii reale prin firma de exercițiu. Toate realizările de până acum ne îndreptățesc să credem că firma de exercițiu este o soluție pentru dezvoltarea resurselor umane și desigur implicit, pentru dezvoltarea mediului de afaceri, în vederea creșterii competitivității firmelor reale pe piața internă și internațională.

Bibliografie:

1. Ghidul firmei de exercițiu: cea mai bună practică, 2012, Editura Didactică și Pedagogică, București

2. Din școală în viață prin firma de exercițiu, 2005, Editura Didactică și Pedagogică, București
3. Ghid practic pentru antreprenori, 2012, Universul Juridic, București
4. Kulcsar, T. – Factorii psihologici ai reușitei școlare, 1990, Editura Didactică și Pedagogică, București
5. Lemeni, G., Miclea, M. – Consiliere și orientare, 2004, Editura ASCR, Cluj-Napoca
6. www.tvet.ro

RETROSPECTIVA ARTEI POPULARE PRIN PRISMA MATERIALELOR RECICLABILE

Învățătoare, Baranovici Stela

IP Gimnaziul Tîrnova,

satul Tîrnova raionul Edineț, Republica Moldova

Rezumat: *Abordarea ramurilor artei populare a devenit actuală cu scopul promovării identității naționale în rândul tinerilor generații. Drept trezire a conștiinței naționale presupune procesul de reciclare sub toate formele sale. Un proces care ia naștere prin îmbinarea acestor două valori se numește creativitate, acesta fiind indispensabil pentru asigurarea unui viitor prosper.*

Cuvinte-cheie: *artă populară, reciclare, creativitate.*

Actualitatea abordării acestui domeniu presupune mai multe puncte de vedere. În prezent, când procesul globalizării se declanșează vertiginos afectând toate domeniile vieții, pune într-un real pericol identitatea culturală, problema respectivă ce abordează un alt mod al neamului nostru de a fi și de a dăinui peste spații și timpuri, este de o strigentă actualitate. Explicând faptul că în prezent, ramurile artei populare cât și utilizarea materialelor reciclabile au devenit actualele domenii de cercetare interdisciplinare, aici participă specialiști din diferite domenii: etnografi, folcloriști, geografi, ecologi, biologi ș.a. Prin urmare, este necesară o cercetare multiaspectuală a ramurilor artei populare prin prisma materialelor reciclabile.

În această ordine de idei, pornim de la originea artei populare și a ramurilor acesteia, care reprezintă identitatea culturală a poporului. Ce înseamnă de fapt identitate sau principiul identității? Principiul fundamental al gândirii care impune ca formele logice să păstreze unul și același sens în decursul aceleiași operații, ansamblu de date prin care se identifică o persoană¹⁴⁵. Identitate presupune un ansamblu de trăsături, acțiuni, tradiții care definesc apartenența unei persoane- unui popor, națiune. Este foarte important ca în prezent să valorificăm această identitate și să o transmitem generațiilor tinere. Promovând ramurile artei populare la lecțiile de educație tehnologică, educație plastică, istorie semănăm în mințile și inimile elevilor semințele identității naționale și patriotice. Gratiudinea artei populare este exprimată printr-o multitudine de ramuri cum ar fi: prelucrarea lemnului, osului, cornului, cioplitul în piatră, în metal, giuvaergia, fierăritul, împletitul din fibre vegetale, păpuși artizanale, cojocăritul, industria casnică textilă, prelucrarea și colorarea lânei, cănepei, țesutul

¹⁴⁵ <https://dexonline.ro/definitie/identitate>

covoarelor, prosoapelor, broderia, coșetarea ș.a. În contextul construirii și afirmării identității noastre culturale, ramurile artei populare devin emblematice, și totuși aș dori să evidențiez o ramură a artei populare, și anume olăritul.

Unul dintre cel mai răspândit meșteșug în epoca medievală timpurie era olăritul, era practicat pe larg. Importanța deosebită a olăritului era determinată de locul distinct al produselor acestui meșteșug în viața cotidiană a omului. Pe parcursul sec. V-XIII, în domeniul olăritului se observă progrese substanțiale, care au condiționat schimbări radicale nu numai în aspectul produselor ceramice, ci și în organizarea social-economică a acestei ocupații. Legăturile olăriei cu folclorul sânt printre cele mai puțin cunoscute. Dacă analizăm denumirile date diferitelor părți ale vaselor, o constatare surprinzătoare ne reține atenția. Vasul are un « cap », așezat în partea superioară, cap terminat printr-o «buză» ce înconjoară «gura», uneori prelungită printr-un « cloc» sau « plisc » care ușurează scurgerea lichidelor. Vasul are « glas » - dacă îl lovești- răsună. Capul stă pe « gât » așezat la rândul lui pe « pânțec » (numit și foale) partea umflată a vaselor de mare capacitate. Întregul vas stă pe « fund ». Pentru a-l apuca, îl iei de « coadă » care uneori are un orificiu numită «țigă », pe unde se bea lichidul.¹⁴⁶ Olăritul a devenit prețuit nu doar prin aspectul estetic al motivelor decorative, dar și divin ca un mod de comunicare simbolic. El duce mai departe ecoul unei bogate vieți spirituale, constituind în același timp fondul statornic al tradițiilor populare, devenit izvor de inspirație pentru creația contemporană.

Dacă ramurile artei populare le privim drept identitate națională, atunci de importanță majoră actuală sunt materialele reciclabile care trezesc conștiința națională spre salvarea mediului și sănătății acestuia. Problema mondială actuală este poluarea mediului ambiant și consecințele grave asupra vieții și sănătății acestuia. Una din principalele metode de salvare a mediului, care este în puterea factorului antropoc, reprezintă reciclarea. Această metodă nu numai că aduce beneficii mediului, dar are și un efect pozitiv asupra economiei. În prezent majoritatea produselor diverselor industrii pot fi reciclate cum ar fi: ambalaje, sticlă, metal, electrice și electrocasnice, baterii, anvelope, și mase plastice. Valorificarea materialelor reciclabile presupune diminuarea efectului de seră, poluării apelor, economisirea cheltuielilor pentru energie și promovează conservarea resurselor naturale ale pământului. Consolidând ideile promovate mai sus, aș vrea să spun că un mediu mai curat, mai sănătos și mai frumos începe la noi acasă și anume în familie. Doar atunci când prin propriul exemplu, noi maturii, vom promova reciclarea sub toate formele acesteia, copiii noștri , tânăra generație vor fi motivați a prelua un exemplu bun și sănătos spre promovarea și valorificarea unui mediu favorabil de trai. O considerabilă importanță în promovarea reciclării și a mediului curat contiuă în mediul

¹⁴⁶ Paul H. Stahi Folclorul și arta populară românească, editura Meridiane, București, 1968, p. 19

educațional. Cu siguranță promovarea acestei idei persistă nu doar la lecțiile de biologie sau geografie, dar prin intermediul interdisciplinarității valorificăm educația reciclării în cadrul tuturor subiectelor educaționale. Fără îndoială că această educație va fi binevenită tuturor elevilor și studenților ca viitori promotori a unui mediu sănătos.

Trăim într-o lume perfectibilă în care tot ce este astăzi nou, mâine va deveni vechi. Societate necesită noi invenții și descoperiri, progresul tehnic nu stă pe loc el înaintează fără oprire sau răgaz. Generația tânără deja au alte idei și păreri diferite de celelalte anterioare. Încă de mici elevii trebuie să fie învățați să creadă în propriile puteri și să-și dea frâu imaginației. Este foarte importantă dezvoltarea creativității noii generații. Ce înseamnă, de fapt, creativitatea? De la autor la autor terminologia variază, dar în fond sensul rămâne același cel care a introdus termenul de creativitate este Gordon Allport, în 1937, dar el reducea noțiunea la atitudini, inteligență sau trăsături temperamentale, astfel Gordon Allport, apreciază că fenomenul creativității desemnează un ansamblu de trăsături proprii fiecărui individ la un anumit nivel, iar potențialul creativ existent la toți oamenii poate fi actualizat și dezvoltat.¹⁴⁷ Mielu Zlate consideră că creativitate este capacitatea gândirii umane de a găsi soluții noi, de a da naștere unor idei sau unor lucruri necunoscute anterior.¹⁴⁸ În concluzie aș putea spune că creativitatea este progres, dezvoltare, creare a ceva nou, util și efektiv.

Dezvoltarea celor trei motive: arta populară, reciclarea și creativitatea formează baza gândirii unui cetățean conștiincios, care și-ar asuma: istoria identității naționale, promovarea unui mod de viață sănătos și natural pentru asigurarea unui viitor luminos și prielnic generațiilor viitoare. Dezvoltând cele trei valori elevilor la obiectele de studiu în ansamblu pot conduce la formarea unor obiecte decorative cu esența identității naționale prin prisma materialelor reciclabile formate cu multă creativitate.

În continuare voi prezenta un produs format cu ajutorul materialelor reciclabile care reprezintă un obiect decorativ promovând identitatea național prin ramura artei populare și anume-olăritul. Pentru realizarea ulciorului decorativ am reciclat garafe din plastic, ață de bumbac, ață de lână de diferite culori, clei eco din amidon dizolvat în apă și pentru decorare am folosit rumegușul creioanelor colorate. Această activitate a fost realizată la lecția interdisciplinară de educație tehnologică, modulul reciclare creativă și educația plastică modulul opere de artă națională. Astfel de activități nu doar trezesc interesul copiilor și sporesc dezvoltarea creativității și originalității, dar și promovează identitatea națională prin prisma materialelor reciclabile.

¹⁴⁷ Gordon W. Allport Structura și dezvoltarea personalității, editura Didactică și Pedagogică, București, 1991, p. 96

¹⁴⁸ Mielu Zlate Patelimon Golu, Psihologia copilului, Editura Didactică și pedagogică, București, 1998, p. 117

În concluzie aș dori să menționez că un viitor frumos depinde de un prezent conștient și un trecut promovat. În viitor vom avea roadele acelor semințe pe care le sădim și cu grijă le creștem în sufletele copiilor noștri. Un copil care își cunoaște trecut și rădăcinile, crește și înflorește creând un viitor prosper pentru sine și apropiații lui. Tezaurul poporului ne sunt stămoșii și arta populară de care

ne mândrim, noi suntem prezentul care promovează un mod de viață sănătos și susține reciclarea, iar creativitatea copiilor ne va forma un viitor care va avea o istorie frumoasă.

Referințe bibliografice:

1. Allport Gordon W. Structura și dezvoltarea personalității, editura Didactică și Pedagogică, București, 1991.
2. Opresu Gheorghe Arta țărănească la români, București, 1922.
3. Stahi Paul H. Folclorul și arta populară românească, editura Meridiane, București, 1968.
4. Zlate Mielu, Golu Patelimon Psihologia copilului, editura Didactică și pedagogică, București, 1998.
5. <https://dexonline.ro/definitie/identitate> (vizitat 19.04.2023).

IMPORTANȚA LECTURII

**Profesor pentru învățământul primar și preșcolar, Cotuțiu Ana Maria,
Școala Gimnazială Internațională Spectrum, Cluj**

În ziua de astăzi, nivelurile de stres pot fi destul de mari, mai ales acolo unde responsabilitățile de la locul de muncă se cumulează cu cele de acasă. Există o mulțime de modalități de a te relaxa, iar lectura este una dintre cele mai simple. Dacă răsfoiești paginile unei cărți la finalul zilei, mai ales dacă a fost una dificilă, acest lucru te va ajuta să te calmezi și chiar să dormi mai bine.

Cititul este cea mai bună modalitate de a-ți îmbogăți vocabularul, prin urmare de a-ți îmbunătăți exprimarea orală și scrisă. Cărțile îți deschid porțile către numeroase universuri fascinante. Dacă ești pasionat de orice domeniu, cărțile îți pot hrăni și satisface curiozitatea. Cărțile sunt covorul nostru magic care ne ajută să călătorim în toată lumea și să descoperim locuri și culturi diferite, să cunoaștem oameni și povești nemaipomenite.

Azi ne este din ce în ce mai dificil să-i facem pe copii să citească și pare imposibil uneori acest lucru. Menirea noastră ca și cadre didactice este de a le dezvolta această plăcere pentru lectură folosind cât mai multe metode și strategii interesante. Este foarte important modul în care citim și cât de bine stăpânim cititul, existând mai multe tipuri de citire. Citirea corectă presupune citirea fără silabisire, fără adăugiri, repetări sau inversiuni de sunete sau cuvinte, pronunțarea corectă a cuvintelor, manifestarea independenței în citirea unui text (fără ajutor). Citirea conștientă înseamnă înțelegerea celor citite, a mesajului comunicat de text, iar citirea expresivă înseamnă modularea vocii în funcție de semnele de punctuație și exprimarea unor stări afective sugerate de mesajul textului.¹⁴⁹ La clasă există o serie de algoritmi în lectură cum ar fi pregătirea pentru citire/lectură care include activități de captare a atenției, de trezire a interesului elevilor (motivarea pentru lectură) pentru textul ce urmează a fi citit. Un alt algoritm ar fi lectura integrală a textului ce poate fi efectuată de profesorul pentru învățământ primar (citire model) sau de către elevi (acasă sau în clasă, prin activitate independentă). Un ultim algoritm poate fi citirea pe fragmente, analiza textului și extragerea ideilor principale, alcătuirea planului de idei cu ocazia conceperii și proiectării lecției, profesorul împarte textul în fragmente.¹⁵⁰

Activitatea didactică la clasă se desfășoară, în general, astfel: citirea de către elevi, cu voce tare sau în gând, a primului fragment și sublinierea cuvintelor necunoscute, explicarea cuvintelor

¹⁴⁹ Liliana Catruna, *Jocul cuvintelor*, editura Aramis Print, București, 2005

¹⁵⁰ Magdalena Dumitrana, *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*, Editura Compania, București, 2001

necunoscute, formularea de întrebări și răspunsuri pentru clarificarea mesajului, formularea și notarea ideii principale a fragmentului citit, iar după parcurgerea aceluiași pași pentru ultimul fragment, pe tablă și în caietele elevilor se va regăsi planul de idei al textului citit .

Exemple de citire ar fi citirea în gând care contribuie la dezvoltarea memoriei vizuale și la o independență totală în citire, citirea selective care contribuie la evitarea învățării mecanice, la controlarea atenției elevilor și la formarea capacității de selecție, citirea în lanț care asigură exersarea citirii de către toți elevii clasei, citirea pe roluri care se aplică în cazul

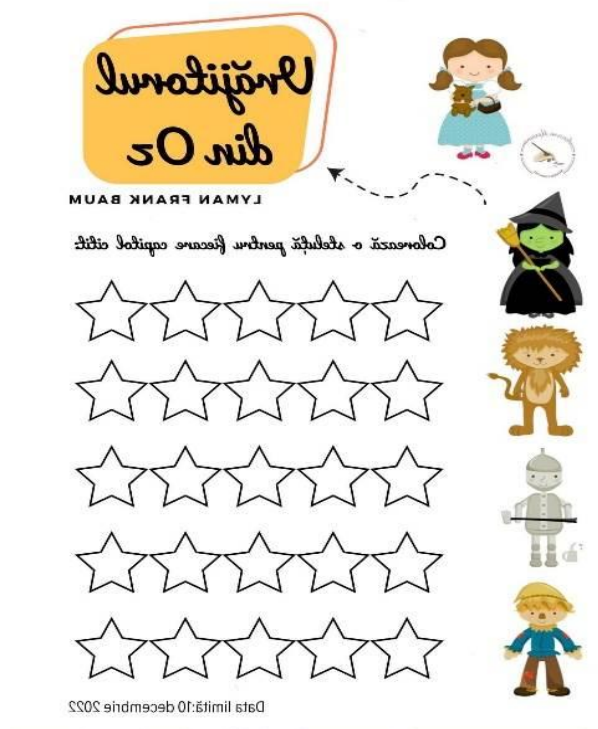

textelor dialogate, este un procedeu mult îndrăgit de elevi. Exemplele de tehnici ale analizei textului sunt, de asemenea, foarte importante iar aici aș dori să le enumăr pe cele mai des folosite la clasa mea. Intrarea în lumea textului o fac prin metodele de „spargere a gheții” sau de „încălzire”, care pot motiva elevii: brainstormingul, folosirea unor ghicitori sau proverbe. Atunci când îi pun să exploreze textul, elevii intră în contact direct cu textul (prin lectura cu voce tare, prin lectura în gând etc.). Ieșirea din lumea textului se poate realiza prin dramatizări, jocuri de rol; prezentarea mesajului textului prin alte modalități de exprimare (desen, modelare etc.).

Exemple de lecture realizate la clasa mea

FIȘĂ DE LECTURĂ	
Titlul lecturii este.....
Autorul lecturii este.....
Personajele lecturii sunt.....
Cuvinte necunoscute:	<div style="border: 1px solid black; height: 40px;"></div>
Expresii deosebite :	<div style="border: 1px solid black; height: 60px;"></div>
Povestirea pe scurt a textului:
M-a impresionat foarte mult.....pentru că.....
DESEN:	<div style="border: 1px solid black; height: 50px;"></div>

Fișe folosite la clasă

Cufărul cu lecturi a fost o activitate foarte îndrăgită de copiii prin care i-am motivat să citească cât mai multe cărți. Pe măsură ce elevii termină de citit o carte, vor primi un bănuț pentru a nota titlul și autorul cărții citite, iar apoi bănuțul va fi lipit pe cufăr. Elevul care a citit deja 5 cărți și a lipit pe cufăr deja 5 bănuți va primi la a șasea carte citită un rubin, trecând astfel la nivelul următor. Elevul care a citit 10 cărți, 5 cu un bănuț și 5 cu un rubin, la a unsprezecea va primi un diamant pentru a nota titlul și autorul și pentru a o lipi pe cufăr, trecând astfel la ultimul nivel. Atunci când elevul spune că a terminat de citit o carte și cere bănuț sau diamant pentru a le lipi pe cufăr, învățătoarea poate să-i adreseze câteva întrebări simple de unde se va vedea clar dacă elevul a citit sau nu cartea.

O altă activitate foarte interesantă a fost punerea în practică la clasă, o dată pe săptămână, ora de lectură. Așadar, am pornit de la a da un titlu acestei activități și de a-i aloca timpul special. Clubul de lectură „Cartea, liniștea și eu” a avut loc în fiecare vineri de la ora 12:00 la ora 12:45 în sala de clasă. Elevii au primit la începutul anului școlar o listă cu cărțile propuse pentru acest club. Fiecărei luni i-a fost alocată o carte-obligatorie, dar și posibilitatea de a citi și alte cărți. Cartea lunii a fost dezbătută în fiecare ultimă vineri a lunii în cadrul unei ore-activități mai speciale. Copiii cititori au fost recompensați cu diverse daruri care de cele mai multe ori aveau legătură cu cartea citită. Astfel, elevii au reușit să citească cel puțin 10 cărți într-un an școlar. Scopul acestei activități a fost motivarea elevilor de a citi zilnic.

Aș dori să închei cu un citat foarte drag mie:

„Adevăratul cititor, la fel cu adevăratul drumeț, e acela care citește de dragul de a citi, care își face din satisfacțiile ce-i provoacă lectura deprinderi superioare și care nu obosește niciodată” (Perpessicius).¹⁵¹

Bibliografie:

1. Catruna Liliana , *Jocul cuvintelor*, editura Aramis Print, București, 2005
2. Dumitrana Magdalena, *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*, Editura Compania, București, 2001
3. Ion Berca, *Metodica predării Limbii Române*, editura Didactică și Pedagogică, București, 1964

¹⁵¹ Ion Berca, *Metodica predării Limbii Române*, editura Didactică și Pedagogică, București, 1964

ACTIVITATE OPȚIONALĂ MICII MUZICIENI

Profesor Ioniță Ionela Tatiana
Școala Gimnazială nr. 308, București

Motto:

„Muzica trezește în sufletul copiilor stări emoționale deosebite, le dezvoltă sensibilitatea și receptivitatea artistică”

DOMENIUL ESTETIC SI CREATIV

DURATA: 1 AN; 1 DATA PE SĂPTĂMÂNĂ (20-25 MIN.)

LOCUL DESFĂȘURĂRII : SALA DE GRUPĂ

ARGUMENT

Muzica face parte din viața copilului, îl însoțește în joc și în activitatea intelectuală, îl captivează, îl antrenează, îi trezește atenția și interesul contribuind indiscutabil la ușurarea procesului de învățare.

Cu încărcătură prin excelență emoțională, muzica adresează mesaje vieții afective și facilitează înțelegerea mai profundă a unor gândiri, situații evenimente, deschizând noi căi de cunoaștere a realității pline de farmec, de culoare și poezie.

Arta deschide căi spre cunoașterea realistă prin limbajul imaginilor artistice. Prin artă se dezvoltă sensibilitatea, gustul pentru frumos, se întregește cunoașterea realității cu date semnificative care dau nuanțele, coloritul, finețea, poezia. Muzica, cea mai profundă dintre arte este exprimarea ideilor și sentimentelor prin, mijlocirea sunetelor muzicale mesajele ei sunt adresate afectivității, sensibilității.

Îmbrăcat în minunata haină a sunetului cântecul, jocul și dansul popular dezvăluie copiilor frumusețile și bogățiile patriei, faptele de vitejie ale înaintașilor, trezind în sufletul lor mândria de a fi român, curajul de a înfrunța valurile vieții.

Orice educatoare înzestrată cu voce și talent în interpretarea vocală și instrumentală, trebuie să ofere copiilor „fărâme” de muzică, din miracolul acestuia, făcându-l să vibreze și creându-le clipe de încântare și bucurie.

Parte integrată a educației estetice, muzica contribuie într-o mare măsură la crearea premiselor necesare dezvoltării reprezentărilor, noțiunilor, emoțiilor și sentimentelor estetice ale copiilor. Prin mijloacele de bază ale educației muzicale: cântece, jocuri cu text și cânt, jocuri muzicale, audiții, preșcolarii se deprind să asculte muzica, îndeosebi muzica vocală, trezindu-li-se dorința de a cânta și

ei. Orizontul artistic al copiilor se dezvoltă prin dezvăluirea conținutului de idei și a formelor de expresie artistică a pieselor muzicale audiate. Educația muzicală contribuie la formarea unei personalități armonioase, sensibile și creative, fiind considerată un mijloc esențial de cultivare spirituală a omului. Muzica vocală este mai ușor percepută de preșcolari. Dezvoltarea auzului muzical presupune dezvoltarea simțului melodic, a simțului ritmic și dinamic, a sensibilității pentru o intonație justă, precisă.

Permanent ne-am preocupat de perfecționarea metodelor și procedeele folosite în cadrul activităților de educație muzicală, pentru reușita lor având în vedere atât valențele instructive dar mai ales cele formative ale muzicii.

Vârsta preșcolară este considerată cea mai importantă pentru acumulare de impresii puternice, pentru formare de deprinderi iar educația muzicală este cea mai profundă și complexă dintre arte, muzica impresionând de timpuriu copiii preșcolari.

Cântecele le produc emoții plăcute, puternice, le întovărășesc jocul și plimbările – fac parte din distracțiile lor care le leagă copilăria.

Cântecele audiate, învățate acasă sau la grădiniță, produc copiilor bucurie, plăcere, destidere și confort.

Muzica, contribuie la formarea unei personalități integre și armonioase oferind multiple căi de modelare a ființei umane. Am dorit ca acest program opțional să fie atractiv, oferind un colorit aparte stilului didactic și influențând benefic rezultatele învățării. Fiind o activitate opțională la nivelul disciplinei, ea reprezintă o ofertă puțin diferită de cea propusă de programă.

„Educătorul este acela care dă viață metodelor și de calitatea pregătirii lui depinde ritmul și calitatea înnoirii întregului învățământ, inclusiv a tehnologiilor de lucru” (D. Salade).

OBIECTIVE CADRU

Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj muzical

Dezvoltarea capacității de receptare a muzicii și formarea unei culturi muzicale

Cultivarea sensibilității , a fanteziei , a imaginației și creativității muzicale

Formarea capacităților de exprimare prin muzica.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ

Obiective operaționale	Activități de învățare
<ul style="list-style-type: none"> - să cânte individual sau în grup cântece simple , la unison ; cu respirație și dicția corectă . - să diferențeze auditiv timbrul și intensitatea sunetelor din mediul apropiat și al sunetelor muzicale - să intoneze cântece pentru copii - să cânte cântece cu elemente armonico – polifonice ; - să manifeste interes pentru muzica de toate genurile (populară , cultă , pentru soliști , pentru ansambluri de divertisment pentru copii . - să intoneze cântece pentru copii; - să diferențeze auditiv și să coordoneze mișcărilor cu caracterul cântecului 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de tehnică vocală - exerciții de intonație - diferențiază sunetul vorbit de cel cântat și sunetele produse de diferite obiecte sonore ; - cântă în colectiv în grupuri mici și individual împreună cu sau acompaniați de educatoare . - acompaniază cântecele cunoscute cu mișcări corporale obiecte sonore sau jucării muzicale (toba , clopoțel , tamburina) - asociază mișcarea liberă a cântecului, mișcarea regulată de timpii egali ai măsurii sau de text .

CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

Practica vocala (cântare vocală)

1. Vocea :

- sunete vocale , vocea utilizată în cântece și vorbire ;
- sunete din natură ;
- sunete produse de diferite obiecte sonore
- sunete produse de diferite instrumente muzicale (toba , vioara , orga etc.) ;

2. Elemente de limbaj muzical

Sunetul muzicii :

- sunete din natura și din viața cotidiană ;
- sunetul muzical și zgomotul ;
- calitatea sunetului muzical , durata , înălțimea , intensitatea;

3. Ritmul muzicii

- sunete lungi și scurte ;
- pauzele ;
- tempoul mișcării constante ;
- rărirea sau accelerarea mișcării ;

4. Melodia :

- sunete înalte și joase ;
- nuanțe – tare – încet ;
- timbrul ;

- audiții muzicale.

Bibliografie:

1. Curriculum pentru învățământul preșcolar 3 – 6/7 ani, (2009), Editura Didactică Publishing House, București
2. Bârlădeanu Viorel – Culegere de cântece pentru copii :Vesel Soarele Răsare , Editura Tehnica – Spiru Haret 1994
3. Decebal Burlacu , Victoria Karpis – Culegere de cântece , Editura Gheorghe Caitu Alexandru , 1995
4. Adrian Caltun , Liliana Cristea – Educație muzicală Ghid pentru activități opționale , Editura Tehno – Art , 2005
5. Corina Palade , Laurențiu Palade :Muzică vocală – disciplina opțională Editura Taida – Iași

LĂZĂRELUL- EXERCİȚIU DE IDENTITATE

Profesor învățământ primar Vierașu Daniela
Școala Gimnazială Nr.188 București

Lăzărelul este un obicei strămoșesc, întâlnit în sudul României (Muntenia, Dobrogea, suburbiile Bucureștiului).

Se practică în ziua dinaintea Floriilor, denumită Sâmbăta lui Lazăr. În această zi, ortodocșii români prăznuiesc pe Lazăr din Vitania, fratele Martei și al Mariei, cel înviat de Isus Hristos înainte de Intrarea în Ierusalim. Tot în această zi este amintit și Lazăr cel sărac din evanghelia după Luca (XVI 19-31), dar și un alt Lazăr, numit și Lăzărel, pierdut din cauză că mama lui nu i-a făcut plăcinte.

Această zi mai este numită și Moșii de Florii și reprezintă un prilej pentru ca femeile să pregătească tot felul de copturi , dar mai ales plăcinte cu mere pe care să le împartă oamenilor sărmani, celor fără ajutor, ori familiilor cu mulți copii, anume pentru ca să nu pățească precum mama lui Lăzărel, sau ca fratele cel bogat care nu a vrut să-i dea lui Lazăr cel sărac nici o firimitură de pâine de la masa lui îmbelșugată ca să-și potolească foamea. Se comemorează morții și se dă de pomană, pentru că se spune că, fără deosebire, aceștia așteaptă la poarta Raiului .

În această zi, fetele sădesc flori pentru că zic și cred că le va merge bine.

Conform datinii, încă de dimineață, în Sâmbăta lui Lazăr, un grup format din 3-5 fete cu vârste mici, între 6 și 12 ani, umblă din casă în casă și cântă un cântec monoton (colind) care descrie moartea nefericită și înmormântarea unui tânăr numit Lazăr. Povestea începe cum a cerut acesta mamei sale să-i facă plăcintă, iar ea nu a vrut, cum a plecat apoi cu oile în pădure, cum s-a urcat pe o creangă de

copac să scuture frunze oilor, apoi cum, bătând vântul, creanga s-a rupt. Una din fete este îmbrăcată în alb, simbolizând o mireasă, iar acțiunea lor se numește umblatul cu Lăzărița sau cu mireasa. Această fată poate purta în păr beteală, ori flori de lămâiță (iasomie). Celelalte fete care reprezintă alaiul, sunt îmbrăcate în haine obișnuite, pot purta flori în păr și pot împodobi cu flori chiar coșul de nuiiele pe care îl poartă cu ele.

În vechime, fata îmbrăcată în mireasă, Lăzărița, se preumbla printre celelalte câte doi-trei pași înainte și câte doi-trei pași înapoi, fără a rosti un cuvânt. Numai tovarășele sale cântau (colindau).

Există mai multe variante ale cântecului, având aceeași desfășurare epică și consemnate de etnografi, iar una dintre ele este următoarea:

„Lazăr mă-sa l-a făcut / Lazăre, Lazăre / La o mare sărbătoare, / Lazăre, Lazăre / Scoală maică, măicușoară / De-mi fă albă turtișoară! / Mă-sa degrab s-a sculat / Pe ochi negri s-a spălat / Și lui Lazăr ce i-a dat? / Mâna mă-si-a sărutat / Oițele au pornit / Oițele-au flămânzit / La pădure mi-a plecat / Mugur verde-a scuturat / Mieilor și oilor / Vânt de vară mi-a bătut / Copacul s-a clătinat / Din copaciu mi-a căzut / Sângele l-a podidit / Și pe nas și pe guriță / Lazăr avea trei surori / Trei surori pe trei cărări / A mai mare, mai domoală, / A mai mică, mai voinică / L-au cătat pân l-au găsit / Pe mâini dalbe l-au adus, / În lapte dulce l-au scaldat, / În lapte dulce cu juniță / Sus pe masă mi l-au pus / Și frumos mi l-au gătit / Cu-antiriu de cununie / Și cu brâu de iasomie / Și lăturile-au vărsat / Subt umbrar ulucilor / În calea voinicilor / Unde-i dragul fetelor / În mărul bătrânilor / În ardeiu sârbilor / Și piperul grecilor / În vinul boierilor / În jimbla cucoanelor / La anul și la mulți ani!”¹⁵².

¹⁵² G. Dem Teodorescu, *Vasilica. Plugușorul. Orații de nuntă. Paparudele și Caloianul*, Editura Librăriei Universale „Alcalay & Co” 1930 pagina 113-114

În coșul de nuiele împodobit , fetele vor strânge ouăle albe pe care le primesc de la cei pe care îi colindă, și pe care, după ce le vor împărți între ele, le vor vopsi de Paște. În afară de ouă, mai primesc fructe sau bani.

Într-una din mahalalele vechi ale Bucureștiului, povestea lui Lazăr este alta până la momentul cu surorile, cu scăldatul, și anume : Se zice că Lazăr era mititel. Într-o zi, scâncea și îi cerea mamei sale să-i facă plăcintă. Mama lui torcea la gura sobei.Lazăr se ducea la dânsa, o trăgea de mână, să se ridice și să-i facă plăcintă. Mama îl respingea și cu mâna și cu vorbe bune, împăciuitoare. Lazăr se îndârji și mai rău și se trânti la pământ, până ce se trânti și căzu peste fusul pe care mama lui îl scăpă din mână. De aici, povestea e la fel.

În unele zone din România, umblă cu colindatul câte o fată singură.

Această datină este întâlnită și la aromânii din Peninsula Balcanică. La aceștia, una din fete, de regulă cea mai mică, poartă un bățator de lână imbrăcat cu haine de fecior, iar cei care le primesc pe Lazarine, fac glume, zicând că frumos mire și-a ales, apoi îi urează pentru la anul un făt-frumos drept mire. Motivul pentru care este aleasă cea mai mică, este tocmai acela de a nu fi afectată de glumele sau urările gazdelor.

Aromânii din Tesalia obișnuiesc să facă o păpușă care reprezintă un băiat și pe care o poartă de-o mână și de alta două fete sau doi băieți, căci aici umblă și băieții cu Lazarul. Fiecare copil poartă în mână un coș împodobit de el însuși cu flori naturale.

În comunitatea grecească din Dobrogea, fetele repetă cu o săptămână înainte trei cântece, în românește și în grecește, pe care apoi le vor cânta în sâmbăta de Florii.Cetele sunt cu mult mai mari,

formate din câte 10-15 fete cu vârste cuprinse între 14-15 ani.”M-am sculat de dimineață” se cântă până în jurul orelor 9-10 a.m. Apoi, până seara, se cântă alte două cântece în grecește. Primesc ouă, făină și bani.Toate fetele din ceată se îmbracă în costumul tradițional.Obiceiul se practică și acum în comuna Izvoarele, jud.Tulcea.

În studiul său etnografic” Sărbătorile la Români”(apărut în 1899), Simion Florea Marian menționează o variantă spectaculoasă a Lăzărelului, practicat de femeile rome din toată Peninsula Balcanică. Ele se împodobesc cu flori pe cap și pe corp și colindă în grupuri de 3-4 pe la casele creștinilor de la care au împrumutat obiceiul, cântând în limba românească, țigănească, turcească, bulgărească, după caz.Una dintre ele cântă dintr-un instrument specific și din gură, iar celelalte 2-3 dansează, având pe piept și pe cingătoare diferite obiecte sunătoare, asemenea celor atârinate de călușari de-a lungul piciorului.Li se dau bani, pâine sau orice altceva poftesc.Se numesc Lazarchii, Lazareti sau Lazarini.

Lăzărelul este un ritual care păstrează amintirea ceremoniilor antice dedicate zeilor vegetației (Dionysos, Adonis, Afrodita, Attis, Osiris), iar plângerea rituală a eroului are rolul de a asigura învierea prin formele vegetale ale câmpului.

După o perioadă de documentare, de activități integrate având drept scop redescoperirea tradițiilor românești de primăvară, am reconstituit cu multă bucurie câteva dintre acestea, cu elevi de clasa a patra din Școala Gimnazială Nr.188 (în fotografii) București, iar Lăzărelul, despre care nu știau nimic, nici măcar mulți dintre părinți, ne-a cucerit pe toți, ne-a făcut să reflectăm la câtă bucurie și sens pierdem abolind obiceiurile și tradițiile străvechi pe altarul existenței noastre tehnologizate sau în favoarea unora de pe alte meleaguri.

Bibliografie:

1. MARIAN, Simion Florea, *Sărbătorile la români*, vol.II, Editura Fundației Culturale Române, București, 1994
2. TEODORESCU, G.Dem, *Vasilica.Plugușorul.Orații de nuntă.Paparudele și Caloianul* Editura Librăriei Alcalay & Co, București, 1930

PROIECT DIDACTIC-EDUCAȚIE CIVICĂ

Prof. înv. primar, Lupei Ramona
Școala Gimnazială „Ion Creangă Gâștești
Mun. Pașcani, jud. Iași

CLASA: a III-a

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: Școala Gimnazială ”Ion Creangă” Gâștești

PROF. ÎNV.PRIMAR: Lupei Ramona

ARIA CURRICULARA: Om și societate

DISCIPLINA: Educație civică

UNITATEA TEMATICĂ: *Raporturile noastre cu ceilalți.*

SUBIECTUL LECȚIEI: Grupul de prieteni

TIPUL: Lecție de însușire a cunoștințelor

FORMA DE ORGANIZARE: activitate integrată

DISCIPLINĂ INTEGRATĂ: Limba și literatura română;

DURATA: 45 minute

SCOPUL LECȚIEI:

Formarea unor comportamente relaționale privind constituirea grupurilor sociale;

Formarea unor atitudini favorabile luării deciziilor și exprimării opiniilor personale în ceea ce privește activitatea grupurilor din care fac parte.

COMPETENȚE SPECIFICE:

Educație civică:

1.3. Explorarea grupurilor mici și a regulilor grupului;

2.3. Explorarea unor relații existente între oameni în cadrul grupului;

3.1. Relaționarea pozitivă, în grupuri mici, pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru;

Limba și literatura română:

1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil;

3.3. Formularea unei păreri despre o povestire/personajele acesteia

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O₁- SĂ APLICE REGULA DE REZOLVARE PENTRU ARITMOGRIF;

O₂- SĂ ÎȘI EXPRIME OPINIA DESPRE COMPORTAMENTELE MANIFESTATE DE PERSONAJELE DINTR-UN TEXT DAT;

O₃- SĂ IDENTIFICE COMPORTAMENTELE POZITIVE SPECIFICE RELAȚIEI DE PRIETENIE;

O₄– să își autoevalueze relația de prietenie față de semenii;

O₅- SĂ ANALIZEZE COMPORTAMENTE POZITIVE/NEGATIVE ÎN RELAȚII DE PRIETENIE;

O₆ – SĂ PRECIZEZE VALORI SPECIFICE RELAȚIILOR DE PRIETENIE ÎN CADRUL UNUI GRUP;

STRATEGIA DIDACTICĂ: euristică, deductivă;

METODE ȘI PROCEDEE: conversația, explicația, expunerea, problematizarea, brainstorming;

MIJLOACE DIDACTICE: videoproiector, laptop, material PPT cu sarcini de lucru; manual, caiete, instrumente de scris, fișe de lucru;

FORME DE ORGANIZARE: frontal, individual;

RESURSE:

- **umane:** 14 de elevi
- **materiale:**, videoproiector, laptop, material PPT cu sarcini de lucru; manual, caiete, instrumente de scris, fișe de lucru; flipchart
- **timp:**45 minute

EVALUAREA:

METODE DE EVALUARE: observarea sistematică a elevilor

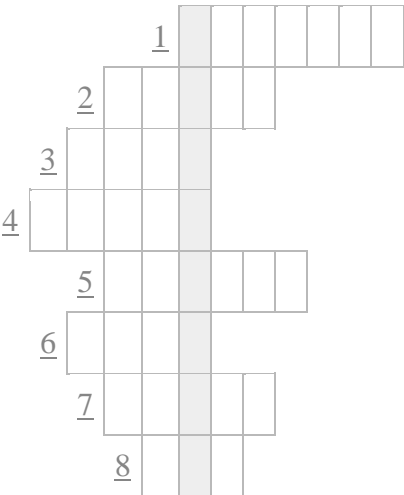
FORME DE EVALUARE: aprecieri verbale

BIBLIOGRAFIE:

- Programa școlară aprobată prin ordinul ministrului Nr. 5003/2.12.2014;
- Adina Grigore, Cristina Ipate-Niță- *Educație civică- Manual pentru clasa a III-a*, Editura Ars Libri , 2021

SCENARIUL DIDACTIC

Etapele lecției	Ob op.	Elemente de conținut	Metode, procedee	Materiale didactice	Forme de organiza re	Evaluare
1.Moment organizato-ric		Se asigură climatul necesar desfășurării orei în condiții optime și se verifică dacă toți elevii au cele necesare desfășurării orei de Educație civică.	Obsevația	Caiete	Frontal	Aprecieri verbale
2.Captarea atenției	O1	<p>Elevii vor primi fișe de lucru cu un rebus (anexa 1). Soluția rezolvării: PRIETENI.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Întâmplări prezintă de personaje trăite (povești). 2. Cu poezii, povești sau basme, eu pot citi o (carte) 3. Capra i-a povățuit, dar ascultare nu i-au dat (iezi). 4. La bunica a plecat, purtând pe cap neîncetat o scufie (roșie). 5. Mare sau mică, la scris cuvinte te-ajută (literă). 6. Din câte două pagini alcătuite, cu imagini și scris acoperite (file). 7. Elevul ordonat are:stilou,creioane,ascuțitoare, adunate în (penar). 	Explicația Joc didactic	Rebus	Individu al	Observarea sistematică

		8. Când stiloul s-a stricat la el apelez îndat (pix).				
3. Anunțarea temei și a obiectivelor		Se anunță și se notează tema: Grupul de prieteni. Se vor enumera obiectivele lecției care vizează dobândirea de noi cunoștințe, comportamente și atitudini în relaționarea cu prietenii.	Conversația	Caiete manual	Frontal	
4. Dirijarea învățării	O2	La videoproiector este prezentată povestirea <i>"Doi prieteni"</i> de Anton Pann, în format PPT. Se citește povestirea de către doi –trei elevi. După lectură se va purta o discuție prin care se vor urmări răspunsuri concludente la întrebările: - Care este titlul povestirii? - Se potrivește titlul cu finalul întâmplării? - Cum ați fi procedat voi în astfel de situație?	Lectura Conversația Problematizare	Videoproiector PPT	Frontal	Aprecieri verbal
	O3	Reținem: În urma analizei fragmentului, se trag concluzii referitoare la relațiile de prietenie, sentimente care se există într-o relație de prietenie, relații care se stabilesc în cadrul unui grup de prieteni. Elevii primesc o fișă pe care o vor lipi în caiete și vor completa schema lecției cu informațiile desprinse: GRUPUL DE PRIETENI 1. Ce este GRUPUL de PRIETENI?	Conversația Explicația	Manual Caiet Videoproiector	Frontal	Observarea sistematică
	O3	Este un GRUP DE PERSOANE care au pasiuni, preferințe, preocupări comune; 2. În grupul de prieteni se stabilesc RELAȚII bazate pe: - încredere	Exercițiul	Fișe de lucru	Frontal	Aprecieri verbale

	<p>- cinste ajutor reciproc</p> <p>3. Între prieteni apar</p> <p>O3 SENTIMENTE:</p> <p>- afecțiune - respect - compasiune</p> <p>O4 Elevii primesc o fișă de lucru și lucrează concomitent cu elevii care ies și completează răspunsurile la videoproiector.</p> <p>O5 1. Citește cuvintele de mai jos. Taie cele care nu se potrivesc în relația de prietenie.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ură - ajutor - respect - minciună - invidie - colaborare - adevăr <p>2. Completează propozițiile cu cuvinte din coloana alăturată: _(Prietenii)_ la nevoie se cunosc. Prietenii se _(se respectă)_ între ei. Prietenia se bazează pe _(sprijin reciproc)_.</p> <p>3. Autoportret. Elevii vor alcătui trei enunțuri în care vor preciza de ce pot fi considerați niște prieteni adevărați</p> <p>3. Ordonează cuvintele, astfel încât să obții proverbe.</p> <ul style="list-style-type: none"> - cunoaștere, nevoie, la, se, Prietenul - face, prieten, o, mult, un, bani, mai, cu , decât, pungă - cunoaște, de, vreme, prietenul, se , nevoie, la 	<p>Conversați a</p> <p>Exercițiul</p> <p>Problematizarea</p> <p>Exercițiul</p>	<p>Indiv- dual</p> <p>Frontal</p> <p>Indivi- dual</p>	<p>Autoevaluarea Aprecieri verbale</p> <p>Aprecieri verbale</p>
--	---	--	---	---

5.Obținerea performanței	O6	La videoproiector se va proiecta o situație-problemă. După prezentarea situației, li se va cere elevilor să spună dacă personajul a procedat corect și să argumenteze răspunsul.	Problematizare Conversația	Videoproiector Manual PPT	Frontal	Aprecieri verbale
6.Asigurarea de feedback și a transferului		Elevii vor primi piese de puzzle pe care vor scrie câte un cuvânt despre ceea ce le sugerează termenul PRIETENIE. În final ei vor asambla piesele de puzzle și vor obține o inimă.	Brainstorming	Planșă Postituri	Individual Frontal	
7.Încheierea lecției		Elevii primesc temă pentru acasă: Alcătuiți un text de maxim 7 rânduri în care să prezentați o întâmplare petrecută în cadrul grupului de prieteni din care faceți parte, cu ocazia căreia ați dovedit că sunteți prieteni adevărați.. Se fac aprecieri generale și individuale. Sunt notați elevii care s-au remarcat pe parcursul orei.	Conversația		Frontal	Aprecieri verbale

Așa da!

Așa nu!

PROIECT DE ACTIVITATE- MODELAJ FARFURIA

**Profesor învățământ preșcolar Pîrvu Nicoleta,
Grădinița M.Ap.N. Nr.2, București
Educatoare Zaim Iuliana, Grădinița M.Ap.N. Nr.2,
București**

TEMA DE STUDIU: „Cine/ce suntem? ”

TEMA PROIECTULUI: „Sunt un pui de românaș”

DOMENIUL DE ACTIVITATE: Domeniul Estetic - Creativ (DEC)

TIPUL ACTIVITĂȚII: Formare și exersare de priceperi și deprinderi

MIJLOC DE REALIZARE: Modelaj „Farfuria tradițională”

SCOPUL ACTIVITĂȚII:

- ✓ Formarea și exersarea priceperilor și deprinderilor de a confecționa lucrări originale, utilizând tehnici variate de lucru;
- ✓ Dezvoltarea imaginației creatoare, a sensibilității și a gustului frumos;
- ✓ Educarea capacității de a aplica norme de securitate personală și norme de curățenie în spațiul de lucru.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE :

O₁ - Să denumească cel puțin două materiale de lucru aflate pe măsura, pe baza experienței anterioare;

O₂ - Să modeleze prin mișcări circulare, disculare și translatorii a palmelor față de planșetă;

O₃ - Să-și evalueze lucrarea personală sau a altui coleg, folosind cel puțin un criteriu enunțat de educatoare (acuratețea lucrării, finalitate, estetică).

STRATEGII DIDACTICE:

METODE ȘI PROCEDEE: conversația, observația, explicația, demonstrația, exercițiul.

RESURSE MATERIALE: planșete, plastilină (de diferite culori), farfurii, Macheta - măsura tradițională, șervețele umede, etichete nume preșcolari, laptop, boxe.

LOC DE DESFĂȘURARE: Sala de grupă

DURATA: 15-20 minute

Nr. crt.	Etapele activității	Conținut științific	Strategii didactice	
			Metode și procedee	Mijloace de învățământ
1.	Organizarea Activității	Se asigură condițiile necesare desfășurării optime a activității: - aerisirea sălii de grupă; - aranjarea mobilierului; - pregătirea materialului didactic.		
2.	Captarea Atenției	Miorița le-a pregătit copiilor câteva surprize pe măsuțele de lucru.	Conversația	
3.	Anunțarea temei și a obiectivelor	Se prezintă tema activității și obiectivele urmărite pe tot parcursul acesteia. Copiii sunt invitați să modeleze diverse forme pentru a orna farfuria..	Conversația Explicația	
4.	Desfășurare a activității	<p>Intuirea materialului</p> <p>Se observă și se denumesc materialele de la măsuțe. Fiecare copil va realiza ornamentarea farfuriei.</p> <p>Explicarea tehnicii și a etapelor de lucru. Demonstrarea modului de lucru:</p> <p>- se explică și se demonstrează tehnicile pe care le vor folosi pentru realizarea lucrărilor, accentuându-se atât normele de securitate, igienă și curățenie în spațiul de lucru dar și de finalizare a acestora;</p> <p>- se realizează farfuria într-o manieră originală, prin modelarea</p>	<p>Conversația</p> <p>Observația</p> <p>Explicația</p> <p>Demonstrația</p> <p>Exercițiul</p> <p>Jocul</p> <p>Exercițiul</p>	<p>Materiale de lucru: planșete, plastilină (de diferite culori), farfurii, Macheta - măsuța tradițională, șervețele umede, etichete nume preșcolari, laptop, boxe.</p>

		<p>și asamblarea elementelor puse la dispoziție.</p> <p>Exerciții pentru încălzirea mușchilor mâinii:</p> <p>Se realizează exerciții de încălzire a mușchilor mâinilor, recitându-se versurile:</p> <p><i>Mișcăm degețelele</i> <i>Și batem palmuțele</i> <i>Pumnii strânși încetișor,</i> <i>Degete bat ușor.</i></p> <p><i>Știu să fac un fluturaș,</i> <i>Știu să cânt la fluieraș,</i> <i>Palmele mi le frământ</i> <i>Și la lucru atent sunt.</i></p> <p>Educatorea le urează copiilor spor la lucru.</p> <p>Executarea temei de către copii:</p> <p>Se acordă atenție respectării etapelor de lucru și acurateței lucrării. Supravegherea muncii independente și acordarea unor sugestii și ajutor acolo unde este cazul. În timpul lucrului se asigură climatul favorabil muncii independente prin audiție muzicală.</p>	Exercițiul	
5.	Evaluarea activității	<p>Copiii expun farfuriile pe macheta suport, măsuța tradițională. Se aplică metoda Turul Galeriei, copiii observă lucrările și verbalizează într-o manieră cât mai obiectivă modul în care acestea au</p>	Conversația	Macheta - măsuța tradițională

		fost realizate; se apreciază modul în care au fost respectate și aplicate criteriile de realizare a lucrării.		
6.	Încheierea activității	Se fac aprecieri asupra desfășurării întregii activități.	Conversația	

Bibliografie:

1. *Curriculum pentru învățământul preșcolar - prezentare și explicitări*, Editura DPH București 2009;
2. *Piramida cunoașterii – Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, 2014.

PROIECT DE ACTIVITATE

Prof.învțm. preș. Oplean Raluca

Prof.învțm. preș. Oplean Viorela

Grădinița M.Ap.N.Nr.2, Sct.1, București

Unitatea de învățământ: Grădinița M.Ap.N.Nr.2., București

Data:25.04.2023

Educatoare: Oplean Raluca/Oplean Viorela

Nivelul : I

Grupa: Mică „Grupa Ciupercuțelor”

Tema anuală:”Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?”

Tema săptămânii:”În lumea poveștilor”

Tema zilei: „Povestea bunicii”

Categorii de activități:

-Activități de dezvoltare personală (ADP)

-Activități liber-alese (ALA)

-Activități pe domenii experiențiale(ADE):

-DLC(educarea limbajului)

-DOS(activitate practică)

Tipul activității:consolidare și formare de priceperi și deprinderi

Forma de realizare: Activitate integrată: ADP+ALA 1+ADE-DLC(Educarea limbajului - joc didactic)+ DOS(Activitate practică-lipire)+ALA 2

Forma de organizare: Pe grupuri, frontal, individual

Locul desfășurării: Sala de grupă

Durata: O zi

Scopul activității: Aproximarea copiilor de minunata lume a poveștilor, prin participarea și implicarea activă în vederea stimulării comunicării, formării comportamentului empatic, dezvoltarea simțului practic și estetic.

Obiective operaționale:

O1: Să recunoască povestea și personajele pe baza unor imagini. Obiectivul se consideră realizat dacă toți preșcolarii au recunoscut cel puțin două personaje pe baza unor imagini.

O2: Să recunoască personajele după versurile date. Obiectivul se consideră realizat dacă toți preșcolarii au recunoscut cel puțin un personaj pe baza unor versuri date.

O3: Să recunoască personajele pozitive și negative din poveste. Obiectivul se consideră realizat dacă toți preșcolarii au recunoscut cel puțin un personaj pozitiv și un personaj negativ.

O4: Să lipească corespunzător materialele încadrându-se în spațiul dat și să utilizeze corespunzător instrumentele de lucru, respectând acuratețea lucrării. Obiectivul se consideră realizat dacă toți preșcolarii au utilizat materialele pentru a realiza Cartea poveștii.

Strategii didactice:

Metode și procedee: explicația, demonstrația, conversația, expunerea, exercițiul, dialogul, surpriza, jocul, lucrul în echipă, munca individuală, turul galeriei.

Mijloace didactice: planșe poveste, siluete personaje din povești, paleta-mânuță cartonată, puzzle, fișe cu personaje din poveste, cuburi lemn, coli carton, personaje din poveste, lipici, planșa model, diplome, tablă magnetică.

Forma de organizare: pe grupuri, frontal, individual.

Bibliografie:

Smaranda Maria-Cioflica, Camelia Lazar, Ziua bună începe la "Întâlnirea de dimineață", Editura Tehno-Art, Petroșani, 2009;

Curriculum pentru învățământul preșcolar(3-6/7ani);

"Psihopedagogia jocului", "Educația timpurie – o prioritate a învățământului românesc", Autor: Conf.univ.dr. Conona Petrescu, Editura ProUniversitaria;

Culea, Laurenția și colaboratorii, Activitatea integrată din grădiniță – Ghid pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar, Editura Didactică Publishing House, București, 2008.

1. Activități de dezvoltare personală (ADP)

a) Întâlnirea de dimineață:

- **Salutul:** „Bună dimineața, copii isteți”

- **Prezența**

- **Calendarul naturii**

- **Activitatea de grup:** „Ce povești am învățat?”

- **Noutatea zilei:** „Cartea bunicii”

b) Tranziții: „Noi suntem piticii

Piticii voinicii,

Piticii bărboșii

Cu scufițe roșii.”

2. Activități liber alese (ALA): Centre de interes

a) Artă: colorare în contur-fișe-personaje din poveste

Sarcina didactică: - să denumească materialele puse la dispoziție;

- să folosească tehnica coloratului corespunzător.

Material didactic: fișe, creioane colorate.

b) Construcții: construirea „Căsuța din poveste”

Sarcina didactică: - să denumească materialele puse la dispoziție;

- să construiască căsuța din povestea „Capra cu trei iezi”

Material didactic: cuburi lemn

c) Joc de masă: Puzzle cu povești

Sarcina didactică: - să denumească materialele puse la dispoziție

- să realizeze puzzle-ul cu povești

Material didactic: puzzle cu povești.

3) Activități pe domenii experiențiale (ADE):

DLC: - Educarea limbajului „Cartea bunicii” - joc didactic – Capra cu trei iezi.

Sarcini didactice: - recunoașterea poveștii și a personajelor pe baza unor imagini și amplasarea siluetelor la planșa potrivită;

- recunoașterea personajelor după anumite versuri;

-recunoașterea personajelor „bun” și „rău” ridicând mâna din carton verde sau roșu.

Regulile jocului: Copiii vor forma două echipe (echipa albastră și echipa galbenă), pentru fiecare răspuns corect ei vor fi aplaudați de către echipa adversă și vor primi câte o bulină, copiii vor recunoaște povestea/poveștile și personajele din imagini și vor așeza „umbra” personajelor din poveste la planșa corespunzătoare și vor spune personajul care lipsește. Vor recunoaște personajele după anumite ghicitori citite de către educatoare. Vor ridica mâna din carton verde sau roșie pentru a descoperi calitatea personajului. La finalul jocului se va face departajarea, echipa care a strâns cele mai multe buline se declara câștigătoare.

Elemente de joc: surpriza, aplauzele, mișcarea, ghicitoare, mânăuirea materialului, selectarea materialului, aprecieri verbale, buline albastre și roșii, ecusoane albastre și galbene.

a) Metode și procedee didactice: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul.

b) Mijloace de învățământ: planșe cu povești, siluete ale personajelor, plicuri cu ghicitori, mâini carton, tablă magnetică.

c) Forma de organizare: frontal, individual, pe echipe

DOS: -Activitate practică: ”Cartea mea”-lipire

Sarcină didactică:-să lipească corespunzător imaginile în cărticică;
-să păstreze acuratețea lucrării.

a) Metode și procedee: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul.

b) Mijloace de învățământ: imagini cu povești, cărticică, carton, lipici.

c) Forma de organizare: Frontal, individual, pe echipe.

4) Activități liber-alese (ALA2):

Joc de mișcare: ”Iedul doarme”

Descrierea jocului: Copiii stau în cerc în picioare, ținându-se de mâini. Un copil este ales să fie iedul și va sta în picioare cu ochii închiși (doarme), în timp ce ceilalți copii se învârt în jurul lui cântând: ”Iedul doarme și visează că papucii lui dansează/ Ce să-i dăm noi de mâncare/ Lapte dulce sau cafea/ Alege pe cineva”. Atunci iedul se ridică și cu ochii închiși trebuie să atingă pe cineva din cerc. Copilul atins, va fi iedul.

SCENARIUL ZILEI

Activitatea începe cu **Momentul organizatoric**: Voi asigura condițiile optime pentru desfășurarea activităților (aerisirea sălii de grupă, aranjarea mobilierului, pregătirea materialului necesar pentru activități).

I. Activități de dezvoltare personală (ADP):

Întâlnirea de dimineață

a) Salutul: Copiii sunt așezați pe scăunele în semicerc în fața educatoarei pentru a putea stabili un contact vizual cu toți membrii grupei. Salutul pornește de la educatoare: ”Bună dimineața, copii isteți!” și este continuat de toți copiii, prin extinderea unor formule specifice. Salutul se face în cerc, de la stânga la dreapta, prin strângere de mână.

b) Prezența: Se vor consemna copiii prezenți în catalogul grupei.

c) Calendarul naturii: Vor fi adresate copiilor întrebări legate de vremea de afară, ce au observat venind de la grădiniță, se va stabili împreună cu ei: ziua săptămânii, luna, anul apoi aspecte ale vremii din acea dimineață, îmbrăcămintea adecvată pentru acea zi. Copiii aleși vor pune la panou simbolurile adecvate pentru completarea calendarului naturii.

d) Activitatea de grup: se face printr-o simplă discuție despre poveștile învățate.

e) Noutatea zilei: Le voi prezenta copiilor cartea de la bunica mea cu povești, ”o carte foarte veche, din care ea îmi citea povești seara înainte de culcare, atunci când eu eram copil. Cartea aceasta are povești minunate, doar ea fiind foarte veche, poveștile sale s-au amestecat iar eu am adus-o, ca voi să mă ajutați, prin activitățile de astăzi să așez poveștile acolo unde le este locul. Vom forma echipe și veți avea de realizat diverse sarcini: să denumim poveștile după imagini, să așezăm la panou ”umbra” personajelor și personajul care lipsește, să răspundem la ghicitori și prin ridicarea mâinii din carton (verde sau roșie) să găsim calitatea personajului (bun sau rău)

Tranziție: ”Noi suntem piticii

Piticii voinicii,

Piticii bărboșii

Cu scufițe roșii.”

II. Activități liber-alese (ALA1):

Copiii vor fi orientați spre centrele de interes. Se analizează materialele de la fiecare centru, iar educatoarea va anunța temele activităților care se vor desfășura și va explica modul de realizare a temelor propuse.

La centru **Artă**-copiii au de colorat în contur fișe cu personaje din povești.

La centru **Construcții**-copiii au de construit „Căsuța din poveste”.

La centrul **Joc de masă**-copiii au de realizat puzzlele cu povești.

Înainte de începerea lucrului se fac exerciții de încălzire a mușchilor mici mâinii (deschidem și închidem pumnii, mișcăm degetele, rotim pumnii, morișca înainte-înapoi), după care le voi ura copiilor **SPOR LA LUCRU!**

Copiii sunt lăsați să lucreze individual, educatoarea va urmări cu atenție preșcolarii și-i va influența selectiv în funcție de necesitate. În tot acest timp se va urmări comportamentul, interrelaționarea și modul de lucru al copiilor la sectoare.

Copiii pot schimba centrul ales inițial dacă au reușit să finalizeze sarcina propusă, pot să se alăture altui grup unde oferă informații sau obțin informații suplimentare despre sarcinile date. După terminarea activităților propuse se vor purta discuții cu copiii despre ceea ce au realizat la fiecare sector, vor fi apreciați.

Evaluarea activității preșcolarilor se face prin aprecieri verbale. Se va face ordine și curățenie la mese.

Tranziție: :” Noi suntem piticii

Piticii voinicii,

Piticii bărboșii

Cu scufițe roșii.”

III. Activități pe domenii experiențiale:

DLC: Educarea limbajului-„Cartea bunicii”-joc didactic- Capra cu trei iezi.

Copiii vor forma două echipe: echipa albastră și echipa galbenă, copiii vor recunoaște poveștile și personajele din imagini și vor așeza „umbra” personajelor din poveste la planșa corespunzătoare și vor spune personajul care lipsește. Vor recunoaște personajele după anumite ghicitori citite de către educatoare. Vor ridica mâna din carton verde sau roșie pentru a descoperi calitatea personajului (bun sau rău). Jocul se desfășoară alternativ, de la fiecare echipă va veni câte un copil, membrii echipei au voie să-și ajute coechipierii, educatoarea va citi cerința și pentru fiecare răspuns corect vor fi aplaudați de membrii echipei adverse și vor primi câte o bulină ce va fi așezată la panou. Echipa care a strâns cele mai multe buline este declarată câștigătoare. După terminarea jocului are loc tranziția :” Noi suntem pitici/ Piticii voinicii/ Piticii bărboșii/ Cu scufițe roșii și vor merge la masuțe pentru decorarea cărții cu povești.

DOS: Activitate practică-„Cartea mea”- lipire

Copiii sunt așezați la mese, materialele fiind acoperite, educatoarea le cere copiilor să descopere materialul și să-l denumească, după care urmează explicarea planșei model de către educatoare. Înainte de începerea lucrului, copiii vor executa exerciții pentru încălirea mușchilor mici a mâinii (închidem și deschidem pumnii, mișcăm degetele, rotim pumnii, morișca înainte/înapoi). Le urez copiilor SPOR LA LUCRU!

După terminarea lucrurilor vom face Turul Galeriei unde voi face aprecieri verbale și le voi dăruia copiilor diplome pentru activitatea desfășurată .

Tranziție: :” Noi suntem piticii

Piticii voinicii,

Piticii bărboșii

Cu scufițe roșii.”

IV. Activități liber alese (ALA2)-, „Iedul doarme”- joc de mișcare:

Copiii stau în cerc în picioare, ținându-se de mâini. Un copil este ales să fie iedul și va sta în picioare cu ochii închiși (doarme), în timp ce ceilalți copii se învârt în jurul lui cântând: ”Iedul doarme și visează că papucii lui dansează /Ce să-i dăm noi de mâncare/ Lapte dulce sau cafea/ Alege pe cineva”. Atunci iedul se ridică și cu ochii închiși trebuie să atingă pe cineva din cerc. Copilul atins, va fi iedul.

PROIECTAREA DIDACTICĂ

Evenimentul didactic	Conținutul științific	Strategii didactice			Evaluare
		Metode și procedee	Mijloace	Forme de organizare	
1. Moment organizatoric	Se creează condiții optime pentru desfășurarea activității: -aranjarea mobilierului pe centre; -pregătirea materialului didactic necesar rezolvării sarcinilor propuse pe centre și pe domenii experiențiale; -aranjarea scaunelor în semicerc. Activitatea debutează cu:întâlnirea de dimineață:salutul, prezența copiilor, completarea	conversația	Calendarul naturii	frontală	Participare activă la discuții. Observare a comportamentului verbal și non-verbal. Completarea corectă a

	calendarului naturii, noutatea zilei, activitatea de grup.				calendarul ui naturii: evaluarea capacității de a schimba impresii, opinii, sugestii despre o temă dată. Aprecierea răspunsurilor lor.
2. Reactualizarea cunoștințelor	S-a realizat la activitatea de grup printr-o simplă discuție despre poveștile învățate.	Conversația		Frontală Individuală	
3. Captarea atenției	Se realizează prin prezentarea copiilor cartea de la bunica mea cu povești, o carte foarte veche, din care ea îmi citea povești seara înainte de culcare, atunci când eu eram copil. Cartea aceasta are povești minunate, dar ea fiind foarte veche, poveștile sale s-au amestecat iar eu am adus-o ca voi să mă ajutați, astăzi, printr-un joc numit „Cartea bunicii” să așez poveștile acolo unde le este locul.	Surpriza conversația	cartea	Frontala individuală	Stimularea interesului pentru activitate.
4. Anunțarea temei și a obiectivelor	Dragi copii astăzi, pentru a aranja poveștile din carte la locul lor vom juca un joc numit „Cartea bunicii” în care vom avea de îndeplinit niște sarcini: să colorăm imagini cu personaje, să construim „Căsuța din poveste”, să realizăm puzzle, să recunoaștem poveștile după imaginile date, să găsim și să	Conversația explicația		Frontală individuală	formativă

	<p>atașăm la panou „umbra” peronajelor din poveste, să atașăm la panou personajul care lipsește, să răspundem la ghicitori și prin ridicarea mâinii din carton (verde sau roșu) să spunem calitatea personajului (bun sau rău), jocul se va desfășura pe echipe și pentru că suntem o echipă ne vom ajuta între noi pentru a răspunde corect sarcinilor. Sarcinile jocului se află în cartea bunicii.</p>				
5.Dirijarea învățării	<p>Le sunt prezentate copiilor centrele de activitate, sarcinile fiecărei zone și materialele folosite.</p> <p>Centrul Artă copiii au de colorat fișe cu personaje din poveste.</p> <p>Centrul Construcții copiii au de construit „Căsuța din poveste”</p> <p>Centrul Știință copiii au de realizat puzzle cu povești.</p> <p>Vor fi apreciați pentru modul cum și-au desfășurat activitatea și vor ieși din sala de grupă:” :” Noi suntem piticii/ Piticii voinicii/ Piticii bărboșii/Cu scufițe roșii.”</p>	<p>Conversația</p> <p>Exercițiul</p> <p>Lucrul individual</p>	<p>Fișe</p> <p>Creioane colorate</p> <p>cuburi</p> <p>puzzle</p>		<p>Evaluare orală</p> <p>Aprecieri pozitive asupra copiilor</p> <p>Evaluarea copiilor de a duce la bun sfârșit sarcinile</p>
6.Obținerea performanțelor și asigurarea feed-back-ului	<p>Copiii intră în clasă și se așează pe scăunele așezate în semicerc. În fața semicercului se află panouri acoperite imagini ale poveștii Capra cu trei iezi. Pe masă se află cartea bunicii, iar în ea sunt cerințele jocului, siluetele cu personajele din poveste, ghicitorile, mâna din carton.Copiii vor forma 2</p>	<p>Explicația</p> <p>Conversația</p>	<p>ecusoane panou</p> <p>Cartea</p> <p>Siluete povești</p> <p>Buline</p> <p>Mâna carton</p>	<p>Frontală</p> <p>Individuală</p> <p>Frontală individuală</p>	<p>Observare a sistematică a comportamentului copiilor</p>

	<p>echipe: Echipa Albastră și echipa Galbenă. Se vor prezenta copiilor cerințele și regulile jocului. Jocul se desfășoară alternativ, de la fiecare echipă va veni câte un copil și va răspunde la câte o cerință citită de către educatoare, după fiecare răspuns, va fi aplaudat de echipa adversă și răsplătit cu câte o bulină. Membrii echipei au voie să-și ajute coechipierii. Echipa care strânge cele mai multe buline este declarată câștigătoare.</p> <p>Executarea jocului de probă: Se descoperă primul panou și vine în față primul copil de la Echipa Albastră, educatoarea citește prima cerință: "Din ce poveste face partea personajul?". Dacă răspunsul este corect, el este apludat de către echipa adeversă și va primi o bulină albastră pe care o va atașa la panou.</p> <p>Se descoperă următorul panou, vine în față primul copil de la echipa Roșie, educatoarea citește cerința: "Din ce poveste face parte personajul?" Dacă răspunsul este corect, el este apludat de către echipa adversă și va primi o bulină galbenă pe care o va atașa la panou. Dacă un copil nu știe răspunsul la vreo cerință va fi ajutat de către echipa lui. Executarea propriu- zisă a jocului: după ce copiii au înțeles regulile jocului se trece la executarea jocului.</p>	<p>jocul</p> <p>Explicația Demonstrația Exercițiul</p> <p>Exercițiul</p> <p>Conversația Exercițiul</p> <p>Conversația Exercițiul</p>	<p>Cărticica Personaje povești Lipici Recompense</p> <p>Ghicatori</p> <p>Mâini carton</p>	<p>Frontală Individuală</p> <p>Frontală Individuală</p> <p>Frontală Individuală</p> <p>Frontală Individuală</p>	<p>Formativ continuă</p> <p>Evaluarea reciprocă</p>
--	---	--	---	---	---

	<p>Varianta I: Din cartea cu povești educatoarea va scoate siluetele cu personaje, unde copiii de la fiecare echipă vor veni alternativ să atașeze la panou „umbra” fiecărui personaj și să atașeze personajul care lipsește. Fiecare răspuns corect va fi răsplătit cu aplauze de către echipa adversă și bulina pe care educatoarea o va atașa la panou.</p> <p>Varianta II-complicarea jocului: Educatoarea va scoate din cartea bunicii mai multe ghicitori despre personajele din poveste: „Pe mama capră o ascult/Ușa eu nu o dechid Ghiciți,oare cine sunt?”(Capra cu trei iezi) După care educatoarea va scoate din carte mâinile din carton, verde pentru personaj bun și roșu pentru personaj rău și va citi cerința. Se vor face aprecieri verbale. Copiii vor trece la activitatea practică prin tranziția:v,„Noi suntem piticii/Piticii voinicii,/ Piticii bărboșii/ Cu scufițe roșii.” unde vor decora „Cartea mea” Copiii sunt așezați la mese, materialele fiind acoperite, educatoare le cere copiilor să descopere materialul și să-l denumească, după care urmează explicarea planșei model de către educatoare. Înainte de începerea lucrului copiii vor executa exerciții pentru încălzirea mușchilor(închidem și</p>	<p>Explicația Demonstrația Exercițiul</p> <p>Turul galeriei</p>	<p>Carton Lipici Imagini povești</p>	<p>Frontală Individuală</p>	<p>Evaluare reciprocă</p> <p>Autoevaluarea</p>
--	--	---	--	---------------------------------	--

	<p>deschidem pumnii, mișcăm degețele, rotim pumnii, morișca înainte/înapoi).Le va ura copiilor SPOR LA LUCRU!.</p> <p>După terminarea lucrărilor vor face Turul Galeriei unde voi face aprecieri verbale și vor primi diplome.</p>				
7.Evaluarea activității	<p>Voi face aprecieri privind efortul depus de copii pentru finalizarea lucrărilor și pentru activitățile desfășurate.</p> <p>Ca drept recompense le voi dărui copiilor Diplome.</p> <p>Tranziție: „Noi suntem piticii Piticii voinicii, Piticii bărboșii Cu scufițe roșii”</p>	conversația	diplome	Frontală individuală	Aprecieri verbale.
8.Încheierea activității	<p>Activitatea se încheie cu jocul de mișcare”Iedul doarme”. Copiii stau în cerc în picioare,ținându-se de mâini. Un copil este ales să fie iedul și va sta în picioare pe șezut cu ochii închiși (doarme), în timp ce ceilalți copii se învârt în jurul lui cântând:”Iedul doarme și visează că papucii lui dansează/Ce să-i dăm noi de mâncare/Lapte dulce sau cafea/Alege pe cineva”.Atunci iedul se ridică și cu ochii închiși trebuie să atingă pe cineva din cerc. Copilul atins, va fi iedul .</p>	Joc		Fontală Individuală	Aprecieri verbale Observare a comportamentului copiilor în timpul jocului

ABORDAREA DIDACTICĂ A FABULELOR LUI GRIGORE ALEXANDRESCU ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Profesor învățământ primar Ivan Alina Cristina

Școala Gimnazială Orodel, comuna Orodel

Etimologic, termenul „fabulă” provine din limba latină de la „fabula” care are sensul de povestire sau narare a unor întâmplări reale sau imaginare. Pornind de la etimologia sa, fabula face trimitere la două accepțiuni: în sens larg, termenul denumește nucleul faptelor din care este constituită acțiunea unei opere literare, iar în sens restrâns se constituie ca specie a genului epic, adică o scurtă povestire alegorică, în versuri sau în proză, prin care sunt satirizate comportamente și trăsături de caracter, având o finalitate morală exprimată implicit sau explicit, în care este enunțată o anumită lecție practică, moralizatoare.

Fabula este o specie a genului epic, în versuri sau în proză, construită prin procedeul alegoriei, prin care se satirizează anumite forme de comportament sau trăsături caracterologice, cu o finalitate morală, exprimată explicit sau implicit.¹⁵³ Fiind o operă epică, în fabulă, sentimentele și atitudinea autorului sunt exprimate indirect, prin intermediul acțiunii și al personajelor, iar faptele narate constituie o alegorie. În ceea ce privește fabula, în literatura noastră, există „niște prototipuri universale care nu pot căpăta concretețe artistică decât printr-o ancorare a lor în sfera preocupărilor ideologice ale unui poet, la un moment istoric dat, într-un anumit loc”¹⁵⁴, iar acest fapt este evident în opera marelui nostru fabulist: Grigore Alexandrescu (1810-1885) care a fost adeseori considerat „primul fabulist autentic din literatura română”, ”uimind prin talentul său poetic” și prin modul în care „fabulele lui oglindesc o epocă plină de contradicții” în care „boierimea își trăia declinul politic, iar burghezia se pregătea să-i ia locul”¹⁵⁵.

În totalitatea lor, fabulele lui reprezintă o alegorie a societății românești a anilor 1830-1850, în care lumea animalieră, a leilor, lupilor, vulpilor, elefanților, câinilor, boilor, urșilor, măgarilor, etc. este de fapt lumea parveniților, demagogilor, lașilor, trădătorilor și îngâmfaților burghezi, o lume în care domnește minciuna, lăcomia și abuzurile de tot felul. Se poate spune că „în dosul fiecăreia dintre fabulele lui se ascunde o poveste trăită, de aceea le gustau contemporanii atât de mult”¹⁵⁶.

¹⁵³ Marta Albu; Literatura română și literatura pentru copii, Editura Aius, Craiova, 2014, p.112.

¹⁵⁴ Ion Rotaru, Analize literare și stilistice, Editura Ion Creangă, București, 1972, p. 74.

¹⁵⁵ Marian Barbu, Alexandru Gheorghe, Medalionul Literar-Structură permanentă de cultură și educație, vol.I, Editura Ramuri, Craiova, 2006, p. 65.

¹⁵⁶ Idem, p. 67.

Fabulele lui au autenticitate, narațiunea lor este concisă și gradată în mod natural, iar valoarea lor educativă se desprinde din desfășurarea evenimentelor și este exprimată clar în învățătura morală. Eficiența mesajului etic este sporită de transpunerea realității, a oamenilor în lumea animalelor, a păsărilor sau a plantelor cu respectarea tuturor regulilor parabolei. În plus, se observă un pronunțat caracter politic, ceea ce conferă originalitate și permite transformarea lor în adevărate „comedii umane”. Astfel, meritul incontestabil al fabulistului român ține de modul în care a transferat și actualizat în plan literar, problemele vieții politice de la noi: de exemplu în „Lupul moralist”, autorul critică pe ipocritul conducător de stat, care face caz de îndepărtarea oricărui abuz și jaf în practica funcționarilor săi, în timp ce el însuși practică abuzul și jaful „V-am spus cum mi se pare, de nu îți fi uitat,/ Că lupul se-ntâmplase s-ajungă împărat./ Dar fiindcă v-am spus-o, voi încă să vă spui/ Ceea ce s-a urmat sub stăpânirea lui./...” căci „...Când mantaua domnească este din piei de oaie,/ Atunci judecătorii fiți siguri că despoaie.”¹⁵⁷

Din conținutul fabulelor sale înțelegem că poetului nu i-au scăpat aspectele critice esențiale ale epocii sale, vizându-i pe infractorii de ordin moral, ca în „Câinele și cățelul”, unde Samson, „dulău de curte, ce lătra foarte tare”, discutând cu un bou despre egalitate se lauda cu principiile sale „Cât pentru mine unul, fiștecine știe/ C-o am de bucurie/ Când toată lighioana, măcar și cea mai proastă,/ Câine sadea îmi zice, iar nu domnia-voastră.” Încurajat de această atitudine, cățelul Samurache îndrăznește să-i numească pe cei doi „frații” săi, iar la aceste vorbe dulăul îl numește „potaie” și „lichea nerușinată”, amenințându-l că: „O să-ți dăm o bătaie care s-o pomenești”, căci el voia egalitate dar „nu pentru căței”. În încheiere, fabulista conchide cu amărăciune, referindu-se la semenii săi: „Aceasta între noi adesea o vedem,/ Și numai cu cei mari egalitate vrem.”

Ca un veritabil comediant, autorul pune în scenă spectacolul fabulei cu un excelent simț al observației morale și al situațiilor, dovedind o adevărată știință a conducerii acțiunii și a distribuirii rolurilor, o siguranță în mânuirea limbii, datorită cărora adaptările, localizările și chiar traducerile urcă în sfera creației.¹⁵⁸ Astfel, elefantul cel „necioplit” și „de cap tare”, ajuns în fruntea împărăției, pune în slujba de „ministru la oi” pe lup. Când acestea vin să se plângă la stăpânire de „oile sluțite” și mieii sacrificați, împăratul ascultă pe ministrul său care se dezvinovățește, arătând că nu ia decât obișnuit „de oaie câte-o piele”, iar la această afirmație „înțeleptul” stăpânitor intervine, proclamând cu toată gravitatea funcției pe care o ocupă: „Ascultă, zice, și ia aminte/ La ale noastre crăiești cuvinte./ Cât pentru o piele treacă-meargă,/ Fiindcă singur spui c-ai dreptate./ Dar pentru c-astăzi oaia

¹⁵⁷ Grigore Aexandrescu, Fabule și alte scrieri, Editura pentru Literatură, București, 1967, p. 171-172.

¹⁵⁸ Dumitru Micu, Grigore Alexandrescu azi în volumul Lecturi și păreri, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1973, p.20.

aleargă/ La mila noastră, care mult poate,/ O iert: de dajdii fie scutită;/ Ale ei plângeri voi să le-ascult;/ Și decât pielea obicinuită/ Să nu poți cere un păr mai mult.” („Elefantul”).¹⁵⁹

În fabula „Vulpea liberală”, poetul își demonstrează „rolul de cetățean activ al comunității”¹⁶⁰. Vulpea pentru a dobândi o slujbă importantă încearcă răsturnarea domniei elefantului prin mijloace demagogice: „Că este nedreptate/ Să va să cheltuiască/ Veniturile toate/ Pentru masa crăiască...”, iar elefantul intuind ceea ce dorește vulpea și temându-se de răzvrătirea supușilor săi, îi dă „ca un semn de cinstire” departamentul găinilor. În ziua următoare, oratorul care glăsuise tot timpul despre lipsa de dreptate și condamnase risipa și abuzurile de la curte, înecat „c-un os”, declară că măria-sa „știe ce face” și că „neîncetat gândește la al obștii folos”. Iar aluzia la demagogia liberală se face în mod direct: „Cunosc mulți liberali, la vorbe ei se-ntrec,/ Dar până în sfârșit cu oase se înec.”¹⁶¹

În general, în fabulele lui Grigore Alexandrescu predomină comicul de caracter și de situații, iar personajele sunt individualizate și acțiunea localizată. De altfel, personajele sunt selectate dintre animalele cărora folclorul și vorbirea curentă populară le conferă anumite trăsături: vulpea simbolizează viclenia, boul simbolizează prostia, leul simbolizează forța, etc. Culoarea și pitorescul personajelor, individualizarea lor sunt deosebit de izbutite și ele întăresc ficțiunea, dându-i un suport autentic. De aceea, raportarea la personajele umane se face intim, degajat, iar cititorul are certitudinea că nu este vorba de animale cu trăsături omenești, ci de oameni deghizați sub denumiri animaliere. eți voi,/ scormonitori cu sufletul la ale gurii,/ că ce e greu nu-i -musai- și greoi/ și că Grația e-o forță a naturii!

În structura sistemului național de educație învățământului primar îi revin două funcții fundamentale: funcția de realizare a educației de bază, prin care se asigură componenta instrumentală a culturii generale (cititul, scrisul și calculul matematic) și funcția de dezvoltare a personalității copilului cu respectarea capacităților și nevoilor acestuia, prin individualizarea actului educațional și prin asigurarea caracterului formativ al activităților instructiv-educative.

Scopul primordial al studierii limbii și literaturii române în învățământul primar îl reprezintă formarea și dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă. În plus, toate disciplinele studiate în ciclul primar urmăresc formarea și dezvoltarea anumitor componente ale personalității copilului, care să conducă în final la edificarea personalității autonome, a capacității de auto-învățare și auto-dezvoltare și la conturarea conștiinței morale.

Practica pedagogică a evidențiat faptul că limbii și literaturii române îi revine o funcție social-educativă și gnoseologică, evidentă prin intermediul lecturii ale cărei roluri sunt: să dezvolte interesul

¹⁵⁹ Grigore Alexandrescu, *Poezii.Proză*, Editura Ion Creangă, București, 1985, p. 135.

¹⁶⁰ Grigore Alexandrescu, *Poezii-Memorial de călătorie*, Editura Exigent, București, 2005, p. 19.

¹⁶¹ Grigore Alexandrescu, *Poezii și fabule*, Editura Unicart, București, 2015, p. 131-132.

elevilor pentru citit, să le îmbogățească cunoștințele prin achiziția unui vocabular cât mai bogat, să le satisfacă interesul de a cunoaște viața și oamenii, și să le educe sentimentele estetice. Astfel, lectura contribuie la extinderea orizontului cultural al elevilor, oferă posibilitatea înțelegerii textelor abordate, formează obișnuința de a citi, iar în final creează elevilor capacități fundamentale în ceea ce privește selectarea și explicarea unor texte literare.

Din acest punct de vedere este deosebit de importantă stabilirea textelor literare care sunt prezentate elevilor ținându-se cont de criteriile accesibilității și relevanței în formarea și dezvoltarea achizițiilor vizate. Iar în această privință, fabula, prin conținutul și caracteristicile sale devine „un instrument” deosebit de util în activitatea de predare-învățare și nu numai.

Fabula prezintă o deosebită importanță și un interes aparte pentru elevi, deoarece le oferă informații despre viața oamenilor, animalelor, plantelor, păsărilor, etc., codificate într-un mod de multe ori simplist, accesibil înțelegerii lor și permite corelarea narațiunii cu învățături morale perene în evoluția umanității.

În fabule, elevii întâlnesc personaje pozitive și personaje negative, ceea ce le permite ca, prin analiza însușirilor acestora, să înțeleagă de ce e justă comportarea unui personaj sau altul și să dezvolte atitudini critice față de comportamentele inadecvate și trăsăturile caracteriale negative, condamnabile. În același timp, fabulele prezintă elevilor sentimente omenești ca: prietenia, dragostea, invidia, ura, lăcomia, etc. influențându-i în direcția reglării propriului comportament în conformitate cu normele morale dezirabile societății. Fiind construită cu ajutorul alegoriei, fabula evidențiază observații judicioase despre comportamentul oamenilor, insistând asupra a ceea ce este bine sau rău.

Pentru că gândirea elevilor în ciclul primar (6-7/10-11 ani) se dezvoltă de la concret la abstract, acestora le este ușor să perceapă personajele cu care „jonglează” fabulele: animale, păsări, obiecte, etc., căci fiind prezentate prin înfățișarea sau aspectul lor exterior, le ușurează elevilor sesizarea trăsăturilor de caracter. Și, pentru că la această vârstă sentimentele și emoțiile copiilor se manifestă spontan, ei trăiesc cu intensitate suferințele și nedreptățile comise personajelor, experimentând sentimente variate și dezvoltându-și înclinația pentru valorile morale. De altfel, personajele sunt în număr mic și ilustrează diferite tipuri umane ascunse în spatele unor ființe, lucruri, fenomene ale naturii, etc., care sunt de obicei personificate, satirizând anumite defecte umane și evidențiind contrastul dintre aparență și esență.

Trebuie să amintim și că în perspectiva reformei învățământului românesc, definirea și interpretarea oricărui text literar, implicit a fabulei, a dobândit o caracteristică inter-textuală, conform căreia „orice text se naște în relații și în dialog cu alte texte anterioare”¹⁶² Iar aceasta este o premisă

¹⁶² Vasile Marian, *Teoria literaturii*, Editura Athos, București, 1977, p. 31.

pentru multitudinea de valențe de care poate dispune fabula, ca lectură a elevilor din învățământul primar și nu numai.

Bibliografie:

1. ALBU Marta, *Literatura română și literatura pentru copii*, Editura Aius, Craiova, 2014;
2. ALEXANDRESCU Grigore, *Fabule și alte scrieri*, Editura pentru literatură, București, 1967;
3. ALEXANDRESCU Grigore, *Poezii și fabule*, Editura Unicart, București, 2015;
4. ALEXANDRESCU Grigore, *Poezii-Memorial de călătorie*, Editura Exigent, București, 2005;
5. ALEXANDRESCU Grigore, *Poezii. Proză*, Editura Ion Creangă, București, 1985;
6. BARBU Marian, GHEORGHE Alexandru, *Medalionul literar – Structură permanentă de cultură și educație*, volumul I, Editura Ramuri, Craiova, 2006;
7. MARIAN Vasile, *Teoria Literaturii*, Editura Athos, București, 1977;
8. MICU Dumitru, *Grigore Alexandrescu azi în volumul Lecturi și păreri*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1973;
9. ROTARU Ion, *Analize literare și stilistice*, Editura Ion Creangă, București, 1972.

RELIGIE VS. EDUCAȚIE

**Profesor învățământ primar Șorlei Elena,
Școala Gimnazială Bunești, Județul Vâlcea**

Religia poate fi definită ca un sistem de norme și valori care se bazează pe credința unei ordini supraumane pe care oamenii o văd ca un ghid spiritual, având implicații practice asupra practicilor și comportamentelor lor de zi cu zi. Educația, duce la schimbare, construiește caracterul și valorile morale, învățându-i pe indivizi să gândească în afara valorilor și viziunilor familiei, în afara a ceea ce au fost în contact încă de la naștere.

În mod similar, în educație, religia joacă un rol foarte important în procesul de socializare. Religia, în cele mai diverse forme, a fost întâlnită în toate societățile umane încă de la primele apariții ale societăților umane și războaiele și conflictele sociale rezultă în mod recurent din disputele religioase.

Globalizarea aduce diversitate, iar diversitatea aduce diferite culturi, valori și religii care coexistă împreună pe același teritoriu, astfel încât statele au provocarea mai mare de a proteja o coeziune pașnică între ele.

Cu toate acestea, este evident că o conviețuire pașnică pe diferitele chestiuni religioase nu este ușor de realizat. În ultimii ani, asistăm la o deteriorare a relațiilor dintre religii ca o consecință directă a intensificării atacurilor teroriste și a legăturii pe care oamenii tind să o facă atunci când asociază terorismul cu religia islamică.

Creșterea numărului de atacuri teroriste în societățile occidentale a condus la necesitatea ca profesorii, biserica și mass-media să educe oamenii despre islam și să prevină stereotipurile și să evite promovarea crimelor motivate de ură și a actelor negative față de musulmani.

Este intrigant să vedem cum comportamentul unor indivizi izolați prejudiciază percepția întregii religii în fața restului lumii. Provoacă mari daune reputației religiei și siguranței credincioșilor și adepților ei. Aceste situații au forțat unele state să aplice măsuri mai extreme, justificabile ca măsuri de siguranță, pentru a evita alte atacuri care ajung să pună în pericol valorile și credințele fundamentale ale religiilor direct legate de atacuri.

Ce cauzează conflictul constant între religii? Totul se rezumă la un singur lucru: interpretare. Când mă gândesc la asta, în realitate există mult mai multe asemănări între religii, decât diferențe. Dar, din păcate, există o tendință de a acorda mai multă atenție diferențelor, decât ceea ce le unifică de fapt, dând abordări extremiste pe această temă.

Indiferent de ce, toate religiile împărtășesc aceleași principii fundamentale ale valorii vieții umane, în care oamenii sunt în esență egali și conectați – nu se ucid unul pe altul; buni și responsabili față de Dumnezeu, față de ei înșiși și față de semenii lor. Acestea sunt consecințe directe ale valorilor transmise de Religie credincioșilor lor.

Ori de câte ori religia este invocată ca cauză a atacurilor teroriste, este pur și simplu o simplă scuză pentru care sunt cu adevărat motivațiile reale din spatele acestora: interesele economice și controlul politic, care nu au nicio legătură cu scopul religiei. În aceste situații, indivizii care comit atacurile ajung să instrumenteze chestiunile religioase pentru realizarea altor interese.

Este nevoie de combatere a extremismelor, pentru ca valorile fundamentale fundamentale, comune tuturor religiilor și care stau la baza societății, să nu se piardă. Și tocmai aici religia și educația sunt complementare una cu cealaltă. Religia oferă valorile fundamentale, credințele și practicile pe care ar trebui să-ți ghidezi viața în societate. Educația, ajută la interpretarea acesteia, oferind o viziune mai largă și diversificându-vă cunoștințele prin contactul cu diferite realități și se dezvăluie ca fiind esențial să nu lăsați extremismul să obțină tot ce este mai bun din religii și să protejați valorile fundamentale în societate, prin predare. sa respecte diferențele.

Religia și educația, două dintre cele mai străvechi eforturi ale omenirii, au avut de multă vreme o relație strânsă. Istoricii și oamenii de științe sociale au scris despre această relație și despre modul în care cei doi se pot influența reciproc.

Conform unui sondaj global din 2015 realizat de Gallup International, cei mai religioși aveau niveluri de educație mai scăzute, totuși, oamenii religioși în general erau majoritari la toate nivelurile de educație. Un sondaj UE descoperă o corelație pozitivă între părăsirea timpurie a școlii și credința într-un Dumnezeu.

Efectul pozitiv al educației asupra sociabilității explică relația pozitivă educație-religie. Efectul negativ al educației asupra credinței religioase determină persoanele mai educate să se trimită în religii mai puțin fervente, ceea ce explică relația negativă dintre educație și religie între confesiuni. Diferențele între țări în ceea ce privește impactul educației asupra credinței religioase pot explica variația mare între țări a legăturii educație-religie. Aceste diferențe între țări în relația educație-credință pot fi explicate de factori politici (cum ar fi comunismul) care determină unele țări să folosească educația controlată de stat pentru a discredita religia.

Educația este instituția socială prin care o societate își învață membrii abilitățile, cunoștințele, normele și valorile de care au nevoie pentru a învăța pentru a deveni membri buni și productivi ai societății lor. După cum arată clar această definiție, educația este o parte importantă a socializării. Educația este atât formală, cât și informală. Educația formală este adesea denumită școlarizare și,

după cum sugerează acest termen, are loc în școli sub conducerea profesorilor, directorilor și alți profesioniști special pregătiți. Educația informală poate avea loc aproape oriunde, dar pentru copiii mici a avut loc în mod tradițional în primul rând acasă, cu părinții lor ca instructori. Îngrijirea de zi în societățile industriale este un loc din ce în ce mai mare pentru instruirea copiilor mici, iar educația din primii ani de viață este astfel mai formală decât era înainte.

Religia este ansamblul de credințe și practici privind lucrurile sacre care ajută o societate să înțeleagă sensul și scopul

Este una dintre sarcinile tuturor marilor religii de a adapta credința devotată într-o lume modernă, multiculturală. Niciun copil nu se naște urând și nici un copil – nicăieri – nu ar trebui educat să urască pe alții.” – Barack Obama

Din momentul în care copilul se naște, începe educația lui. La început, educația este un proces informal în care un copil îi urmărește pe alții și îi imită. Pe măsură ce bebelușul devine un copil mic, procesul de educație devine mai formal. Școlile devin agenți ai schimbării sau conformității, învățându-i pe indivizi să gândească în afara familiei și a normelor locale în care s-au născut.

Dar cum rămâne cu religia? La fel ca educația, religia joacă un rol major în procesul de socializare. Timp de secole, omenirea a căutat să înțeleagă și să explice „sensul vieții”. Religia, într-o formă sau alta, a fost întâlnită în toate societățile umane de când au apărut pentru prima dată aceste societăți. De asemenea, servește ca un filtru pentru examinarea altor probleme din societate și a altor componente ale unei culturi.

Timp de peste un secol, oamenii de știință socială au dezbătut modul în care nivelul educațional influențează credința religioasă. Educația și religia reprezintă două dintre instituțiile dominante ale societății umane. Sa demonstrat că fiecare are un impact mare asupra unei game de rezultate individuale; de exemplu, nivelul educațional a fost legat de creșterea participării civice, a sănătății și a salariilor adulților, iar religiozitatea a fost legată de donații caritabile, de vot, de niveluri mai scăzute de comportament riscant și de o sănătate mai bună.

„În vremea noastră – spunea Sfântul Ioan Gură de Aur – fiecare părinte își dă toată silința să instruiască pe copiii lui în meserii, în arte, în știință, în oratorie, dar nici unul nu se interesează cât de puțin să educe sufletul lor. Nu încetez a vă ruga cu lacrimi și a vă cere ca, înainte de toate celelalte, să dați copiilor voștri o bună educație. Dacă-ți iubești copilul, arat-o prin educația pe care i-o dai”

Atât societățile moderne, cât și cele în curs de dezvoltare au înregistrat câștiguri mari în ceea ce privește nivelul educațional în ultimele decenii, iar oamenii de științe sociale au prezis frecvent (și uneori celebru) că astfel de câștiguri pot avea un impact asupra religiei. Dar există puține dovezi convingătoare care să susțină sau să respingă aceste afirmații. Este aproape un dat că, cu cât cineva

devine mai educat, cu atât este mai probabil să-și pună la îndoială convingerile religioase, să nu mai meargă la biserică și chiar să-și abandoneze credința în întregime.

Bibliografie:

1. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre slava deșartă și despre creșterea copiilor*, Editura IBMBOR, București, 2001, p. 400.

MODALITĂȚI DE INTEGRARE ÎN LECȚII A ELEMENTELOR DE ISTORIE ȘI GEOGRAFIE LOCALĂ

Profesor învățământ primar Duță Georgiana

Colegiul „Ferdinand I” Comuna Măneciu

Măneciu, jud. Prahova

Învățământul modern se ridică deasupra nivelului cunoașterii și asimilării de cunoștințe, bazându-se pe dezvoltarea gândirii, formarea atitudinii și comportamentului, promovarea personalității elevului. Procesul de învățământ înseamnă, astăzi, mai mult decât oricând, informație, gândire, simțire și voință, adică instruire, formație și educație în același timp.

Geografia și istoria, ca discipline de învățământ, au un rol deosebit în formarea și educarea elevilor. Disponibilitățile științifice ale geografiei și istoriei îi amplifică valențele în plan didactic exprimate prin dimensiuni educaționale variate. Unitatea dintre cele trei aspecte (informativ – formativ - educativ) constituie o cerință logică a organizării și desfășurării procesului de învățământ. Didactica modernă se declară împotriva reducerii educației la instrucție, a predării printr-o simplă informare sau prezentarea materiei.

Trebuie avut în vedere că *„elevul nu este un recipient pe care trebuie să-l umplem, ci o torță pe care s-o aprindem”*.

Împreună cu celelalte discipline socio – umane, cu întreaga activitate de educare, istoria și geografia își aduc o contribuție însemnată la formarea elevilor, a concepției științifice despre lume și viață a acestora. Aceasta presupune o foarte strânsă legătură și intercondiționare între cunoștințe – atitudini – convingeri – concepție – comportament, astfel încât ele să formeze un tot unitar.

Integrarea elementelor de istorie și geografie locală contribuie la realizarea obiectivelor de ordin *informativ și formativ* pe care le urmărim în procesul instructiv educativ.

Sub aspect *informativ*, aducerea elementelor concrete îi ajută pe elevi la aprofundarea, la cunoașterea multilaterală a fenomenului studiat, la însușirea temeinică a cunoștințelor, la fundamentarea științifică a activităților, la explicarea cauzalității și sensului unor evenimente derulate, la formarea unei concepții științifice despre lume.

Sub aspect *formativ*, elementele de istorie locală stimulează dezvoltarea spiritului de observație, gândirea, imaginația, formarea aptitudinilor științifice ale elevilor, trezesc interesul față de trecutul istoric, contribuie la cultivarea sentimentelor patriotice. Ele contribuie la formarea însușirilor morale pozitive, la dezvoltarea sentimentului patriotic.

Modalitățile de integrare a elementelor de istorie și geografie locală se stabilesc în funcție de natura elementului local, de scopul urmărit în activitate, de particularitățile de vârstă și de nivelul de dezvoltare intelectuală a elevilor. Important este ca metodele utilizate să sensibilizeze copii față de valorile istorice, culturale, spirituale ale orizontului local, să contribuie la educarea tinerei generații în vederea conservării și exploatării bogăției istorice, culturale, spirituale ale localității natale.

Dragostea de patrie începe cu atașamentul pentru locul natal, pentru oamenii care trăiesc și muncesc în acest spațiu geografic, pentru limba și cultura acestui popor, pentru visele, dorințele și idealurile sale.

Cele mai adecvate metode care permit integrarea elementelor de istorie și geografie locală în cadrul activităților școlare și extrașcolare sunt: expunerea sistematică a cunoștințelor (povestirea și explicația), conversația, demonstrația, problematizarea, învățarea prin cercetare și descoperire, jocul didactic, brainstorming-ul, investigația, interviul.

Metoda care asigură înțelegerea conținutului legendei este *povestirea* de către învățător. Această metodă accesibilizează mesajul, asigură înțelegerea lui prin crearea unui fundament afectiv puternic. Povestirea legendei presupune o îmbinare nuanțată și armonioasă a limbajului cu gestică, astfel încât să se mențină trează atenția elevilor pe tot parcursul lecției și să fie stimulată emoția firească față de faptele și evenimentele istorice intrate în legendă. Metoda *dramatizării* sau învățarea prin dramatizare dă rezultate deosebite. Prezentarea faptelor într-un cadru dramatic asigură lecțiilor un plus de atractivitate, elevii receptând legenda ca un fapt real.

Demonstrația este cea mai frecventă metodă folosită în integrarea elementelor de istorie locală. Această metodă este folosită de multe ori în combinație cu altele cum ar fi: conversația, expunerea, problematizarea. Avantajul demonstrației constă în faptul că permite învățătorului să prezinte obiecte reale (urme arheologice, etnografice, numismatice) sau imagini ale acestora (tablouri, portrete, reproduceri).

Învățarea prin cercetare și descoperire este o metodă strâns legată de atributele creativității. Elevii sunt stimulați să descopere multe lucruri noi despre istoria localității lor. Ei nu trebuie să memoreze fapte, procese, evenimente din istoria locală prezentate de învățător, ci să desfășoare o activitate independentă, să folosească metode proprii cercetării științifice pentru a-și îmbogăți cunoștințele legate de trecutul istoric.

În cadrul lecțiilor de *istorie* a patriei, predate în clasa a IV a, arătăm elevilor că istoria poporului român s-a dezvoltat în conexiune cu istoria popoarelor vecine și chiar mai îndepărtate din Europa sau din întreaga lume pentru că “*istoria națională nu se poate așeza decât pe harta mai largă a istoriei universale*”, după cum afirma Nicolae Iorga în 1938. Elementul de istorie locală este valabil

numai atunci când, mărturisește generalul, „ face dovada dezvoltării concrete a poporului român.”

Curriculum de „*Geografie*” pentru clasa a IV-a își propune să contribuie la construirea orizontului de existență cotidiană a elevului (începând de la localitatea natală, pâna la nivelul planetei). Programa concretizează viziunea asupra existentei individuale și sociale în lumea contemporana, bazata pe perceperea corectă a unor evenimente care au loc simultan, atât în orizontul local și apropiat, cât și la nivelul țării, al continentului natal și al lumii contemporane. Acest spatiu, de la localitate la planetă, reprezintă orizontul-sursă al informațiilor referitoare la viața cotidiană, la comunitate și la societatea zilelor noastre.

Descoperirea și explorarea, de către elev, a mediului geografic, se face treptat de la abordarea unor elemente, fenomene și procese specifice orizontului local, la cele ale țării, ale continentului și ale planetei ca întreg. Spre exemplu înainte de predarea lecției „Apele curgătoare”, se pot face observații asupra izvoarelor, pâraielor și râurilor din orizontul local. Observațiile vor fi dirijate de învățător în direcția reținerii însușirilor esențiale. Reținerea unor date esențiale se va realiza și prin stabilirea deosebiriilor dintre apele curgătoare și cele stătătoare.

Problematizarea orientează și activează gândirea elevilor în procesul învățării dirijate a cunoștințelor deoarece îi conduce la rezolvarea unor situații - problemă, reale sau aparente, între cunoștințele dobândite anterior și noile informații despre fenomenul sau procesul studiat, îi ajută să descopere unele adevăruri necunoscute de ei.

Jocul didactic este o metodă specifică realizării obiectivelor predării-învățării istoriei și/sau geografiei care facilitează înțelegerea unor concepte.

Interviul permite colectarea unor informații suplimentare celor obținute prin alte metode.

Activitățile extrașcolare oferă variate posibilități de însușire a elementelor de istorie locală. Prin *excursii și vizite* la muzee, prin *colectarea de obiecte istorice*, prin vizitarea *expozițiilor*, prin *organizarea serbărilor școlare cu caracter istoric* etc., elevii își îmbogățesc cunoștințele și își dezvoltă sentimentele.

Excursiile, vizitele prin ținutul natal reprezintă calea cea mai importantă pentru a-l pune pe elev în contact cu trecutul și mai ales cu prezentul localității din care face parte. La acestea se pot adăuga studierea unor documente accesibile elevilor, fapte din trecut povestite de către bătrâni, audiții, etc.

Concursurile pe teme de istorie și geografie locală sunt forme de completare, de îmbogățire, de aprofundare și de consolidare a cunoștințelor de istorie locală, de istorie națională și de istorie universală.

Amenajarea colțului muzeistic presupune antrenarea elevilor în procurarea unor izvoare de istorie locală. Expoziția poate fi una permanentă sau poate fi organizată pe o anumită perioadă, pe diverse tematici: „Fotografiile bunicii”, „Amintiri din război”, „Portul popular”, „Copilăria de ieri și de azi” și altele.

Monografiile realizează o grilă de lectură care privește aspectele esențiale ale unei localități: localizare, mediu ambiant, repere istorice, economie rurală, populație, instituții, spiritualitate, viață cotidiană, întrunind caracteristicile unei monografii istorice. Studiul elementelor locale printr-o observație conștientă are la dispoziția proceduri și metode adecvate.

Studierea arhivelor, exploatarea întregii documentații, observarea modului de viață, anchete statistice restrânse, culegerea unor experiențe și opinii locale, facilitează de asemenea familiarizarea istoricului cu evenimentele legate de viața cotidiană, precum munca, educația. În acest tăvălug al modernismului și dezvoltării accelerate, *tradiționalul* trebuie să-și găsească locul său binemeritat. Tradițiile culturale din zona în care locuim se păstrează de sute de ani. În perioada actuală se impune destul de imperativ conștientizarea faptului că *valorile tradiționale* se pot păstra și conserva doar prin continuitatea practicării acestora și a transmiterii de la o generație la alta.

Cunoașterea obiceiurilor și tradițiilor populare contribuie la formarea unui bun cetățean, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii săi, exprimându-și gânduri, sentimente și opinii.

Apartenența elevului la o identitate locală și națională, trebuie să-l responsabilizeze și să-l motiveze în acțiunea de cunoaștere, păstrare și promovare a tradițiilor și valorilor culturale locale și naționale.

Bibliografie:

1. Ion Reteganu – „*Valorificarea instructiv-educativă a elementelor de istorie locală*”- E.P., București, 1967.
2. Nicolae Iorga – „*Pagini alese*”, Ed. Ion Creangă, București, 1985.
3. www.didactic.ro

JOCUL DIDACTIC

influențe în dobândirea și dezvoltarea competențelor lingvistice și matematice la elevii din clasele primare - exemple de bune practici

Profesor pentru învățământ primar

Vancea Gabriela-Simona

Școala Gimnazială „George Barițiu” Jucu de Sus, jud. Cluj

De câte ori nu i-am întrebat pe elevii noștri care sunt activitățile lor preferate? De câte ori nu i-am întrebat cum și-au petrecut timpul liber sau ce activități desfășoară cel mai des împreună cu membrii familiilor lor? La toate aceste întrebări, sigur, am primit același răspuns: „Jocurile”. Jocul este partea esențială a copilăriei, este primul pas al omului spre cunoașterea lumii înconjurătoare și spre învățarea ulterioară.

Dintre toate metodele și procedeele folosite în cadrul activităților educative, jocul reprezintă calea cea mai eficientă prin care copiii iau contact cu lumea înconjurătoare, înțeleg lumea, înțeleg evenimentele din jurul lor, învățând din ele. Prin joc, copiii exersează anumite comportamente față de ceilalți, exersează înțelegerea prin comunicare, își dezvoltă capacitatea de discriminare, de judecată, de logică, imaginează și formulează verbal atât realitatea, cât și imaginarul.

Pornind de la particularitățile de vârstă specifice elevilor din clasele primare și ale limbajului în mod special, de la specificul jocului în general și al jocului didactic în special, pentru dobândirea și dezvoltarea competențelor lingvistice la elevi, pe parcursul orelor de Comunicare în limba română și Limba și literatura română am aplicat jocuri didactice diverse. Unele dintre aceste jocuri didactice sunt reinterpretări ale unor jocuri pe care copiii le joacă în grup.

1. Coșul cu litere

Se împart grupurilor de elevi (4 elevi în grup) coșuri cu litere din plastic/ jetoane cu litere.

Sarcina didactică: gruparea unei serii în mai multe variante pentru obținerea unor cuvinte. Elevii trebuie să obțină cuvinte noi prin anagramarea literelor oferite în coș. Nu este o anagramă pentru că nu este obligatoriu ca noile cuvinte să aibă același număr de litere ca termenul-bază constituit de către elevi din numărul total de litere din coșul lor.

Regula jocului:

Fiecare grup are obligația de a găsi numărul maxim de cuvinte care se pot forma cu literele date. Nu se admit cuvintele formate dintr-o singură literă. Dacă e nevoie, se pot repeta litere în cadrul aceluiași cuvânt. Câștigă jocul grupul care reușește să formeze cele mai multe cuvinte într-o unitate

de timp (5-7 minute). Este indicat să se pornească de la cuvinte-bază foarte lungi, formate din cât mai multe silabe.

Exemple:

a) PRIMĂVARĂ: PRIMA, VARĂ, RIMA, ARĂ, ARAR, APĂ, VAR, AVAR, MĂR, RAMĂ, PRIMAR, MARI, PRIVA, VIRA, VAMĂ, AMAR etc.

b) CĂLĂTORIA: CĂLĂTOR, CĂLĂTORI, CALĂ, CARĂ, LAC, LACĂT, CAL, RIT, TIR, ĂLA, LAT, LATĂ, CLĂTI, TRIA etc.

2. *Silabe înlănțuite*

Se dă un cuvânt; ultima silabă va fi prima silabă a cuvântului următor. Se procedează la fel mai departe până la găsirea unui cuvânt „încuietor” sau „blocat”.

Sarcina didactică: căutarea unor cuvinte pornind de la ultima silabă a cuvântului anterior.

Regula jocului:

Jocul se desfășoară în lanț, fiecare jucător trebuie să găsească un cuvânt plecând de la o silabă. Nu se admit substantive proprii. Nu se iau în considerare decât formele de bază (de dicționar): substantive în nominativ, nearticulate, la numărul singular, verbe la infinitiv. Dacă unul dintre jucători este pus în imposibilitatea de a găsi un cuvânt, din cauza cuvântului anterior, acela este un cuvânt „încuietor” sau „blocat” și se încheie acea fază a jocului cu eliminarea jucătorului aflat în acea situație.

Jocul continuă pornind de la alt cuvânt de către conducătorul de joc. El se încheie în clipa în care, în urma eliminărilor succesive, rămâne un singur jucător- câștigătorul.

Exemplu: ATMOSFERĂ – RĂDĂCINĂ - NĂUT...

3. *Cuvinte rimate*

Sarcina didactică: găsirea unor cuvinte care au aceeași aproximativ silabă finală.

Elevii trebuie să găsească cât mai multe cuvinte pe o rimă dată, într-o unitate de timp (6-10 minute) pe care le vor folosi la scrierea unui text liric de cel puțin două- trei versuri monorimate.

Regula jocului: Cele mai bune texte sunt recompensate cu aplauze.

Exemple de rime:

- adă: adă, spadă, vadă, nadă, roadă, grămadă, corvoadă, cascadă...
- on: Ion, neon, buton, palton, baton, ciclon, balcon, telefon, bulion...
- el: ghiocel, brebenel, năsturel, băiețel, caietel, ciocănel...

Pentru dobândirea și dezvoltarea competențelor matematice la elevii din clasele primare pot fi utilizate jocuri didactice care includ în conținutul lor necesitatea recunoașterii unor noțiuni specific matematice și a utilizării lor în mod curent. Noțiunile matematice îl trimit pe elev la un anumit număr,

la o anumită operație aritmetică, la denumirile specifice ale diferiților termeni aflați într-o operație matematică.

1. *Cercul buclucaș*

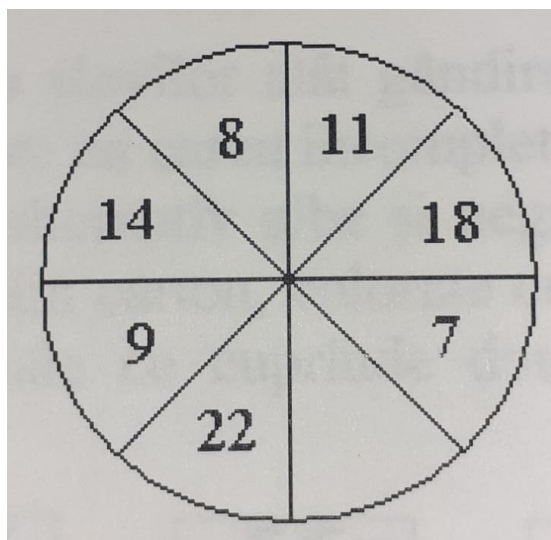
Se utilizează fișe de muncă independentă, iar după completarea ei cu soluția respectivă, fiecare elev ca confrunța soluția sa cu cea a colegului de bancă, aducând argumente pentru a-și susține corectitudinea rezultatului dat de el.

Sarcina didactică: utilizarea operațiilor matematice.

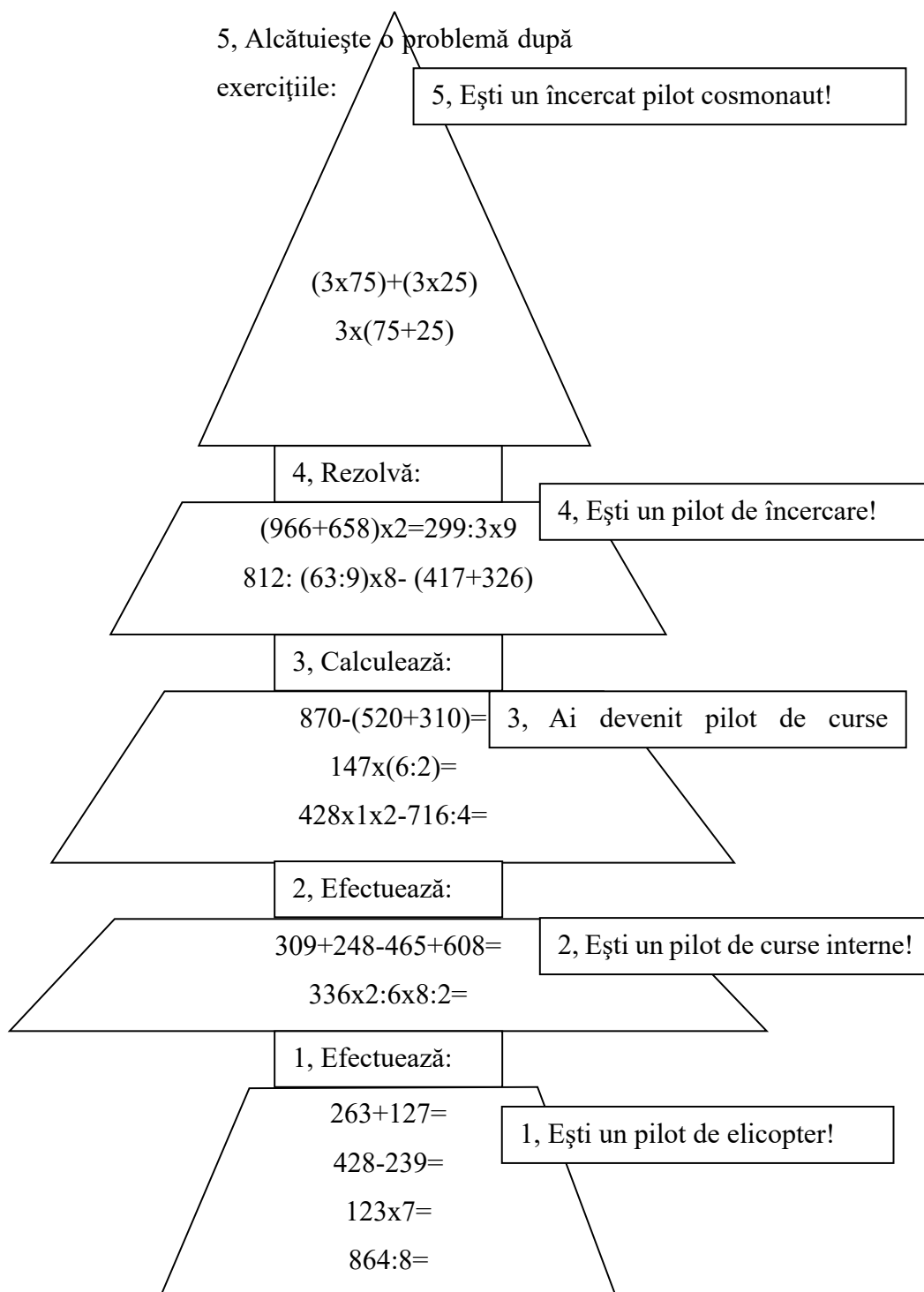
Cerința: Ce număr veți scrie în sectorul de cerc rămas liber?

Regula jocului:

Se explică elevilor că trebuie să găsească numărul cerut în sarcina jocului, făcând apel la cunoștințele lor de matematică, descoperind regula după care au fost amplasate celelalte numere în cercul dat. Fiecare elev trebuie să-și argumenteze soluția găsită de ele în fața colegului de bancă, apoi fiecare pereche în fața clasei.

2. Racheta spațială cu mai multe trepte

Sarcina diactică: Elevii trebuie să rezolve corect, începând de la prima treaptă a rachetei și până la vârf, fiecare dintre exercițiile date, gradual din punctul de vedere al dificultății.

Regula jocului:

Fiecare elev va primi un desen cu forma rachetei din model, exercițiile respective și recompensele acordate la finalizarea fiecărei trepte.

În treapta întâi, elevul are de rezolvat calcule de un singur ordin (adunări, scăderi, înmulțiri, împărțiri). Dacă rezolvă corect exercițiile date, devine „pilot de elicopter”. Continuă apoi treapta a doua, unde sunt date spre rezolvare exerciții combinate cu operații de același ordin (adunări, scăderi, înmulțiri, împărțiri). Trecerea peste treapta a doua, îi aduce elevului titlul de „pilot de curse interne”. În treapta a treia, i se cere rezolvarea unor exerciții combinate, în care trebuie să respecte ordinea operațiilor, dar și acordarea priorităților parantezelor, în cadrul exercițiilor cu operații de același ordin. Dacă vor reuși să lucreze corect aceste exerciții, va putea fi numit „pilot de curse externe”. În treapta a patra va rezolva un exercițiu combinat cu paranteze mici, dar și de verificat egalitatea. Va avea satisfacția de a fi „pilot de încercare”. Ultima treaptă, „vârful”, cuprinde două exerciții combinate, de fapt, același exercițiu scris sub altă formă, la care trebuie să apeleze la proprietatea de distributivitate a înmulțirii față de adunare, pe baza căreia trebuie să compună o problemă cu un conținut dat, dar cu două moduri de rezolvare. Abia acum va avea satisfacția de a deveni „pilot cosmonaut”.

Timpul rezolvării fiecărei etape este limitat. Se acordă titlurile celor care rezolvă înainte de expirarea timpului, putându-se alterna cu rezolvarea la tablă, pentru ca sarcina didactică să fie îndeplinită de toți elevii.

Acestea sunt doar câteva exemple de jocuri pe care le-am gândit pentru dezvoltarea competențelor lingvistice și matematice ale elevilor, putând fi modificate sau adaptate în funcție de unitatea de învățare sau tematica disciplinei.

Bibliografie:

1. ANTONOVICI Ștefania; NICU Gabriela, Jocuri interdisciplinare, material auxiliar pentru educatoare, Editura Aramis, București, 2004
2. BÎRSAN Nicoleta, Jocuri didactice specifice dezvoltării limbajului și comunicării orale la preșcolarii mari, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995
3. PIAGET Jean, Psihologia inteligenței. Ed. Științifică, București, 1965
4. POPOVICI Constantin, CHITIC Olimpia, GHEBA Lucreția, POPOVICI Elena, Culegere de jocuri didactice – pentru clasele I-IV, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971

5.SIMA Ioan, PETRUȚIU Roxana, SIMA Mihai, Psihopedagogie, vol. I. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998

6.VERZA Emil.; VERZA Florin Emil, Psihologia vârștelor. Editura Pro Humanitate, București, 2000

STIMA DE SINE LA PREȘCOLARI-CUM SĂ CREȘTEM COPII ÎNCREZĂTORI ȘI FERICIȚI

**Profesor pentru învățământul preșcolar, Cornelia Miclăuș,
Grădinița cu Program Prelungit „Biobee”, Cluj Napoca, județul Cluj**

INTRODUCERE

Învățământul contemporan are ca scop pregătirea copilului pentru viață, oferindu-i totodată oportunitatea de a se dezvolta ca individualitate. Acesta trebuie să sprijine dezvoltarea creativității, inițiativei, autonomiei și să contribuie la progresul general al umanității.

Studiile realizate la intersecția dintre pedagogie și psihologie confirmă că, încă din perioada preșcolară, copilul își formează cele mai profunde și durabile trăsături psihologice ale individualității, manifestând o sensibilitate și o flexibilitate psihică remarcabile.

Perioada preșcolară, cuprinsă între 3 și 6 ani, este una dintre cele mai importante etape din dezvoltarea copilului, marcând începutul formării personalității și a imaginii de sine. În această etapă, copiii explorează activ lumea din jurul lor, își dezvoltă autonomia și încep să interacționeze mai profund cu ceilalți. Aceste experiențe timpurii sunt fundamentale pentru construirea stimei de sine, care reprezintă percepția copilului despre propria valoare și competență.

Stima de sine începe să se contureze chiar din primii ani de viață și este influențată de mediul în care copilul trăiește, de relațiile cu adulții semnificativi și de experiențele trăite în grădiniță sau în familie. La vârsta preșcolară, copiii sunt extrem de receptivi la modul în care sunt percepuți și tratați de cei din jur, iar aceste interacțiuni modelează baza încrederii lor în sine.

Mielu Zlate considera că imaginea de sine este „totalitatea reprezentărilor, ideilor, credințelor individului despre propria sa personalitate”¹⁶³

Dezvoltarea unei stime de sine pozitive la preșcolari nu doar că sprijină adaptarea emoțională și socială, dar contribuie și la pregătirea lor pentru provocările vieții viitoare. Astfel, această perioadă devine o oportunitate esențială pentru părinți, educatori și alți adulți să cultive o imagine de sine sănătoasă, care să favorizeze dezvoltarea armonioasă a copilului.

¹⁶³ Zlate M, 1997, „Eul și personalitatea”, Ed. Trei, București

STIMA DE SINE LA PREȘCOLARI

Pentru preșcolarii mici, sursa cea mai importantă pentru formarea stimei de sine o constituie aprecierile educatoarei și ale părinților. Mesajele transmise de părinți sunt receptate și interiorizate de către copil și conduc treptat la inocularea sentimentului de inadecvare sau de adecvare ca persoană. Experiențele din copilărie conduc la formarea unei anumite imagini de sine. Atunci când copilul este încurajat, laudat, este ascultat, i se acordă atenție, i se vorbește cu respect, este îmbrățișat, acestuia i se dezvoltă o imagine de sine pozitivă. În schimb, dacă este des criticat se formează la copil următoarea credință: *„Dacă cineva mă critică, înseamnă că nu sunt suficient de bun”*.

O stimă de sine sănătoasă la preșcolari include: sentimentul de a fi iubit și acceptat, încrederea în propriile abilități, capacitatea de a face față provocărilor.

Nucleul identității persoanei – centrul ce mediază între identitatea fizio-biologică și cea socio-culturală, este Eu-l a cărui schiță se conturează în jurul vârstei de 3 ani, când copilul pronunță cu semnificație pronumele personal „eu”.

Termenul de „eu” se referă la capacitatea ființei umane de acțiune și de a reflecta asupra propriilor acțiuni, de a fi cunoscător și cunoscut totodată, de a construi imaginea de sine. William James a făcut distincția între trei aspecte ale eului: eul fizic, eul spiritual și eul social.¹⁶⁴

Eul fizic se referă la particularități, precum: tipul somatic, relația dintre statură și greutate, culoarea părului și a ochilor, particularități fizionomice. Psihologul american William James folosește și expresia de Eu material în care include Eul fizic și tot ceea ce este de ordin material și care este legat de respectiva persoană, cum ar fi: îmbrăcămintea, habitatul, alte proprietăți despre care se spune „este al meu.” De aceea, fiecare este sensibil la aprecierile celorlalți cu privire la ce este al său și dacă îl pierde sau îi este furat se simte puternic frustrat.¹⁶⁵

Eul spiritual se referă la valori, dorințe, aspirații, însușiri caracteriale și temperamentale, aptitudini și talente, atitudini și concepții. El este rezultatul autorefecției, al recepției aprecierii altora, al consemnării reușitelor și nereușitelor în diferite activități.¹⁶⁶

Eul social cuprinde acele calități care se dezvoltă în contextual relațiilor și activităților cu alții, precum locul ocupat în grupul clasei sau în cel al prietenilor, reputația și prețuirea celorlalți, asumarea și realizarea statutului și rolurilor. Eul social cuprinde de asemenea și totalitatea părerilor și impresiilor pe care cineva și le face despre ceilalți.¹⁶⁷

¹⁶⁴ Zlate M., Crețu T., „Psihologie - manual pentru clasa a X-a”, pg. 146-151, Ed. Aramis, București, 2005

¹⁶⁵ Zlate M., Crețu T., „Psihologie - manual pentru clasa a X-a”, pg. 146-151, Ed. Aramis, București, 2005

¹⁶⁶ Zlate M., Crețu T., „Psihologie - manual pentru clasa a X-a”, pg. 146-151, Ed. Aramis, București, 2005

¹⁶⁷ Zlate M., Crețu T., „Psihologie - manual pentru clasa a X-a”, pg. 146-151, Ed. Aramis, București, 2005

Studii importante privind imaginea de sine privită prin prisma formării judecăților morale în copilărie îi aparțin lui J. Piaget, psihologul elvețian diferențiind două stadii de evoluție ale acestora și de aici două tipuri de morală:

- ◆ Stadiul realismului moral, în care morală este dominată de raporturile de constrângere;
- ◆ Stadiul cooperării în care ansamblul regulilor de conviețuire se constituie datorită sentimentului reciproc și al trăirii intense a sentimentului de egalitate.¹⁶⁸

ASPECTE PRACTICE PENTRU DEZVOLTAREA STIMEI DE SINE LA PREȘCOLARI

Studiile și teoriile menționate anterior subliniază faptul că stima de sine a copilului preșcolar reprezintă o componentă fundamentală a identității și dezvoltării sale emoționale. Înțelegerea conceptelor de *Eu fizic*, *Eu spiritual* și *Eu social*, precum și influența părinților, a educatoarei și a experiențelor timpurii, ne oferă un cadru teoretic solid. Însă, pentru ca aceste noțiuni să-și atingă potențialul maxim, ele trebuie traduse în practică prin activități concrete, adaptate nevoilor preșcolarilor.

Din acest motiv, este esențial să analizăm și să implementăm strategii educaționale și metode practice care să sprijine dezvoltarea unei imagini de sine sănătoase la copii.

Crearea unui mediu sigur și încurajator

Preșcolarii își formează stima de sine într-un mediu în care se simt acceptați și apreciați. Este important ca educatorii să creeze un spațiu primitiv, în care fiecare copil să simtă că munca și prezența sa sunt valorificate. Panourile cu lucrările copiilor, colțurile tematice personalizate și rutinele zilnice clare contribuie la acest sentiment de siguranță. De asemenea, folosirea unui limbaj pozitiv, care evită etichetările, are un impact semnificativ asupra percepției de sine a copilului.

Încurajarea exprimării emoțiilor

Recunoașterea și exprimarea emoțiilor sunt esențiale în dezvoltarea stimei de sine. Activități precum „termometrul emoțiilor” sau crearea unui jurnal vizual al emoțiilor îi ajută pe copii să-și identifice stările interioare și să le gestioneze. Educatorul are un rol important în a valida emoțiile copilului, transmițând mesajul că acestea sunt firești și că pot fi gestionate cu sprijin și empatie.

Activități ludice pentru susținerea stimei de sine

Jocurile sunt o metodă naturală și eficientă prin care copiii își dezvoltă stima de sine. Jocurile de rol, care permit explorarea diverselor identități și situații, le oferă ocazia să-și exprime ideile și emoțiile. De asemenea, activitățile de grup, precum „Complimentele rotunde” sau jocurile de

¹⁶⁸ Jean Piaget, „The psychology of the children”, Ed. Basic Books

cooperare, consolidează sentimentul de apartenență și îi învață pe copii să aprecieze calitățile proprii și ale celorlalți.

Consolidarea imaginii de sine prin exerciții creative

Copiii își afirmă identitatea și își descoperă abilitățile prin activități creative. Crearea unei „cărți despre mine” sau exercițiul „oglindea magică” sunt exemple de metode prin care copiii învață să-și aprecieze unicitatea. De asemenea, „steaua talentelor,” în care copiii desenează sau scriu despre propriile calități, îi ajută să-și conștientizeze punctele forte.

Importanța încurajării progresului

Pentru preșcolari, procesul este la fel de important ca rezultatul final. Educatorii ar trebui să laude eforturile copiilor și să evite comparațiile, astfel încât fiecare copil să învețe să-și aprecieze propriile realizări. De exemplu, în loc să spunem „Ce desen frumos!”, este mai constructiv să spunem „Mi-a plăcut cum ai desenat atât de multe detalii!”

Implicarea familiei în susținerea stimei de sine

Familia joacă un rol crucial în formarea stimei de sine. Este important ca părinții să fie implicați activ în procesul educațional, să ofere feedback pozitiv și să încurajeze independența copilului. Educatorul poate facilita acest lucru prin organizarea unor întâlniri tematice sau prin activități comune, precum atelierile de creație.

Gestionarea criticii și a eșecurilor

Gestionarea corectă a eșecurilor contribuie semnificativ la formarea unei stime de sine sănătoase. Copiii ar trebui încurajați să vadă greșelile ca pe oportunități de învățare. Poveștile despre personaje care învață din greșeli, alături de întrebări precum „Ce ai putea face altfel data viitoare?”, le oferă copiilor un model pozitiv pentru gestionarea dificultăților.

CONCLUZIE

Dezvoltarea stimei de sine în perioada preșcolară reprezintă un aspect fundamental al formării identității copilului, cu implicații semnificative asupra evoluției sale emoționale, sociale și cognitive. Prin crearea unui mediu educațional sigur și încurajator, alături de implicarea activă a familiei, se pot pune bazele unei imagini de sine pozitive și a încrederii în propriile abilități.

Activitățile practice descrise demonstrează că o abordare pedagogică centrată pe respect, valorizare și sprijin emoțional poate contribui semnificativ la dezvoltarea unei stime de sine sănătoase. Aceste intervenții nu doar sprijină dezvoltarea preșcolarilor, ci și asigură premisele pentru o personalitate echilibrată și o adaptare optimă în societate.

BIBLIOGRAFIE

1. BONCHIȘ Elena, *Studierea imaginii de sine în copilărie și preadolescență*, Editura Imprimeiei de Vest, Oradea, 1997.
2. DIMA Silvia, *Copilăria - fundament al personalității: cunoaștere-explorare-educare*, Editura Revista învățământului preșcolar, București, 1997.
3. PIAGET Jean, *The Psychology of the Children*, Editura Basic Books.
4. ȘCHIOPU Ursula., VERZA Emil., *Psihologia vârstelor. Cichurile vieții*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997.
5. ZLATE Mielu, CREȚU Tinca, *Psihologie - manual pentru clasa a X-a*, Editura Aramis, București, 2005, p. 146-151.
6. ZLATE Mielu, *Eul și personalitatea*, Editura Trei, București, 1997.

CREANGĂ PE ÎNȚELESUL CELOR MICI

**Profesor pentru învățământul preșcolar, Ioana Coroian,
Profesor pentru învățământ preșcolar, Amalia Bianca Pop,
Grădinița cu Program Prelungit “Micul Prinț”, Cluj-Napoca**

GRUPA: 4-5 ani, grupa mijlocie

TEMA ANUALĂ DE STUDIU: Cu ce exprimăm ceea ce simțim?

TEMA SĂPTĂMÂNII: Ion Creangă povestitorul copiilor

TEMA ACTIVITĂȚII: Creangă pe înțelesul celor mici

ELEMENTE COMPONENTE ALE ACTIVITĂȚII INTEGRATE:

- ADP: Rutine: Primirea copiilor, micul dejun (deprinderi specifice), „Singurel îmi fac ordine la locul de joacă!”, „Ne pregătim pentru activități”

Întâlnirea de dimineață „ Scrisoare de la Humulești”

Joc liber: la alegerea copiilor cu jucăriile din grupă

Tranziții: „Bat din palme”; „Trenulețul”

- DLC: “Punguța cu doi bani”, de Ion Creangă- povestirea educatoarei
- ALA 1: Construcții: „ Case și conace”- cuburi de lemn și plastic
Știință: “Hrană pentru cocoș”- sortare de semințe
Artă: „Personajele poveștii”- confecționare de marionete
- DEC- “Bănuți de aur”- pictură de pietre- activitate outdoor
- ALA 2 : „Prinde punguța boierul” – joc de mișcare

OBIECTIVELE ACTIVITĂȚII: La sfârșitul activității preșcolarul va fi capabil:

- să spună titlul poveștii și autorul
- să redea momentele principale ale poveștii pe baza imaginilor
- să transmită mesaje simple pentru a se face înțeles.
- să sorteze semințele de același fel
- să construiască prin suprapunere și asamblare case și conace
- să coloreze personajele din poveste
- să lipească siluetele personajelor pe frigărui de lemn pentru a obține marionete
- să descrie importanța respectării animalelor domestice,
- să picteze pietre plate galbene
- să compună spațiul plastic respectând indicațiile educatoarei
- să participe activ la jocurile de mișcare și la tranziții și routine

FORMA DE REALIZARE: Activitate integrată pe durata unei zile

STRATEGII DIDACTICE

Metode și procedee: conversația, povestirea educatoarei, exercițiul, jocul, problematizarea, explicația, demonstrația, expunerea, analiza produselor activității (turul galeriei)

Resurse materiale: panoul întâlnirii de dimineață(pozele copiilor, calendarul naturii), scrisoare de la Humulești, cocoș de pluș, imaginile poveștii, cuburi de lemn și plastic, semințe(grâu, porumb, floarea -soarelui, dovleac, etc), masă de sortare, siluete ale personajelor, creioane colorate, lipici, frigărui de lemn, cadru de teatru de păpuși, acuarele, pensule, suport pt acuarele, pietre, punguță, medalioane cu chipul lui Creangă.

Forme de organizare: frontal, pe grupe, individual

EVALUARE: Evaluarea se va realiza pe toată durata zilei, se vor observa sistematic comportamentele vizate. Se vor face aprecieri ale modului cum au participat copiii la activități, cum s-au comportat pe tot parcursul zilei, cum și-au îndeplinit sarcinile.

Scenariul activității

Se asigură condițiile necesare unei bune desfășurări a activității: aerisirea sălii de grupă, așezarea scaunelor în semicerc, pregătirea materialului didactic necesar desfășurării activității, amenajarea centrelor de interes, introducerea copiilor în sala de grupă.

Activitatea zilei începe cu întâlnirea de dimineață, copiii fiind așezați în semicerc. Educatoarea le transmite un salut, însoțit de o apreciere „Bună dimineața dragi Steluțe! (numele grupei) Mă bucur că suntem și azi împreună”. Aceștia vor răspunde salutului adresat de educatoare: „Bună dimineața, Ioana”. Se realizează prezența și se trec absenții, dacă este cazul pe tabela de prezență.

Se va reactualiza, „calendarul naturii” amintind în ce anotimp suntem, în ce lună, în ce zi și în ce dată, marcând și schimbările meteo, dacă este necesar.

Noutatea zilei este o scrisoare de la Humulești, satul natal al lui Creangă. Acolo s-a aflat că noi discutăm despre Creangă toată săptămâna și ne-au trimis niște provocări pentru a vedea dacă cei mici știu mai multe lucruri despre Creangă, povestitorul copiilor.

Momentul de mișcare este marcat printr-un dans pe melodia: „Pupăza din tei”.

Copiii se așează pe scaunele în semicerc și răspund la câteva întrebări despre Creangă, pentru o scurtă reactualizare a informațiilor aflate cu o zi înainte.

DLC- “Punguța cu doi bani”, de Ion Creangă- povestirea educatoarei

Educatorea le spune povestea cu intonația potrivită și schimbarea vocii în funcție de personaj. În același timp prezintă și imagini care reprezintă momente importante din poveste. La final copiii sunt rugați să spună câteva idei din poveste pe baza planșelor.

Pe tranziția: *Bat din palme clap, clap. Clap*

Din picioare trap, trap, trap,

Mă-nvârtesc, mă răsucesc

Și la baie mă pornesc!

Copiii iasă organizat din sala de grupă pentru a merge la toaletă/ la servirea fructului/ a bea apă.

La reîntoarcerea în grupă cei mici se vor așeza la ce centru doresc ei pentru a realiza sarcinile explicate în prealabil:

- Construcții: „Case și conace”- cuburi de lemn și plastic-
- Știință: “Hrană pentru cocoș”- sortare de semințe
- Artă: „Personajele poveștii”- confecționare de marionete

Educatorea va supraveghea activitățile din toate centrele și se va implica în desfășurarea acestora. Copiii vor vizualiza fiecare centru, coordonați de educatoare. Se fac aprecieri verbale individuale și colective, asupra modului de desfășurare a activității pe centre și asupra produselor activității.

Pe tranziția: *Bat din palme clap, clap. Clap*

Din picioare trap, trap, trap,

Mă-nvârtesc, mă răsucesc

Și afară mă pornesc!

Copiii iasă organizat din sala de grupă pentru a merge afară și a desfășura activitatea outdoor.
DEC- “Bănuți de aur”- pictură de pietre

În curtea grădiniței sunt amenajate mese cu scăunele și acolo am pregătit materialele necesare activității de pictură. Copiii se așează la măsuțe în așa fel încât să fie stabilit contactul vizual cu toți membrii grupei.

Se intuiesc materialele și instrumentele de lucru, necesare desfășurării activității. Se prezintă lucrarea model. Educatorea explică și demonstrează modul de realizare a lucrării. Copiii pleacă în căutarea de pietre cât mai plate pentru a fi bănuți de aur. Când toți copiii au găsit minim două pietre se începe pictatul propriu zis.

Copiii execută picturile, fiind supravegheați și dirijați de educatoare cu informații suplimentare.

Lucrările se evaluează oral, folosindu-se de metoda turul galeriei, antrenându-se copiii în evaluarea produsului personal, dar și a celorlalți colegi.

După încheierea activităților pe centre, copiii se așează în semicerc pentru asigurarea retenției și a transferului: Punguța cu doi- teatru de păpuși cu marionete interpretat de cei mici. Având marionetele de la Centru Artă cei mici pe rând vor interpreta diferite roluri pe care și le aleg singuri, fiind atât actori, cât și spectatori.

ALA 2- La finalul zilei, se realizează un joc de mișcare „Prinde punguța boierului”

Un copil este boierul care are la spate o punguță cu 2 bani(din cei pictați afară) și un copil este cocoșul. La semnalul educatoarei, cocoșul fuge să prindă boierul și să îi ia punguța de la spate. Cei doi fug în jurul unui cerc format din restul copiilor din grupă. Jocul se repetă de câteva ori.

Activitatea zilei se încheie cu adunarea copiilor, aceștia își vor aminti activitățile zilei. Vor fi solicitați să își exprime părerea despre activitatea preferată a zilei.. Aceștia vor primi drept recompense trimise de la Humulești medalioane cu Ion Creangă.

Bibliografie:

3. Chiș, O., Glava, A., Tătaru, L. (2014), *Piramida cunoașterii: repere metodice în aplicarea curriculumului*, Editura Diamant, Pitești, județul Argeș;
4. Mihaela Ionescu (coord), Anghelescu C., Boca C. (2010), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București;
5. *** Ministerul Educației Naționale (2019) , *Învățământul preșcolar în mileniul III*, Editura Reprograph, Craiova
6. ***Curriculum pentru educație timpurie 2019

FORMAREA ȘI DEZVOLTAREA DEPRINDERILOR DE ORIENTARE, DEPLASARE ȘI RELAȚIONARE CU MEDIUL SOCIAL LA ELEVII CU CES

Profesor educator Ioviță Daniela
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Miron Ionescu” Cluj-Napoca

Învățământul special, parte integrantă a învățământului preuniversitar, are drept obiectiv major, pregătirea elevilor pentru atât pentru viața socială, cât și profesională – pentru integrarea lui activă în societate. Devine astfel prioritară dezvoltarea autonomiei personale și sociale, constituită pe baza unor structuri de cunoștințe, priceperi, deprinderi, abilități, modalități de expresie și acțiune, toate constituind performanțe, dacă le raportăm la stadiul anterior de dezvoltare al elevului și dacă ele se definesc prin niveluri diferențiate de reușită, corespunzător particularităților individuale. Se remarcă astfel, elaborarea unor programe educaționale complexe, care asigură formarea și dezvoltarea autonomiei personale în paralel cu procesul de recuperare și reabilitare psiho-socială. Aceste programe de intervenție sunt concepute ca structuri interdisciplinare cu conținut specific, pentru a corespunde cerințelor individuale de dezvoltare, dar și dezideratului general, de dezvoltare al unei personalități armonioase, capabilă să participe activ la viața în familie, grup profesional și social.

În scopul atingerii acestor cerințe esențiale, este necesară cunoașterea propriei persoane, a mediului și a normelor de compatibilizare cu acesta, structurarea abilităților psihomotrice care îl susțin ca membru activ al grupului, cunoașterea și respectarea regulilor de existență, independența determinată de maturizarea emoțională și atitudinală prin responsabilizarea lui față de activitate și față de ceilalți.

Obiectivul principal al formării și dezvoltării deprinderilor pentru viața independentă este foarte important, mai ales pentru acei elevi care nu au avut șansa de a-și însuși pe durata copilăriei deprinderile adecvate de viață, neputând folosi imitația maturilor (în absența modelului familial) sau metoda „încercării și erorii” (primind prea multe lucruri de-a gata sau fiind constrânși să adopte soluții prestabilite, iar în alte cazuri nefiind suficient de motivați să caute singuri rezolvarea). Situații de acest fel nu sunt specifice doar copiilor crescuți în instituții. Și copiii din familii naturale sau încredințați unor asistenți maternali pot acuza deficiențe în privința deprinderilor de viață independentă. Și ei pot avea nevoie să dezvolte anumite deprinderi, se pot confrunta cu deficiențe de socializare, de adaptare la viața socială și la cultura comunității din care fac parte.

Elevii trebuie ajutați să se integreze în societate. În viața de zi cu zi ei trebuie să circule cu autobuzul, tramvaiul, sau circulă pe jos, ca pietoni. Pentru aceasta ei trebuie să cunoască de la o vârstă fragedă strada, însemnele precum și pericolele existente. Copiii trebuie ajutați să înțeleagă culorile semaforului, să-și formeze deprinderea de a traversa corect strada, de a urca și coborî din mijloacele de transport, de a cunoaște cu strictețe locul de joacă, locul de circulat cu trotineta, bicicleta.

Pe stradă, copiii și adulții trebuie să aibă deprinderi de comportare civilizată, precum și unele trăsături de caracter: respectul reciproc, spiritul de întraajutorare, de ordine și disciplină. Cel mai important este să-i învățăm pe elevii noștri să se ferească de accidente, fie că circulă pe trotuar, traversează strada sau folosesc mijloacele de transport în comun.

Efortul susținut întreprins de factorii instituționali implicați în protecția, recuperarea, integrarea școlară, socială și profesională a școlărilor cu CES se concretizează în documente diverse dar convergente la ideile privitoare la normalizarea condițiilor de viață și educație, la pregătirea lor pentru o existență comună, alături de ceilalți, indiferent de nivelul performanțelor.

Procesul de învățământ reprezintă un complex de activități didactice, care au ca scop modelarea fizică și psihică a elevului; acest proces de predare-învățare-evaluare se desfășoară într-un mediu ambiental adecvat, utilizându-se conținuturi științifice, practice și artistice, ca metode specifice.

Ființei umane îi este specifică ponderea mult mai mare a comportamentelor învățate, în raport cu cele înnăscute. Deprinderile reprezintă asemenea comportamente învățate despre care, un cunoscut psiholog spunea că îl însoțesc continuu pe om, putând reprezenta un mare ajutor dar și mai mare handicap: unele îl pot propulsa înainte, asigurând succesul acțiunilor sale, altele îl pot trage în jos până la ratarea completă. Din altă perspectivă, unele deprinderi sunt abilități de a face ceva legat de obiecte, altele sunt priceperi în relațiile cu alți oameni; unele au un caracter concret (deprinderi tangibile), altele sunt mai abstracte, mai puțin palpabile (deprinderi intangibile), dar tot atât de importante.

Deprinderile pentru viața independentă sunt acele abilități tehnice și psihosociale, însușite până la automatism, care îi permit individului să ducă o existență normală, fără a depinde de asistența din partea societății și folosind oportunitățile pe care societatea i le oferă.

Sintagma „viață independentă” nu trebuie să ne creeze impresia că ar fi vorba despre o viață unui individ singuratic, care duce o existență în afara societății, fără reguli care trebuie respectate. Dimpotrivă, viața independentă reprezintă viața de zi cu zi, în societatea modernă, împreună cu semenii noștri.

Viața independentă poate fi dobândită în mai multe grade, în funcție de potențialul biologic și psihologic al școlarii. Pentru tinerii cu handicap va fi vorba, desigur, despre o independență limitată.

Deprinderile pentru viața independentă nu epuizează lista posibilelor deprinderi ce pot fi însușite de un copil până la vârsta maturității. Când vorbim despre deprinderi de viață independentă ne referim la acel bagaj minim de abilități care îi permit deținătorului să desfășoare o viață socială normală, neavând nevoie de asistență sau acompaniere din partea serviciilor sociale.

Putem distinge mai multe domenii de deprinderi care se formează pe parcursul socializării elevului, instalându-se treptat și contribuind la formarea unei personalități adaptate din punct de vedere social și cultural:

- *Domeniul deprinderilor de viață zilnică:* nutriție, planificarea meniului, cumpărarea alimentelor, prepararea mâncării, comportamentul corect la masă, curățenia bucătăriei și depozitarea mâncării, managementul și siguranța casei.
- *Domeniul deprinderilor privind gestiunea locuinței și folosirea resurselor comunitare:* se referă la acele arii de deprinderi necesare pentru ca un tânăr să facă o tranziție pozitivă către comunitate. Sunt incluse gestiunea locuirii, transportul și resursele comunitare.
- *Deprinderi privind managementul banilor:* se concentrează pe arii de deprinderi care îi ajută pe elevi să ia decizii financiare înțelepte; noțiuni despre bani, economii, venituri și impozite, operațiuni bancare, obținerea de credite, plan de venituri și cheltuieli (buget personal), abilități de consumator.
- *Deprinderi privitoare la îngrijirea personală:* promovează dezvoltarea fizică și emoțională armonioasă a tânărului prin igienă personală, stil de viață sănătos, sexualitate corectă.
- *Deprinderi vizând dezvoltarea socială:* se concentrează asupra modului în care elevul relaționează cu ceilalți prin dezvoltare personală, conștiință culturală, comunicare, relații sociale.
- *Deprinderi pentru integrare profesională:* se referă la ariile de deprinderi care îi ajută pe tineri să-și finalizeze programele educaționale și să urmeze o carieră conform interesului lor. Acest domeniu include deprinderi privitoare la planificarea carierei, angajare, luarea deciziilor și pregătirea prin studiu.

În activitatea de fiecare zi a elevului deficient, jocul ocupă locul preferat. Jocul exersează atât mușchii, cât și procesele intelectuale. El educă stăpânirea de sine și sentimentele. Jocul conduce la aprecierea atitudinii altora dar și a lor personală. Elevul cu deficiențe mintale se familiarizează cu

lumea valorilor. El este introdus în grupul social, ia contact cu alții, ține cont de părerea celor din jur și elimină astfel o parte din egocentrismul său originar.

Pentru ca profesorul și elevul să devină parteneri într-un demers de învățare eficientă este necesară folosirea unor noi instrumente metodologice, a unor strategii bazate pe utilizarea problematizării, învățării prin descoperire, prin elemente de joc și competiție. Jocul – pentru deficientul mintal – este forma permanentă de învățare, această modalitate constituind o structură unitară între stimul – răspuns – modificare.

Folosirea jocului didactic în procesul instructiv-educativ îl face pe elevul deficient să învețe cu plăcere, să devină interesat de activitatea pe care o desfășoară. Elevul nu face bine decât ceea ce îi place să facă (valabil și la adulți). Copilul are nevoie de un puternic obiectiv involuntar, adică trebuie să fie motivat intrinsec. Dacă lipsește această motivație, va lipsi și o bună parte din atenția necesară.

Prin urmare, noi trebuie să educăm elevii astfel încât să se poată adapta noilor cerințe ale societății informaționale, aceasta însemnând pregătirea acestora pentru a utiliza tehnici de prognoză, simulare, proiectare, evaluare, strategii de dezvoltare judecătorești critice, de a-și forma capacitatea de decizie, de a acționa în libertate și independență, de a completa permanent informația cu plasticitate creativ-inventivă.

Jocurile didactice sunt un mijloc activ și eficace de instruire și de educare. Prin joc, copilul își însușește singur cunoștințe și structuri operaționale ale gândirii, își dezvoltă însușiri intelectuale și trăsături de caracter, calități indispensabile pentru formarea lui completă. Trebuie insistat mai mult pe „a putea face” decât pe „a ști” și pe „formarea de capacități”, decât pe „transmiterea de informații”.

Bibliografie:

1. Păunescu, C, Mușu, I. *Terapie educațională integrată*. Editura Pro Humanitate. 1997
2. Radu, Gheorghe. *Psihopedagogia dezvoltării școlarelor cu handicap*. Editura Didactică și Pedagogică. 1999
3. *** *Ghid metodologic pentru dezvoltarea deprinderilor de viață independentă*. World Learning. Programul Childnet. 2004

ART-TERAPIA – EVOLUȚIE – EMPATIE – COMUNICARE

Prof. educator Suciu Nicoleta Simona
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Miron Ionescu” Cluj-Napoca

„Mai artist decât copilul cred că nu este nici un artist în lume. Să ai inimă să-l simți și minte să-l pricepi.”

(I. Nisipeanu)

Terapia, prin arta expresivă este o terapie multimodală, integrativă care determină ameliorarea/vindecarea apelând la creație în procesul educativ la elevul cu CES. Stările emoționale la elevul cu CES sunt greu de exprimat și gestionat dar folosindu-ne de desen putem ajunge la sufletul copilului, conectându-ne, empatizând. Artă este limbajul accesibil tuturor indiferent de cultură, potențial intelectual, experiență sau cunoștințe. În art-terapie se pleacă de la premisa că procesul creativ poate avea rol de exteriorizare a conflictelor, a tensiunilor interioare

Definiția lui Platon, dată educației indică magistral asupra menirii și angajamentul educatorului în raport cu un ideal. Platon spunea ca educația este calea regală menită să dea trupului și sufletului fiecăruia întreaga perfecțiune de care sunt capabile.

Terapia prin artă este o formă de psihoterapie expresivă, apelează la creație pentru a îmbunătăți bunăstarea fizică, mintală și emoțională. Terapia prin artă este aplicată și elevilor cu CES, fiind o formă intuitivă de exprimare.

Art-terapia – modalitate de educație, care urmărește să-i cultive copilului interesul pentru artă, culoare și creație. Tehnica terapiei prin artă pleacă de la ideea conform căreia exprimarea creativă promovează bunăstarea mintală. Această tehnică este un hibrid, compusă din disciplinele psihologie și artă.

Art-terapia nu este o descoperire recentă, din punct de vedere istoric, aceasta este marcată de multiple origini. Oamenii s-au exprimat prin simboluri dintotdeauna. Desenele din peșteri, hieroglifele egiptene, simbolurile artei celtice, măștile sunt modalități de comunicare prin artă.

Art-terapia este folosită din Antichitate. Platon, Aristotel, Plutarh și Pitagora recomandau în scop terapeutic contemplarea operelor de artă. Art-terapia este consemnată în anul 1930 în Anglia, în Statele Unite ale Americii a fost experimentată în 1940. În China și Japonia se știa că arta poate ajuta la însănătoșirea unei persoane care suferea de o boală fizică sau psihică.

Paternitatea art-terapiei este atribuită pictorului englez Adrian Hill, internat în sanatoriu; în timpul convalescenței desenează și realizează tapiserii care, spre mirarea medicilor ameliorează starea sa de sănătate.

Terapia prin artă este folosită când elevii cu CES au probleme de adaptare, dificultăți de învățare, dificultăți de comunicare și relaționare. Art-terapia folosește arta ca manieră de exprimare personală, pentru comunicarea trăirilor în scopul creșterii și armonizării ființei. Beneficiile exprimării prin artă – comunicând putem gestiona mai ușor situațiile conflictuale, agresivitatea.

Comunicarea este una din dimensiunile esențiale ale existenței, ea regăsindu-se la toate palierele de structurare, organizare a materiei. Pentru biolog comunicarea este o acțiune a unui organism sau a unei celule care alterează modele probabile de comportament ale altui organism sau ale altei celule, într-o manieră adaptativă pentru unul sau pentru ambii participanți.¹⁶⁹

Comunicarea se poate realiza verbal și nonverbal. Artele plastice sunt modalități esențiale de modelare a conștiințelor și emoțiilor, chiar dacă intenția artistului emițător nu este de a schimba conduita receptorului de artă. Viața complexă a grupurilor sociale necesită o interacțiune continuă și comunicare. Operele de artă, imaginile transmit mesaje. Termenul de mesaj este atribuit gândurilor, sentimentelor, trăirilor, ideilor, emoțiilor, stărilor de conștiință sau produse ale imaginației.

Art-terapia este considerată o activitate care utilizează modele non-verbale, având valențe psihoterapeutice, evidențiate prin obiectivarea activității imaginative într-un produs de nuanță artistică sau prin receptarea și trăirea semnificațiilor unor asemenea produse.¹⁷⁰

Art-terapia facilitează și stimularea inteligenței, fundamentală pentru învățare și adaptare la mediul social și profesional și al inteligențelor multiple propuse de Howard Gardner care sugerează încorporarea într-o mai mare măsură în curriculum-ul artei, a activităților dedicate autocunoașterii, comunicării și învățării prin cooperare.

Fiecare copil știe să deseneze dacă are o foaie de hârtie, tablă, un pix, un creion, carioca, încearcă să deseneze ceva, manifestând dorința de exprimare.

Luând în calcul incapacitatea elevului cu CES de a comunica verbal stările afective, oferă mijloace de exprimare non-verbală a emoțiilor, gândurilor, nevoilor și dorințelor.

Art-terapia se bazează pe puterea catartică, expresivă și relațională a artei, emoțiile estetice pot contribui, alături de cele cognitive și morale, la restaurarea echilibrului psihic al unei persoane. Pentru aceasta, art-terapia pune în lucru mijloace și metode specifice, ceea ce face ca arta să devină terapeutică prin intermediul specialiștilor.¹⁷¹

¹⁶⁹ Mihai Dinu, Comunicarea, Algos, 2000, București, p.163

¹⁷⁰ Vasile Preda, Terapii prin Artistică, 2006, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, p 21

¹⁷¹ Vasile Preda, Terapii prin Mediere Artistică, 2006, p 27

Art-terapia – beneficii:

- Dezvoltarea inteligenței emoționale;
- Comunicarea și relaționarea;
- Dezvoltarea imaginației și a spiritului creativ;
- Reducerea tensiunilor;
- Adaptate în societate;
- Dezvoltarea inițiativei;
- Rezolvarea conflictelor;
- Dezvoltarea stimei de sine;
- Stimulare senzorială;
- Deprinderi simple;
- Deprinderi complexe;
- Focusează atenția;
- Diminuează anxietatea;
- Empatie;
- Evoluție.

Terapia prin artă este un tip de terapie care presupune folosirea formelor de artă în diverse moduri pentru îmbunătățirea stării mentale și emoționale.

Terapia prin artă este benefică pentru orice persoană care dorește să evolueze și să se cunoască pe sine. Acest tip de terapie nu este destinată doar rezolvării unor probleme, ci este destinată și descoperirii anumitor abilități.

Limbajul vizual constituie un grup de comportamente stimul-răspuns care îi îndeamnă pe oameni la comunicare, le reglează unele acte și le permite exteriorizarea ¹⁷² unor stări afective.

Tehnici în art terapie:

- Pictura intuitivă;
- Mâzgălitul sau doodling;
- Desenul și pictura;
- Colajul;
- Sculptura;
- Fotografia;
- Modelajul în lut;

¹⁷² Vasile Preda *Terapii prin Mediere Artistică*, p. 30

- Dansul;
- Teatrul;
- Marionetele;
- Handmade-ul;

Art-terapia este eficientă în abordarea diferențiată și stimularea elevilor cu dizabilități intelectuale. Terapia prin artă este o oportunitate pentru a crea un mediu stimulat, iar acest mediu poate fi folosit pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărui elev cu CES.

Bibliografie:

1. Dinu, Mihai, *Comunicarea*, Algos, 2000, București.
2. Preda, Vasile, *Terapii prin Mediere Artistică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

TEHNICI MUZICALE MODERNE UTILIZATE ÎN MELOTERAPIE LA ELEVII CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

**Profesor psihopedagog Bălan Cristina – Simina,
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă "Miron-Ionescu" din Cluj – Napoca.**

Lucrarea de față își propune să prezinte tehnici muzicale moderne preluate de la școli internaționale aplicate în cadrul activităților de Educație Muzicală și Meloterapie¹⁷³, la clasele efectiv de elevi cu cerințe educative speciale¹⁷⁴. Partea aplicativă s-a realizat cu o clasă de elevi cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate¹⁷⁵ din școala specială.

Tehnicile pe care le voi prezenta sunt muzicograma și tehnica percuției corporale. Aceste tehnici sunt relativ noi și nu sunt încă destul de cunoscute în România, în prezent se realizează cursuri de formare pentru educatori muzicali în acest sens. În același timp nu există studii raportate la eșantionul românesc, majoritatea studiilor fiind externe.

Muzicograma a apărut ca și concept în anii 1970, fiind fundamentată de către Jos Wuytack, care a dorit să abordeze audițiile muzicale sub o formă interactivă, pe baza căreia elevii să poată înțelege cu ușurință un conținut muzical. Muzicograma reprezintă o metodă activă de ascultare a muzicii, elementul sonor fiind acompaniat de simboluri sau imagini având scopul final observarea, memorarea și înțelegerea muzicii prin intermediul imaginilor, a formelor geometrice, simbolurilor ș.a.

Ca și tehnică de lucru aceasta presupune existența unui prim moment în care elevii iau contactul cu exemplul muzical, iar cel de-al doilea moment reprezintă ascultarea fragmentului cu ajutorul muzicogramei. Printre avantajele muzicogramei se regăsesc faptul că se dezvoltă imaginația și creativitatea elevului, în același timp sporind participarea activă și interesul copiilor față de muzică. (*Homone Alexandra, Academia Națională de Muzică "Gheorghe Dima", Cluj – Napoca*).

¹⁷³ Meloterapia este o formă de terapie prin mediere artistică." Meloterapia apud Preda V. (2003) presupune utilizarea muzicii ca instrument terapeutic pentru a menține, a restabili, sau a ameliora sănătatea mentală, fizică și emoțională a unei persoane." (*Maria Dorina Pașca, Erszebet Banga, 2016, p.24*)

¹⁷⁴ Elevii cu cerințe educative speciale sau CES – sunt elevii care necesită nevoi educaționale speciale adaptate tipului de: dizabilități intelectuale, senzoriale, fizice, de limbaj, socio-afective și de comportament ori asociate indiferent de severitatea acestora.

¹⁷⁵ Elevii cu dizabilități intelectuale – sunt descriși ca "elevi care au o deficiență globală care influențează semnificativ adaptarea socio-profesională, gradul de competență și autonomie personală și socială afectând întreaga personalitate structură, organizare, dezvoltare intelectuală, afectivă, psihomotrică și adaptativ comportamentală" (*Alois Gherguț, 2013*)

Muzicograma (fig. 1) se folosește de percepția vizuală ce este implicată activ în percepția muzicală prin ascultarea activă a unor secvențe muzicale pe baza unui model vizual prin simbol. Astfel că muzicograma este o strategie vizuală ce contribuie la percepția, înțelegerea și memorarea muzicii într-un mod plăcut, atractiv și ușor. Aceasta acționează în toate câmpurile inteligenței multiple susținând chiar și învățarea limbajului prin intermediul activităților muzicale.

De asemenea aceasta este ușor de accesat deoarece se realizează prin conținut vizual marcat prin culori, animații, simboluri sau alte forme accesibile publicului larg. (*International Online Journal of Education and Teaching, 2014*)

Studiul prezentat de Alma Mater Sudiorum de la Universitatea din Bologna din 2006 a evidențiat efectele pozitive ale muzicogramei asupra percepției și învățării muzicii de către copiii cu vârste cuprinse între 9 și 12 ani. Aceștia au descoperit că elevii au prezentat reacții pozitive față de învățarea unor melodii clasice prin intermediul muzicogramei, îmbunătățindu-le concentrarea și atenția asupra sarcinii muzicale, dar și creșterea interesului față de stilul muzical prezentat (muzica clasică) față de care anterior prezentau atitudini negative din cauza faptului că nu înțelegeau compoziția și genul muzical. De asemenea cercetătorii susțin faptul că elevii au fost încântați de acest mod de lucru astfel încât pasiunea pentru muzică a crescut.

Fig.1 Model de Muzicogramă cu simboluri

Cea de-a doua tehnică muzicală este percuția corporală (fig. 2) care este descrisă ca arta de a produce zgomote prin realizarea unor bătăi ritmice utilizând propriul corpul precum: bătaia din palme, frecatul palmilor, bătaia pe picioare sau pe piept ș.a. Printre cele mai cunoscute bătăi ritmice sunt bătăile din palme pe un anumit tempo, ritm sau melodie.

Cercetătorii științifici în Neuroștiințe descriu că tehnica percuției corporale ajută în stimularea psihomotrică, cognitivă și emoțională a copiilor dar și a adulților. Alte studii susțin că abilitățile de comunicare, expresie și funcții executive ale pacienților cu Parkinson, Alzheimer, Sindrom Down,

Dislexie, Discalculie și Autism s-au îmbunătățit în timpul aplicării acestor tehnici având rezultate și pe termen lung. (*Feminismo/s 21, junio 2013*)

Avantajele percuției corporale, practicate ca activitate recreațională ajută în coordonare și asigură buna dispoziție în practicarea acesteia. Percuția corporală la nivel academic, unde se vizează scopuri și obiective prezintă ca avantaje îmbunătățirea coordonării motorii dar și din punct de vedere cognitiv îmbunătățirea funcțiilor executive precum memorie, atenție, flexibilitate cognitivă, planificare și memorie de lucru. Din punct de vedere kinestezic implică componenta de coordonare motrică, iar din punct de vedere socio-emoțional asigură o îmbunătățire în interacționarea cu mediul înconjurător.

Percuția corporală și-a conturat bazele teoretice pe Metoda Bapne, care poate fi aplicată încă de la vârsta de 6 luni. Aceasta cuprinde o baterie de activități ce implică mișcări simple ale mâinii și ale picioarelor pe baza unor comenzi vocale. Aceasta este divizată în trei blocuri de intervenție. Primul bloc fiind ritualul de inițiere când se începe o sesiune de activitate, al doilea bloc stimularea cognitivă ce pune accentul pe stimularea funcțiilor executive și ultimul bloc ritualul de finalizare ce cuprinde o sesiune de activități de liniștire și revenire la faza inițială. Acestea intervin asupra memoriei, orientării spațiale, limbajului, rețeaua atențională, praxii și gnozii, funcții executive, abilități vizuale și spațiale și cogniția socială.

Metoda Bapne este o metodă cognitivă, socio-emoțională și de stimulare psihomotorie care promovează reabilitarea neuromotorie, fiind focusată pe domeniul psihomotor în relație cu funcțiile executive. (*ResearchGate, 2020*)

Fig. 2 Model de Percuție Corporală

Cunoscând avantajele acestor tehnici, am decis să le aplic la clasa cu care am lucrat acest an, în cadrul activităților de Educație Muzicală, pe care le-am abordat ca activități de meloterapie deoarece categoria cărora se adresează sunt elevii din școala specială cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate. Activitățile au fost realizate la clasa a VIII-a, în sala de clasă, iar elevii implicați au fost atât fete cât și băieți, în număr de 12. Fiecare elev având propriul profil psihindividual de

dezvoltare, am descoperit cu bucurie că aceste tehnici au avut un mare succes în ameliorarea conduitei comportamentale unde apar cele mai pregnante probleme, creșterea interesului și a pasiunii față de muzică dar și față de ceilalți participanți la activitate. Muzica utilizată a fost muzică modernă adaptată nivelului de vârstă și dezvoltare a elevilor, în mare parte muzică instrumentală și muzică de mișcare.

Am constatat că elevii s-au implicat cu interes în aceste activități practice și și-au canalizat atenția în realizarea acestor sarcini distractive atât pentru muzicogramă cât și pentru percuție corporală. În mod special la activitățile de percuție corporală aceștia au devenit mai degajați, eliminând prin mișcări energia negativă și frustrările acumulate respectiv comportamentele agresive pe care le prezentau anterior față de ceilalți. Fiind exercițiu de imitație și atenție elevii am reușit să își mențină atenția constantă după câteva repetări, fără a fi distrași de factori externi și fără să dorească să iasă din sarcina de lucru. Memorarea s-a realizat într-un mod plăcut, prin mai multe repetiții datorat complexității diagnosticelor elevilor și profilului personal al acestora.

La finalul sesiunilor de lucru cu elevii am realizat un chestionar oral pentru a solicita părerile lor cu privire la cele două tehnici utilizate, cel mai frecvent răspuns al acestora a fost că nu și-au dat seama de faptul că învață ceva nou ci au simțit că se distrează și doresc să continue aceste variante de joc și în viitor.

Ca și concluzie, propun ca acest fel de activități să fie incluse în programa opțională de la școală atât în școli speciale cât și în școli de masă datorită impactului benefic atât asupra elevilor cât și asupra adulților deoarece muzica face parte din viață și cuprinde o parte din calitatea vieții în lumea modernă în care trăim azi. De asemenea propun extinderea și către alte categorii aflate la risc precum depresia și delincvența juvenilă foarte des întâlnite în ultima perioadă.

Bibliografie:

1. Alois Gherguț, Sinteze de psihopedagogie specială, Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice, editia a III-a, editura Polirom Iași, 2013.
2. Francisco Javier Romero Naranjo, Alejandro A. Romero Naranjo, Handclapping songs and gender: An approach using the bapne method/ Feminismo/s 21, junio 2013, pp.205 – 223.
3. Francisco Javier Romeo Naranjo, University of Alicante, Body Percussion in Physical Education and Sports Sciences. An approach to its Systematization According to Bapne Method, ResearchGate, october 2020.

4. Garça Boal Palheiros, Effects of "musicogram" on childrens musical perception and learning, Alma Mater Studiorum University of Bologna, August 22-26, 2006.
5. Homone Alexandra, Audiția muzicală sau muzicograma, metode de educare muzicală a auzului, Academia Națională de Muzică "Gheorghe Dima", Cluj-Napoca.
6. Pașca Maria Dorina, Erszebet Banga , Terapii Ocupaționale și arte combinate : repere creative, Editura University Press, Târgu Mureș. 2016, p.24
7. Şen, E. (2022). An evaluation on musicograms and their applications in Türkiye. *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET)*, 9(4).1632-1647, 2014

EDUCAȚIA PERMANENTĂ

**Profesor psihopedagog Molan George Răzvan ,
CSEI „Miron Ionescu”, Cluj Napoca**

Teoreticienii și practicienii în domeniile sociologiei, psihologiei și pedagogiei precum și beneficiarii ai sistemului educațional contemporan recunosc faptul că educația nu răspunde , la nivelul așteptat, nevoilor reale ale societății. Fiecare persoană este supusă presiunilor determinate de schimbările sociale, astfel trebuie să dezvolte comportamente adaptative. Nevoia de dezvoltare personală, exercită la rândul său alte presiuni, deoarece oportunitățile oferite nu corespund exigențelor proprii.

Avântul lumii postmoderne aduce cu sine schimbări ale vieții, sub toate aspectele ei. Acestea de multe ori sunt de neînțeles, de neacceptat, stresante și traumatizante. Adaptarea la solicitările vieții economice dinamice presupune reciclări, reprofesionalizări, reorientări ale carierei.

Necesitatea educației permanente o constatăm cu ușurință, nu de puține ori ajungem să spunem că trebuie să învățăm toată viața, încredințați fiind de aceasta, raportându-ne la realitățile sociale. Practic reluăm ceea ce spunea odinioară Jan Amos Comenius: „ Toată viața este o școală”.

Termenul de educație permanentă este propriu ultimelor decenii și poate fi definită astfel: „ansamblu de mijloace puse la dispoziția oamenilor de orice vârstă, sex, situație financiară și profesională pentru ca ei să nu înceteze să se formeze de-a lungul vieții, cu scopul de a-și asigura deplina dezvoltare a facultăților fizice și psihice și participarea eficientă la progresul societății”(Institutul de Educație de pelângă UNESCO- Bazele educației permanente).

Educația permanentă este un fenomen complex, putând fi:

- formală, nonformală și informală;
- școlară, extra școlară și post școlară;
- instituționalizată și neinstituționalizată;
- directă și indirectă;
- explicită și implicită;
- pozitivă și negativă;
- profilactică și terapeutică;

Dacă întrecut prin educație se făcea referire doar la o etapă din viața unei persoane, copilăria și tinerețea, dat fiind și ritmul lent de dezvoltare a societății, astăzi prin educație se înțelege tot mai mult un proces de dezvoltare a omului pe tot parcursul vieții, el având nevoie de acest lucru în vederea

formării personalității umane. Educația nu mai este văzută ca o pregătire pentru viață, ci devine o dimensiune a vieții, un continuu existential, a cărui durată se confundă cu însăși durata vieții.

Educația permanentă a devenit un principiu călăuzitor al întregului proces educational, este considerată un gen de activitate integratoare ce tinde spre autoperfecționare. Îmbrățișând toate aspectele dezvoltării omului, ea nu face decât să continue și să desăvârșească ceea ce familia, școala și alte instituții cultural-educative urmăresc să împlinescă.

La baza educației permanente stă credința că orice persoană poate să-și pună în valoare întregul potențial biopsihic și poate deveni creatoare.

Privită din punct de vedere pedagogic, educația permanentă este un proces de perfecționare a dezvoltării personale, sociale și profesionale pe durata întregii vieți a oamenilor, în scopul îmbunătățirii calității vieții atât a indivizilor cât și a colectivităților.

Ca demers individual, ea reprezintă activitatea prin care personalitatea umană urmărește să-și armonizeze diferitele stadii și conținuturi ale instruirii în vederea atingerii unui echilibru psihosocial, în plan profesional, intelectual, moral, cultural.

Educația permanentă poate fi definită și ca un principiu de politică a educației, angajat în reorganizarea sistemului de învățământ ca parte a acestuia la nivelul structurii sale de bază sau a structurii sale de relație cu mediul social.

Astfel, educația permanentă încearcă să privească educația în totalitatea ei, integrând toate formele sale. Ea îndeplinește atât funcții de dezvoltare personală cât și funcții de dezvoltare social-adaptare, integrare activă și creatoare, de susținere a capacității lor omului de a face față solicitărilor complexe ale vieții. Ori ce nivel al educației formale, nonformale și informale este proiectat în perspective educației permanente. Educația preșcolară este proiectată astfel încât, în timp, să favorizeze accesul la pregătirea continuă, permanentă. Accentul se pune pe respectarea reală a particularităților de vârstă și individuale, pe individualizarea învățării, pe auto-învățare, și inter-învățare, pe evaluare individualizată și de grup, pe autoevaluare. Climatul de învățare trebuie să fie stimulativ, să evite frânele progresului în învățare, să întrețină și să dezvolte motivația pozitivă, să consolideze stilul corect de învățare, sistemul propriu de valori.

Educația permanentă contemporană comportă anumite caracteristici, ea nu se încheie o dată cu finalizarea studiilor, acoperă întreaga existență a individului, nu înseamnă exclusiv educația adulților, ci unifică toate componentele și etapele educației: educația preșcolară, educația primară, educația secundară, educația liceală, educația universitară, educația postuniversitară; include modalitățile formale, dar și pe cele nonformale (planificată/ accidentală); comunitatea, grupurile sociale, întregul mediu dețin un rol important în educarea individului; școala are rolul de a integra și

de a coordona toate celelalte influențe educaționale; ea se afirmă prin caracterul său universal și democratic, împotriva caracterului elitist al educației, iar ca scop final se promovează asigurarea calității vieții.

Trecerea de la paradigmă educației centrată pe școală la paradigmă educației permanente s-a realizat plecând de la o nouă perspectivă socială, și anume „societatea educativă”, definite prin câteva trăsături: învățare continuă, responsabilitate față de propria evoluție socială și profesională, evaluare recentrată mai mult pe confirmarea progreselor decât pe constatarea eșecurilor, participare civică și muncă în echipă, parteneriat social.

În cadrul educației permanente putem vorbi de o serie de principii care „fundamentează organizarea globală a sistemului de învățământ” și angajează toate ciclurile vieții, de la faza pregătirii la faza activă, până la faza retragerii-care permite personalității asumarea de noi roluri prin continuarea învățării. Astfel, sunt stabilite și evidențiate următoarele principii:

- principiul asigurării continuității în activitatea de formare și dezvoltare a personalității umane;

- principiu adaptării programelor școlare și postșcolare la cerințele unei societăți în continuă transformare;

- principiul pregătirii personalității, la toate nivelurile sistemului de învățământ, în vederea adaptării optime la condiții de schimbare rapidă;

- principiul mobilizării și valorificării tuturor mijloacelor de informare disponibile în limite instituționale și noninstituționale;

- principiul corelării funcționale între obiectivele-conținuturile- formele educației;

Plecând de la obiectivele generale ale educației permanente, crearea structurilor și a metodelor favorabile formării- dezvoltării personalității umane pe tot parcursul vieții sale și pregătirea personalității umane pentru autoinstruire și autoeducație, se urmărește tot mai mult să nu existe doar o alipire a două părți astăzi separate, instituția școlară ,pe de-o parte și educația adulților pe de altă parte, ci educația să se constituie într-un singur proces continuu.

Desigur, în cadrul sistemului educațional global, așa cum precizează Miron Ionescu în Studii de pedagogie aplicată, „fiecare nivel, treaptă, disciplină, dimensiune, formă a educației presupune elaborarea unor obiective specifice educației permanente, operaționalizabile în funcție de particularitățile fiecărei comunități educative naționale, teritoriale, locale”.

În literatura de specialitate obiectivele specifice ale educației permanente sunt clasificate în patru grupe, astfel:

- însușirea competențelor sociale fundamentale (lectură, calcul matematic/informatic, noțiuni elementare pentru menținerea sănătății);
- dezvoltarea capacității de adaptare la o societate bazată pe anumite valori fundamentale: pace, democrație, libertate, fericire, eficiență, umanism, solidaritate;
- cultivarea unor trăsături de personalitate care asigură o „nouă calitate a vieții”, :stabilitate intra psihică, vigoare emoțională, motivație lăuntrică, capacitate de opțiune responsabilă, angajare social, capacitate de autodepășire, însușirea și reînnoirea cunoștințelor;
- obiective instrumentale: interînvățarea, învățarea autodirijată etc.;

Omul nu poate răspunde eficient la provocările și transformările rapide ale societății decât asumându-și o educație permanentă, o dezvoltare continuă, o adaptare care să-I ofere posibilitatea de a se orienta în noua lume guvernată de explozia informațională. El trebuie să renunțe la a învăța doar pentru a deține cât mai multe informații, la enciclopedismul râvnit în trecut. Această ambiție nu-l ajută în adaptarea sa la cerințele lumii post moderne, dimpotrivă, trebuie să achiziționeze instrumente, abilități, metode noi, prin care își poate dezvolta capacitatea de a căuta informația, de a comunica și de a coopera.

Astfel, educația permanent este o „premisă important pentru realizarea altor două direcții de evoluție a educației în societatea postmodernă- autoeducația și valorificarea deplină a autoeducației”.

Comenius spunea despre necesitatea permanenței în educației:

„Pentru fiecare om viața sa este o școală, de la leagăn până la mormânt”. De asemenea, considera, că, „tot ce suntem, ce facem, ce gândim, vorbim, urzim, dobândim și posedăm nu este altceva decât o anumită scară pe care ne urcăm din ce în ce mai mult, spre a ajunge cât mai sus, fără însă să putem atinge vreo dată suprema treaptă” .

Bibliografie:

1. Miron Ionescu(coordonator), Pledoarie pentru educația permanentă, în Studii de pedagogie aplicată, ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2013
2. Sorin Cristea, Fundamentele pedagogiei, ed Polirom, Iași, 2010
3. Elena Macavei, Pedagogie Teoria educației, vol II, ed Aramis, București, 2002
4. Dumitru Salade, Educație și personalitate, ed Casa cărții de știință, 1995
5. Constantin Cucos, Pedagogie, ed. Polirom, 2006
6. Adrian Neculau, Educația adulților, ed. Polirom, 2004

STRATEGII PSIHOPEDAGOGICE DE ACTIVIZARE A POTENȚIALULUI COGNITIV LA ELEVII CU TULBURĂRI SPECIFICE DE ÎNVĂȚARE A CITIRII

Profesor psihopedagog doctor Preda Oana
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Miron Ionescu” Cluj Napoca

1. Caracteristici ale tulburărilor specifice de învățare a citirii

În **DSM-5** (American Psychiatric Association, 2013) sunt specificate trei *tulburări specifice de învățare*: cu afectarea citirii, a exprimării în scris și în domeniul matematicii. *Tulburarea specifică a citirii* reprezintă o afectare specifică și semnificativă a dezvoltării abilităților de citire, care nu poate fi exclusiv explicată de vârsta mentală, probleme de acuitate vizuală sau școlarizare inadecvată.

În opinia noastră, diversele afectări ale citirii și ale exprimării în scris, menționate în DSM-5, pot fi considerate ca *tulburări specifice de învățare din domeniul lingvistic*. Pot fi afectate: recunoașterea cuvântului scris, a citirii orale sau silențioase, comprehensiunea lecturii, performanța în sarcini ce necesită abilitățile de lectură. Tulburările specifice ale citirii sunt în mod frecvent precedate de tulburări de vorbire și de dezvoltare a limbajului. De asemenea, dificultățile de scriere pot fi asociate cu tulburarea specifică a citirii.

2. Evaluarea competențelor la copiii cu tulburări specifice de învățare din domeniul lingvistic

Evaluarea competențelor lingvistice vizează mai multe componente ale limbajului: fonologică, morfologică, lexico-semantică, suprasegmentală, sintactică și componenta pragmatică (David, Roșan (2019). Tulburările sau deficitale acestor componente se pot manifesta atât la nivelul limbajului oral, cât și la nivelul limbajului scris.

În ultimii ani au fost mai multe încercări de standardizare a unor instrumente de screening și diagnostic al tulburărilor specifice de învățare din domeniul lingvistic, mai ales a dislexiei și disortografiei. Dintre instrumentele de diagnostic a dislexiei și disortografiei în curs de standardizare pentru limba română, David și Roșan (2017, p. 61-65) le menționează pe următoarele:

► *Testele de citire MT pentru ciclul primar – 2 (MT)* elaborate de Cornoldi și Coplo (2011), care permit atât evaluarea abilităților de decodare, cât și a celor de comprehensiune, pentru elevii din clasa I până în clasa a VI-a. Ordinea de utilizare a testelor MT pe parcursul diverselor clase este în raport direct cu creșterea dificultății materialului supus citirii, urmărindu-se următoarele variabile: dificultatea sintactică și semantică; lungimea textului și dimensiunea caracterelor tipografice.

► *Bateria de evaluare a dislexiei și disortografiei de dezvoltare – 2 (DDE-2)* elaborată de Sartori, Job și Tressoldi, 207, 2013), care cuprinde opt subteste: cinci pentru analiza procesului de citire și trei pentru analiza procesului de scriere.

► *Bateria de evaluare a limbajului scris și a tulburărilor acestuia (BELEC)*, elaborată de Mousty, Leybaret, Alegria, Content și Morais, 1994), în curs de standardizare pentru limba română, cuprinde mai multe probe care vizează: abilitatea generală de citire; citire de cuvinte izolate; citirea de non-cuvinte (logatomi); comprehensiunea citirii (a unor propoziții sau fraze lacunare, elevul trebuind să completeze cu răspunsul corect); abilități metafonologice (inversiunea silabică și fonemică, eliminarea silabică și fonemică; acronime auditive); numire rapidă automatizată ; memorie fonologică (repetare de non-cuvinte).

► *Programe structurate și integrate de evaluare și intervenție psihopedagogică*: programele Meisner (abordare instrumentală) și programul Sindelair (abordare neuropsihologică).

Diagnosticul *tulburărilor de învățare din domeniul lingvistic* trebuie să cuprindă precizări asupra *gradului de severitate* (ușor, moderat, sever), care se stabilește în raport cu amploarea extinderii tulburărilor (la unul sau mai multe domenii) și cu intensitatea sprijinului psihopedagogic necesar.

3.Acțiuni pedagogice pentru formarea competențelor în domeniul citirii

3.1 Îmbogățirea vocabularului – premisă esențială a înțelegerii lecturii

Vocabularul elevilor constituie un factor cheie pentru reușita școlară, ceea ce face ca acesta să fie antrenat în mod deosebit în învățământul primar (Blideanu, Șerdean, 1981; Biemiller, 2011). S-a constatat că există o relație reciprocă între nivelul de dezvoltare a vocabularului și înțelegerea lecturii la toate disciplinele școlare: cu cât elevul posedă un vocabular mai bogat și mai variat, cu atât mai bine înțelege textele citite; cu cât elevul citește mai mult și înțelege mai bine textele citite, el învață noi cuvinte și expresii (Goigoux, Cèbe, 2006; Thompson, 2008; McEwan-Adkins, 2016).

Pentru dezvoltarea vocabularului în clasele primare s-au propus câteva principii de bază: a) să se dea prioritate verbelor, datorită faptului că verbul structurează fraza și permite explorarea diferitelor combinații ale cuvintelor și să se lucreze asupra diferitelor familii de cuvinte; b) să nu se separe vocabularul de sintaxă. Cercetările (Biemiller, 2011; Grossmann, 2011) subliniază necesitatea de a se stabili prin programele școlare o progresie a noțiunilor de bază necesare pentru înțelegerea și utilizarea adecvată a sistemului lexical.

3.2.Obiective și metode ale predării-învățării citirii în clasele primare

Abilitățile de citire sunt în mod obișnuit împărțite în două categorii: *decodificarea scrisului* cunoscută și ca abilitate de citire de bază și *înțelegerea citirii* care, la rândul ei, cuprinde două

categorii: înțelegerea cuvintelor (*analiza semantică a cuvintelor*) și înțelegerea textelor (*analiza sintactică și semantică a propozițiilor, frazelor sau discursului*).

Prin strategiile interactive se urmărește dobândirea de către elevi a competențelor de citire, utilizându-se metode de predare-învățare eficiente (tabelul I).

Tabelul I.

Strategii și acțiuni pedagogice pentru învățarea eficientă a citirii în ciclul primar

<p>OBIECTIVE:</p> <p>Fluența citirii - Înțelegerea – Motivația</p> <p>Elevii sa citească fluent, înțelegând conținutul lecturii, fiind capabili să aplice și să comunice cunoștințele și competențele lor în noi contexte, fiind motivați pentru lectură.</p>	
<p>METODE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE</p> <p>Combinarea predării explicite, învățării ghidate, învățării autonome și punerii în practică a lecturii (lectură ghidată, lectură partajată, înțelegere ghidată, lectură autonomă)</p> <p>Predarea-învățarea pe grupe de nivel, individualizată și prin cooperare</p> <p>Integrarea analizei grafo-fonetice și a analizei cuvintelor</p> <p>Exerciții de literație/lectură</p> <p>Activități de lectură motivante</p> <p>Texte gradate ca dificultate</p> <p>Varierea genurilor literare (cu suport tipărit sau electronic)</p> <p>Intervenții personalizate asupra copiilor care riscă să nu învețe să citească, să nu își însușească scrierea și comunicarea orală adecvată</p> <p>Activități propice pentru dezvoltarea abilităților superioare ale gândirii</p> <p>O bună organizare și gestionare a predării-învățării în clasă.</p> <p>Tehnici de evaluare variate, cu accent pe evaluarea formativă</p> <p>Implicarea părinților în îndrumarea elevilor pentru efectuarea sarcinilor școlare</p>	

Predarea-învățarea citirii în clasele primare vizează realizarea a trei obiective principale (Blideanu, Șerdean, 1981; Goigoux, Cèbe, 2006; Vianin, 2011).

a) Fluența – constă în abilitatea de recunoaștere spontană a cuvintelor și de citire a textului cu rapiditate, corectitudine și expresivitate. Fluența se antrenează pornind de la dezvoltarea conștiinței fonologice și a principiului alfabetic prin citirea de către elev a unor texte sau cărți simple, care tratează subiecte familiare și care conțin mai ales un vocabular curent și repetitiv, fără cuvinte necunoscute de copil.

b) Înțelegerea (comprehensiunea) – este abilitatea de a stabili cu ușurință legăturile între idei, de a extrage mesajul dintr-un text, de a reflecta asupra acestuia și de a trage concluzii. O învățare adecvată a lecturii se bazează pe cunoștințele anterioare, pe competențele lingvistice și pe abilitățile superioare ale gândirii.

c) Motivația de a citi – este un factor cheie pentru implicarea elevului în lectură. Se vor recomanda cărți captivante, cu iconografie atractivă (imagini relevante), ținând seama și de vârsta cronologică și mintală a elevului.

Cercetătorii subliniază necesitatea de a se stabili prin programele școlare o progresie a noțiunilor de bază necesare pentru înțelegerea sistemului lexical și aplicarea unor programe personalizate pentru elevii cu tulburări specifice de învățare în domeniul lingvistic. Pentru competențele necesare învățării în profunzime, autoreglate, un rol esențial îl au programele de formare și dezvoltare a strategiilor psihopedagogice cognitive și metacognitive.

Bibliografie:

1. **ARLINGTON, V.A.** *The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. American Psychiatric Association The fifth Edition (DSM-5)*, American Psychiatric Publishing, **2013**.
2. **BLIDEANU, E., ȘERDEAN, I.** *Orientări noi în metodologia studierii limbii române în ciclul primar. Citit-scris, compunere*. București: EDP, **1981**.
3. **DAVID, C., ROȘAN, A.** *Repere diagnostice bazate pe dovezi științifice în tulburările specifice de învățare*. Cluj-Napoca: Argonaut și Limes, **2017**.
4. **DAVID, C., ROȘAN, A.** *Intervenții psihopedagogice în tulburările specifice de învățare. Învățăm FonoLogic – program structurat de antrenament al conștiinței fonologice bazat pe dovezi științifice*. București, Polirom, **2019**.
5. **GOIGOUX, R., Cèbe, S.** *Apprendre à lire à l'école : tout ce qui'l faut savoir pour accompagner l'enfant*. Paris : Retz, **2006**.
6. **GROSSMANN, F.** *Didactique du lexique: état des lieux et nouvelles orientations. Pratiques*, 149/150, pag. 103-108. **2011**.
7. **VIANIN, P.** *Ajutorul strategic pentru elevii cu dificultăți școlare*. Cluj-Napoca, Editura ASCR, **2011**.

PLAN DE ACȚIUNE ANTI-BULLYING

PIPP. Prioteasa Mariana
Școala Gimnazială Hârsești, Argeș

Planul anti-bullying are rolul de a preveni și combate bullying-ul între elevii unității.

Obiectivul general este de a face din Școala Gimnazială Hârsești un loc sigur, de a crește nivelul de conștientizare a fenomenului de bullying în rândul profesorilor și al elevilor și de a promova relații sociale pozitive între elevi.

Obiectivele specifice urmărite:

- 1) Înțelegerea bullying-ului ca fenomen social de către profesori și elevi;
- 2) Îmbunătățirea strategiilor de identificare a problemelor sociale și emoționale ale elevilor cauzate de fenomenul de bullying;
- 3) Creșterea capacității corpului didactic de a face față eventualelor situații de bullying;
- 4) Reducerea riscului de bullying și a formelor de bullying electronic (cyberbullying) în rândul elevilor
- 5) Încurajarea și sprijinirea elevilor în dezvoltarea abilităților de a lua atitudine și a ajuta victimele în situații de bullying.

Intervenții la nivel individual:

• **Identificarea persoanelor și a cauzelor pentru care acestea au manifestări de bullying,** prin consultarea elevilor, a cadrelor didactice și a personalului specializat (psihologi, asistenți sociali și maternali).

• **Elaborarea și derularea unor programe de asistentă individualizată în situații de bullying în rândul elevilor (autori sau ca victime) în prin care să se urmărească:**

- înțelegerea consecințelor actelor de hărțuire psihologică repetată asupra celorlalți (elevi, părinți, prieteni etc.);
- prevenirea apariției dispozițiilor afective negative (resentimentul, suspiciunea excesivă, iritabilitatea, ostilitatea, negativismul);
- ameliorarea imaginii de sine (atitudine pozitivă față de sine, evaluarea corectă a calităților și defectelor personale);
- dezvoltarea autonomiei (rezistența față de evaluările celorlalți prin cristalizarea unor valori personale pozitive);
- dobândirea autocontrolului asupra impulsurilor de moment și a capacității de autoanaliză.

- **Implicarea elevilor care comit acte de violență fizică sau psihologică în mod repetat în programe de asistență derulate în parteneriat cu alte instituții specializate** (Poliția comunitară, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului,

- **Valorificarea** intereselor, aptitudinilor și capacităților elevilor cu risc de manifestare a comportamentului de bullying, **în activități școlare și extrașcolare** (sportive, artistice etc.).

- **Responsabilizarea elevilor care au comportament violent** prin aplicarea unor măsuri de intervenție cu potențial educativ și formativ; evitarea centrării exclusiv pe sancțiuni și eliminarea din practica educațională a unor sancțiuni care contravin principiilor pedagogice.

- **Identificarea și asistarea elevilor victime ale bullying-ului** prin implicarea cadrelor didactice, a personalului specializat (psihologi, asistenți sociali) și a părinților/ aparținătorilor.

Intervenții la nivel relațional: Recomandări privind familie

- **Informarea părinților** cu privire la serviciile pe care le poate oferi școala în scopul prevenirii bullying-ului și cyberbullying-ului și ameliorării relațiilor părinți-elevi (consiliere, asistență psihologică); implicarea în astfel de activități a personalului specializat (psihologi, asistenți sociali).

- **Acordarea de sprijin familiilor** care solicită asistență și orientarea acestora către serviciile specializate.

- **Colaborarea unității cu familiile** elevilor cu potențial violent sau care au comis acte de violență, **în toate etapele procesului de asistență** a acestora (informarea, stabilirea unui program comun de intervenție, monitorizarea cazurilor semnalate); organizarea de întâlniri în unitate, vizite în familii, programe extrașcolare cu participarea comună a elevilor, a părinților, a cadrelor didactice și a specialiștilor din alte sectoare de activitate.

- **Identificarea unor părinți-resursă** care să se implice în activitățile de prevenire sau în rezolvarea cazurilor de bullying.

- **Inițierea unor programe destinate părinților**, centrate pe conștientizarea, informarea și formarea cu privire la dificultățile de adaptare a elevilor la mediul școlar și la diferite aspecte ale violenței școlare, respectiv a bullying-ului (forme, cauze, modalități de prevenire, parteneri).

- **Semnalarea de către unitate** a cazurilor de familii cu un comportament violent repetat față de elevi și **implicarea** în rezolvarea acestora (în cazuri extreme, participarea la procedurile de instituire a plasament familial); colaborarea unității cu instituții cu responsabilități în acest domeniu - Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, poliție etc.

Recomandări privind școala

- Includerea, pe agenda **întâlnirilor formale** ale unității (Consiliu de Administrație, Consiliu Profesoral, Comitetul de Părinți), a unor teme legate de bullying, care să aibă ca scop conștientizarea dimensiunii fenomenului și analiza formelor, a actorilor și a cauzelor situațiilor ce pot apărea la nivelul unității.

- Elaborarea unor **strategii coerente de prevenire și intervenție**, inițierea unor programe care să răspundă unor situații specifice unității de învățământ (identificarea riscurilor, a persoanelor cu potențial violent sau cu risc de a deveni victime), cu implicarea activă a părinților ca parteneri;

- Asigurarea că **regulamentul de ordine interioară** este un mijloc real de prevenire, prin:
 - definirea clară și funcțională a criteriilor de disciplină școlară și de conduită în unitate a tuturor factorilor (elevi, personal didactic, personal nedidactic);
 - adaptarea prevederilor la contextul specific în care funcționează unitatea;
 - implicarea factorilor de la nivelul unității (părinți, cadre didactice) în aplicarea prevederilor acestuia;

Intervenții la nivel curricular:

- **Dezbaterea** în ședințele cu părinții situațiilor de violență observate în unitate sau în vecinătatea acesteia și identificarea unor căi de soluționare.

- Derularea unor **programe și activități extrașcolare** pe tema combaterii bullying-ului, la care să participe elevi, cadre didactice, părinți).

- Organizarea de **programe de informare a elevilor** privind modalitățile adecvate de gestionare a unor situații concrete de bullying, centrate pe dezvoltarea unor competențe de înțelegere și auto-control, negociere a conflictelor, comunicare, mijloace de auto-apărare.

- Inițierea unor **programe de educație intra- și inter-generațională** și de educație parentală prin care să se urmărească îmbunătățirea relațiilor dintre: elevi-părinți-cadre didactice-conducerea unității).

- **Sensibilizarea cadrelor didactice** față de problematica bullying-ului (forme de hărțuire, cauze generatoare, mecanisme de prevenire, strategii de ameliorare, cadru legislativ și instituțional) **prin activități de formare** derulate la nivel local: cursuri de formare, cercuri pedagogice tematice, schimburi de experiență.

- **Asumarea de către psihologul unității a unui rol proactiv** în comunitatea școlară, prin diseminarea ofertei de sprijin psihologic și prin implicarea, în afara cabinetului, în identificarea și rezolvarea unor situații de bullying.

- **Ameliorarea managementului comunicării între toți factorii de la nivelul unității**, prin identificarea principalelor bariere comunicaționale și prin diversificarea strategiilor și a canalelor de comunicare; organizarea de activități informale cadre didactice-părinți;

- **Asigurarea unui mediu școlar adecvat** pentru derularea activităților didactice în condiții optime, prin:

- evitarea supraaglomerării colectivelor de elevi, atât la nivelul unității, cât și la nivelul claselor;
- serviciu de pază;
- aparatură de supraveghere și securitate funcțională.

La nivel comunitar:

- **Dezvoltarea de parteneriate ale unității cu alte instituții la nivel local** – poliție, jandarmerie, autorități locale, ONG-uri etc. – pentru siguranța deplasării elevilor și pentru crearea unei vecinătăți lipsite de pericole.

La nivel social

- Implementarea unui **sistem de monitorizare** a fenomenelor de bullying în unitate, care implică: elaborarea unei strategii de colectare a informațiilor, construirea unei baze de date etc.

- **Stimularea cooperării inter-instituționale** în inițierea, derularea, monitorizarea și evaluarea unor programe de monitorizare a cazurilor de bullying.

- Participarea cadrelor didactice la **programele de formare continuă**.

- **Multiplicarea măsurilor de reducere a accesului elevilor la violența exprimată în media** – violență verbală, pornografie și imagini cu conținut violent.

- **Stimularea cercetării** privind violența școlară și fenomenul de bullying, utilizarea exemplelor de succes în prevenirea și combaterea acestui fenomen.

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR

Nr.crt.	Activitatea	Locul de desfășurare	Termen
1.	”Eu știu ce este bullying-ul?”	Școala Gimnazială Hârsești	
2.	”Există bullying în școala mea?”	Școala Gimnazială Hârsești	
3.	”Mesajul meu antibullying”	Școala Gimnazială Hârsești	
4.	”Împreună pentru o școală mai bună”	Școala Gimnazială Hârsești	

Bibliografie:

1. Tzvetina Arsova Netzelmann, Elfriede Steffan, Marina Angelova , *Strategii pentru o clasă fără bullying* , manual pentru profesori și personalul școlar

TRIADA GRĂDINIȚĂ-FAMILIE-COMUNITATE

Profesor învățământ preșcolar: Ștefănescu Simona

Profesor învățământ preșcolar: Andone Valentina

Școala Gimnazială Nr. 308, Sector 4, București

Parteneriatul educațional a devenit unul din conceptele cheie ale pedagogiei de astăzi și o atitudine manifestă în sfera educației. Ca atitudine, parteneriatul are nevoie, din partea tuturor celor implicați, de recunoașterea și acceptarea diferențelor, toleranță, egalitate de șanse, interacțiune, comunicare în ambele sensuri, colaborare, cooperare, susținere reciprocă, lucru în echipă. El tinde să devină un concept central pentru abordarea de tip curricular flexibilă și deschisă a problemelor educative.

În abordarea curriculară a educației se identifică nevoia cunoașterii, respectării și valorizării diversității. Este vorba de o diversitate care presupune unicitatea fiecărei ființe umane și multiculturalitatea. Copiii nu sunt normali și anormali, ci unici, cu particularități diferite, determinate de caracteristicile lor subiective individuale și de apartenența lor la un spațiu și o identitate socioculturală. Unicitatea vine din educația subiectivă a fiecăruia, dar și din stilurile de învățare, ritmurile dezvoltării, trăsăturile personale, capacitățile, competențele și comportamentele fiecăruia. Amprenta culturală este importantă pentru că determină bogăția diversității la nivelul grupului social.

Parteneriatul educațional este forma de comunicare, cooperare și colaborare în sprijinul copilului la nivelul procesului educațional. Parteneriatul educațional se desfășoară permanent și împreună cu actul educațional propriu-zis.

Educația intră în sfera relațiilor cu liant sau ca proces, o ferită conjunctură, care determină, într-un fel sau altul, ca parteneriatul între familie-grădiniță-comunitate să funcționeze în beneficiul copilului. Este considerată o primă experiență relațională și de colaborare cu persoanele profesioniste, o îmbinare a parteneriatului cu informațiile părinților, o deschidere spre comunitate, toate având un obiectiv comun, și anume dezvoltarea globală a copilului.

Mediul în care copilul se naște, trăiește primul an al vieții, se dezvoltă și se formează pentru viață este cel oferit de familie. Aceasta reprezintă un prim instrument de reglare a interacțiunii dintre copil și mediul social. Familia are rolul central în asigurarea condițiilor necesare trecerii prin stadiile de dezvoltare ale copilăriei, condiții care stau la baza structurii personalității individului.

Familia fiind factorul central în asigurarea unei educații bune, trebuie să intervină în crearea celor mai bune contexte de învățare. Socializarea este pionul principal, de aceea limbajul variat și cuvintele folosite des, au un impact asupra memoriei și a vocabularului celui mic. Comportamentele

pe care le observă în jur, mai întâi le imită, iar apoi le poate prelua și adapta în propriul comportament. De aceea este esențial să observe trăsături pozitive. Afecțiunea pe care o primește în mediul familial îl pregătește pentru viitor din perspectiva inteligenței emoționale. Atitudinile părinților au un impact vital în construirea personalității copilului în devenirea sa ca adult.

Primele deprinderi de viață se învață în familie. De la deprinderea de a mânca singur, a merge, a vorbi până la a se spăla pe mâini, față și dinți, toate reprezintă varietatea de capacități dezvoltate acasă, ca o pregătire pentru pasul al 2-lea și anume, creșa/grădinița.

Îmbinarea cunoștințelor părinților cu cele ale grădiniței trebuie folosite în favoarea copiilor. Grădinița este instituția care se ghidează după principii și metode științifice ce cuprind mijloacele specifice pentru a pune în valoare potențialul fizic și psihic al copiilor. Pentru ca parteneriatul dintre familie și grădiniță să funcționeze trebuie să existe încredere, comunicare, respect și asumare a drepturilor și responsabilităților.

Cazurile în care părinții și cadrele didactice se înțeleg reciproc și au o relație bună sunt majoritare. Dar trebuie să ținem cont și de cazurile în care această relație nu există și este influențată în mod negativ de: neimplicare (absența părinților de la activitățile propuse de grădiniță), lipsa de responsabilitate, critica nefondată, timiditatea, minimalizarea rolului grădiniței în dezvoltarea copilului, desconsiderarea cadrelor didactice etc.

Parteneriatul dintre familie și grădiniță trebuie să se bazeze pe cunoașterea de către părinți ale unor aspecte precum: specificul grădiniței, principiile acesteia, dotarea materială și resursele umane, oferta activităților și cele opționale (engleză, teatru etc.), regulamentul interior, așteptările grădiniței în legătură cu acest parteneriat, dar și cele în privința comportamentului copilului.

Relația dintre părinți și cadre didactice trebuie să se bazeze pe comunicare și colaborare cu scopul asigurării celor mai bune condiții de creștere și dezvoltare a celui mic. Grădinița trebuie să ofere șanse egale copiilor la procesul educațional.

Cadrele didactice trebuie să manifeste o relație de prietenie față de părinți, să-i informeze pe părinți cu privire la aspectele pozitive și negative ale copilului. Tot cadrele didactice trebuie să le ofere părinților suficiente informații despre nivelul de dezvoltare al copilului, despre activitățile care îi trezesc copilului cel mai mare interes.

Conducerea grădiniței are și ea un rol foarte important, pentru că aceasta trebuie să creeze un climat educațional deschis, trebuie să-i încurajeze pe părinți să participe la activitățile desfășurate cu copiii și părinții. Părinților trebuie să li se creeze o impresie frumoasă despre grădiniță, un loc unde își aduc copiii cu drag, fără teama de a pune întrebări, oferindu-li-se răspunsuri de fiecare dată.

Părinții au și ei datoria de a le crea propriilor copii, o imagine frumoasă a grădiniței, un loc deosebit de drăguț și relaxant, unde aceștia învață cele mai frumoase cântece și poezii și unde au cele mai frumoase jucării. În acest fel curiozitatea copiilor crește, iar dacă părinții au o atitudine pozitivă față de grădiniță, atunci sunt toate șansele ca preșcolarul să aibă încredere în educatoare și colegi.

Părinții preșcolarului trebuie să fie interesați de tot ce se întâmplă cu copilul la grădiniță, trebuie să știe orarul grădiniței, trebuie să știe ce îi place cel mai mult copilului să facă, trebuie să participe cu interes la activitățile desfășurate în grădinița cu familia. Părinții trebuie să fie deschiși, să ofere cadrului didactic toate informațiile despre copil, din punct de vedere al sănătății, al dezvoltării sau a dorinței acestuia.

Pe lângă ședințele cu părinții, vizitele periodice, trebuie să existe consultația cu părinții care este o metodă de realizare a obiectivelor propuse de parteneriatul familie-grădiniță-comunitate.

Consultațiile cu părinții presupun întâlniri cu părinții, cadrele didactice, medicale sau consilierul școlar. Acestea au în vedere comunicarea comportamentului copilului și soluționarea unor probleme dacă este cazul.

O altă modalitate sunt atelierele de lucru cu părinții. Atelierele de lucru cu părinți sunt o modalitate de apropiere între familie-copil și părinți-grădiniță. Ele presupun activități cultivatoare de inteligență cognitivă și emoțională, deprinderi, capacități și abilități sociale.

Prin aceste întâlniri părintele poate observa cum se desfășoară o zi la grădiniță, atitudinea educatoarei față de copii, atitudinea copiilor față de activitate, toate acestea ducând spre o cunoaștere mai aprofundată a principiilor grădiniței.

Indiferent de ce modalitate de parteneriat se folosește, ea trebuie să fie premeditată la inițiativa factorilor precum: directorul, cadrele didactice, cadre specializate (psiholog, pedagog).

Parteneriatul educațional dintre grădiniță-familie se extinde către comunitate deoarece influențele socio-culturale sunt prezente în viața noastră și a celor mici. Familia, școala și comunitatea se influențează puternic unele pe altele.

Grădinița organizează diferite activități prin care să implice oameni din comunitate și care au potențialul de a ușura învățarea.

Aceste parteneriate conduc spre:

- sprijin comunitar,
- cunoașterea specificului cultural,
- suport material,
- suport cultural,
- facilitarea atingerii obiectivelor etc.

Aceste activități necesită creativitate și imaginație.

Relația dintre grădiniță și comunitate deține numeroase avantaje, printre care amintim: transmiterea de informații pozitive despre grădiniță către agenții instituționali, dar și a grădiniței înspre comunitate prin distribuirea unui mesaj care vine din mai multe surse și care exprimă specificul grădiniței respective în comunitatea locală.

Educatorele, au rolul de a manifesta creativitate și imaginație în inițierea unor parteneriate, dinamism în organizarea și desfășurarea acestor parteneriate, dar și toleranță fiind responsabile de evaluarea acestui parteneriat.

Grădinița trebuie integrată în mediul comunității ca partener egal și consecvent în formarea viitorilor cetățeni. Educatorea fiind responsabilă de crearea acestor legături cu comunitatea și păstrarea unei relații deschise cu comunitatea și societatea de care aparținem cu toții.

Instituțiile la care se poate apela pentru crearea unei experiențe de învățare unice sunt:

- **Biserica:** valorile moral-religioase pot fi transmise chiar de un preot, printr-o activitate în clasă sau în biserică.
- **Poliția:** poate interveni la cultivarea comportamentelor prosoziale și educația preventivă.
- **Asociații nonguvernamentale:** voluntariatul și rezolvarea problemelor sociale prin metode educative.
- **Agenți economici:** prin sprijin material.
- **Instituții sanitare:** contribuie la formarea unui stil de viață sănătos.
- **Mass-media:** prin promovarea ideilor noi, suport tehnologic și promovarea valorilor educației.

În concluzie, parteneriatul familie-grădiniță-comunitate, duc actul didactic la cel mai bun nivel. Familia dă startul obiceiurilor bune și sănătoase, grădinița este nucleul ce formează copilul, iar comunitatea extinde învățarea în afara perimetrului clasei, în spațiul outdoor, prin activități atractive.

Bibliografie:

1. ALBULESCU Ion, *Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar*, editura Didactică Publishing House, București, 2019;
2. BUNESCU, G. , ALECU, G. , BADEA, D. , *Educația părinților, Strategii și programe*, editura E.D.P., București, 1997;
3. PESCARU Băran, *Parteneriat în educație*, editura Aramis Print, București, 2004;
4. POPESCU M., *Implicarea comunității în procesul de educație*, editura Corint, București, 2000.

INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ – FACTORUL CHEIE AL SUCCESULUI LA ȘCOALĂ ȘI ÎN VIAȚĂ

**Profesor consilier școlar Ryffel Daniela Cristiana,
Școala Gimnazială "George Barițiu" Jucu de Sus, jud. Cluj**

"Inteligența emoțională (EQ) este capacitatea de a-ți înțelege, gestiona și evalua propriile emoții, precum și ale altor persoane și este de două ori mai importantă decât inteligența cognitivă (IQ) pentru a determina cine va avea succes în viață."¹⁷⁶

Școala românească nu abordează inteligența emoțională în materiile de predare, deși a introdus de câțiva ani Educația Socială în curriculum. Datorită importanței acesteia pe termen lung, consider că dezvoltarea abilităților de inteligență emoțională ar trebui să facă parte din curriculum încă de la nivelul preșcolar ca program de prevenție a problemelor socio-emoționale, în cadrul orelor de Dezvoltare Personală în învățământul primar, cât și ca parte a orelor de Educație Socială în gimnaziu. În articolul de față propun câteva exerciții utile de dezvoltare a abilităților de inteligență emoțională pe care cadrele didactice le pot implementa cu ușurință la clasă.

Conform Daniel Goleman, inteligența emoțională cuprinde:

- * **Conștientizarea emoțiilor** (recunoașterea propriilor emoții și a modului în care acestea vă afectează) și **autoreglarea emoțională** (a fi capabil să-ți gestionezi propriile emoții într-un mod sănătos),
- * **Motivația** (perseverență, inițiativă, optimism)
- * **Empatia** (înțelegerea emoțiilor celorlalți)
- * **Abilitățile sociale sau de management al relațiilor** (a fi capabil să dezvolți și să menții relații sociale sănătoase).¹⁷⁷

"De ce e important să le dezvoltăm copiilor inteligența emoțională de la o vârstă cât mai fragedă?"

- * Sunt capabili să se concentreze mai bine.
- * Devin mai empatici.
- * Angajamentul lor la școală este mai mare.
- * Sunt capabili să facă față mai bine dezamăgirii.
- * Învăț cum să-și exprime sentimentele în loc să le îmbutelieze.

¹⁷⁶ Daniel Goleman. *Working with emotional intelligence*, Bantam, New York, 2000, p. 30

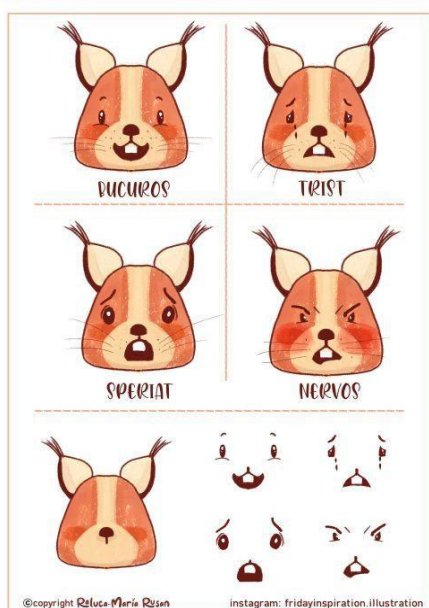
¹⁷⁷ Daniel Goleman. *Working with emotional intelligence*, Bantam, New York, 2000, p. 39

- * cu cei din jur.
- * Sunt capabili să comunice mai bine.
- * De cele mai multe ori, sunt capabili să rezolve conflictele într-un mod care funcționează pentru toți cei implicați.
- * Sunt capabili să facă față mai bine situațiilor stresante.”¹⁷⁸

E bine să reținem că ceea ce învață copilul în perioada grădiniței reprezintă mai mult de jumătate din ceea ce va învăța tot restul vieții! Așadar, prevenția în grădiniță e mult mai eficientă decât intervenția și remedierea în școală sau la maturitate! Totodată, știm că jocul are o importanță crucială pentru evoluția copiilor și că ei învață abilități sociale și emoționale prin joc. Iată de ce e esențial să introducem copiilor conceptul umbrelă de inteligență emoțională sub formă de joc potrivit pentru etapa lor de vârstă.

Înainte să prezint jocurile la care m-am gândit, doresc să enumăr conceptele pe care inteligența emoțională le înglobează și în cadrul cărora am planificat activitățile:

1. **Conștientizarea propriilor emoții:** Recunoașterea emoțiilor, Exprimarea verbală a emoțiilor, Autoreglare emoțională.
2. **Empatie:** Înțelegerea emoțiilor celorlalți și Validarea emoțiilor
3. **Înțelegerea relației dintre situație – emoție – consecințe:** Rezolvarea conflictelor Iată activitățile practice pentru creșterea inteligenței emoționale pe etape de vârstă:

I. PREȘCOLARI:

RECUNOAȘTEREA EMOȚIILOR

* **Emoticoane sau imagini cu expresii faciale** –la întâlnirea de dimineață ori pe parcursul zilei când copilul manifestă o emoție intensă.

Cum? Rugați copilul să aleagă și să numească emoția trăită în acel moment, iar dacă e negativă, dați-i sugestii pentru autoreglare emoțională. Pe viitor îl rugăm să își reamintească singur ce emoție a simțit.

Alternativ: rugați copilul să deseneze emoția trăită (fericit/supărat) sau să vă arate emoția simțită cel mai mult pe o fișă ca cea din stânga.

¹⁷⁸ Peter Salovey și John D. Mayer. *Emotional Intelligence*, Imagination, Cognition and Personality, 1990, p. 185

RECUNOAȘTEREA EMOȚIILOR ȘI AUTOREGLARE EMOȚIONALĂ

* **Cutia cu emoții**

- a. Copiii vor extrage din cutie imagini cu copii sau adulți și vor realiza o scenetă “mută”, prin **mimică și pantomimă**, pentru ca ceilalți să identifice emoția sau starea redată.
- b. Copiii vor extrage din cutie imagini ce reprezintă emoții și vor **descrie situații în care le-au trăit**.
- c. Copiii vor extrage din cutie imagini cu situații, circumstanțe, contexte ce trezesc sentimente și emoții și vor identifica **sentimentele și emoțiile redade de acestea**.
- d. Copiii vor extrage din cutie imagini cu situații dificile, problematice ce necesită căutare de soluții. Încurajați-i să le **analizeze critic, să identifice stările celor implicați, să anticipeze consecințele, să găsească soluții**.

Exemple de provocări: Ce credeți că s-a întâmplat? Cine/ce a cauzat situația? Ce simte fiecare din cei implicați? Care ar fi urmările? Cum ar mai fi putut proceda? Cum ar putea corecta situația? Cum s-ar simți dacă ar face-o? Dacă ați fi în locul lui/ei, ce ați fi făcut?

* **EMPATIE**

* **Luna faptelor bune**

Plănuți un maraton de o lună în care să faceți împreună câte o faptă bună pe zi împreună cu colegii de clasă.

Exemple:

1. Lăsați bani pe un automat de cafea pentru următoarea persoană.
2. Coaceți fursecuri pentru vecinii mai în vârstă.
3. Serviți la un centru pentru persoane fără adăpost.
4. Alergați sau vindeți ceva pentru o cauză nobilă.
5. Strângeți gunoiul din jurul casei/blocului vostru.
6. Lăsați pe cineva să treacă în fața voastră la coadă.
7. Faceți un compliment unui străin.
8. Pregătiți cina pentru o familie nevoiașă.
9. Cumpărați flori pentru a le da pe stradă.
10. Lăsați scrisori de încurajare pe parbrizul mașinilor oamenilor.

REZOLVAREA CONFLICTELOR

**Mănuța cu cele
5 modalități de
rezolvare**

Dacă nicio idee nu funcționează, abia apoi mergem la doamna educatoare!

II. ȘCOLARI MICI (7-10 ANI) ȘI ADOLESCENȚI (11-15)

* RECUNOAȘTEREA EMOȚIILOR

* CUM TE SIMȚI?

- * Clopoțelul sună de pauză! Intenționezi să te dai pe leagăn, dar când ajungi la locul de joacă, Toate leagănele sunt deja folosite. Cum te simți?
- * Tu și prietenii tăi jucați șah. Tu câștigi. Deodată, câinele tău aleargă prin sufragerie și deasupra tablei de șah. Piesele zboară peste tot și îți pierzi locul pe tablă. Cum te simți?
- * Ești la Disneyland și aștepti la coadă pentru a obține o fotografie și un autograf cu personajul tău preferat, Mickey Mouse. Cum te simți?
- * Prietena ta cea mai bună te-a invitat la o întâlnire de joacă la ea acasă sâmbătă. Dar în acea dimineață, mama prietenei tale sună și îi spune că este bolnavă, așadar, întâlnirea ta de joacă este anulată. Cum te simți?

Discutați la final ce poate face în fiecare situație în care simte o emoție negativă pentru a se simți mai bine.

* REGLARE EMOȚIONALĂ

* Ține un jurnal!

- * Folosit atunci când copiii au multe emoții intense, mai ales pentru cei care au probleme în verbalizarea sentimentelor. Jurnalul este un loc sigur, lipsit de judecată unde copiii/adolescenții își pot nota toate acele sentimente care clocotesc în ei. Oferă o exprimare valoroasă și o modalitate sănătoasă de procesare a sentimentelor.
- * Bullet Journaling pentru copiii/adolescenții creativi sau care nu se pricep să spună/scrie ce simt (exemple de pagini: Mood tracker, Anul meu în pixeli).

* **EMPATIE**

* **Conștientizarea dizabilității**

Pune copilul/adolescentul în următoarele situații:

1. Leagă-l la ochi și roagă-l să prepare o cafea/ceai. Folosește apă rece să nu se ardă. **La final întreabă-l cum i se pare să nu poată vedea.**
2. Pune-i niște căști pe urechi și asigură-te că nu aude nimic. Du-l în fața familiei și în timp ce tu stai cu spatele la el, rogi familia să facă ceva, apoi roagă-l și pe el să facă același lucru. Veți observa amândoi că nu știe ce să facă. **Întreabă-l cum i se pare să nu poată auzi.**
3. Roagă-l să stea pe un scaun și să încerce să se deplaseze fără să se folosească de picioare. **Întreabă-l cum e să nu poți umbla.**
4. Spune-i că nu poate vorbi și are abilitatea mentală a unui copil de 1 an. Trebuie să îți comunice că vrea să bea apă sau că îl doare ceva fără să poată vorbi. **Întreabă-l cum e să ai o dizabilitate mentală.**
5. Roagă-l să stea pe pat și explică-i că nu se poate mișca sau vorbi pentru că a avut un infarct. Cu toate astea, creierul lui funcționează bine. Trebuie să îți spună că vrea ceva și tu trebuie să ghicești despre ce e vorba. **Întreabă-l cum e să ai o incapacitate cauzată de o boală.**

Discutați despre cum e viața oamenilor cu dizabilități din jurul lui, dacă cunoaște astfel de oameni și ce ar putea face să îi ajute dacă un coleg/o colegă ar avea o dizabilitate.

În concluzie, inteligența emoțională este esențială în succesul la școală și în viață și de aceea consider că ar trebui să o dezvoltăm încă de la o vârstă fragedă prin jocuri atractive și interesante.

Bibliografie:

1. GOLEMAN, Daniel. *Working with emotional intelligence*, Bantam, New York, 2000
2. [SALOVEY](#), Peter și [MAYER](#), John D. *Emotional Intelligence*, Imagination, Cognition and Personality, 1990

Își spune cavăntul privitor la buge

— Un magistrat discurs al d-lui Mihai
Iosif ministrul și abilitat în la

într-o formă... în total...
pentru... în mod...

De la... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

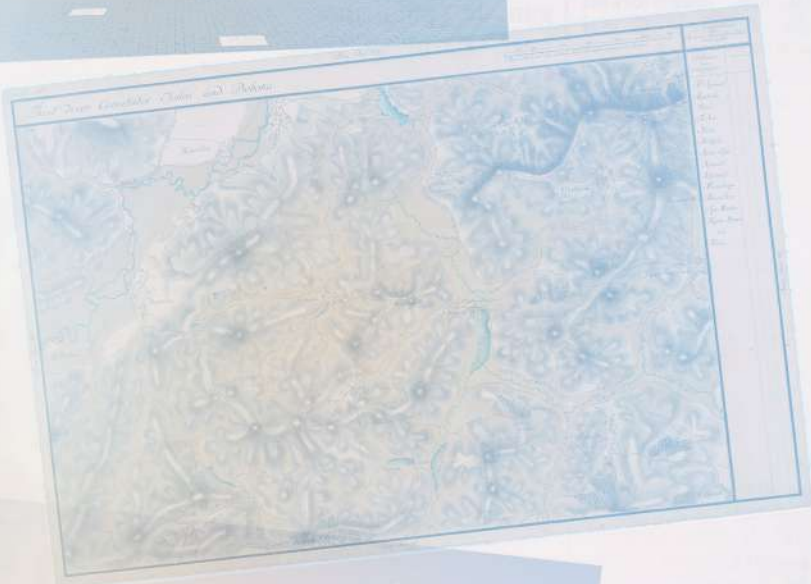
pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

în... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...

pentru... în...
pentru... în...